

Barbara Delinsky

Bijeg

Escape

BIJEG

**BARBARA
DELINSKY**

Za Maxa, s beskonačnim poljupcima i zagrljajima

1. poglavlje

Jeste li se ikad probudili obliveni hladnim znojem, razmišljajući o tome da ste pogrešno skrenuli i zapeli u životu koji ne želite? Jeste li ikad pomislili da biste mogli pritisnuti kočnicu, voziti u rikverc i zaputiti se nekamo drugamo?

Kako bi bilo da nestanete - napustite obitelj, prijatelje, čak i bračnog partnera - odbacite sve što vam je poznato i počnete iznova? Ponovno otkrijete sebe. Možda se, samo možda, vratite starom ljubavniku. Jeste li ikad sanjali o tome?

Ne. Ni ja. Nikakav san, nikakav plan.

Bio je samo još jedan petak. U šest i deset probudilo me treštanje radija, te sam brzo pritisnula gumb kako bih ga utišala. Nije mi trebalo pričanje o politici da mi se zgrči želudac jer je pomisao o odlasku na posao to i sama činila. Nije pomoglo ni to što mi je moj muž, koji je odavno otišao, poslao poruku u šest i petnaest jer je znao da će moj BlackBerry biti uza me u kupaonici.

Ne mogu stići na večeru danas. Oprosti.

Zaprepastila sam se. Večera o kojoj je riječ, koja je već tjednima zabilježena na našem kalendaru, uključuje starije partnere iz moje tvrtke. Važno je da James bude ondje sa mnom.

O, Bože, utipkala sam. Zašto ne?

Njegov sam odgovor dobila nekoliko sekunda prije nego sam zakoračila pod tuš. *Moram dulje ostati na poslu*, napisao je, a kako sam se mogla buniti? Oboje smo odvjetnici, sedam godina nakon završetka pravnog fakulteta. Razgovarali smo o tome kako ćemo morati naporno raditi da bismo otplatili svoje dugove, a ja sam se u početku posve slagala s tim. Međutim, u posljednje se vrijeme veoma malo viđamo, a postaje sve gore. Kad sam to spomenula Jamesu, u očima mu se pojavio bespomoćan izraz koji kao da je pitao: *Što ja tu mogu?*

Pokušala sam se opustiti ispod toplog mlaza vode, ali neprestano sam glasno komentirala da postoje stvari koje bismo mogli činiti ako želimo biti zajedno - da bi ljubav trebala biti važnija od posla - da moramo unijeti neke promjene prije nego budemo imali djecu, inače ništa nema smisla - da su moji čudni snovi započeli kad sam počela primati pisma od Judea Bella, a premda sam ta pisma gurnula ispod kreveta i izvan vidokruga, sićušan dio mene znao je da su ondje.

Tek sam izišla iz tuš-kabine kad se moj BlackBerry opet oglasio. Nikakvo iznenađenje. Moj šef, Walter Burbridge, uvijek mi šalje poruke u šest i trideset.

Klijent želi podatke o najnovijem razvoju događaja, pisao je. Možeš li to obaviti do deset?

Evo malo povijesti. Nekoć sam bila idealistkinja. Kad sam počela studirati pravo, sanjala sam o tome da ću braniti nedužne ljude koji se bore protiv korporacijskih nepravdi, a do diplome jedva sam čekala da sudjelujem u nekoj parnici čiji je cilj ostvarivanje pravde. Sad sudjelujem. Ali ja sam negativka. Slučaj na kojem radim odnosi se na kompaniju što proizvodi flaširanu vodu koja je bila dovoljno pokvarena da izazove nepopravljivu štetu kod zastrašujućeg broja ljudi. Kompanija je pristala isplatiti kompenzaciju žrtvama. Moj posao je utvrditi koliko ima žrtava, kako su teško bolesni i

koliko malo im se može isplatiti, i ne radim sama. Ima nas pedeset odvjetnika, a svaki ima svoj sobičak, kompjutor i slušalice. Ja sam jedan od pet nadzornika, a bilo koji od nas mogao je sastaviti izvještaj, ali zato što se Walteru sviđaju žene, obraća se meni.

Imam trideset dvije godine, visoka sam sto šezdeset sedam centimetara i imam pedeset pet kilograma. Katkad vozim bicikl, ali uglavnom se bavim brzim hodanjem i jogom, pa sam u dobroj formi. Moja je kosa crvenkasto-kestenjasta i duga, oči smeđe, koža glatka.

U ponedjeljak smo im dali izvještaj, tipkala sam palčevima.

Pošalji mi ga do deset, odgovorio je.

Jesam li mogla odbiti? Nisam, naravno. Zahvalna sam što imam posao u vrijeme kad mnogi moji prijatelji s pravnog fakulteta lutaju ulicama u potrazi za poslom. I ja tražim, ali jednostavno ga nema, a to znači da prepiranje s partnerom koji je šef na poslu što ga imam nije osobito mudro.

Osim toga, razmišljala sam dok sam stavljala sat na ruku, ako do deset moram sastaviti izvještaj o najnovijem razvoju događaja, krajnje je vrijeme da krenem.

Moj BlackBerry nije surađivao. Žurno sam dovršavala šminkanje kad je počeo stvarati buku. Supruga jednog od Jamesovih partnera željela je ime osobe za čuvanje kućnog ljubimca. Ja nemam kućnog ljubimca, ali svakako mogu pitati prijateljicu koja ga ima. Pomislivši da bih veoma rado imala psa ili mačku kad bi to dopuštao naš način života, zakopčavala sam patentni zatvarač na crnim hlačama kad je stigla još jedna poruka. *Zašto morski psi ne napadaju odvjetnike*, pisalo je, a ja sam trenutno obrisala poruku. Lynn Fallon je bila u mojoj grupi za učenje tijekom prve godine fakulteta. Sad radi za malenu tvrtku u Kansasu, gdje zasigurno ima ugodnija, ljepša iskustva nego mi koji radimo u New Yorku, i obožava viceve o odvjetnicima. Ja ih ne volim. I bez toga se loše osjećam po pitanju onoga što radim. Osim toga, kad Lynn pošalje vic, on ide desecima osoba, a ja ne volim grupne *e-mailove*.

Niti nosim bilo što drugo osim plavih bluza, obeshrabreno sam shvatila dok sam stajala ispred ormara. Plave su bluze profesionalne, tvrdila je moja odvjetnička strana, ali dosadilo mi je gledati ih. Zatvorila sam oči i izabrala bluzu - bilo koju bluzu - te sam je zakopčavala kad se BlackBerry opet oglasio.

Dobro, Emily, pisala je moja sestra. Rezervirala si restoran, ali nisi dogovorila glazbu, fotografiranje ni cvijeće. Zašto se kilaviš?

Kelly, sad je 7 ujutro, odgovorila sam i bacila BlackBerry na krevet. Uključila sam radio, čula riječ »terorizam« i isključila ga. Skupila sam kosu i učvrstila je širokom kopčom kad je stigao odgovor moje sestre.

Da, a za dvije minute moram odjenuti i nahraniti djecu, zatim i sebe kako bih stigla na posao, i zato računam na tebe u ovome. U čemu je problem?

Ta je zabava pretjerana, odgovorila sam.

Dogovorile smo se. Ti ćeš odraditi posao, ja ću platiti.

Mama to ne želi, tvrdila sam, ali moja je sestra bila nepopustljiva.

Mama će uživati. Samo jednom navršava 60. Treba mi pomoć u tome, Emily. Ne čujem ni vlastite misli kad se vratim kući s posla. Znala bi kako je to da imaš djecu.

To je bio nizak udarac. Kelly zna da pokušavamo. Zna da smo obavili sve pretrage i pridržavamo se pravila o seksu tijekom ovulacije. Ne zna da sam ovaj mjesec opet dobila mjesečnicu, ali to nisam mogla napisati. Tada su stigla tri *e-maila* zaredom. Bilo je sedam i deset. Morala sam poći na posao. Gurnula sam BlackBerry na dno torbice kako ne bih čula poruke, zgrabila jaknu i krenula.

Živimo u Gramercy Parku u stanu što si ga jedva možemo priuštiti, a premda nemamo ključ samoga parka, jednom ili dvaput prošli smo kraj Julije Roberts na ulici. Danas ništa nisam vidjela - ni Juliju, ni lijepe kamene kuće, ni obećavajući lipanjski dan - dok sam žurila Petom avenijom, trčeći posljednji dio puta kako bih uhvatila autobus koji se upravo zaustavio uz pločnik.

Sjela sam za svoj pisaći stol u sedam i četrdeset pet, i nisam bila prva. Iznad sobičaka, bolje rečeno, pregradaka, već se čuo tihi žamor glasova. Probudila sam svoj kompjutor i utipkala lozinku, a zatim sam to još dva puta učinila na različitim razinama zaštite baze podataka. Dok sam čekala posljednju provjeru, pogledala sam svoj BlackBerry.

Ideš li na jogu, pitala je odvjetnička asistentica koja radi dva kata ispod mene i mrzi sama ići na jogu. Ja bih rado išla sama jer to znači manje brbljanja i više opuštanja, a to i jest poanta joge. No ako moram poći kući kako bih se preodjenula prije večere tvrtke, joga ne dolazi u obzir. *Ne večeras*, odgovorila sam.

Colly želi Vegas, pisala je prijateljica iz grupe ljubitelja knjige. Colleen Parker se udaje u rujnu, a premda je poznajem samo dvije godine otkako sam se uključila u grupu, zamolila me da joj budem djeveruša. Bila bih jedna od dvanaest, a svaka plaća tristo dolara kako bismo sve nosile iste haljine. A sad još i djevojačka večer u Vegasu? Mislila sam kako je sve to neukusno, kad sam opazila sljedeću poruku.

Hej, Emily, pisao je Ryan Mcfee. Ryan radi jedan pregradak dalje i dva lijevo. *Danas neću doći. Imam gripu. Ne želim nikoga zaraziti.*

To bi trebalo biti važno. Znači da će jedan radni dan propasti. Ali što znači jedan više ili manje u golemoj prostoriji s pregradcima?

Kad sam napokon ušla u svoj kompjutor, počela sam skupljati informacije za Waltera. Bilo je sedam i pedeset. Do osam i dvadeset pet imala sam ukupan broj poziva što smo ih primili nakon oglasa objavljenih u novinama prošli vikend - i mogla sam razumjeti zašto je naš klijent zabrinut. Broj tražitelja brzo raste. Odvjetnik koji je primio poziv svakog je svrstao prema ljestvici od jedan do deset, pri čemu su oni pod brojem deset najteže pogođeni, a oni pod brojem jedan najmanje. Bilo je i nula; s njima se najlakše moglo izići na kraj.

Kad netko nazove i pokuša dobiti nešto na temelju nagodbe, a nema dokaza ni da mu je nanesena šteta ni da je kupio proizvod, onda je lako riješiti problem.

Mučili su je oni drugi.

No statistika je bezlična, a zahvaljujući tomu, i relativno bezbolna. Promijenila sam brojeve o tome koliko smo istraga proveli nakon ponedjeljka, uz brojčano raščlanjivanje i kratke sažetke o potraživanjima. U osam i pedeset pet poslala sam izvještaj Walteru, unijela vrijeme utrošeno na njegovu izradu, pogledala na sat i jurnula dolje na doručak.

Premda sam u dizalu sreala kolege, samo smo kratko kimnuli jedni drugima jer smo takmaci u igri naplativih sati.

Trebalo je vremena za silazak s trideset petog kata u prizemlje i natrag, pa sam se tek u devet i deset vratila za svoj stol, s kavom i krafnom. Dotad su već svi pregradci bili ispunjeni, tipkanje glasnije, a žamor glasova nekako više zgusnut. Tek sam progutala maleni zalogaj kad je lampica telefona počela treptati. Stavila sam slušalicu na glavu, upisala vrijeme poziva, otvorila novu datoteku u kompjutoru i primila poziv.

- Lane Lavash - rekla sam, kako je iziskivao protokol kad je riječ o pozivima na besplatne brojeve navedene u našim oglasima. - Mogu li vam pomoći?

Usljedila je tišina, a zatim plaho: - Ne znam. Ovaj sam broj našla u novinama.

Varalice su samouvjerene. Ova je žena zvučala mlado i nesigurno. - U kojim novinama? - blago sam pitala.

- U, ovaj, *Telegramu*. U Portlandu. Maine.

- Živate li u Portlandu? - Pripremila sam se za upisivanje te informacije.

- Ne. Prošli vikend sam bila ondje s bratom i vidjela oglas. Živim u Massachusettsu.

Spustila sam ruke. Massachusetts je glavno područje distribucije Eagle Rivera. Primili smo pozive čak i iz Oregona, od ljudi koji su bili na odmoru u New Englandu u vrijeme kad se prodavala štetna voda. Od njih se tražilo precizno dokumentiranje putovanja, mnogo prije nego smo pogledali dokumentaciju o zdravstvenim problemima.

Skupila sam ruke u krilu. - Imate li razlog za traženje odštete od Eagle Rivera?

U njezinu se glasu i dalje osjećalo oklijevanje. - Moj muž kaže da nemam. Kaže da se takve stvari jednostavno događaju.

- Kakve stvari?

- Spontani pobačaji.

Spustila sam glavu. To nije ono što bih željela čuti, ali žamor glasova oko mene govorio je da će netko drugi dobiti dio novca iz nagodbe s Eagle Riverom ako ga ne dobije ta žena. Spontani pobačaj definitivno je jedna od »šteta« na našem popisu.

- Jeste li imali spontani pobačaj? - pitala sam.

- Dva.

Unijela sam to u obrazac na mojem ekranu, a kad se riječi nisu pojavile, ponovno sam ih natipkala, ali je obrazac ostao prazan. Znajući da to neću zaboraviti i ne želeći izgubiti zamah poziva, pitala sam: - Nedavno?

- Prvi je bio prije godinu i pol.

Obuzela me potištenost. - Jeste li pili Eagle River vodu? - Jasno da jest.

- Da.

- Možete li to dokazati? - pitala sam ljubaznim glasom, mada sam se osjećala hladno i opako.

- Mislite, imam li račun? Vidite, to je jedan od razloga zašto moj muž nije želio da nazovem. Plaćam gotovinom i *nemam* račune. Moj muž kaže da sam još tada trebala posumnjati u vezu između vode i pobačaja, ali, mislim, flaširana je voda uvijek sigurna, nije li? Osim toga, tek smo se vjenčali i događale su se druge stvari, a ja sam zaključila da

je došlo do spontanog pobačaja jer nije bio pravi trenutak da dobijemo dijete. - Glas joj je postao malodušan. - Sad jest, ali kažu da nešto nije u redu s bebom.

Moj se um ispunio atmosferskim smetnjama. Pokušala sam se sjetiti protokola. - Eagle River je prije osamnaest mjeseci povukao vodu s tržišta. Otad prodaju čistu vodu. Ta voda ne bi naudila vašoj bebi.

Čula sam potišteni uzvik. - Stvar je u tome, nastojimo kupovali na veliko jer je tako jeftinije. Tako smo spremili u podrum dva pakovanja od dvadeset četiri boce i zaboravili na njih. Tada sam zatrudnjela i moj muž je ostao bez posla, pa nam je doista bilo teško. Vidjela sam vodu i mislila da dobro postupam ako rabim ono što imamo umjesto da kupujem novo. Nisam znala za povlačenje s tržišta.

- Pisalo je u svim novinama.

Ne čitam novine, govorila je tišina koja je uslijedila.

- Novine treba platiti.

- Kao i flaširanu vodu.

- Ali voda iz slavine ima tako *loš* okus. Razmišljah smo o stavljanju filtra, ali to je skuplje od flaširane vode, a nismo ni vlasnici ovog mjesta.

- Možda je vaša voda iz slavine štetna - rekoh, držeći se scenarija. - Jeste li tražili od stanodavca da je testira?

- Ne, jer je moj muž pije, a on je zdrav. Samo ja imam problem, a ja pijem samo flaširanu vodu. Opazila sam vaš oglas u novinama jer uvijek pijem Eagle River vodu. - Njezin je glas bio tužni šapat. - Kažu da beba neće biti u redu i moj muž želi da pobacim, a ja moram odlučiti, ali ne znam što da učinim. Ovo je *grozno*.

Doista je grozno. *Sve to*.

- Ne znam što da učinim - ponovila je, a ja sam shvatila da želi moj savjet, ali kako bih joj ga mogla dati? Ja sam neprijatelj, zastupam kompaniju čiji je proizvod izazvao anomaliju kod njezina djeteta. Trebala bi vikati na mene, proglasiti me osobom najhladnijega srca na svijetu. Neki su to činili. Bio je jedan čovjek čija je žena bila švelja, ali su joj ruke tako drhtale da više nije mogla raditi. Ili žena čiji je muž umro - i da, imao je ranijih zdravstvenih problema, ali bi dulje živio da nije pio pokvarenu vodu.

Nije bilo baš ugodno slušati kako me vrijeđaju, a mada sam sebi govorila da to ne smijem shvaćati osobno, ipak jesam. Zaključivši da je moj posao *definitivno* grozan, skrenula sam s protokola i spustila pogled. - Ja sam Emily. Kako se vi zovete?

- Layla - rekla je. Nisam to ni pokušala upisati u obrazac. Niti sam je pitala kako joj je prezime. Ovo je postao osobni razgovor.

- Jeste li sa svojim liječnikom razgovarali o mogućnostima?

- Postoje samo dvije - rekla je, a u glasu joj se osjećao strah. Zaključila sam da je ranih dvadesetih godina. - Moja majka kaže da ne bih smjela ubiti svoje dijete. Kaže da me Bog izabrao za zaštitnicu nesavršenog djeteta, ali ona nije ta koja će plaćati račune liječenja ili možda izgubiti muža zbog toga. - *Izgubiti muža...* nije na službenom popisu »šteta«, ali je moguća popratna pojava, ona koja mora djelovati na svaku udanu ženu u ovoj prostoriji.

Ili možda ne. Nismo razgovarali o tome - nismo ni o čemu mnogo razgovarali jer smo plaćeni po satu kako bismo obavili svoj posao, a platne liste dopuštaju samo jedan ili dva

propusta. Ovo što sad činim protivno je pravilima. Trebala bih se držati posla i ograničiti vrijeme trajanja svakog poziva. No Layla je brzo govorila, pričajući o računima koji se gomilaju, a ja je nisam mogla prekinuti. Negdje usred svoje tirade, rekla je: - Vi ste dobra osoba, osjećam to po vašem glasu, a to znači da je moj muž pogriješio kad je rekao da ću razgovarati s robotom. Također je rekao da ćemo se morati odreći naših života ako dobijemo novac za to. Hoćemo li?

Zadržala sam se na riječima *dobra osoba* koje su tako glasno odjekivale mojom lažljivom dušom da sam se na koncu morala svjesno usredotočiti. - Ne, Layla. Morali biste potpisati izjavu da više nećete tužiti Eagle River, kompaniju u čijem se sastavu nalazi, ili distributere, ali to je sve.

Trenutak je šutjela. - Jeste li udani?

- Da.

- Imate djece?

- Jednoga dana. - Radila sam na sat, ali nisam se mogla vratiti obrascu.

- Ja ih očajnički želim - Layla je rekla svojim veoma mladim glasom. - Mislim, vi radite za odvjatničku tvrtku. Ja radim u željezariji. Djeca bi mojem životu dala značenje, znate?

- Apsolutno - odgovorila sam baš kad se začuo oštar glas.

- Što se ovdje događa, Emily? - pitao je Walter. - Nitko ne radi.

Okrenula sam stolicu prema njemu, a zatim sam ustala i pogledala preko rubova pregradaka. Doista, naša je ekipa stajala u skupinama, a većina je sad gledala Waltera i mene.

- Sustav je pao - dovikne jedan od njih. - Obrasci su blokirani.

Walter me promatrao. - Jesi li to prijavila?

Odmaknula sam maleni mikrofon od usta. - Nisam shvatila da postoji problem. Razgovaram s mogućom žrtvom. - Ponovno sam namjestila mikrofon i obratila se Layli. - Ovdje imamo tehnički problem. Mogu li vas nazvati za nekoliko minuta?

- Nećete - potišteno je rekla. - U svakom slučaju, ne znam bih li to trebala učiniti.

- Trebali biste - savjetovala sam joj, uvjereni da Walter neće znati o čemu govorim.

Dala mi je broj. Zapisala sam ga i prekinula razgovor.

- Što bi trebao? - upita Walter.

- Čekati pola sata prije nego iziđe kako bih je mogla nazvati.

- Nazvala sam naš odjel za održavanje opreme.

- Zar *potičeš* ljude da podnose zahtjeve? - upita Walter.

- Ne. Slušam. Ona pati. Potrebno joj je da netko čuje ono što govori.

Tvoj je posao zapisati podatke o svima koji zovu i reći im koje će medicinske obrasce morati priložiti ako žele komadić torte. To je sve, Emily. Nisi plaćena da budeš psiholog.

- Pokušavam razvrstati zahtjeve kako bismo znali koji su opravdani, a koji nisu. Ovo je jedan način da se to učini. - Kad sam u slušalicama začula poznati glas, rekla sam: - Hej, Todde, Emily je. Ovdje imamo nekih problema.

- Već radim na tome. - Prekinuo je vezu.

Prenijela sam poruku Walteru, koji se nije smekšao. - Koliko će trebati da opet počnemo raditi?

Bilo je devet i četrdeset. Zaključila sam da smo izgubili deset minuta, najviše petnaest. - Todd je brz.

Walter se nagnuo bliže. Uvijek elegantno odjeven, nikad nije izgledao uzrujano. Jedino što ga je odavalo bile su njegove sive oči i njegov glas. Te su oči sad djelovale tvrdo, glas dubok i napet. - Pod pritiskom sam, Emily. Izabrani smo za provođenje u djelo te nagodbe samo zato što sam osobno uvjeravao suca da to možemo obaviti brzo i ekonomično. Ne mogu dopustiti da moji odvjetnici gube vrijeme tješeći nekoga. Računam na to da ćeš ti biti primjer; to je važno za tvoju karijeru. Saznaj činjenice. To je sve. - Dobacio mi je pogled upozorenja i otišao.

Trebala sam se osjećati ukorenom, ali mogla sam misliti jedino na to da vrijeme gube ljudi koji nas zovu u nadi da će dobiti pomoć. Neće dobiti ono što su zavrijedili; sustav je osmišljen tako da minimizira odštetu. Osim toga, kako se može procijeniti deformirano dijete, uništen život?

Govorila sam sebi da ne smijem biti obeshrabrena - da i dalje izbjegavam vino i kofein, te uvijek pijem svoje vitamine s *kvalitetnom* vodom - kad se začulo glasno zujanje koje se širilo od pregratka do pregratka jer su se kompjutori vratili u život. Trebalo mi je laknuti, ali na moj vlastiti užas, oči su mi se ispunile suzama. Trebalo mi je nešto za odvlačenje pozornosti, makar nešto tako frivolno kao što su poruke o Vegasu od Collynih prijateljica, okrenula sam se kad se oglasio moj BlackBerry. James. Možda dolazi večeras, pitala sam se, odjednom osjetivši nadu.

Upravo mi je nešto sjajno palo na pamet, pisao je, a ja sam još uvijek vjerovala. Večera u nedjelju? To je večera njegove tvrtke. Želio bih da budeš na visini - nova haljina, frizura, manikura, sve. Sutra ionako moram raditi. To bi bila subota, jedini dan kad obično uspijemo provesti nekoliko sati zajedno. Može nekoliko usluga? Pokupi moje mornarskoplavo odijelo i moje košulje. I pođi po moj lijek. I podigni gotovinu za sljedeći tjedan. Hvala, dušo. Najbolja si.

Gledala sam dalje, misleći da mora biti još nečega, jer ću biti bijesna ako je to sve.

Ali to je bilo sve. *Hvala, dušo. Najbolja si.*

Tipkovnice su lupkale, glasovi žamorili, elektronika je stvarala poznate zvukove, a ja sam i dalje zurila u riječi, čula sam Jamesov glas. *Želio bih da budeš na visini - nova haljina, frizura, manikura, sve.* Kao da mi treba njegovo dopuštenje za to?

Odjednom mi se sve vratilo u grlo, kao previše loše hrane loš brak, loš posao, loša obitelj, prijatelji, osjećaji - a ja to nisam mogla progutati. Trebalo mi je zraka, pa sam zgrabila svoju torbicu i, naknadno se sjetivši, papirić s Laylinim imenom i brojem telefona.

Tessa Reid je najbliže onomu što bi se moglo opisati kao prijateljica u tvrtki, što je samo po sebi veoma žalosno. Nikad se ne družimo izvan posla. Znam da ima dvoje djece i dva kredita za školovanje, te da dijeli moje gnušanje prema onome što radimo. Vidjela sam to u njezinim očima kad je dolazila na posao, isti izraz strepnje koji sam svakoga dana vidjela u svojem zrcalu.

Radila je tri pregratka desno od mojega. Šmugnula sam onamo i dotaknula joj rame. Njezine su slušalice bile u uporabi i tipkala je. Samo je jednom pogledala moje lice i zamolila osobu s druge strane da pričeka.

- Hoćeš li mi učiniti veliku uslugu, Tessa? - šapnula sam, ne radi privatnosti jer se moj glas ne bi čuo u takvom žamoru, nego zato što nisam imala dovoljno zraka. Spustila sam papirić na njezin stol. - Hoćeš li nazvati ovu ženu umjesto mene? Razgovarale smo kad je sustav pao. Ima pravo na odštetu. - Računala sam na to, možda s posljednjim daškom idealizma. Međutim, bila sam sigurna da je Tessa jedina osoba u prostoriji kojoj sam mogla vjerovati da će to istražiti.

Zabrinuto me proučavala. - Što se dogodilo?

- Treba mi zraka. Hoćeš li to učiniti za mene?

- Naravno. Kamo ideš?

- Van - šapnula sam i otišla.

Pratio me zvuk škljocanja, klikanja i mrmljanja, zadržavajući se poput smoga čak i kad su se zatvorila vrata dizala. Stajala sam u stražnjem kutu dok se dizalo spuštalo, oborena pogleda, ruku stisnutih oko struka. S obzirom na buku u mojoj glavi, možda uopće ne bih čula da mi se netko obratio, što je sasvim u redu. Što bih mogla reći da je, recimo, Walter Burbridge ušao u dizalo? *Kamo ideš?* Ne znam. *Kad ćeš se vratiti?* Ne znam. *Što ti je?* Ne znam.

Posljednje bi bilo laž, ali kako bih mogla objasniti svoje osjećaje kad je sve tako zbrkano? Mogla bih reći da nije riječ samo o poslu, da je problem cijeli moj život, da se to mjesecima nakupljalo i nema nikakve veze s porivom. Ali ima. Opstanak je poriv. Tako sam ga dugo potiskivala da je slab, ali zacijelo je kucao negdje u meni jer sam izišla kad su se vrata dizala otvorila.

Peta je avenija bila krcata čak i u devet i pedeset sedam. Premda mi zvuk vreve nikad ranije nije smetao, sad me živcirao. Skrenula sam desno radi autobusa i mučnu minutu stajala u ispušnim plinovima vozila prije nego sam odustala i pobjegla pješice, ali i promet pješaka bio je gust. Brzo sam hodala, izbjegavajući ostale, trčeći kako bih prešla ulicu prije nego se promijeni svjetlo na semaforu. Kad sam slučajno gurnula neku ženu, okrenula sam se da se ispričam, ali ona je nastavila hodati ne osvrnuvši se.

Voljela sam gužve kad sam tek stigla ovamo. Zbog njih sam se osjećala kao dio nečeg velikog i važnog. Sad sam se osjećala kao dio ničega. Ako nisam na poslu, obaviti će ga drugi. Ako se sudarim s ljudima, oni hodaju dalje.

Zato sam i ja to činila, jednostavno sam hodala dalje. Prošla sam kraj štanda gdje su se prodavale hrenovke u pecivu, ali sam osjetila samo smrad ispušnih plinova autobusa. Na mojem je satu bilo 10.21, zatim 10.34, zatim 10.50. Ako su mi se noge umorile, nisam to opazila. Osjećaj gušenja je prošao, ali nisam osjetila neko osobito olakšanje. Moje su misli bile kaotične, na njih gotovo uopće nije djelovalo glasno trubljenje ili zveket stražnje ograde kamiona koja se spustila na tlo.

Kad sam se približila našem dijelu grada, pokupila sam muževo odijelo i košulje, kupila njegov lijek na recept, te ušla u maleni ured podružnice naše banke. Blagajnica me poznaje.

Ali ovo je New York. Ako se pitala zašto sam podigla više novca nego inače, ništa nije rekla.

Na satu u banci bilo je 11.02 kad sam ponovno izišla na zrak. Tri minute kasnije skrenula sam u našu ulicu i u histeričnoj se sekundi pitala koja je kamena kuća naša. Mojim su razočaranim očima sve izgledale jednako. Ali ne; jedna ima smeđa vrata, druga siva, a ondje je moja posuda za biljke na prozoru u kojoj se jaglaci i plemenita grahorica bore za opstanak.

Potrčala sam uza stube i ušla u kuću. Odmah sam sve ispustila iz ruku i jurnula stubištem do spavaće sobe. Izvadila sam putnu torbu iz ormara i zastala tek kad sam je stavila na krevet. Što da uzmem? Ovisi o tome kamo idem, a ja nisam imala pojma kamo idem.

2. poglavlje

Kamo idem ovisi o tome što želim, a taj je dio jednostavan. Željela sam se zabaviti. Zamislivši plažu, izvadila sam kupaći kostim. I ljetnu haljinu.

Ali također sam voljela proučavati antikvitete. Nekoć sam s prijateljicom iz srednje škole i njezinom mamom obilazila dućane, a premda sam malo znala o antikvitetima, još uvijek se sjećam mirisa povijesti i smirenosti. Oboje me sad privlačilo. Zato sam izvadila ležernu bluzu i kratke hlače, traperice, majice kratkih rukava i sandale.

No sviđali su mi se i izleti u prirodu i planinarenje. Zapravo, sviđali su mi se onog jednog ljeta tijekom studiranja. Jude je poznao šume - svako stablo, svaki potok, svako stvorenje - i bio je dobar učitelj. U planinama zna biti hladno. Na hrpu sam dodala pulover i podstavljenu jaknu. Kako sam odavno bacila svoje čizme za planinarenje, dodala sam tenisice. I debele čarape. I donje rublje, spavaćicu i četku za kosu.

Želim li ponijeti *laptop*? Ili iPod? Ne. Nisam željela čak ni svoj BlackBerry, ali to je moj telefon, što je dobro imati ako iskrsne neki problem.

Šminka? Nisam je željela, ali nisam imala hrabrosti ostaviti je kod kuće. Međutim, nije mi trebalo purpurno sjenilo za oči, plava olovka, ni dva rumenila. Ostavivši to u kupaonici, stavila sam torbicu sa šminkom na vrh hrpe.

Hrpa je bila velika. Nikako mi sve to ne bi stalo u putnu torbu. Pomislila sam da bih mogla uzeti još jednu, ali sam odmah odbacila tu ideju. Druga bi putna torba značila gužvu. Ako bježim od zbrkanog života, ključ je jednostavnost.

Plavu bluzu i crne hlače zamijenila sam jednom od onih majica i trapericama, umjesto dijamantnih naušnica stavila zlatne i pogledala na sat. Bilo je 11.23 - sad već 11.24 - jer u ovom životu što sam ga stvorila za sebe svaka minuta mora biti opravdana.

Prkosno sam skinula ručni sat i ostavila ga s naušnicama, a potom sam spakirala sve što sam mogla, a višak vratila u ladicu. Tek kad sam podigla zatvorenu putnu torbu, opazila sam krevet ispod nje - bež plahte zgužvane na ravnoj crnoj podlozi, sve elegantno i minimalističko, kao i ostatak kuće.

Krevet je često ostajao nenapravljen, ustupak užurbanosti naših života, ali sad sam ga napravila, kao malenu gestu Jamesu. Brzo završivši, sjurila sam se niza stubište do našeg bež i crnog predsoblja, ondje sam ostavila putnu torbu i potrčala niz još jedno stubište do naše bež i crne kuhinje. Uzela sam pločice od žitarica (živopisno umotane) i flaširanu vodu (ne Eagle River), te potrčala natrag do ulaznih vrata.

Pošta je upravo stigla i bila je raširena ispod proreza na način koji je ukazivao na njezin sadržaj. Reznirano sam izdvojila račun svoje kreditne kartice. Kompanija me obavijestila da sam iskoristila sredstva na računu, a znala sam da uvredljivi račun nisam ja napravila. Međutim, kad sam na računu vidjela iznos, to je bilo kao trljanje soli na ranu.

Vratila sam ga među razbacanu poštu, osjećajući se obeshrabreno, kad mi je drugo pismo zapelo za oko. Bilo je od Judea.

Nisam imala vremena pročitati ga. Morala sam otići.

Ali nisam mogla odoljeti.

Kao i ranija pisma, imalo je poštanski žig Aljaske. Jude lovi rakove na Beringovu moru, a piše začuđujuće dobro za čovjeka koji se izrugivao svakom učitelju kojeg je ikad imao u školi. Njegovi opsežni opisi brodice, mora, mreža koje su istresale obilje plodova mora na palubu, čak i drugih ljudi na brodu, bili su opčinjavajući.

Ovo je pismo imalo samo jednu stranicu.

Hej, Em, život čini čudne stvari. Imam četrdeset godina i deset godina nisam bio u Bell Valleyju, a šest od tih godina lovim rakove. Ali upravo je umro jedan moj dobar prijatelj. Jednostavno ga je odnijelo s palube, tek tako. Smrt me nikad ranije nije opterećivala. Ali sad razmišljam o važnim stvarima i jasno mi je da kod kuće imam mnogo nesvršenih poslova.

Zato se vraćam u Bell Valley. Nikomu to nisam rekao. Oni bi stvarali planove, a ja mrzim planove. No trebao bih stići onamo krajem mjeseca. Tko zna. Možda neću izdržati cijelo ljeto. Uvijek sam se osjećao skućenim u Bell Valleyju.

Ne znam zašto ti to govorim. Nikad nisi odgovorila ni na jedno od mojih pisama. Možda ih podereš i baciš a da ih ne pročitaš, što bi značilo da ni ovo nećeš pročitati. Ali ja još uvijek mislim o tebi kao o svojoj savjesti. Želim misliti da će ti biti drago.

J. B. B.

Drago? Jude me jednom zamalo ubio. *Drago?*

Nalazim se usred vlastite osobne krize. Sad ne mogu razmišljati o tome.

Gurnula sam pismo u stražnji džep traperica i nazvala garažu u kojoj držimo naš automobil. Rekla sam da ću stići onamo za pet minuta i, da, želim da spremnik bude pun goriva, i neka to stave na nas račun, molim lijepo. To je bilo poetično.

Još jedna poetična misao? Da imam djecu, ne bih ovo mogla učiniti. Nikako ne bih mogla ostaviti djecu. No s druge strane, da sam mama, ne bili ni željela otići. Zato je možda dobro da nisam zatrudnjela. Možda postoji razlog.

Podigla sam torbu na rame i već gotovo izišla kad mi je još nešto palo na pamet. Jamesu neću nedostajati; previše je zauzet. No ipak je on moj muž.

Vratila sam se do stolića uza zid u predsoblju i izvadila papir i kemijsku iz ladice. *Dobro sam*, napisala sam. *Treba mi odmor. Javit ću se.*

Poruku sam ostavila na vrhu računa, da se jasno vidi, uzela ključeve i izišla bez osvrtnja. Sve veća količina vlage u zraku pogoršala je moje raspoloženje, pa je moja potreba za bijegom postala jača nego ikad.

Bijeg. Riječ je savršena. Ne želim organizirati zabavu koju će moja majka mrziti. Ne želim biti djeveruša na vjenčanju žene koju jedva poznajem. Ne želim mladoj ženi reći da njezina deformirana beba vrijedi 21 530 dolara. Ne želim se ni minutu smiješiti na večeri moje tvrtke, sa svojim mužem ili bez njega.

Vozilo hitne pomoći projurilo je kroz raskrižje preda mnom, a njegova je sirena bila još jedna svakodnevna pojava. Prešla sam ulicu i požurila do kraja sljedećeg bloka gdje se pojavio nos mogeg automobila. Što se tiče automobila za bijeg, ovaj je veoma otmjen - i uvelike odgovoran za pražnjenje računa moje kreditne kartice - ali James ga obožava. Što se mene tiče, želim pouzdanost, pa će mi odgovarati njegov otmjeni automobil.

Stavila sam putnu torbu u prtljažnik, sjela za volan, uključila klimu i zaputila se prema FDR Driveu, ali promet kroz grad bio je gust. Samo jedan kamion, koji se zaustavio radi dostave, bio je dovoljan da sve uspori. Dok sam gledala kako se svjetlo na semaforu ispred mene mijenja u zeleno, pa crveno, pa opet zeleno, pokušala sam se opustiti, ali već sam zaboravila kako se to radi. Uspjelo mi je kad sam svjesno omlitavila svoje udove. Međutim, čim su mi misli odlutale, moji su se mišići odmah opet napeli.

Napetost je manjkavost mojega tijela, a to ima određena smisla. Odvjetnik parničar mora budno paziti na svaku nijansu svakog argumenta kako bi u trenu mogao, ili mogla, reagirati u cilju obrane prava svojega klijenta.

Ali sad nisam u sudnici. Zapravo, nisam bila u sudnici otkako sam radila kao ljetna pripravnica u tvrtki Lane Lavash, kad su me mazili i tetošili dok su mi pokazivali kako će biti ako se pridružim tvrtki. Nitko nije spomenuo sobičak-pregradak. Napetost u pregratku bila je loša, ali iz drukčijih razloga.

Opusti se, Emily. Ne razmišljaj o tome.

O čemu da onda razmišlja? Naočitom, neobuzdanom, nedokučivom Judeu?

To nije dobra ideja. Ovo je moj bijeg - od svega.

Vozila sam autocestom Bruckner, upalila radio, zatim ga ugasila. Trebala mi je tišina, ali mi je trebala i hrana jer sam se počela tresti. Sat na kontrolnoj ploči pokazivao je 1.08. Što sam jela za doručak? Krafnu. Jesam li je pojela? Nisam se mogla sjetiti.

Držeći volan jednom rukom, pojela sam jednu pločicu od žitarica i zgužvala prazan omot. Tada sam ga poravnala i podigla do volana. Čokolada i maslac od kikirikija. To je dobro zvučalo. Je li imalo dobar okus? Nisam imala pojma. Previše sam je brzo pojela da bih znala.

Barem sam napredovala. Stigla sam do Hutchinsonove ulice koja vodi na sjever, te sam slijedila putokaze za New England. Put mi je bio poznat; prešla sam ga mnogo puta kako bih posjetila majku u Maineu.

Pomislivši na mamu, posegnula sam za BlackBerryjem, ali sam se predomislila. Ako ga uključim, čut ću zvučne signale poruka koje me čekaju, ali nisam željela razgovarati, nisam željela slati poruke. Osim toga, nitko se neće zabrinuti. Walter Burbridge će se naljutiti kad se ne pojavim na večeri tvrtke, ali James i ja smo možda dvoje od osamdeset. Moja će se sestra ljutiti kad je ne nazovem kako bih joj rekla što sam učinila po pitanju zabave, ali navikla sam na njezine grdnje. Na jogi nikomu neću nedostajati jer se grupe i vremena održavanja često mijenjaju. A grupa ljubitelja knjige sastaje se tek za dva tjedna.

Moja će majka biti dobro. Ona je najmanje zahtjevna od svih ljudi u mojem svijetu. Razgovarale smo u četvrtak. Ako joj se ne javim tijekom vikenda, čekat će.

Moj otac možda neće biti tako dobro. Jednom, dok sam bila na fakultetu i on nije mogao doprijeti do mene, nazvao je prijatelja policajca, koji je nazvao policiju kampusa, a oni su me pronašli u vikend-utočištu mojeg sestrinstva. Kakve li neugodnosti! No mama se sad zna nositi s njim. Postala je mudrija nakon razvoda, te je stekla dovoljno samopouzdanja da mu može reći kad misli da nije u pravu. Zapravo imaju sjajan odnos. Često sam pomišljala da bi se trebali ponovno vjenčati, ali mama tvrdi da je udaljenost ključ njihova prijateljstva.

A moj muž? Hoće li se James zabrinuti kad pročita moje pisamce? Vjerojatno. Nikad ranije nisam bila nimalo hirovita. Ali on će biti zauzet na poslu, okružen suradnicima s kojima provodi daleko više vremena nego sa mnom. Jedna od tih suradnica tek je nedavno počela raditi ondje, a upoznala sam je na prošloj večeri Jamesove tvrtke. Neudana je i upadljivo privlačna, a prema meni je bila hladna i nezainteresirana do točke nepristojnosti. Kad sam Jamesu rekla da je bacila oko na njega, na brzinu me zagrlio i nasmijao se.

Meni to nije bilo smiješno. Jude me varao, pa sam znala kakav je osjećaj kad ti se čini da ti se svijet ruši pod nogama. Nisam vjerovala da bih to mogla podnijeti s Jamesom. Ali rijetko se viđamo. Rijetko razgovaramo kako smo nekoć običavali razgovarati. Rijetko kad dijelimo snove kao ranije.

Osjećajući utjecaj nečeg tragičnog, malo sam spustila staklo na prozoru kako bih na licu osjetila svježiji zrak. Ako je ovo putovanje moj bijeg, moram se opustiti.

Srećom, što sam se više udaljavala od New Yorka, to je postajalo lakše. Daleko od očiju, daleko od uma? Djelomice. Ostalo je čisto nijekanje. Da mi to nije tako dobro išlo, možda bih prije nekoliko mjeseci otišla iz Velike Jabuke. Nije li to ironično? Nijekanje me zadržavalo na lošem mjestu. Sad će mi pomoći da pobjegnem.

Nakon što sam prošla izmaglicu Bridgeporta, moja su se ramena počela opuštati. Kad sam prošla New Haven, bilo je sve manje kamiona, a ja sam se osjećala nekako lakoumno. Dok sam se približavala Providenceu, počela sam osjećati tračke euforije. Slobodna sam! Nema posla, nema obitelji, nema zahtjeva. Sama sam i idem prema plaži.

Nažalost, i svi ostali su išli prema plaži, ako je suditi po prometu u Massachusettsu. Dok sam vozila prema Cape Codu, bilo je zastoja samo zbog velikog broja automobila. Polako vozeći preko mosta Sagamore, pogledala sam na sat. Prazno mjesto na zapešću podsjetilo me da mi se nikamo ne žuri.

Zaputila sam se u Chatham jer sam čula da je to dražesno mjesto. Kad sam stigla do stabala, šindrom pokrivenih kuća promijenjenih boja uslijed izloženosti morskoj soli i lipanjskih stabala, uvjerala sam se da je to točno. Našla sam slobodnu sobu u skromnu motelu blizu plaže, dva kata soba u obliku slova U oko bazena. Ostavila sam torbu i pješice se zaputila u gradić. Zrak s Atlantika bio je slan i svjež, a kretanje mi je godilo. Kad sam ogladnjela, sjela sam na terasu jednog restorana i naručila salatu od bakalara. Izgledala je fantastično, ja sam bila silno gladna, i jelo je nestalo za nekoliko minuta.

Odlučivši da moram poraditi na tome da naučim otkrivati okuse hrane, pogledala sam na sat kojeg nije bilo, a potom prema suncu koje se već spustilo nisko na nebu. Zaključivši da je oko osam uvečer, kupila sam nekoliko časopisa, vratila se u motel i ispružila se kraj bazena s časopisom *Zdravlje žena*. Baš sam čitala članak o vitaminu D kad je stigao par s dvoje grintave djece. Zatim su stigle dvije obitelji s osmero djece koja su vrištala i zapljuskivala sve naokolo dok su se igrala u bazenu.

Tu nema čitanja. Zatvorila sam časopis, vratila se u svoju sobu i razodjenula. Tada sam ugledala Judeovo pismo u stražnjem džepu traperica.

Dolazi kući? Što bih trebala s *time*?

Pokušala sam čitati, ali nisam uspjela. Zadrijemala sam, ali sam se nekoliko trenutaka kasnije trgnula, dezorijentirana. Na satu kraj kreveta pisalo je 11.04. Prošla je još jedna minuta dok nisam shvatila gdje sam.

Pitajući se je li James stigao kući i vidio moje pisamce, gledala sam sat sve dok više nisam mogla izdržati napetost. Uključila sam BlackBerry. Bila je ponoć.

Kako to misliš, treba ti odmor? Gdje si? Ostavio je identičnu glasovnu poruku, a zatim je opet napisao. Ovo nije smiješno, Emily. Gdje si, dovraga? Sve tri poruke stige su u posljednjih pola sata, što znači da se prilično kasno vratio kući.

Nije rekao da je zabrinut. Ono što sam ja čula, u svojem ranjivom stanju uma, bilo je: *Prestani, Em, nemam vremena za to.*

Razočarano sam isključila BlackBerry.

Tek sam tada, svjesna da James zna da sam otišla, osjetila šok onoga što sam učinila. Ali nisam osjećala žaljenje. Njegova je reakcija potvrdila moj stav. Trebao mi je odmor.

Sad su izvana dopirali zvukovi odraslih ljudi - pijani povici i smijeh, podrhtavanje daske za skakanje, pljusak vode. Na trenutak sam poželjela da sam ponijela svoj iPod. Ali pokrivanje jedne buke drugom nije rješenje.

Pitajući se što je rješenje, utonula sam u nemiran san, ali probudila sam se prije zore, čekajući sunce. Tada sam se toplo odjenula i otišla u gradić po novine i na doručak. Novine su bile pogreška - nije bilo baš mnogo lijepih vijesti - ali dok sam to shvatila, moja jaja i prepečenac su nestali, progutani kao i uglavnom sve drugo što jedem.

Ponovno sam se zarekla da ću poraditi na tome, vratila se u motel kako bih se preodjenula i nešto kasnije stigla na plažu. Oceanski se zrak postupno zagrijao, ali kako je sunce jače grijalo, tako su stigle i obitelji, glazba iz kasetofona i odbojka na pijesku. Tražeći malo mira, udaljila sam se dovoljno da bih čula galebove i zapljuskivanje mora, ali morala sam se okrenuti kad je pijesak ustupio mjesto stijenama. Opet sam se ispružila na ručniku, a potom sam za ručak pojela hrenovku u pecivu u baru na plaži, ali sam do sredine poslijepodneva postala nestrpljiva.

Ovo nije zabavno. Nisam ondje gdje bih željela biti. Jednu sam buku zamijenila drugom - gradske zvukove za buku valova, vrištavu djecu, treštanje glazbe.

Vratila sam se u motel, spakirala stvari i odjavila se. Zatim sam sjedila u automobilu i pokušavala odlučiti kamo da pođem. Pomislila sam da bih mogla produžiti do Provincetowna, što bi bilo praktično jer se već nalazim na Capeu.

Odbacivši praktično, razmislila sam o odlasku do Ogunquita. Moja majka živi sat vremena odande, pa je to siguran izbor.

Najsigurniji izbor, naravno, bio bi poći na jug do New Yorka. Ako to sad učinim, mogla bih se vratiti i nitko osim Jamesa ništa ne bi znao. Budem li to odgađala, posljedice će biti veće.

O, da, New York je svakako najsigurniji izbor, ali sigurni su me izbori sredili. Trenutno sam buntovnica, a ovo je još uvijek moj bijeg.

Okrenula sam na zapad i vratila se preko mosta Sagamore prema autocesti na kojoj se naplaćuje cestarina. Promet nije bio gust; vikendaši su već ondje gdje žele biti. Što sam dalje vozila, to je krajolik postajao otvoreniji, livade zelenije, šume gušće. Uključila sam

radio i našla postaju koja emitira klasičnu glazbu, što me smirivalo, te sam glasnoću namjestila tek toliko da osjećam učinak.

Kad sam stigla do regije Berkshires, sjenke su se izdužile. Željela sam mir i tišinu, pa sam zaobišla Stockbridge i Lenox, zaputivši se do manjega gradića čije mi je ime bilo poznato. Ondje se moglo odsjesti samo na jednome mjestu, u konačistu koje će me vjerojatno skupo stajati, ali to je u redu za ovu večer. Nigdje nisam vidjela znak da ima slobodnih soba, a parkiralište je bilo puno, ali tu sam i vrijedi pokušati. Našla sam malo prostora za parkiranje iza zgrade, jedva onamo ugurala automobil i stavila torbu na rame.

Konačište je bila široka građevina čija je glavna atrakcija bio trijem oko cijele zgrade. Ondje su se nalazile stolice za ljuljanje, ali ljudi u tim stolicama, kao i oni koji su ulazili na večeru, izgledali su poput mladih zaposlenih ljudi kakvi smo James i ja. Većina je imala djecu.

Propustila sam grupu od šestero i ušla za njima. Službenik na recepciji bio je stariji, ukočeniji od gostiju, te mi je nevoljko - *Pa, obično tražimo da gost ostane barem dvije noći* - dao sobu. Nalazila se iznad kuhinje, ali buka posuđa i kuhanja bila je slaba, a miris pečenih kotleta tako primamljiv da sam to naručila za večeru. Jela sam u baru koji je bio tih i mračan. Nitko mi nije smetao, a ja sam doista osjetila okus mesa.

Moja se osjetila vraćaju, što je lijepo. Međutim, zajedno s njima vratila se i moja savjest. Počela sam osjećati krivnju. I tugu. Ovo je prva subotnja večer koju provodim bez Jamesa.

Procijenila sam da mora biti oko deset sati. Pitala sam se trebam li ga nazvati samo da mu kažem da sam dobro.

Ali što ako radi? Često radi subotom uvečer. Ako se ne javi na mobitel, mogla bih se zabrinuti da je s *njom* - a ako se javi, htjet će znati gdje sam i kad ću se vratiti. Ali još se ne mogu vratiti. Tek sam se počela opušitati.

Čvrsto odlučivši baš to učiniti, smjestila sam se na trijemu i malo se ljuljala, a zatim sam posudila knjigu u malenoj knjižnici u dnevnom boravku i zaputila se u sobu. Ali nisam se mogla koncentrirati. Neprestano sam razmišljala o Jamesu. Pitajući se misli li i on na mene, uključila sam BlackBerry.

Uzela si moj automobil! GDJE si? Molim te, nazovi, napisao je ranije tog poslijepodneva, a jedva sat vremena kasnije: Zašto si uzela tako mnogo novca?

Ti si stigao do limita moje kreditne kartice, odgovorila sam, pa se koristim gotovinom.

To je mnogo gotovine za vikend, odgovorio je. Večera moje tvrtke je sutra uvečer. Vratit ćeš se do tada, zar ne?

Zabrinut je. Razmislila sam o odustajanju. Možda bih doista odustala da je pitao kako sam ili što nije u redu. Sigurno bih odustala da je rekao da me voli ili da mu nedostajem. Ali na malenom ekranu nisam vidjela niti jednu od tih riječi.

Javit ću ti, odgovorila sam i, osjećajući duboku tugu, isključila BlackBerry prije nego je James dospio poslati novu poruku. Možda mrzim elektroničke čarolije, ali sad je to moj saveznik. Mogu se njima koristiti, ali ne moram, mogu odgovoriti Jamesu, ili ne, a kako uz moje poruke samo stoji »New York« kao identifikacija pošiljatelja, on nema pojma gdje sam.

Ta mi spoznaja nije pomogla da zaspim. Neprestano me budila neobičnost onoga što sam učinila i uznemirujući osjećaj da gazim po vodi. Zatim je uslijedio san o kojotu, koji je, znala sam, morao sadržavati nekakvu poruku, ali nisam mogla odgonetnuti o čemu je riječ. Veći dio noći mučile su me mračne misli.

Predah je stigao sa suncem u obliku mirisa svježe pečenoga kruha koji je iz kuhinje dopirao kroz stare daske od hrastovine na podu. Mjesecima nisam osjetila miris svježe pečenoga kruha - a to je bio samo početak. Kad sam stigla do blagovaonice, već su se širili drugi zamamni mirisi doručka. Napunila sam tanjur jajima, uzela žlicu jela od mljevenog mesa, debele kriške slanine i kruh. Jela sam polako, uživajući u svakom zalogaju između gutljaja kave. Kava je bila tamna i mirisna, a šalica topla u mojim rukama.

Stigle su i druge obitelji, ostavljajući teniske reketi i rukavice za golf kraj svojih stolica dok su odlazili do švedskog stola. Nije bilo nikakva razgovora između stolova, ali navikla sam na to. Ljudi nisu neprijateljski raspoloženi, već samo gledaju svoja posla, što mi urbani ljudi općenito radimo. A ovi su ljudi iz grada. U to nema nikakve sumnje. Mogli bi biti moji susjedi, te su uzeli tjedan dana odmora kako bi igrali tenis ili golf sad kad je školska godina njihove djece završila.

Pitajući se zašto sjedim u prostoriji s istim ljudima od kojih pokušavam pobjeći, popila sam ostatak kave i, zaobišavši dječja kolica na trijemu, krenula u obilazak gradića. Za sofisticirano mjesto, bio je malo više od raskrižja, skromna mješavina kolonijalnih građevina i koliba, privatnih domova i trgovina. Pogledala sam antikvitete, razgledala malenu umjetničku galeriju, čak sam stajala ispred prozora radionice ručnih radova i promatrala žene unutra. Žena koja je kasnije stigla pozvala me da im se pridružim kad je otvorila vrata, a premda sam im zavidjela na njihovu prijateljstvu, nisam znala plesti.

Tješeci se smirenošću, nastavila sam šetnju. Bila sam slobodna, ali nisam osjećala uzbuđenje toga. Neko sam vrijeme sjedila na klupi gdje se cesta račvala. Ali euforija nije došla.

Malodušna, vratila sam se u konačište, uzela novine i kemijsku olovku na recepciji i utonula u previše mekani naslonjač u knjižnici. Križaljke su mi bile razbibriga, premda ih nikad nisam osobito uspješno rješavala. Nakon sat vremena odustala sam i izišla do sjenice kako bih razmišljala o slobodi. Ali razmišljanje o slobodi podsjećalo me na Judea, a o njemu nisam željela misliti.

Zato sam slijedila ostale goste kad su pošli unutra na ručak. Nakon što sam čekala u redu, pripremila sam sendvič od ponuđenoga na švedskom stolu i smjestila se u stolici za ljuljanje na prednjem trijemu, ali su me obitelji oko mene navele na razmišljanje o mojoj. Izvadila sam BlackBerry iz džepa i provjerila ima li poruka od mojih roditelja. Nije ih bilo. Moja je sestra to nadoknadila. Poslala je više poruka i željela je znati zašto joj ne odgovaram.

Bojeći se da će izazvati nevolje ako joj se ne javim, poslala sam joj kratak odgovor. *Sad nemam vremena. Pisat ću ti kasnije u tjednu.*

Walter Burbidge je poslao gomilu *e-mailova*. Nisam pročitala one od petka, nego sam, dajući mu vremena da se ohladi, pročitala onaj što ga je poslao kasno jučer. *Tessa je rekla*

da si bolesna, ali tebi nije slično da ne odgovaraš. Što se događa? I zatim, ranije jutros: Jesi li dobro? Javi mi ako mogu pomoći.

Doista je zvučao zabrinuto, ali nije me prevario. Svima u Lane Lavashu prepušteno je na volju hoće li raditi vikendom, ali to ne vrijedi za ponedjeljak. Ako uskoro ne krenem natrag, ujutro neću biti na svojem radnom mjestu. Walter će biti bijesan. Vijest će se proširiti. Moj će posao doći u opasnost.

Međutim, prvi je na redu James. Bilo je mnogo propuštenih poziva od njega, ali nije ostavio poruke, a njegove su tekstualne poruke bile kratke.

Večera je važna, dušo.

Zatim: Molim te, odgovori mi. Znam da vidiš ovo.

Zatim: Ako imaš živčani slom, možemo se nositi s tim, ali moraš nazvati. Počinjem se brinuti.

Zatim: GDJE SI?

Činilo se da je mahnit, pa sam umalo nazvala. No znala sam kako uvjerljiv može biti. James je sjajan pregovarač, a premda ima tek trideset pet godina, već je stvorio ime za sebe.

Nisam vjerovala u sebe ako budem razgovarala s njim. Za dvije bi me minute nagovorio da se vratim. No kad sam se zamislila kako vozim na jug, u meni se opet sve usprotivilo.

Polako sam i s mukom udahnula, a to je zacijelo otvorilo neki prozor u mojem umu jer sam, sjedeći na tom trijemu s ostacima napola pojedenog sendviča i nekoć obećavajućeg života, shvatila da ovdje nije riječ o Jamesu. Nije riječ o poslu, ili Manhattanu, ili mojoj sestri Kelly, i nije riječ o tome da se želim zabavljati. Čak nije riječ ni o Judeu. Riječ je o meni. Kamo idem. Tko želim biti.

No ipak sam nešto dugovala Jamesu, a slanje poruke ne bi bilo u redu. Zato sam skupila hrabrost i nazvala njegov mobi-

Javio se i zabrinuto rekao: - Gdje si?

- Neću se vratiti na vrijeme, James. Žao mi je. Samo im reci da sam bolesna.

- *Gdje si?*

- Nije važno. Moram razmisliti, a to ne mogu ondje.

- O čemu moraš razmisliti? Ti si moja žena.

- Treba mi vremena.

- *Za što?* Dobit ću srčani udar zbog tebe, Emily. Što se dogodilo? U četvrtak uvečer bila si sasvim dobro.

- Jesam li? - pitala sam, pomislivši na sve one trenutke kad ini se činilo da uopće nisam dobro. - Nazvat ću te kad budem znala gdje ću biti. Žao mi je zbog večeras, James, doista. - Prekinula sam vezu prije nego je uspio još nešto reći, a zatim sam, s osjećajem olakšanja, isključila BlackBerry. Bilo mi je drago da sam ga nazvala. Uza sve svoje pogrešne postupke, ovaj je ispravan.

Vratila sam se u svoju sobu i vratila u torbu ono nekoliko stvari što sam ih izvadila. Berkshires je bio poboljšanje u odnosu na Cape, ali oboje je usputna postaja. Ako je cilj otkriti tko sam, moram se vratiti na mjesto s kojeg sam krenula ovim putem. To mjesto nije New York.

Upalila sam motor automobila. Sa svakim su prijeđenim kilometrom posljedice postajale sve teže, ali nalazile su se u mojem retrovizoru. Vozila sam prema sjeveru.

3. poglavlje

Kad sam sišla s međudržavne ceste I-91 na sporedne ceste New Hampshirea, brda su postala viša i šume gušće. Ta su brda postupno postala planine koje su skrivale sunce, donekle zamračivši put. Ali nije mi trebalo jarko sunce. U mojem se sjećanju nalazila jasna slika tih cesta - i malenoga gradića prema kojemu sam vozila. Smješten u dolini u središtu države, Bell Valley je tipičan gradić New Englanda, s natkrivenim mostom na prilazu, središnjim travnjakom okruženim povijesnim kućama i crkvenim tornjem koji strši između stabala poput željnog prsta koji kaže: *Ja sam, vidi me, ovdje sam!* Nije bilo ni motela ni hotela, već samo jedna kuća koja nudi noćenje i doručak. Ako je puna, kampirat ću u vrtlarevoj šupi iza kuće. Sam Bog zna da sam to već činila.

Do trenutka kad sam prošla natkriveni most već je bio sumrak, a gradić mi je raširio svoje ruke. Bell Valley je mjestašce klupa, primamljiva zelenila, nekoliko trgovina, crkve. U ovaj večernji sat to je također mjesto gdje se blago svjetlo prosipa kroz prozore, najsjajnije u Grillu, gdje je večera u tijeku. Ondje su automobili dijagonalno parkirani, premda se kretala samo nekolicina šetača na pločniku oko travnjaka.

Deset godina kasnije to mi je sve još uvijek poznato. A to je izazvalo bol. Moja posljednja sjećanja na ovo mjesto govore o prekidu s Judeom. On je bio moja prva ljubav, drukčiji od svih muškaraca koje sam ikad upoznala. Dok sam ga zamišljala onakvog kakav je tada bio, tako plavokos i divlji, moje su se oči ispunile suzama pa sam se u djeliću sekunde zapitala jesam li luda što sam došla.

Prije deset godina nisi ovamo došla radi Judea, podsjetila sam se dok sam brisala suze, a ni sad nisi ovdje radi njega. Ovdje si radi sebe.

Tada sam bila iscrpljena od završnih ispita, diplomskog rada, čak i zabava. Uzrok je sada drukčiji, ali ruke Bell Valleyja i dalje su raširene.

Gradić je utočište, zaštićeno mjesto između planina, kao i njegov duh. Utemeljio ga je Jethro Bell krajem osamnaestog stoljeća, a zamišljen je kao utočište za one koji se ne bave ribolovom, a premda se poljoprivreda nikad nije u potpunosti razvila, identitet gradića kao utočišta jest. Utočište Bell Valley poznato je diljem svijeta po prihvaćanju napuštenih psića, ozlijeđenih i zlostavljanih mačaka, neželjenih konja i magaraca, kao i kućnih ljubimaca koji su postali žrtvama potresa *tsunamija* i rata.

Ja nisam bila žrtva kao te životinje. No ipak mi je trebalo spašavanje. Moje su mi suze to rekle. Brisala sam ih objema rukama, ali ih nisam mogla zaustaviti, a to me užasavalo, taj gubitak kontrole. Protekla sam se dva dana suzdržavala. Suzdržavala sam se proteklih *deset* godina. Odjednom to više nisam mogla.

Tada je stigao znak. Tek sam krenula oko travnjaka, suze su mi još uvijek navirale, kad se motor mojeg automobila - onog otmjenog čuda iz strane zemlje - ugasio. Skrenula sam u stranu gdje je bilo praznih parkirnih mjesta ispred najveće trgovine u gradiću. Okrenula sam ključ i pokušala upaliti motor jednom, dvaput, tri puta.

Ništa.

Možda bih se nasmijala da nisam bila tako uzrujana. Mogla bih nazvati servisnu radionicu odmah sjeverno od gradića, ali ako je još uvijek ondje, zacijelo je za danas

zatvorena. Mogla bih nazvati Jamesa i požaliti se: *Pouzdanost? Ha!* Ali nisam željela razgovarati s Jamesom, osobito ne dok sam u ovakvom stanju.

Posljednje što sam željela bilo je privući pozornost na svoj povratak, a ipak sam tu sjedila, uhvaćena u skupom modernom automobilu u gradiću punom pouzdanih kamioneta. Ah, kakve li ironije.

Ali nalazim se ondje gdje se trebam nalaziti. Moj automobil to zasigurno zna.

Osim toga, pansion je točno na drugoj strani travnjaka, a premda je moja pribranost nestala, moje noge i dalje funkcioniraju.

Izvlačila sam putnu torbu iz prtljažnika, boreći se protiv uspomena što ih je izazivao miris borova u zraku, kad se približio neki par. Nisam ih prepoznala, što je dobro. Neki od onih koje poznajem ne bi bili zadovoljni mojim povratkom u gradić.

- Problemi? - pitao je muškarac.

- Čini se - rekla sam i nadlanicom pritisnula nos kad sam nesretno pogledala automobil. - Ali to može čekati do jutra. Samo idem do pansiona Crvena lisica.

- Treba li vam pomoć oko torbe?

Je li se radilo o njegovoj ljubaznosti ili činjenici da me podsjećao na mojeg oca, ali ponuda je izazvala nove suze. Posramljena, silom sam se osmjehnula, odmahнула glavom, podigla torbu na rame i krenula.

Samo do Crvene lisice, mislila sam, samo tako daleko, ali srce mi je brže tuklo dok sam prelazila travnjak. Spalila sam mostove za sobom otkako sam otišla odavde, a najteže je bilo spaliti onaj koji me povezivao s cimericom na fakultetu, Vicki Bell.

Ali sad više nije Vicki Bell. Sad je Vicki Bell Beaudiy, vlasnica pansiona Crvena lisica zajedno sa svojim mužem Robom, čija je obitelj gotovo jednako dobro ukorijenjena u Bell Valleyju kao i obitelj Bell, pa tko zna hoću li biti dobrodošla.

Ali nisam se mogla povući. Moj se automobil pobrinuo za to. A Crvena lisica me pozivala. Autentična farmerska kuća, početkom dvadesetog stoljeća preseljena je ovamo iz predgrađa, s vremenom je proširena i nekako je dolazila sve bliže šumi. Jednako kao u gradiću, gdje stolari i soboslikari često razmjenjuju usluge za robu, vjerovala sam da je i Crvena lisica ponudila mnogo pogačica od borovnica u zamjenu za svježju žutu boju što sam je sad vidjela, lijepe bijele ukrase, te za rukom izrezbareni znak na početku staze na kojem se nalazio novi logo napravljen grimiznom i zlatnom bojom. Široka popločana staza vodila je do trijema, djelomice skrivenog iza rododendrona čiji su pupoljci spremni za otvaranje.

Podigla sam nogu na donju stubu kad me odjednom obuzeo silan umor. Bilo je kao da nisam vozila samo tri dana, već *deset* godina, a sad kad sam ovdje, baš kad sam se trebala posve opustiti, iscrpljenost je bila brža.

Nisam znala što ću učiniti ako Vicki nije kod kuće.

Isto tako, ako me ne želi ovdje.

Polako sam se popela stubama i prešla trijem, ali trebala mi je cijela minuta da skupim hrabrost i otvorim vrata s mrežom. Kad sam to učinila, negdje unutra oglasilo se tiho zvono.

Predvorje je bilo prazno. S praga mi je izgledalo poznato - isti namještaj, isti raspored - ali ipak drukčije. Više nije djelovalo pohabano, a udobni su naslonjači presvučeni tkaninom u nizu nijansi zelene boje. Ulja na platnu na zidu više nisu djelovala staro i prigušeno, već veoma živopisno. I nije samo restauriran antikni pisaći stol, već se između visoke lampe i vaze žutih ruža nalazio kompjutorski monitor, mada diskretan.

Vicki Bell stavila je svoj znak.

Dok mi je srce divlje lupalo, koraknula sam unutra, a tada su me svladale emocije. Nesposobna pomaknuti se, čak i spustiti torbu, stajala sam s rukama na ustima i s očima ispunjenim zelenilom mora, trave i šume, sve dok se u to zelenilo nije ubacila jedna slika. Suze nisu mogle prikriti identitet osobe. Premda je Vicki plavuša, toliko smo slične po svemu drugome - ista visina, građa, korijeni New Englanda - da su nas ljudi smatrali sestrama, što smo lako mogle postati da Jude nije uprskao stvar.

- Emily? - pitala je, a u glasu joj se osjećala šokiranost.

Slomljeno, jer ta jedna riječ nije otkrivala jesam li dobrodošla, tiho sam izustila: - Potrebno mi je da si kod kuće.

Nakon što je još trenutak s nevjericom zurila u mene, čvrsto me zagrlila. - Trebala bih te jednostavno ne poznavati. Nisi bila ovdje od onoga dana s Judeom, i dobro, bila si na mojem vjenčanju s Robom, ali samo zato što se nije održalo u Bell Valleyju, a čak i tada samo zato što *on* nije bio nazočan. Nakon toga, prestala si odgovarati na elektronsku poštu i javljati se na telefonske pozive, samo si nestala, kao potpuna neznanka.

- Odmaknula se i namršteno me pogledala. - Kao da si nestala s lica zemlje - više kao da sam ja nestala s lica *tvoje* zemlje - i ne želim slušati o tome koliko si zauzeta ondje dolje u New Yorku, jer sam i ja zauzeta, moj muž je zauzet, moji su prijatelji zauzeti, svi imamo mnogo posla, ali to nije način na koji se ophodiš prema ljudima koje voliš. Nakon nekog vremena, prijatelji pomisle da ti jednostavno nije stalo - da ti idemo *na Živce* - pa odustanemo - i odjednom se pojaviš ovdje, bez ijedne riječi upozorenja? *To* je doista hrabro. - Još se više namrštila. - Čemu se smiješiš?

- Tebi. - Nisam si mogla pomoći. Bila je tako poznata, tako draga. - Koliko mnogo govoriš. Kako se osjeća naglasak New Hampshirea.

- To nije smiješno.

- Jest. - Bilo je toplo i stvarno, dovoljno da zaustavi moje suze. - Uvijek kažeš što misliš i osjećaš, pa ljudi znaju na čemu su s tobom. Znaš li koliko je to osvježavajuće?

S omalovažavanjem je odmahnula rukom. - Ovdje svi tako govore. I ti si običavala, govorili kao ja, sve dok se nešto nije dogodilo tvojem načinu govorenja, kao i s odanošću prijateljima. - Pomno je proučavala moje lice. - Užasno izgledaš. Što se dogodilo?

Odakle da počnem? Oči su mi se opet ispunile suzama, ali jedino mi je palo na pamet reći: - Moj se automobil pokvario.

- Tvoj automobil?

- Ispred trgovine. - Jasno, nisam plakala zbog automobila. Vicki Bell me dovoljno dobro poznaje da bi to znala. Poznaje me jednako dobro kao i bilo tko drugi, ali to trenutno ne znači mnogo, no ona je posljednja doista dobra prijateljica koju sam imala.

Opresno je pogledala prema vratima. - Gdje je James?

- U New Yorku. Pobjegla sam.
- Ti to ne bi učinila. Previše si odgovorna.
- Učinila sam.

Njezine su se smeđe oči raširile. - *Ostavila si ga?* - Spustila je pogled na svoju lijevu ruku, ali vjenčani je prsten još uvijek bio ondje. Nije mi palo na pamet da ga skinem. Nije mi *palo na pamet*.

- Nisam ga ostavila, kao po pitanju braka. Trebao mi je odmor od posla, grada, mojeg života.

- Ako si došla radi Judea -
- Nisam.

- Dobro. Ne znamo gdje je. Nikad se nije vratio - i ne krivim tebe za to; on je taj koji je varao -

- I prekinuo, Vicki. Nije se želio vezati. - Tek sam tada shvatila što je rekla. - Ne znate gdje je on?

- Ne. Presjekao je sve veze. Nije pisao, nije zvao. Nije bio ovdje deset godina.

Bit će, pomislila sam i poželjela to glasno reći, ali to bi iziskivalo senzibilnost, biranje riječi koje ne bi povrijedile Vicki Bell, a ja jednostavno nisam imala snage.

Vicki me još minutu proučavala. Ako je imala pitanja - a budući da sam dobro poznavala Vicki Bell, koja je izrazito znatiželjna osoba, znala sam da ih ima - bila je dovoljno mudra da ih ne postavlja. Umjesto toga, blagim je tonom rekla:

- Upravo smo večerali, Rob i ja. Jesi li gladna?
- Više sam umorna nego gladna. Treba mi mjesto gdje ću spavati.
- Kad si zadnji put spavala?

- Noćas. Možda sat vremena. - Kratko sam zajecala. - Prilično patetično, eh? Bilo mi je dobro na cesti, ali sad kad sam ovdje, kao da se ne mogu *maknuti*.

Uzela je putnu torbu s mojeg ramena i povelala me stubama. Prošle smo prvi kat i stigle na drugi gdje se nalazila samo jedna soba. Sprijeda i straga imala je uspravne prozore na krovu, a gore krovne prozore što ih je Vicki dodala kad je tavan pretvorila u gostinjsku sobu. Ovu je sobu nazivala malenim djelićem raja, i da, kad je upalila malenu lampu, postala sam neodređeno svjesna lepršavog neba i oblačića, sve plavo i bijelo, no bila sam previše slaba da bih vidjela nešto više. Spustila je svoju torbu na klupu u podnožju kreveta, odmaknula veliki poplun i preklopila plahte.

Oprezno sam sjela na mjesto što ga je napravila. - Ovo bi moglo biti nezgodno za tebe.

- Da.
- Još se ljutiš.

Njezino je mrštenje postalo nekako popustljivo. - Zar se ti ne bi ljutila? Bila si moja najbolja prijateljica. Znam da te Jude povrijedio, ali povrijedio je i nas kad je onako nestao. U redu, nisi mogla pričati o tome -

- Još uvijek ne mogu - prekinula sam je, kao da je upozoravam, a potom sam blažim tonom dodala: - Možda kasnije?

Zurila je u mene, uzdahnula i bradom pokazala krevet. Izula sam japanke, podigla noge i legla. Tada se više nisam micala.

Vicki je zacijelo izišla jer je sljedeće čega sam postala svjesna bio maleni pladanj što ga je spustila kraj kreveta. Na njemu se nalazila čaša soka od naranče, kolači za koje sam bila sigurna da su domaći i vrč vode.

- Hoće li Rob prepoznati automobil? - šapnula je kad sam otvorila jedno oko.

- O, da - i ja sam šapnula. - Crni *BMW*. Ne može promašiti.

Dotaknula mi je glavu. - Spavaj.

4. poglavlje

Spavala sam. Ako su drugi gosti stvarali nekakve zvukove, ja ih nisam čula. Niti sam sanjala. Bila sam previše umorna za to. Kad sam se probudila, kroz tavanski sam prozor ugledala azurno nebo i crveno lišće javora. Plahte su mirisale po suncu, a lepršanje oblačića i neba što sam ga sinoć na trenutak zamijetila zapravo su bili plavo obojeni zidovi i strop, bijela komoda i naslonjač, te karirani jastuci u kutu ispod strehe. Na pladnju kraj kreveta sad se nalazila aromatična mješavina pogačica i čaja.

Raj? Apsolutno.

Vicki je sjedila na stolici drvena naslona kraj kreveta. - Da si još malo nastavila spavati, pozvala bih hitnu pomoć - primijetila je.

Okrenula sam se na bok kako bih je bolje vidjela: Vicki Bell - ne samo Vicki, nego Vicki Bell - oba su imena s nježnošću izgovarana kao jedno tijekom naših godina na fakultetu. Sad je na mene djelovala ljekovito, a na sebi je imala pulover i traperice; kosu je skupila na zatiljku, a pramenovi su stršili na sve strane, kao i uvijek. Koža umivena i bez šminke, još jedna Vickina osobina. No obrazi su joj bili rumeni, a crte lica mekane.

- Izgledaš nevjerojatno - rekoh.

- Nevjerojatno dobro ili nevjerojatno poznato?

- Oboje. Koliko je sati?

- Jedanaest.

Jedanaest. Naglo sam sjela, zastenjala i opet pala na jastuke.

Vicki se zabrinula. - Polako. Kako se osjećaš?

Mutno. Tromo. - Mamurno.

- *Od pića?*

- Od plakanja. Možda od previše spavanja. - Čvrsto sam zatvorila oči, ali sam ih opet naglo otvorila. - Jedanaest u ponedjeljak ujutro? O, čovječe.

- Što je?

- Posao. - Stara se napetost vratila. - U jednom sam trenutku bila ondje, a u idućem sam nestala. Prijateljica me mijenjala u petak, ali mi je šef cijeli vikend slao elektronsku poštu. Ništa od toga nisam pročitala.

- U tome nema ničeg novog - suho je primijetila Vicki dok je ulijevala čaj u šalicu.

- Ne, pročitam sve što mi ti šalješ - tvrdila sam. - Ali ti si dobra prijateljica i ne mogu ti slati kratke odgovore. Zato sve spremam dok ne nađem vremena za telefonski poziv, a zatim nikad... nikad ne nađem vremena.

- Nakon Judea, pošla si dalje. - Pružila mi je čaj.

To je bila ponuda topline, doslovce, figurativno. Još nisam bila spremna razgovarati o Judeu, ali to bi mogla biti cijena što ću je morati platiti za ovu sobu. Podigla sam jastuke i uzela čaj. - Nećeš odustati od toga.

- Ne mogu. Svega sam se sjetila čim sam te ugledala. Krenula si u tako drukčijem smjeru nakon onog ljeta, kao da odbacuješ njega, mene, Bell Valley.

- Nisam odbacila - brzo sam rekla, a tada sam pomislila na svoj život u ono vrijeme. Bez obzira koliko je to bolno, upravo sam zato došla - kako bih otkrila što mi se dogodilo nakon što sam otišla. - On je izišao iz mog života. Morala sam stvoriti novi.

- Suprotno od onoga što si ovdje imala.

- Da. Podsjećanje boli.

- Ma reci mi, molim te - otegnuto je rekla.

- Žao mi je. Pokušala sam s drugim mjestima prije nego sam došla ovamo, ali nije djelovalo. Previše su me podsjećala na ono od čega pokušavam pobjeći.

- A to je?

Ispričala sam joj kakvo je bilo moje jutro u petak, završivši riječima: - Buka, mnogo buke. I uređaja. I prometa. Ovo je najtiše mjesto koje poznajem. Želim reći, slušaj. - Prestala sam govoriti. Tišina je govorila sama za sebe.

Njezin je glas bio blag. - Ima mnogo drugih tihih mjesta, Emmie.

Niti jedno u kojemu kojot čeka na rubu čistine, mogla sam reći da sam željela govoriti o snovima. - Niti jedno u kojem poznajem ljude. To je također dio problema. U New Yorku ima trenutaka kad mi se čini da *nikoga* ne poznajem. Treba mi ljudski kontakt. Znala sam da to ovdje mogu naći.

Dugo je zurila u mene, a zatim je odlomila komadić pogačice s borovnicama i gurnula ga u moja usta. - Borovnice su iz New Jerseyja. Naše neće biti zrele još mjesec dana.

Žvakala sam pogačicu, osjećajući okus svake mrvice, te popila ostatak čaja. - Vidiš? - rekla sam kad sam pojela.

- Potvrdila si moje riječi. Ti si najbolja prijateljica koju sam ikad imala. Ako sam željela pobjeći, jesam li mogla izabrati bolje mjesto? Kamo bi *ti* otišla?

- U neki hotel. - Kad sam je zbunjeno pogledala, nasmiješila se. - Jesi li gledala *Date Night*? - Odmahnula sam glavom.

- Steve Carell igra muža Tine Fey. Osmislili su tjednu večer za spoj kako bi između sebe probudili malo uzbuđenja. Sjede u restoranu i on pita je li ikad željela počinuti preljub. Ona brzo kaže da nije, a onda skrušeno prizna da je bilo trenutaka, doista teških dana, kad je posao odvratn i djeca su nemoguća, kad je svim srcem željela uzeti sobu u hotelu i biti sama. I ja se katkad tako osjećam. Ti možda misliš da je moj život miran, svakako u usporedbi s tvojim, ali brbljanja nisu uvijek čujna. Ima dana kad pećnica ne radi kako treba pa čajna peciva ne dobiju lijepu koricu, kad gosti imaju bezbroj zahtjeva za koje nemam vremena, kad se Rob pita zašto nisam iznijela svježe cvijeće, a Charlotte se neprestano lijepi za mene -

- Charlotte - prekinula sam je, zgrožena nad sobom. - Nisam pitala.

- Ne. - Vickine su me oči izgrdile. - Nisi. Ima već gotovo tri godine i divna je - slatka i dražesna, ne trudi se previše govoriti jer mi uvijek znamo što želi, pa ne mora pitati. Rob i ja dugo smo čekali dijete, pa mislim da je zbog toga više tetošimo. Biti mama najljepše je na svijetu. Znam da to vjerojatno ne želiš čuti. Uvijek si običavala govoriti da želiš dijete, a to se očito još nije dogodilo.

- Pokušavamo.

- O. Dobro.

- Ne, želim reći, već neko vrijeme pokušavamo. Mnoge žene to odgađaju dok stvaraju svoje karijere. Ja sam željela dijete prije tri godine. Bili smo na pretragama. Liječnici ne znaju zašto se to nije dogodilo.

Vicki je zurila u mene. - Ja nisam liječnica, ali ako misliš da ćeš zatrudnjeti dok si u ovakvom stanju, razmisli ponovno.

- Patetična sam.

Stisnula mi je ruku. - Nisi patetična, samo si malo zalutala. Pobrkala si svoje prioritete. Ranije nije bilo tako, prije Judea.

- Ne mogu Judea okrivljavati za posljednjih deset godina. Nije mi on govorio što da radim.

- I sad si ovdje. Problem je u tome, Emmie, da ćeš, ostaneš li samo još jednu noć, vidjeti Charlotte. I moju mamu. Ona je cijelo vrijeme ovdje, ide ovamo i onamo sa Charlotte.

To mi je izmamilo osmijeh. - Amelia? Čuva dijete?

Vicki je odgovorila samo očima, lagano je spustila kapke, što mi se uvijek sviđalo. - Čudno, nije li? Zapravo je lijepo. Ona je veoma angažirana baka - daleko je bolja sa Charlotte no što je ikad bila s nama.

Ameliju sam posljednji put vidjela na Vickinu vjenčanju. Reći da mi nije zaželjela dobrodošlicu bilo bi veoma blago. - Zar još uvijek mene smatra krivom za Judeov odlazak? - pitala sam. Vickina je šutnja bila potvrđan odgovor. - Ali nisam ja bila prijestupnica. A on bi ionako otišao odavde. Jedan dio njega mrzio je ovaj gradić. Rekla sam mu da bih bilo kamo pošla s njim.

- Što mu je vjerojatno utjeralo strah u kosti, ali mama to ne može prihvatiti. Vjeruje da si ti od njega tražila više no što je on mogao dati, pa se osjećao neuspješnim i otišao.

Zabezegnuto sam je pogledala. - Ja sam od njega tražila više no što je mogao dati? Zar je previše tražiti vjernost?

- Nije - reče Vicki - ali mame nisu uvijek razumne. - U glasu joj se osjetio ton ispričavanja. - Nekoć sam mislila da je luda, ali sad kad sam i sama postala mama, razumijem potrebu da nekoga okriješ ako izgubiš dijete. To ne mora imati smisla. No kad bi se nešto dogodilo Charlotte, morala bih imati nekoga - *bilo koga* - na koga bih se mogla okomiti.

- Jude nije izgubljen - rekla sam jer sam doista morala reći Vicki Bell ono što sam znala.

- Pa, nije mrtav, još nije, ali cijelo vrijeme izaziva sudbinu. Sjeti se Iraka. Nakon što je Saddam pao i zavladao je kaos, odjurio je onamo kako bi spašavao ozlijeđene kućne ljubimce i našao se usred unakrsne vatre. Bio je na mjestima na koja nikad nije smio otići.

- Bio je u humanitarnoj misiji.

- Da, ali postoje ispravni i pogrešni načini da se to čini. Naša je vojska morala upotrijebiti skupe resurse kako bi ga zaštitili, i nisu bili sretni zbog toga. Jude se upuštao u opasnosti bez ikakve potrebe. Bio je previše umišljen za svoje vlastito dobro.

- Ne umišljen - rekla sam jer nisam tako doživljavala Judea.

- Samouvjeren. Bio je predan idealima.

- Emily, bio je buntovnik.

- Pustolov - insistirala sam.

- Pa, to je lijepa riječ. Uvijek si ih birala kad se radilo o Judeu. Nije bio nepristojan, bio je iskren. Nije bio lakomislen, bio je smion. Nemoj me pogrešno shvatiti. Volim svojega brata. Ali ja sam vidjela njegove mane. A ti? Bila si zaslijepljena prvom ljubavlju.

- Ali bio je tako zabavan - tvrdila sam. - Lakomislen, smion - opiši ga kako god želiš, ali u sebi je nosio veoma kreativnu crtu. Bio je snaga iza inozemnog programa Utočišta, a pogledaj koliko je dobra to donijelo. Dobro. Impulzivan je. Ali možda je - dodala sam nesigurnim tonom - to bolje nego prekomjerno razmišljati o svakoj odluci.

Vicki je shvatila. Vidjela sam to po načinu na koji me proučavala. - Jesi li ti to činila?

- Ne znam. Doista ne znam. Nisam bila svjesna toga jer mi je dolazilo s lakoćom, kao što je pravni fakultet doveo do Jamesa, a on me doveo do New Yorka, i tako sam stigla do moje tvrtke. Ali sve je bilo tako *promišljeno*.

- Voliš li Jamesa?

- Da - brzo sam rekla, a zatim sam zastala. - Mislim da ga volim.

- Što ti to znači?

Negdje u prizemlju zatvorila su se vrata, a lagani način zatvaranja tih vrata podsjetio me gdje sam i to me ohrabrilo. Ni s kim u New Yorku nisam mogla razgovarati o Jamesu. To bi mi se činilo poput izdaje. Ali ovo je Bell Valley, a s Vicki Bell dijelila sam sobu tijekom četiri godine studiranja, što je čini dijelom mogega života mnogo prije Jamesa.

- Oborio me s nogu kad sam ga upoznala - rekla sam joj.

Želim reći, bio je poseban - plave oči, tamna kosa, sto osamdeset osam centimetara, preplanuo. Bavio se trčanjem. - Jude se bavio planinarenjem, visok sto devedeset tri, imao je zlatne oči i obilje plave kose. - James je bio pametan i marljiv. Bio je ambiciozan, ali bila sam i ja. Bilo je kao da sam našla blizanca. Željeli smo pisati za studentski pravni časopis, i to smo radili. Željeli smo diplomirati s najvišim ocjenama, i jesmo. Kad je riječ o pravu, James je imao plan za uspjeh. Dali smo sve od sebe da ga ostvarimo. - Sjetila sam se zaključka do kojeg sam došla dok sam sama sjedila na onom trijemu u Berkshiresu.

- A sada? - potaknula me Vicki.

- Nisam sigurna da je plan dobar za mene. Za Jamesa jest. On punom brzinom juri naprijed. Ja sam problem. - Postalo je stvarnije kad sam to glasno izgovorila. Ali danas je ponedjeljak, što i sam moj bijeg čini stvarnijim - zapravo, zastrašujućim. - Osjećam se kao da markiram u školi.

- Nikad nisi markirala.

- Točno. Nikad nisam mrzila školu onako kako mrzim posao. Ovaj slučaj, neki drugi slučaj, hoće li to imati nekakve veze? Riječ je o kulturi tvrtke, utrci da se gomilaju naplativi sati, nedostatku topline među partnerima čak i na najvišim razinama. Walter Burbridge je sad vjerojatno bijesan na mene, ali kad pomislim na povratak onamo, glavu mi ispunjavaju statičke smetnje. To je *zaglušujuće*.

- Jesi li sve to rekla Jamesu?

- Pokušala sam, ali on to ne želi čuti. Osim toga, ako ne radimo, onda spavamo, osim ako grafikon ne kaže da imam ovulaciju, a u tom slučaju vodimo ljubav, što nije osobito

romantično kad se moramo držati rasporeda. U svakom slučaju, previše smo umorni da bismo vodili ozbiljne rasprave.

- Jesi li razgovarala s njim otkako si otišla?

- Kratko. Misli da imam živčani slom. Misliš li i ti tako?

Vicki se podrugljivo nasmijala. - Meni se čini da živiš bajku.

Jednostavno si zaustavila stvari koje mrziš u svojem životu i uzela malo slobodnog vremena. Ima li kakvih izgleda da će te slijediti ovamo?

- Ne može. Ne zna gdje sam.

To ju je iznenadilo. - Zar mu ne bi trebala reći? On je tvoj muž. Ne duguješ li mu to?

- Više nego što sebi dugujem vrijeme za razmišljanje? - pitala je nova odlučna ja.

- Ali, zar neće biti zabrinut?

- Da. Ali zauzet je svojim poslom.

Dobro, onda ovako. Upoznala si ga ubrzo nakon što si otišla odavde. Neće li zbrojiti dva i dva i pogoditi da si ovdje?

- Ne. Nikad mu nisam mnogo pričala o ovome mjestu.

- Zna li on za Judea?

- Ne.

- Šališ se.

- Ne.

- Emily - pobunila se. - Jude je tog ljeta bio tvoj život. Kako je moguće da mu nisi pričala o njemu?

- Jesi li ti Robu pričala o svim tipovima s kojima si ikad izlazila?

- On je jedini tip s kojim sam izlazila.

Zakolotala sam očima. - Dobro. Razmislimo o tome općenito. Mora li muž znati sve o prošlosti svoje žene? Ako je to prošlo i završeno, *ne*. Sigurna sam da je James imao djevojke na fakultetu, ali ja ih ne poznajem. Radio je tri godine prije pravnog fakulteta. Jasno da je imao djevojke, ali ja ne želim znati pojedinosti. Kad je riječ o Judeu, pa, kad sam otišla odavde, zatvorila sam ta vrata. To je bio čisti rez. Jedino sam tako to mogla podnijeti.

- I nikad kasnije nisi govorila o tome?

Odmahnula sam glavom. - James i ja razgovaramo o sadašnjosti i budućnosti. On ništa ne zna o Bell Valleyju.

- Opa - dahne Vicki, ali moju je pozornost privukao neki pokret iza nje, maleno lice na odškrnutim vratima. Odmah mi se učinilo poznatim, kao i lice njezine mame. Kad se toplina proširila mojim prsima, zaustavila sam dah i šapnula: - O, Bože.

Vicki se okrenula. - O, Bože, tako je - blago ju je ukorila. - U koliko si soba za goste zavirila prije nego si me našla ovdje, Charlotte Bell? - Ali nije se ljutila. Znala sam to. Znala je i Charlotte Bell.

Malena je djevojčica pogledavala čas svoju majku čas mene, ostavši na vratima dok joj Vicki nije domahnula da uđe. Hodala je polako, cijelim me putem oprezno promatrajući. Sitna i savršeno građena, imala je očeve sive oči, majčinu plavu kosu i uvojke gotovo jednako duge kao što su bili Judeovi. Na sebi je imala purpurnu i ružičastu haljinicu, te

hulahupke s obrnutim uzorkom. Kad joj se dovoljno približila, Vicki ju je podigla i smjestila u svoje krilo.

Ako sam ja bila očarana djetetom, Vicki je bila opčinjena. Ljubav u njezinim očima bila je nešto za pamćenje. - Ovo je Emily - rekla je uz maleno uho. - Poznavala sam Emily u školi, baš kao što ti poznaješ Claru u vrtiću. Običavale smo prespavati jedna kod druge, kao što ti katkad prespavaš kod bake Amelije. Sjećaš se, jela si *pizzu*? - I dalje gledajući u mene, dijete je jedva zamjetljivo kimnulo. - Charlotte obožava *pizzu* - rekla mi je Vicki. - I vruću čokoladu. Emmie i ja smo nekoć pile vruću čokoladu rekla je Charlotte. - Sa sljezovim kolačićima. I tučenim slatkim vrhnjem.

- U dva ujutro - dometnula sam.
- Ali samo kad smo učile za ispite.
- Ha. Mi smo dale značenje izrazu *freshman* 15¹.

Vicki je stisnula svoju kćer i opet rekla u ono maleno uho: Sjećaš se da sam ti pričala kako sam neko vrijeme pohađala školu u Engleskoj, gdje svi govore kao Alec, maleni dječak u tvojoj grupi? Emmie je bila sa mnom. Putovale smo po cijeloj Europi.

Sumnjala sam da dijete zna što je Europa, ali sam se odmah uključila u sjećanja. - Ako bih morala birati vrhunac naših studentskih doživljaja, to bi bio naš semestar u Bathu. Još uvijek imam šal što sam ga kupila na mostu. Sjećaš se toga?

- Kako bih mogla zaboraviti? - uzviknula je Vicki. - Bio je neonski ružičast i *grozan*. Stalno si ga nosila.

- I onaj krasan Talijan -
- Dante.
- To mu nije bilo pravo ime - ustvrdila sam.
- Rekao je da jest, ali bio je loš. Nikad nije učio. Kunem se da je njegov cilj bio pokvariti *nas*. Sjećaš se one jedne večeri -

- U rimskom kupalištu. - Posramljeno sam pokrila lice. - O, moj Bože. Pivo. *Guinness*.

Vicki je postala čeznutljiva. - Već jako dugo nisam razmišljala o tome. To je bio drugi život.

Pomisao koja otrežnjuje. Bolji život? Slobodniji život? Svakako je bio zabavan.

Vicki je bila na istoj valnoj dužini. - Trebale smo ostati cijelu godinu, a ne samo jesenski semestar. Povratak je bio grozan.

- Katkad nosim šal. Malo podigne moju odoru. Premda ne stigne dalje od garderobe. Nisam bila smiona u tvrtki Lane Lavash. - Ne do sada. Naravno, ostaje pitanje je li ono što činim smiono ili je samo neodgovorno. Pomislila sam na Laylu i druge nedužne ljude koji pate jer su pili vodu za koju su mislili da je bezopasna. Netko im doista mora pomoći, ali danas to neću biti ja. Možda ni sutra, a ni u srijedu.

- Jako si se namrštila - primijetila je Vicki.
- Muče me velike brige. - Ali za kasnije. Odlučno sam se vratila u sadašnjost, k Vicki i njezinoj dražesnoj djevojčici.
- Znači, ideš u vrtić? - pitala sam Charlotte.

¹ *Freshman* 15 - teorija prema kojoj se američki studenti naglo udebljavaju tijekom prve godine studija (15 *pounds* - oko 7 kg)

Djevojčica kimne.

- Svakoga dana?

- Tri jutra u tjednu - reče Vicki. - Trebalo se prilagoditi tomu, ali željeli smo da bude s drugom djecom. U jesen će to biti pet jutara tjedno. Dobro izabran trenutak.

Nešto u njezinu tonu i određenom izrazu u očima navelo me da drugi put zadržim dah.

- Još je jedna beba na putu?

- Početkom prosinca - potvrdila je s izrazom užasnuto g iščekivanja koji je bio gotovo komičan.

- O, Vicki Bell, tako mi je drago zbog tebe.

- Doista? Ne kažeš to samo tako?

Znala sam što misli. - Ni slučajno. Ushićena sam. Ti si očito divna mama. Mogla bi imati *petero* djece i ne bi imala problema. Djeca se uklapaju u tvoj život. Možda se u moj ne uklapaju.

Charlotte se udobno smjestila na majci koja je rekla: - Zar od toga bježiš?

- Možda. Obeshrabrena sam, ali ako ne upali ovo što sad radimo, imamo i drugih mogućnosti. Ono ostalo me... jednostavno me guši.

- Sigurno ima i nečeg dobrog.

- Ima. Imam posao, muža i krasan dom u kojem živim. I zdrava sam.

- Ali nesretna. Dakle, zašto si u Bell Valleyju? Ovo te mjesto činilo nesretnom prije deset godina.

- *Jude* me činio nesretnom - rekoh - ali voljela sam Bell Valley čak i prije tog ljeta. Vikendi kad sam te posjećivala bili su odmori, čak i kad smo morale učiti. Ovdje se opuštam. Mogu misliti. Upravo to sad moram činiti.

Pomislila sam na Judea. Njegovo je kratko pismo promijenilo situaciju. Ali možda i nije. Zaključila sam da imam možda dva tjedna vremena prije nego on stigne.

Morala sam reći Vicki za to.

Ali ona je zapela za ono što sam posljednje rekla. - Jesi li razmislila o tome kamo želiš poći odavde?

- Prvo, moram razmisliti zašto sam otišla onamo kamo sam otišla nakon odlaska odavde. Možda sam pošla previše daleko kako bih se oporavila od Judea. Povratak ovamo je kao novi početak.

- Koliko dugo kaniš ostati?

Osjetila sam tračak histerije. - Možda će o tome odlučivati moj automobil.

- Ne. Riječ je o problemu s elektronikom. Nestor kaže da će ga vratiti do kraja dana. Bilo bi još i brže da njegov mali nije tako opčinjen. Ima šesnaest godina i posve je lud za automobilima. Ne događa se često da dobije priliku igrati se automobilom kakav je tvoj.

- Ako nešto uprska, James mi to nikad neće oprostiti - upozorila sam je.

- Ništa neće uprskati. Tehnologija je njegovo područje. Iz garaže vodi servis za te stvari. Kompjutore, mobitele, male kućanske aparate - ne bismo ih odnijeli drugamo.

- Vodi servis? Sa šesnaest godina? Što je sa školom?

- Kaže da je pronašao svoj životni poziv, a s obzirom na to koliko je dobar u tome, ja mu vjerujem.

Razmislila sam o tome. - Pa, to nam nešto govori. Odustao je od srednje škole i ima posao koji voli. Ja imam tri diplome i posao koji mrzim.

- Nađi drugi - reče Vicki.

- Pokušavam, ali nije lako. Ne želim prijeći s lošega na gore, a nije baš da mogu potražiti posao u Oregonu ako sam u braku s nekim tko je zaljubljen u New York. - Vratila sam se na njezino ranije pitanje. - Ne znam koliko ću dugo ostati ovdje, a to me veoma uznemiruje. - Oduvijek sam bila od onih koje znaju što žele. - Jesam li ikad ranije učinila nešto impulzivno?

- Tvoje ljeto ovdje. Došla si, a nisi znala što ćeš raditi.

- Točno. I provela sam najluđe, najspontanije i najstrastvenije ljeto svog života. Dakle, jesam li to doista ja? Ili je to bilo zastranjenje? Moram to saznati. - Pogledala sam na sat kojeg, naravno, nije bilo. Nije bilo sata ni na noćnom ormariću, kao ni na komodi.

- Naši se gosti vole opuštat - objasnila je Vicki.

- Ja moram naučiti kako se to radi. - Bespomoćno sam odmahнула glavom. - Stare navike teško umiru. A sad je ponedjeljak. Ako ne nazovem za dan ili dva, neću imati posao na koji bih se mogla vratiti. Pomogni mi u ovome, Vicki. Uvijek si bila tako uspješna kad je trebalo prodrijeti do suštine nečega. Što bih trebala učiniti?

Charlotte je nešto šapnula Vicki, ali nisam čula što. Pretpostavila sam da ona neće razumjeti naš razgovor, pa sam se pitala jesam li pogriješila kad je Vicki rekla: - Dobro. Vrijeme za tutu. - Ustala je, a Charlotte se tada pretvorila u malenog majmunčića, držeći se za svoju mamu sa sve četiri, što je bilo dobro. Inače bi pala kad se Vicki nagnula naprijed i obavila mi ruku oko vrata.

- Želim te ovdje - vatreno je šapnula, uspravila se, uhvatila Charlotte objema rukama i pošla unatrag. Pomislila sam da joj moram reći za Judea, ali ona je govorila: - Osjećaj se kao kod kuće. Knjige i slagalice su u salonu, bicikli su iza kuće. Ako se želiš nekamo odvesti, ključevi kombija su na ploči kraj vrata. Kuhinja ti je na raspolaganju. Ako ondje naiđeš na nisku, tamnokosu ženu, ona je moja slastičarka, Lee. Ima zanimljivu priču.

Ja sam i dalje bila opsjednuta svojom. - Što ću sa svojim šefom? I što ću s Jamesom?

Vicki je zastala na vratima. - Ovisi o tome što želiš, a to samo ti znaš.

Ali nisam znala, i upravo sam zato došla ovamo. Nisam čak znala ni kako bih to mogla otkriti.

Ipak sam znala da ono što je započelo kao impulzivan čin možda pobuna iz minute u minutu postaje sve ozbiljnije. Ako to potraje, više neće biti povratka.

Prestrašeno sam kliznula niz jastuke i povukla poplun do ušiju, nadajući se da ću stvarnost zakopati ispod mekane perine. No u mojoj se psihi zadržao miris Vickine svježine i mekoća djeteta, pa sam se osjetila prljavo. Ustala sam s kreveta, istuširala se, odjenula traperice i pulover kako bih što više sličila Vicki - cilj je bilo neupadljivost - i provukla vlažnu kosu kroz stražnju stranu kape.

Popila sam čaj dok sam stajala kraj prozora i gledala stražnje dvorište. Ondje je bilo klupa i *adirondack* stolica raspoređenih u parovima. Iza dvorišta protezala se šuma.

Poznavala sam tu šumu. Ondje rastu borovi i kukuta, jele, smreke i breze, a njihove se krošnje uvelike razlikuju. Dok je sprijeda sunce bilo zasljepljujuće blistavo, boje u pozadini stapale su se u tamno šumsko zelenilo.

U mojim je snovima to zelenilo bilo gotovo crno. Moji su se snovi zbivali noću.

Morala sam posjetiti tu šumu. Ali još ne. U vrijeme kad sam se osjećala slabom, za to je trebalo više hrabrosti no što sam je ja imala.

5. poglavlje

Sa sunčanim naočalama u ruci, na prstima sam izišla iz svoje sobe, ali oprez je bio nepotreban. Stigla sam do prizemlja a da nisam vidjela ni žive duše. Nisam se usudila vjerovati u takvu sreću, pa sam pošla ravno u kuhinju, koja je također bila prazna, te sam tiho šmugnula kroz stražnja vrata i sišla niz nekoliko stuba.

Kao što je Vicki rekla, ondje su se nalazili bicikli. Opazila sam jedan čija mi je veličina odgovarala i zamislila sebe kako žustro okrećem pedale po cestama Bell Valleyja, jer je to bilo slično vježbanju u teretani u New Yorku. Ali pomisao na to sad je izazvala bolove u mojim nogama, a to su zasigurno emocije na djelu jer se nikad ranije nisam bojala naporene tjelovježbe.

Ali morala sam naučiti kako se opustiti.

Zato sam krenula preko parkirališta do ulice. Nekoliko je automobila bilo parkirano ispred prodavaonice i jedan na drugom kraju travnjaka. Zaputila sam se preko travnjaka i spustila se kraj jedne klupe. Sunce me smirivalo. Zvukovi su lebdjeli naokolo - brundanje kosilice na crkvenoj tratini, mrmljanje para koji je upravo izišao iz Crvene lisice, glasanje češlju- gara iz krošnje obližnjeg hrasta. Polako sam udahnula, zatim još jednom, dublje, svjesna novog osjećaja dok su se moja pluća punila i širila. Palo mi je na pamet da, ako se izuzme tečaj joge, uvijek dišem plitko - svuda trčim, pod stresom sam zbog svega, uvijek sam povezana s nekakvim uređajima - već deset godina. Samo razmišljanje o tome ubrzalo je moje disanje.

Još sam jednom duboko udahnula, razmišljajući o tome kako je Bell Valley spokojan u usporedbi s tvrtkom Lane Lavash, gdje bih u ovom trenutku trebala biti, u svojem pregratku s kompjutorom i slušalicama, kad sam ugledala Vicki kako dolazi iz Crvene lisice.

- Danas si inkognito? - pitala je i spustila se na travu kraj mene. Dobro sam učinila kad sam se odjenula poput nje. Traperice, pulover, naočale za sunce - izgledale smo kao sestre, a to je u meni izazivalo osjećaj pripadnosti.

Nasmiješila sam se i samo nešto potvrdno promrmljala. S Vicki Bell, više od toga nije potrebno.

- Jesi li upoznala moju slastičarku? - pitala je.

- Ne. Nije bila u kuhinji.

- Onda kasnije. - Skinula je naočale za sunce i proučavala moje lice. - O čemu razmišljaš?

Osjetila sam kako me steže u grlu. - Koliko si mi nedostajala. To sam shvatila tek kad sam te vidjela. Možeš reći da sam nelojalna prema Kelly, ali ti si uvijek bila sestra koju bih izabrala. Čak i ovo pitanje što si ga upravo postavila. Uvijek ti je bilo stalo do mog mišljenja. - Za slučaj da se još uvijek makar malo ljuti na mene, dodala sam: - Imamo zajedničku prošlost. To nešto znači.

- A-ha. Starimo. - Zamislila se. - Smetaju li ti rođendani?

Spustila sam svoje naočale na travu i okrenula lice prema suncu. Toplina je bila predivna, čišća nego u New Yorku, više prijateljska nego u Chathamu. Zatvorila sam oči i razmislila.

- Trideseti je bio poseban. James je mislio da trebamo proslaviti, ali nikad nismo imali vremena. - Ispravila sam glavu. Moje su oči potražile njezine. - Je li ovdje o tome riječ? Imam li krizu ranih godina?

Vicki se kiselo osmjehnula. - Ja sam je imala. Na neki način.

- Ti? Ni slučajno. - Vicki je najstalozhenija osoba koju poznajem.

- O, da. Rob i ja smo zajedno odrasli, i ja ga obožavam. Ali nikad nisam upoznala nešto drugo. Četiri godine na fakultetu bile su sve što sam imala. Zatim sam se vratila ovamo, isti momak, isti gradić.

- Ne baš - primijetila sam se. - Udala si se. Važna promjena. Onda su Robovi roditelji otišli u mirovinu i vi ste preuzeli pansion. Mjesto krasno izgleda, Vicki Bell.

Kratko se nasmijala. Sve bi krasno izgledalo, u usporedbi s onim što je bilo. Njegovi su roditelji sve zapustili. I da, lijepo je dotjerati stvari, ali to nije isto kao učiniti nešto posve, posve drukčije. - Trenutak je bila zamišljena, a zatim je postala rezignirana. - Svaki rođendan koji prođe tjera me da shvatim da se to neće dogoditi. Neko sam vrijeme bila veoma deprimirana.

- Zato ste se odlučili na još jedno dijete?

- O, ne. Nisam čak ni pokušala zatrudnjeti dok nisam bila sigurna da mi odgovara moj život ovdje. Što ne znači da se katkad ne pitam što je moglo biti.

- To je Judeov gen - primijetila sam, a ona je na to samo puhнула kroz nos.

- Jude je samo želio biti buntovnik.

- Pustolov - insistirala sam.

- Emmie, bio je *loš momak* - tvrdila je, sad već izgubivši strpljenje sa mnom. - Zar doista misliš da bi te oženio? Da, znam da te zaprosio, ali zaprosio je tri žene prije tebe, a posljednja od njih bila je Jenna Frye, koja je uistinu teško podnijela kad ju je ostavio zbog tebe, a zatim je tebe ostavio zbog *nje*. Judeu je bio važan samo lov. Užasavao se obveza. Da ti nisi naišla, našao bi neki drugi način da raskine s Jennom, a da ga ona nije voljela dovoljno da mu oprost, našao bi neki drugi način da prekine s *tobom*.

Željela sam se prepirati. No Vicki je poznavala Judea mnogo dulje od mene. Ono što je rekla imalo je smisla.

- On se vraća - tiho sam rekla.

Skeptično se namrštila. - Jude? Ovamo? Kako znaš?

- U petak sam primila pismo od njega. Stići će ovamo krajem mjeseca.

Odjednom je jedva disala. - Ovamo? *Ozbiljno?*

- Lovio je rakove u Beringovu moru.

- I samo ti je... samo ti je odjednom pisao?

- Katkad mi piše - rekla sam, osjećajući se krivom.

- I ti to nisi rekla nama?

- Mislila sam da znate gdje je. U pismu što sam ga dobila u petak pisao je da nikomu drugomu nije rekao da se vraća, pa ti zato sada to govorim. Ako ti to nešto znači, nikad nisam odgovorila na njegova pisma.

No Vicki je pritisnula ruku na prsa. - O, moj Bože. Što ćemo učiniti? Komu ćemo reći? Nikomu - odlučila je, objema rukama odbijajući vijest. - Nikomu ne možemo reći. Jude je najneodgovornija, najmanje predvidljiva osoba od svih koje poznajem. Mogao bi reći da dolazi, a zatim odustati i poći nekamo drugamo, gdje ima više uzbuđenja. Mama je navikla na to da ga nema. Ako joj kažem da se vraća, a on se ne pojavi, bit će uništena.

Nisam mogla zamisliti da bi bilo što uništilo Ameliju i možda bih još nešto pitala, ali Vicki je suzila oči.

- *Zato* si ovdje? Ne da vidiš mene, nego zato što se *on* vraća?

- Ne. *Ne*. Ovdje sam jer trebam tebe i treba mi mir ovoga gradića. Možda sam čak ovdje jer sam osjećala da ti moram donijeti tu vijest, ali nisam ovdje radi Judea. Ovdje sam radi sebe. Reci da sam sebična. Jesam.

- Nisi - preko volje je progundala. - Da jesi, tvoj život ne bi bio ovako zbrkan. Zauzela bi se za sebe i svoje potrebe mnogo ranije. - Opustila se uz mene. - Zašto se vraća? Neće ostati. Samo će uzburkati situaciju i otići. Za njega je ostanak ovdje pojam pakla.

- Možda je odrastao - znaš, vidio je druge vrste pakla.

Ali Vicki je odmahivala glavom, ali je sad izgledala više tužno nego ljutito. - On je Bell. Ta obitelj već generacijama živi ovdje. Može se boriti protiv onoga što ga vuče natrag, ali previše je jako. *To* je u našim genima. - Posegnula je za mojom rukom. - Ja nikad ne bih mogla otići od mogeg života, sigurno ne ovako kako si ti to učinila. Ali ne čudi me da si to učinila. Ti si uvijek bila hrabrija od nas dvije. Kao što je bio semestar u inozemstvu. Ja to ne bih učinila da nije bilo tebe. Ne bih imala hrabrosti poći tako daleko na tako dugo. Ti si bila moja smionija polovica.

Nisam se mogla sjetiti kad sam zadnji put držala prijateljičinu ruku, ali s Vicki Bell, to je bila najprirodnija stvar na svijetu - sjajna za povezivanje, da i ne spominjem rame za plakanje. - A ti si moja razumnija polovica. - Nešto mi je palo na pamet. - Osim kad je riječ o Judeu. U tome me nisi zaustavila.

- Kako sam mogla? On je moj brat. Nadala sam se da ćeš dobro utjecati na njega. Osim toga, nije se moglo zaustaviti ono što ste vas dvoje imali. Bilo je poput šumskog požara - u trenu je postalo paklenski vruće, čisti životinjski magnetizam.

Mogla sam tvrditi da je bilo daleko više od toga, ali ona me na nešto podsjetila, a ako je vjerovati mojim snovima, ta je tema opterećivala barem maleni dio mogeg uma. - Kad si već spomenula životinje, tog je ljeta bilo kojota. Jesu li još uvijek ovdje?

- Ne. Ne otkako je Jude otišao. On je bio jedini koji ih je vidio, ili je barem tvrdio da ih je vidio.

- Ja sam ih vidjela. - Mogla sam jamčiti za Judea u ovome.

- Zapravo je bio samo jedan, gore, kraj njegove kolibe. Promatrali smo ga - kao i on nas - satima. Jude mu je običavao šaptati, kao da su imali neku tajanstvenu vezu. Bio je siguran da je imao ženku u šumi, ali nikad nismo vidjeli par zajedno. Znači, nisi ih čula?

Odmahnula je glavom.

Ne otkako je Jude otišao. Lagano sam zadrhtala. Moji su snovi počeli tek tijekom posljednjih mjeseci. Pitala sam se kakvo je značenje toga.

- Uvijek je na taj način privlačio stvorenja - zamišljeno će Vicki. - Kao što sam rekla, životinjski magnetizam. - Pogledala me u oči. - Vraća se nakon toliko vremena? Je li rekao što želi ovdje raditi ili koliko će dugo ostati?

- Spomenuo je nedovršeni posao, ali nije objasnio, a znao je da bi mu moglo biti teško ovdje se dulje zadržati.

- To je Jude. Pitam se kako izgleda.

I ja sam se to pitala. Čim sam ga onog ljeta ugledala, bila sam izgubljena.

Vicki mi je čitala misli. Malo mi je stisnula ruku i pustila je. - Je li dobro s Jamesom?

- Seks? - Samo sam s Vicki mogla voditi ovaj razgovor. - Nekoć je bilo veličanstveno - rekla sam i savila noge. - Manje je zabavno kad pokušavaš zatrudnjeti.

- Slaže li se James s time?

- Nije to rekao. Nikad mi ne bi rekao ako nije dobro.

- Bi li ikad počinio preljub?

Nisam odmah odgovorila, kao da bi glasno izgovaranje te riječi učinilo stvarnima. Ali stvarne su. Zapravo, moja je zabrinutost stvarna. - Moguće.

- Ima li sad ljubavnicu?

- Nisam sigurna. Postoji jedna žena. Cijelo vrijeme zajedno rade. Doručak, ručak, sve između toga. Kad rade prekovremeno, onda naruče dostavu večere u dvoranu za sastanke.

- Nisu li ondje i drugi ljudi?

- Katkad.

- Jesi li ga pitala o tome?

- Indirektno, kao u šali. - Nisam je mogla pogledati u oči, pa sam čupkala travu kraj svojih nogu. - Nasmijao se na to.

- Uspravila sam se. - Ipak ne mislim da me vara. Nije takva vrsta osobe. - Željela sam to vjerovati, doista jesam. - A ja sam posebno osjetljiva po tom pitanju, zahvaljujući Judeu.

- Nikad mu to neću oprostiti.

- To je prošlost.

- Ali zato se sad zabrinjavaš po pitanju Jamesa. Bi li ti njega ikad prevarila?

- Nikada. Naravno, on će vjerojatno reći da ga upravo sad varam.

- Time što si ovdje?

- Time što mu nisam rekla da sam ovdje.

Vicki je šutjela. U tome bi se složila s Jamesom.

- Možda je riječ o moći - zamišljeno sam rekla. - Tako sam se dugo osjećala *nemoćnom*.

- On je tvoj muž.

- Ali ne želim da dođe za mnom. - Pogledala sam čovjeka u automobilu na drugoj strani travnjaka. Koliko je meni poznato, on bi mogao biti detektiv. James ga nije mogao tako brzo poslati, ali moj otac jest. Vjerojatnije je da je on muž žene koja je na frizuri u salonu iza velike prodavaonice.

Uzdahnula sam. I to je sve što znam, da želim malo vremena bez Jamesa. Patetično, nije li? Želim reći, sjedim ovdje i nastojim ne razmišljati. Ali ako ne budem razmišljala, neću shvatiti što želim od života. I što mi je činiti u međuvremenu?

Vickin je smiješak bio topao. - Što god ti srce želi. Nije li to suština Bell Valleyja?

Ovoga sam puta ja posegnula za njezinom rukom. - Ti si tako dobra prijateljica. U New Yorku nemam prijateljica. Pa, imam, ali to je drukčije.

- Kako drukčije?

- Manje osobno. Manje licem u lice. Uglavnom šaljemo poruke jedna drugoj, a kad smo zajedno, jedna od nas piše poruku ili razgovara mobitelom s nekim trećim. Svi smo cijelo vrijeme na liniji, pa svaku vezu razrjeđuju druge. Žaloso je. Trebala bih biti djeveruša na vjenčanju Colleen Parker, ali uopće nismo bliske. Upoznale smo se u grupi ljubitelja knjige, a budući da smo obje odvjetnice, zaključile smo da bismo trebale imati nešto zajedničko, ali ja to ne bih nazvala čvrstim prijateljstvom. Grupe ljubitelja knjige sastaju se jednom mjesečno, a knjige povezujemo s vlastitim životima jer tako silno želimo govoriti o osjećajima. No u grupi nas ima deset, pa nije prisno, a naš susret traje samo sat vremena jer samo toliko imamo na raspolaganju. Colly i ja znale smo se naći na ručku, ali čak je i to prestalo. Nemamo vremena. - Počela me obuzimati ljutnja. - Možda Colly tako definira prijateljstvo, ali ja ne. Ne znam odakle dolazi, ne znam kamo ide ni o čemu sanja. Ne poznajem njezinu obitelj ni prijatelje, i ne želim biti na njezinu vjenčanju.

- Zašto si pristala?

I sama sam se to pitala nekoliko desetaka puta, u mislima samu sebe šutirajući jer nisam obzirno odbila kad me to prvi put pitala. Dok sam to objašnjavala Vicki, malo sam se vrpoljila. - Jer želim bliske prijateljice, a to je ono što bliske prijateljice čine, bez obzira na razlog, a Colly je to silno željela. Njezina specijalnost su patenti, koje ja ne razumijem, pa čak ne možemo razgovarati ni o poslu. Nakon što vjenčanje prođe, vjerojatno ćemo se vidati samo na susretima grupe ljubitelja knjiga. Nemamo mnogo zajedničkog - naglo sam udahnula - što ukratko opisuje prijateljstva što sam ih sklopila.

- Onda nisi našla prave ljude.

- Imaš pravo. Ali već sedam godina živim u gradu. U čemu je problem?

Vickine su oči govorile umjesto nje.

- Dobro. U meni. Zanimarujem prijatelje, kao što sam zanimarila tebe, pa odnosi nikad ne dobiju priliku da se razviju, što bi bilo u redu kad ih ne bih željela, ali želim ih. - Protrljala sam čelo, čeprkajući po svojoj dilemi.

- Nemoj to raditi - naredi Vicki. - Tu si da bi se opustila.

- Ovdje sam kako bih odlučila što ću *učiniti* sa svojim životom - rekla sam, blago histerična.

- Ššš. Korak po korak. Koje su tvoje mogućnosti u ovom trenutku?

Imala sam tri mogućnosti. - Ostatu ovdje. Vratiti se u New York. Poći nekamo drugamo.

- Zaboravi nekamo drugamo. Znači, ili ovdje ili New York. Počni s New Yorkom. Ako se vratiš, što bi se promijenilo?

- Ništa. U tome je problem. Ako se vratim, moram prihvatiti da je to moj život, ali ne znam mogu li. Alternativa - ostati ovdje - stvara druge probleme.

- Kao što je Jude?
- Ne. Jude nema nikakve veze s mojim dolaskom ovamo. Rekla sam ti to.
- Dobro - popustila je. - Onda James. Kad bi znao da si ovdje, mogla bi smanjiti osjećaj krivnje i dobiti na vremenu.
- Što ću s tvrtkom?
- Reci im da si bolesna - rekla je i ustala.
- To bi upalilo ako se planiram vratiti do kraja tjedna, ali možda se neću dotad vratiti. - Oprezno sam je promatrala.
Rekla sam to i ranije, ali vrijedi ponoviti: kad je riječ o meni, Vicki Bell je razumjela.
- Soba je tvoja koliko god je želiš. Više te ne mrzim - čak ni zato što si mi rekla za Judea, jer više volim znati nego ne znati. - Još me malo proučavala, a zatim se sagnula i zagrlila me. - Ne živim u gradu, i imam mnogo prijateljsica, ali ti si uvijek bila najbolja od svih.

Osjećaj je bio uzajaman. Razmišljala sam o tome dok je Vicki hodala natrag prema Crvenoj lisici. Što prijateljicu čini najboljom prijateljicom? Mora li to biti netko tko poznaje tvoje ljude, tko dijeli tvoje životne nazore ili tvoje stavove o religiji ili politici? Može li to jednostavno biti netko tko može razgovarati, slušati i suosjećati?

Vicki i ja nismo se poznavale dok nismo napunile osamnaest godina. Bio je dan useljenja u dom na prvoj godini fakulteta. Dodijeljene su nam različite cimerice i dijelila nas je cijela dužina hodnika, pa smo se prvi put srele u zajedničkoj kupaonici. Ja sam četkala kosu, ona je prala zube, a obje smo osjećale potrebu pobjeći od zastrašujućeg novog života pa smo činile ono svakodnevno.

Ona je bila iz New Hampshirea, ja iz Mainea, ona je željela umjetnost, a ja engleski, ali počele smo razgovarati i nismo prestale sve dok me moja zabrinuta majka nije došla potražiti. Odjednom sam tražila Vicki kamo god sam pošla, a ona je činila isto. Kad je njezina cimerica već nakon tjedan dana odustala od studija, moje je preseljenje u njezinu sobu bilo samo po sebi razumljivo.

Kemija. Vicki i ja smo to imale. Od samoga početka.

No nije li najbolja prijateljica i netko za koga možeš biti siguran da te neće povrijediti? Ja sam povrijedila Vicki, a ona je ipak ovdje, ponovno mi otvara svoj dom i srce. Dakle, možda tu mora postojati i sposobnost da se oprosti.

Sunce se polako pomicalo, pa sam se našla prošarana sjenom češljugarova hrasta. Razmišljajući o prijateljstvu, pa o braku, zatim o snovima, sjedila sam na travi dok je kraj mene prolazio život Bell Valleyja. To je ležeran život, ali ima svoju svrhu. Vidjela sam Carla Youngera, vlasnika željezarije, kako iznosi vreću smeća kroz sporedna vrata i zastaje da bi provjerio hranilište za ptice prije nego je nestao iza zgrade. I Saru Carney kako namješta natpis OTVORENO ispred prodavaonice šivaćeg pribora, koja je bila krojačka radionica kad sam zadnji put bila ovdje, ali je proširila svoju djelatnost, ako je suditi po živopisnom izlogu. Isto tako, prodavaonica telefona sad je postala prodavaonica malih kućanskih aparata.

Jednostavno i jasno. To je Bell Valley. Ono što vidiš to ćeš dobiti.

Uzmimo knjižaru. U izlogu se reklamiralo popularno novo izdanje uz ostale knjige, ali vidjela sam i slagalice, društvene igre i suvenire. Vickie Longosz - mi smo je zvale Book V - također je proširila svoju djelatnost, što ima savršenog smisla s obzirom na ekonomsku stvarnost. Pitala sam se bi li me smatrala izdajicom jer posjedujem elektronski čitač Kindle.

Razmišljala sam o tome da bih trebala svratiti onamo i kupiti nekoliko knjiga gotovinom za koju je moj muž tako zabrinut, kad sam vidjela kako mi se primiče automobil koji je bio parkiran na drugom kraju travnjaka. Radilo se o malenu, tamnosivu terencu. Nasmiješila sam se, pitajući se rade li se u frizerskom salonu još uvijek one iste čvrste trajne, kad sam čula drugi automobil, ovoga puta *moj*, kako vozi oko travnjaka. Usporio je i skrenuo na parkiralište Crvene lisice. Slijedio ga je još jedan automobil i čekao dok je krakati momak koji je vozio moj ušao unutra. Taj će ga zacijelo odvesti natrag do servisne radionice.

Odgovorani čin bio nešto poduzeti. Nestorovu bi sinu trebalo zahvaliti, a trebalo bi mu i platiti. Ali ostala sam u sjeni klupe i gledala kako se otvaraju vrata drugog automobila, te je van skočio čokoladno smeđi labrador. Prešao je ulicu i stigao do travnjaka, zastavši kako bi se pomokrio prije nego se zaputio prema meni. Nos mu je bio hladan, ali oči molećive, a kad sam ga počela iza ušiju, mahao je cijelim stražnjim dijelom tijela. Pojavio se i njegov jezik, te me polizao i izmamio mi smijeh.

Obožavam pse. Uvijek smo imali psa dok sam odrastala, najprije Morgana, zatim Danca. Tjednima sam plakala kad je Morgan uginuo, a kad sam odlazila na fakultet, bilo mi je teže ostaviti Danea nego mamu. Mama i ja barem smo mogle razgovarati telefonom. Običavala je staviti slušalicu na Daneovo uho i znala mi je reći da ga raduje moj glas, no je li razumio gdje sam, zašto sam ondje i da ga volim iako sam otišla?

Razumije li James?

Na zvuk zvižduka, pas se hitro vratio do automobila. Željela sam vjerovati da me promatra kroz prozor dok su se udaljavali, nakon što se Nestorov sin vratio u automobil. Željela sam vjerovati da smo uspostavili vezu i da će me potražiti kad god me bude mogao nanjušiti. Željela sam vjerovati da je to bila ljubav na prvi pogled.

Kvar mojeg automobila bio je znak koji mi je govorio da sam dobro učinila što sam se vratila u Bell Valley. Željela sam vjerovati da je susret s tim psom znak koji mi govori da trebam ostati.

Baš sam glupa. To je znak, svakako - znak da žudim za ljubavlju. Pomisao na to stegnula me u grlu, a budući da sam se umorila od plakanja, zatvorila sam oči, naslonila glavu na klupu i promijenila temu.

Kad sam isključila jedno osjetilo, druga su se izoštrila. Grill je možda jedini restoran kilometrima naokolo, ali nedostatak konkurencije nimalo mu nije naudilo. Hrana je uvijek bila dobra. Sudeći po sadašnjem mirisu, ništa se nije promijenilo. U mislima sam vidjela *cheeseburger* sa slaninom, sendvič od slanine, rajčice i zelene salate, čak i salatu od kukuruza s toplim mrvicama na vrhu.

Definitivno sam gladna. Ali ručak u Grillu značio bi razotkrivanje s velikim »R«. Zato sam se vratila u Crvenu lisicu i ušla u kuhinju kroz stražnja vrata. A tada sam se naglo

zaustavila kad sam ugledala Roba. Smeđokos, visok i mršav, stajao je za pultom i jeo ručak. Možda bih se povukla da nije podigao glavu i vidio me.

- Hej - rekla sam i smeteno se osmjehnula. Rob mi se uvijek sviđao. Bio je tih, možda pomalo dosadan, ali dobrodušan. Skinula sam kapu, koja se nekako doimala neprikladnom na tako osobnome mjestu, i poljubila ga u obraz. - Drago mi je da te vidim, Robe.

- I meni - odgovorio je, a premda sam čula oprez, njegov mi je glas govorio da sam kod kuće. - Vicki je odvela Charlotte da malo odrijema. - *Chahlette*. Definitivno kod kuće.

- To je dobro. - Naslonila sam se na pult. - Predivna je, Robe. I nova je beba na putu? - ushićeno sam rekla. - To je sjajno.

Proučavao me i čekao.

Uzdahnula sam. - Bila sam loša prijateljica, Robe. Žao mi je. Nije bilo namjerno.

- Vicki je bila povrijeđena.

- Znam.

- Nemoj to ponoviti.

Nasmiješila sam se. Budući da Vicki onako mnogo priča, Rob nije od mnogo riječi. Međutim, jednako kao i ona, davao ti je do znanja kakav je njegov stav.

- Ozbiljno ti govorim - rekao je, no ja sam vidjela da se već smekšao.

- Hej, time što sam je isključila, povrijedila sam i sebe. Moram to popraviti radi obje.

Spustio je pogled i proučavao svoju vilicu dok je pomicala makarone sa sirom po tanjuru. Kad me opet pogledao, bilo je bora na čelu koje je inače glatko. - Nije riječ samo o Vicki i meni, pa čak ni o Charlotte. Riječ je o ostatku Bell Valleyja. Naglo si otišla.

- Kao i Jude.

- Jude je jedan od naših. Ti nisi.

- Ali ako je Bell Valley utočište, ne bi li svi trebali biti dobrodošli?

Možda su to bile moje riječi, možda zvuk moje potrebe. Doimajući se ukorenim, spustio je vilicu i privukao me k sebi.

- Samo upozorenje, mala. Znam kako misli Bell Valley. Kad se jednom opeče, puše i na hladno. - Telefon je zazvonio. Ruka kojom me zagrlio ispružila se kako bi dohvatila slušalicu. - Dobili ste pansion Crvena lisica. Mogu li vam pomoći? Oh. Dobri Bože. Ne, treba nam i bez kofeina. To je trebala biti automatska dostava. Gotovo nam je ponestalo.

Prepustivši ga poslu, otvorila sam hladnjak. Bio je krcat onako kako moj nikad nije bio. Što se Jamesa i mene tiče, kod kuće smo imali samo najosnovnije namirnice jer smo uglavnom jeli vani. Za to bih mogla okriviti činjenicu da sam loša kuharica, ali bila sam loša kuharica i mnogo prije Jamesa i New Yorka. Moja je majka izvrsno kuhala. Nije postojala nikakva potreba da i ja to naučim. Nisam morala svakodnevno posluživati doručak za više od dvadeset ljudi, kao Vicki. Niti sam posluživala čaj, a premda sam pretpostavljala da će se tog poslijepodneva ispeći svježi keksi i kolači, plastične posude u hladnjaku pokazuju da će pladanj voća biti krcat.

Sad nisam željela voće. *Živjela* sam na voću - ne, to nije točno. Živjela sam na *salatama*. Što je značilo da sad ne želim ni salatu. Proučavajući što se nudi, shvatila sam da žudim za dobrom, starinskom hranom koja pruža ugodu, a to je Robove makarone sa sirom

učinilo previše primamljivima da bi se ignorirali. Izvadila sam spremnik i zagrijala malenu porciju. Rob je još uvijek telefonirao. Privukla sam njegov pogled lagano zamahnuvši rukom i pokazala stražnje dvorište.

Ostali su gosti zacijelo otišli u Utočište, pa sam mogla birati mjesto. Nisam željela biti previše blizu šume, pa sam se zaputila prema *adirondack* stolici koja se nalazila kraj debela javora koji sam vidjela iz svoje sobe. Stavila sam posudu na jedan od širokih naslona za ruke i spustila se na stolicu, ali tek što sam podvila noge poda se, opazila sam sitnu, tamnokosu figuru kako žuri s parkirališta i uza stražnje stube. To će biti Vickina slastičarka koja je zacijelo došla napraviti one kekse i kolače. Spuštene glave, izgledala je kao da ne želi da je itko vidi, baš kao ni ja.

Nestala je u kući, ostavivši me samu sa šumom.

Sunce se pomaknulo, na drukčiji način obasjavajući stabla. Vidjela sam široke listove s tri vrha slatkog javora, nježno zelene listove bukve, kao i listiće breza koje su se isticale po svojoj bijeloj kori koja se guli. Na tlu se nalazio sloj lišća otpalog prošle jeseni, utabanog težinom zimskog snijega. Bilo je i smreka stožasta oblika, te još zim zelenih stabala iza toga. Razabrala sam graciozne grane čuge, plavo-zelene iglice srebrne jele, a iznad toga, bijeli bor. Sve se zasigurno uzdiže iz slojeva mahovine, što odavde ne mogu vidjeti. Niti mogu vidjeti kamenje razmješteno po šumi, bilo samo, bilo uz potok.

Ta je šuma gusta. Ravna je u kratkom području, a zatim se počinje penjati, te postaje sve krševitija što je u većim visinama, a na koncu ustupa mjesto granitnom vrhuncu gdje je zacijelo petnaestak stupnjeva hladnije nego ovdje gdje ja sjedim.

I ne, ta šuma nije za mlakonje. Ondje ima crnih medvjeda s opakim pandžama i divljih mačaka s opakim glasanjem. Ima sova i poneki orao. I kojota. Da, ima i njih. Možda u posljednje vrijeme nisu ondje, ali osobno sam vidjela jednoga, najprije uživo, a potom u snu.

Kako to ne bih pretvorila u nešto što nije, dopustite da ovdje kažem kako to nije zastrašujući san. Nema nikakve akcije, jednostavno dva stvorenja koja zure jedno u drugo, jedno ljudsko biće, drugo životinja. Vidim zlatne oči koje svjetlucaju, premda ne znam što reflektiraju u mrklome mraku noći. Uvijek je isto. Promatramo. Čekamo.

Na koncu se probudim. I tada dolazi do izražaja suština sna. U toj se šumi osjećam progonjenom. Budim se sa snažnim osjećajem usamljenosti i čežnje.

Osjećaj uvijek izblijedi, zaboravljen u jurnjavi mojeg života sve dok se san ne ponovi - i doista čežnem za nečim. Ne vjerujem da je to Jude. Volim Jamesa. Ali Jude je divlji i neobuzdan, kao kojot. Kako mu ne bih zavidjela na tome kad je moj život sušta suprotnost? Osobito sada. Moram donijeti odluku. Ne može se više dugo odgađati.

Trebao mi je još jedan znak. Taj će mi znak reći kojim putem da pođem a da to sama ne moram odlučiti.

Tako sam čekala, držeći se po strani i čekajući da poslijepodne prođe. Je li mi bilo dosadno? Začudo, nije. Ovo je bio treći dan mojega bijega i moji su se udovi počeli sami od sebe opuštati. Sjedila sam, šetala, čitala časopis. Malo sam se zabavljala zajedničkom slagalicom u dnevnom boravku, a kad je Charlotte ušla onamo, namamila sam je u svoje krilo i vodila joj ruku kako bi komadić slagalice stavila na pravo mjesto.

To je ono što ljudi rade kad imaju vremena. Nisam bila posve zadovoljna time, dijelom zato što je nedostajao cilj, a dijelom zato što sam osjećala težinu odluke, bez obzira na to koliko sam je gurala iz misli. Ostati ili otići? Izbor nije bio jednostavan. Bit će posljedica ovako ili onako.

Dok je poslijepodne prolazilo, zrak je postajao topliji. Neki je pas lajao, jedan je crvendać poskakivao po tratini. Gledala sam kako se gosti vraćaju na čaj. Niti jedan nije uz uho priljubio mobitel.

Kad je Charlotte pošla u krevet, stražnje je dvorište oživjelo od zboru cvrčaka. Očarana, pojela sam večeru na stražnjem trijemu u Vickinu društvu, a Rob se posvetio gostima. Željela je razgovarati o Judeu, te me gnjavila o njegovu pismu dok ga napokon nisam donijela iz svoje sobe i dopustila joj da ga sama pročita. Razgovarale smo o otrežnjavajućim iskustvima u životu - Vickin je tata umro kad je imala šesnaest godina, moja baka kad sam ja imala dvanaest, otac Judeova prijatelja kad mu je bilo četrdeset. Razgovarale smo o Judeovoj savjesti koja treba iznova nastati, budući da baš nije imao previše savjesti kad je bio ovdje. No ako sam se nadala osobnom a-ha trenutku u kojem bi ona rekla nešto što bi rasvijetlilo moju nedoumicu, to se nije dogodilo. Otišla sam u krevet u svoju sobu u oblacima, nimalo bliže odluci. Tada je stigao san. Bilo je kasno i veoma mračno kad je počeo.

Jeste li ikad čuli zavijanje kojota? To je sablastan zvuk koji se mijenja od visokih do dubokih tonova. Zvuk često prekida lavež ili cvilež, ali od zavijanja ćete zadrhtati. U nekim se slučajevima pridružuje više glasova. Premda kojoti imaju doživotnog partnera ili partnericu za parenje, često putuju s drugima koji pomažu u odgajanju mladunčadi. Upotrijebila sam riječ 'čopor' kad mi je Jude to ispričao, ali se on odmah pobunio. Vukovi žive u čoporima, objasnio je, a premda su kojoti potomci vukova, udružuju se više radi obitelji nego radi moći.

U tmuni noći čula sam samo jednoga. Njegovo zavijanje nije bilo dugotrajno, ali budući da moj san obično nema zvuk, to je bilo dovoljno da me probudi.

Ležala sam u krevetu širom otvorenih očiju kad se zvuk ponovno čuo.

U nevjerici sam zadržavala dah. Kad se zavijanje začulo i treći put, jurnula sam do prozora i širom ga otvorila.

Vicki se zaklela da ovdje nije bilo kojota otkako je Jude otišao, no ili je pogriješila ili se jedan odjednom vratio. Više od jednog? Nisam mogla procijeniti. Čula sam malo cviljenja i još jedno zavijanje, a zatim ništa osim laveža psa iz kuće uz travnjak, te nastavak koncerta cvrčaka u šumi.

Sjela sam na pete. Možda sam se hvatala za slamke, ali koincidencija je prevelika. Činjenica da su se kojoti vratili u Bell Valley baš kad i ja mora imati neko značenje. Mogu li otići prije nego saznani koje je to značenje?

Dobila sam svoj znak.

Sad je slijedio teži dio.

6. poglavlje

Morala sam Jamesu reći što sam odlučila. Ali osnovna premisa rada parničara je ta da ne sklapaš nagodbe prije nego saznaš koliko je tvoj slučaj jak. Zato sam najprije nazvala Waltera.

Znala sam da je gubitak posla sasvim moguć. Suradnici su katkad zamoljeni da odu iz tvrtke Lane Lavash, obično zbog pomanjkanja produktivnosti, ali katkad zbog prijestupa tako bezazlenih kao što je slanje elektronske pošte drugom suradniku u kojoj se kritizira viši partner. Otpuštanje se vrši ljubazno, a neželjenom se suradniku samo kaže da »nema budućnosti u tvrtki«, te bi posao trebao ili trebala potražiti negdje drugdje, ali konačan je ishod isti.

Koja je razlika između mrtvog psa na cesti i mrtvog odvjetnika na cesti? Ispred psa vide se tragovi kočenja.

Nažalost, jedan mrtav odvjetnik na cesti znači dvadeset živih koji se grebu za njegov posao. A meni bi bilo teže naći posao kakav želim ako bi ovo bilo u mojem dosjeu. Tvrtka Lane Lavash ne bi imala baš lijepih riječi za mene.

Ipak, bila sam spremna riskirati. Tako su snažni bili moji osjećaji po pitanju ovog posve pogrešnog života što sam ga izgradila. Morala sam sve srušiti i graditi iznova. Morala sam spasiti ono što je dobro.

James je dobar. Barem sam ja tako mislila, pod pretpostavkom da nije počinio preljub, a u to sam očajnički željela vjerovati. On nema problema s obvezivanjem kao Jude. A premda smo se posljednjih mjeseci veoma malo viđali, ipak mi je nedostajao. Visok i čvrst, znao me gledati na način od kojeg sam u nožnim prstima osjećala treperenje, usred noći me običavao privući uza se tako da sam se osjećala zaštićenom. A intelektualna veza? Kad je bila dobra, bila je doista dobra.

Je li Walter dobar? Ne sviđa mi se njegova nestrpljivost i stav da ne smijemo dizati nos s posla, ali ipak ima jednu dobru osobinu - predvidljivost. Budući da me uvijek zvao u šest i trideset ujutro, znala sam da ga u to vrijeme mogu dobiti. Kako nisam imala sat, u utorak ujutro tri sam puta uključivala i isključivala svoj BlackBerry prije nego sam pogodila pravo vrijeme. Walter se javio čim je telefon jednom zazvonio.

- Da - rastreseno je rekao.

Pročistila sam grlo. - Waltere?

Nakon samo nekoliko sekunda koliko mu je trebalo da prepozna moj glas, prasnuo je jedva obuzdavajući gnjev. - Pa, mnogo ti hvala što odgovaraš na moje pozive, gospođo Aulenbach. Bi li bila tako ljubazna i rekla mi što radiš? Još bolje, bi li mi rekla kad se namjeravaš vratiti, jer ovdje imamo gomilu posla, a ti si me ostavila bez jedne osobe. Imam kompjutor koji ničemu ne služi. Ako ne cijeniš ovaj posao, ima mnogo drugih koji ga cijene.

Skrušeno sam rekla: - Cijenim ga. Ali muče me neke osobne nedoumice.

- Dovoljno ozbiljne da odeš usred radnoga dana i nikomu ne kažeš ni riječi? - Nastavio je, a ja ga nisam prekidalala. Kad bih se postavila na njegovo mjesto, jasno mi je da ima

pravo ljutiti se. - To je bilo u petak ujutro, Emily. Otad te neprestano pokušavam nazvati. Jesi li uopće pogledala poruke?

- Ne. - Ignorirala sam sve one zvučne signale u rijetkim prigodama kad bih uključila svoj BlackBerry. To je zapravo bilo lako učiniti usred neba i oblačića ove sobe u potkrovlju gdje ometanje *doista* smeta.

- *Ne?* Pa, to mi zacijelo govori na kojem sam mjestu u popisu tvojih prioriteta.

- Nije riječ samo o vama, Waltere. O svima je. Isključila sam BlackBerry.

- Zašto? - pitao je kao da sam izgubila zdrav razum.

Bilo bi lako reći da je neki član obitelji bolestan, ali nisam mogla. Možda sam neodgovorna, ali nisam neiskrena. Osim toga, osjećala sam se izloženom dok sam sjedila na rubu kreveta samo u spavaćici. - Pokušavam odgonetnuti tko sam i što želim.

- Ne pokušavamo li svi? To ne znači da okrećemo leđa ljudima koji se pouzdaju u nas. Imam pedeset osam godina i *još uvijek* pokušavam shvatiti što želim, ali svakog jutra dolazim na posao, i radim ono za što sam plaćen.

Možda je riječ o njegovoj osobnoj radnoj etici, ili o činjenici da ima troje djece na fakultetu. Možda je jednostavno *drukčije* za muškarce.

- Cijelo vrijeme vidim kako ljudi gube volju i energiju za rad - rekao je. - I ja sam to prošao. Ne možeš jednostavno odustati. Moraš to prevladati.

Čula sam to od čovjeka koji je vodio moju tjelovježbu.

- Ovdje nije riječ o upali mišića.

- Dobro - kratko je rekao. - Kad ćeš se vratiti?

Pročistila sam grlo. - O tome želim razgovarati s vama. Moram neko vrijeme izbivati iz New Yorka, i posve razumijem u kakav položaj to dovodi vas. Također razumijem da ćete možda morati nekoga zaposliti umjesto mene.

- Ali ti si jedna od mojih najboljih djelatnica - požalio se, malo se smekšavši. - Što kad bih ti dao tjedan dana slobodno? Možeš li se vratiti sljedeći ponedjeljak?

- Ne. Treba mi više vremena.

- Koliko? - pitao je, no ja sam znala kako on radi. Vidjela sam ga kako se pogađa oko honorara što ga klijent treba platiti. Poznaje umijeće pregovaranja. Učila sam od najboljeg.

- Tri mjeseca - rekoh, svjesna da nikad neću dobiti tako mnogo vremena, no kad bih zatražila više, izgubila bih vjero- dostojnost. Četiri mjeseca bila bi nešto što bi okončalo pregovore, na moju štetu. Tri mjeseca su početna ponuda.

Trenutak je šutio. - Ideš li psihoanalitičaru?

- Ne.

- Tko onda kaže tri mjeseca?

- Ja.

- Mogu ti dati dva tjedna. To ti ionako slijedi.

Uh. Dva tjedna neplaćenog dopusta. Oni to zovu osobnim vremenom, a pokriva odmore, bolovanja i obiteljske dane. Imala bih više od dva tjedna kad bi se osobno vrijeme prenosilo iz jedne godine u drugu. Rijetko sam kad koristila moja dva tjedna; slobodan dan je dan bez ijednog naplativog sata.

- Treba mi više od dva tjedna - reko. Najmanje četiri, pomislila sam.
- Onda tri.
- Devet - rekla sam.
- Donesi mi potvrdu od dva neovisna liječnika da ti treba devet tjedana, pa ću ti to odobriti.

Šutjela sam, nastojeći izabrati svoj sljedeći potez, kad je iznenađujuće suosjećajnim tonom rekao: - Četiri. To je moja najbolja ponuda. Nikada to ne činimo, Emily. Jedini razlog iz kojeg uopće razmišljam o tome je taj da mi se sviđaš, te vjerujem da ćeš to prevladati i vratiti se ovamo kako bi postala jedna od vodećih odvjetnica tvrtke. Znaš se ophoditi s ljudima. Jednog bi dana mogla postati punopravna partnerica koja će upravljati tvrtkom, a to čini izrazito važnim ono što ćemo ti i ja sada dogovoriti. Nazvat ćemo to dopustom, ali ne mogu ti dati više od četiri tjedna. Tako dugo će te posao čekati.

Četiri nije dovoljno, ali je bolje nego ništa. - Prihvatit ću četiri tjedna. Hvala, Waltere. Bili ste nevjerovatno velikodušni.

- Hoćeš li se javljati? - pitao je, a u glasu mu se osjetilo nešto poput iskrene zabrinutosti. Čudno, ali da sam to ikad ranije čula u tvrtki Lane Lavash, možda bih se bolje osjećala po pitanju kulture tog mjesta. Iskreno? Pomisao da bih jednoga dana mogla postati punopravna partnerica koja će upravljati tvrtkom bila je malo pretjerana - zapravo, veoma pretjerana. Ipak, cijnila sam njegovu susretljivost. Četiri tjedna sigurno nije dovoljno, ali barem ću po isteku tog vremena još uvijek imati posao.

Ako ga budem željela. Što možda neću. Ali nema nikakva smisla spaljivati sve mostove za sobom.

Zato sam obećala da ću se javljati i završila razgovor osjećajući kratkotrajno zadovoljstvo. Sad je James na redu.

Smjestivši se na jastuke prslonjene uz uzglavlje, podigla sam koljena i zavukla hladna stopala ispod pokrivača. Primaknula sam BlackBerry i nazvala.

Njegov je mobitel zazvonio jednom, dvaput, triput. Pokušavala sam odlučiti hoću li ostaviti poruku kad se napokon veza otvorila, ali nije izustio ni riječi.

- Jesi li ondje? - plaho sam pitala.

Usljedila je još jedna tišina prije nego je rekao: - Ovdje sam.

- Jesi li dobro? - Njegov glas nije zvučao u redu. Nije bio poznat.

- Kakvo je to pitanje, jebi ga? - odbrusio je, ali je zvučao umorno, kao da se već satima prepiremo. - Moja žena pokupi svoje stvari i ode bez riječi, a - a želi znati jesam li dobro? Kako bi ti bila da sam ja to tebi učinio?

- Očajno.

- I ja sam. I - i zbunjen. Ako me želiš ostaviti, barem bi mi mogla reći zašto. Jesam li te uvrijedio? Je li to zato što nisam došao na večeru tvoje tvrtke u petak?

Šutjela sam. James me dovoljno dobro poznao da bi znao kako ne bih učinila nešto tako važno zbog takve sitnice.

- Emily? - oprezno je pitao, očito se bojeći da sam prekinula vezu.

- Ovdje sam. Samo ne znam što bih rekla. Nisam zato otišla.

- U četvrtak uvečer sve je bilo u redu.

- To si rekao i kad smo posljednji put razgovarali, a možda je sve bilo u redu na površini. Ali zar se računa samo ono što je na površini?

- Ako je to sve što znam, onda se računa. Razgovaraj - razgovaraj sa mnom, dušo - preklinjao je.

- Već *mjesecima* govorim o tome koliko mrzim svoj posao i kako malo vremena provodimo zajedno.

- Ma daj, Em. - Sad je ipak zvučao poznato, čak je i ponavljao riječi kao što je činio kad je bio previše umoran da bi bio odrješit. - Mi svi - svi govorimo takve stvari. Takav je život.

- Što ako mi se ne sviđa takav život?

- Ja ti se ne sviđam?

- Ne sviđaju mi se naši *životi* - ispravila sam ga. - Nije riječ samo o jednoj stvari - riječ je o *svemu*. Osjećam se kao robot, na posao, s posla, jurim na jogu, jurim na sastanak društva ljubitelja knjige, jurim u kemijsku čistionicu prije nego zatvore za taj dan. Ne mogu disati. To se dogodilo u petak ujutro. Bila sam na poslu i jednostavno nisam mogla disati.

- Gdje si?

Ignorirala sam pitanje. - Vodimo život u kojem dominiraju strojevi. Svrha naših karijera trebala bi biti pomaganje ljudima, ali postali smo birokrati srednje razine. Nemamo vremena za prijatelje ili jedno za drugo. Nikad nisam bila tako *usamljena*. Zar ti to ne osjećaš?

- Previše sam zaposlen da bih to osjećao.

- Ali zar ne osjećaš *potrebu* povezati se s drugim ljudskim bićem na osobnoj razini? - molećivo sam pitala jer nisam uspijevala doprijeti do njega, a to je boljelo. James kojeg sam poznavala na fakultetu bi me razumio. Taj bi James osjećao usamljenost. Dakle, ili se promijenio, ili sam ga od početka pogrešno procijenila.

- Kad već govorimo o prijateljima - rekao je - Colleen Parker neprestano zove ovamo. Mene optužuješ da se ne povezujem s ljudima, a ti - ti je tek tako otpiliš?

- Colly je savršen primjer onoga o čemu govorim. Meni uopće nije mjesto na njezinu vjenčanju. Jedva se poznajemo. I to bi trebalo biti u redu? Kao da je iznova definiran cijeli pojam prijateljstva. Plitko je. *Usamljena* sam.

Usljedila je tišina, a zatim tiho: - Je li to tvoj način na koji mi kažeš da viđaš nekoga drugoga?

Pomislila sam na Judea. Ne viđam ga, ali viđat ću ga ako ostanem. Želim li to? Ne. Mogu li odoljeti? Ne, jednako kao što noćas nisam mogla odoljeti porivu da potrčim do prozora kako bih čula kojota. To je dvoje povezano. U meni je na nekoj razini ostala fasciniranost oboma.

Međutim, James to nikako ne bi mogao razumjeti, a dao mi je savršenu priliku za pitanje: - Viđaš li se ti s drugom?

- Ah. Je li opet riječ o Naidi? Emily, nemam ljubavnu vezu, ni s Naidom ni s nekom drugom. - Bio je tako iskren, tako otvoren, bez ponavljanja riječi, da sam mu povjerovala.

- Oženjen sam tobom, mada se to sad ne čini ispravnim. Ostavila si me. Želiš li razvod?

- Nisam te ostavila. Ostavila sam život koji nas je proždirao, *i ne, ne* želim razvod. Želim razriješiti situaciju.

- Kako bismo to mogli učiniti ako ne možemo razgovarati licem u lice? Gdje si? Nisi kod svoje mame. Već sam je nazvao.

Prstima sam pritisnula čelo. - O, James.

- Rekla je da bi odlazak bio posljednje što bi ti učinila, osim ako nisi očajna. Dakle, ako vjeruje da si očajna - i tvrdi da ne zna gdje si - zašto nije zabrinuta?

- Jer ima povjerenja u mene - rekoh. - Uvijek je vjerovala u moj zdrav razum.

- I ja sam vjerovao u tvoj zdrav razum, ali - ali ovo je šašavo.

- Dobro. - Pokušala sam s drukčijim pristupom jer ovaj očito nije funkcionirao. - Recimo da si na cesti i nekamo se voziš. Što ćeš učiniti ako pogrešno skreneš?

- Ah, dovraga - zastenjao je. - Evo nas opet. Muškarci su s Marsa, i tako dalje. Ja vozim dalje, a ti pitaš upute.

- Ali i ja sam vozila dalje, jer nisam shvatila da sam pogrešno skrenula - jer to nisam *željela* shvatiti dok nije postalo tako loše da to više nisam mogla ignorirati. Prošli je petak bio grozan od trenutka kad sam se probudila, ali to je samo bio nastavak onoga kakav je naš život bio mjesecima, *godinama*. Što ćeš učiniti ako pogrešno skreneš? - pitala sam, ovoga puta retorički. - Zaustaviti se. Okrenuti se. Vratiti se natrag.

- Zaboravila si onaj dio o pitanju uputa.

- Koga bih pitala? Mjesecima sam ti davala naslutiti, ali ti si previše zauzet da bi me čuo. Želim brak, James. Želim da postojimo ti i ja, ali nemamo vremena. Želim biti odvjetnica, ali posao koji obavljam nije pravo. Želim imati prijateljice, ali one i same jurcaju naokolo poput zombija. Mislila sam da bi pomoglo rođenje djeteta.

- *Pomoglo?*

- Silom bi unijelo promjenu u moj život. Maknulo bi me s pomične trake. Želim držati nešto maleno i toplo - molećivo sam govorila - nekoga tko treba *mene*, a ne bilo koju ženu, i želim gledati kako raste, da ne moram juriti naokolo. Ostavila sam ručni sat kod kuće, jesi li opazio? Želim da vrijeme stane - pa, ne da stane, ali barem malo uspori.

- I to će riješiti problem s bebom? Žao mi je što ti to moram reći, ali ne možeš zatrudnjeti bez seksa, a ako si ti ondje, a ja ovdje, ne možemo voditi ljubav. Gdje si uopće, dovraga?

Uzdahnula sam. - Nije važno.

- Naravno da jesi. Moj život je ovdje, Emily. Ako se ne kaniš vratiti, imamo problem. - Zvučao je zabrinuto. - Je li ti to namjera?

- Nisam razmišljala o tako dalekoj budućnosti.

- Što je s tvojim poslom? Ne možeš jednostavno odšetati iz tvrtke Lane Lavash i - i misliti da će ti oni čuvati radno mjesto dok ti odlučuješ želiš li ga ili ne.

- Walter mi je dao četiri tjedna. Razgovarala sam s njim prije nekoliko minuta - i nemoj se uzrujavati zbog toga - žurno sam dodala kako ne bih još više povrijedila ego svojeg muža.

- Nisam se čula s njim otkako sam ga vidjela u petak ujutro na poslu, a sad sam ga nazvala samo zato kako bih znala kakav je moj status prije nego nazovem tebe. On ništa ne zna, osim da sam se morala maknuti.

James je šutio.

- Ako ti to nešto znači - dodala sam - na kraju je bio veoma susretljiv.

- Kakav je bio na početku?

- Ljutit. Kao i ti.

- Velika je razlika u tome da sam ja tvoj muž - rekao je, ali je zvučao potišteno.

Razmišljala sam o toj dvojici muškaraca u svojem životu.

- To je jedan od problema, James. S obzirom na način na koji živimo, češće vidam Waltera nego tebe. Ti češće viđaš Naidu nego mene. Na poslu provodimo više vremena nego bilo gdje drugdje, uključujući i naš dom. Zašto smo podigli onu golemu hipoteku ako tu kuću rabimo samo za spavanje?

- To je investicija. Sve je zapravo to, Em, investicija u našu budućnost. Razgovarali smo o tome. Znali smo u što se upuštamo kad smo prihvatili ta radna mjesta. Znali smo da će nas u početku žive pojesti.

- Prve dvije godine, možda četiri, ali već je prošlo sedam, a postaje sve gore. Ne vidim svjetlo na kraju tunela, žao mi je, ali ne vidim ga.

Neko vrijeme smo oboje šutjeli.

Na koncu je James, zvučeći poraženo, rekao: - Što to znači za nas?

- Treba mi vremena.

- Vremena da odlučiš želiš li me?

- Vremena da shvatim što se dogodilo s našim snovima.

Nije odgovorio.

- Sjećaš li se tih snova? - pitala sam. - Sanjali smo o tome da ćemo biti dobri odvjetnici i doista pomagati ljudima. Umjesto toga, svoje dane provodim u pregratku, imam slušalice na ušima, tipkam pritužbe u obrazac, a ti svoje sate provodiš u sklapanju nagodbi. Znam da je potrebno vrijeme za stvaranje karijere, ali vrste slučajeva na kojima radimo neće nas odvesti onamo gdje želimo biti. Mogu nam donijeti velike honorare, ali zar je samo o tome riječ? Mora postojati nešto više. Trebali smo biti zlatan par - iznimni na poslu, iznimni kod kuće. Sjećaš se?

- Možda smo bili naivni.

- Ili smo pogrešno skrenuli. Pogledaj cijelu sliku - posao, prijatelje, hranu, vikende. Čak i ako uračunaš stvarnost obveze vraćanja naših dugova, ne živimo čak ni *sjenu* tih snova. Jesi li *ti* zadovoljan načinom na koji živimo?

Činilo se da je razmišljao o tome. - Ne. Ali ja to mogu izdržati dok se ne poboljša.

- To je sve što sada tražim, James. Izdrži ovo dok ne shvatim neke stvari.

- Ali što ću u međuvremenu?

Znala sam o čemu govori. James je uvijek usredotočen na cilj, što je jedna od stvari u koje sam se zaljubila. Imali smo zajednički cilj na pravnom fakultetu, zajednički cilj u poslovima što smo ih prihvatili. Izludjelo bi ga besposleno sjedenje, mada nije imao previše izbora.

Međutim, ipak je postojala jedna mogućnost. Vicki je spomenula film. Malo sam promijenila scenarij. - Mogli bismo razgovarati telefonom - kao, odvojiti određeno vrijeme, dogovoriti spoj.

U početku ništa nije rekao. Zatim: - Kakav je to brak?

- Bolji od onoga što smo ga imali. - Zamisao mi se sve više sviđala. - Mogli bismo razgovarati, možda se prepirati, možda naći zajedničko rješenje.

- *Telefonski?* Tko se žalio da u njezinu životu dominiraju strojevi?

Slušao je. To je dobro. - Ovo je drukčije - navaljivala sam.

- Mi bismo određivali prioritete. Nemam averziju prema strojevima, James. Samo mislim da su preuzeli kontrolu. Mogli bismo to okrenuti.

Nešto je progundao. - Ne bi li bilo daleko lakše kad bi se vratila ovamo da možemo razgovarati? Zašto mi ne želiš reći gdje si? Čemu takva tajnovitost?

- Nije tajnovitost. Samo želim biti sama.

- Ja sam tvoj *muž* - rezonirao je, a to je u meni izazvalo tihi bijes - *moj muž, gdje si bio, zašto se nikad ne viđamo, čemu sada ta zabrinutost?* - da sam zanijemjela. Zacijelo je osjetio moj bijes jer je rekao: - Dobro, mogli bismo se naći na pola puta.

- James - ozbiljno sam odgovorila - ti bi mogao prodati GPS golubu pismošiš. Još ne mogu razgovarati licem u lice. Za dvije bi me sekunde uvjerio da moj život nije tako loš.

- I nije.

- Za mene jest. - Bilo je tako jednostavno.

Trenutak kasnije tiho je rekao: - Dobro. Čujem te. Ali ne znam. Seks preko telefona?

- Ne seks.

- Samo se šalim.

- Ja se ne šalim. Posve sam ozbiljna u ovome, James. Neću se s tobom osobno sastati dok ne uspostavim kontrolu nad sobom. Telefon mi sasvim odgovara. Ako razgovaraš sa mnom, znam da si fokusiran na mene, a ne na posao. I doista volim slušati tvoj glas - tiho sam dodala jer je, čak i kroz njegovu frustriranost, do mene dopirao poznati prizvuk. Jamesov je glas veoma muževan. Hrapav, posjeduje dubinu i autoritet. I da, seksepil. Sve troje dobro bi mu poslužilo pred porotom, *ako* ikad stigne do suda.

- Ne znam - rekao je duboki glas, ali osjećala sam da se koleba. - Neugodno je da se ne možemo naći licem u lice.

- Naći ćemo se. Samo ne još.

- Hmmm, ne sviđa mi se to.

Zadržavala sam dah. Ovo je trenutak kad bi mogao reći da će podnijeti zahtjev za razvod ako se ne vratim u New York. Jednako kao i o mogućnosti gubitka posla u tvrtki Lane Lavash, razmišljala sam i o tome. Nisam željela razvod, ali nisam bila spremna vratiti se u New York. Možda sam tvrdoglava. Ili sebična. No još uvijek sam osjećala paniku kakva me obuzela kad nisam mogla disati, a dok to ne prevladam, treba mi prostora. Tu nema pregovaranja.

James je to zacijelo čuo u mojoj šutnji jer je pomirljivo rekao: - Hoćeš li ostaviti uključen svoj BlackBerry kako bih ti u međuvremenu mogao slati poruke?

- Mogla bih to učiniti kad bi ti bio jedini koji to čini, ali stižu i sve one druge poruke od kojih mi je zlo. Uključivat ću ga samo za razgovore. Danas je utorak. Kako bi bilo da se čujemo u petak uvečer? Recimo, u sedam?

- Ma daj, dušo - pobunio se. - Niti jedno od nas ne dolazi kući do sedam.

- Možda se to mora promijeniti.

- Možda ja ne želim da se promijeni.

Pat-pozicija? Moguće. S druge strane, možda samo želi spasiti obraz. Mogla bih učiniti kompromis. Na koncu ću možda morati. Ali još ne.

- Onda se čini da ti imaš jednako mnogo materijala za razmišljanje kao i ja - tiho sam rekla. - Nazvat ću te u petak u sedam. Zbogom, James. - Prekinula sam vezu prije nego se uspjela uvući nelagodna potreba da kažem *Volim te*, premda, ako ćemo biti iskreni, već mjesecima nismo izgovorili te riječi. Ne kažem da to ne osjećamo, samo to ne govorimo.

Ali ja sam ih željela reći. I željela sam ih čuti.

Zato sam, ne gubeći ni trenutka, obavila posljednji poziv.

7. poglavlje

- Mama? Uzviknula je. - Hvala nebesima, Emily! Bez prestanka mislim na tebe otkako je James nazvao! Jesi li dobro?

Zvuk njezina glasa stegnuo mi je grlo. Rekla sam što sam vedrije mogla: - Dobro sam. Rekao je da nisi zabrinuta.

- Pa, jasno da je to rekao, jer me ne poznaje. Zar je mislio da ću pomahnitati? Zar je mislio da nemam pojma odakle sve to? Zar mu nije jasno da ću ja *znati* kako se ti osjećaš?

Njezine su me riječi iznenadile. - Zapravo, ne - polako sam rekla. - To mu ne bi bilo jasno. Nikad mu nisam rekla što si ti učinila. Ni ja nisam razmišljala o tome. Uh. Ovo je nevjerojatno.

- Kakva majka, takva kći, rekao je tvoj otac.

- Rekla si tati za mene? - Osjetila sam tračak straha, što je bilo žalosno. Odrasla sam žena, udana, odvjetnica. Nemam se čega bojati kad je riječ o mojem ocu.

Osim njegova razočaranja.

Što uopće nije mala stvar.

- Morala sam - objasnila je moja majka. - Zoveš ga svake nedjelje. Kada to ovaj tjedan nisi učinila, nazvao je mene, a zatim je jučer zvao tri puta i pitao jesi li mi se javila. Čim me James nazvao, znala sam što si učinila.

- I tata je okrivio tebe? Žao mi je, mama.

- Neka ti ne bude žao. Meni nije. Više nisam u braku s njim, a što se mene tiče, *on* je bio taj koji je davao loš primjer, uvijek je govorio o dobivanju boljeg posla, o napredovanju, ostavljanju traga u svijetu. Deset puta sam sretnija jer ne nosim taj teret na leđima. I ostavljam svoj trag u svijetu, samo ne na način što bi ga tvoj otac ubacio u životopis.

Claire Scott trenutno prodaje donje rublje u robnoj kući Macy's, gdje ne postoji šansa za napredovanje, već samo zadovoljstvo pravog odabira grudnjaka. Što se zaposlenja tiče, to nije na njegovu popisu odobrenih zanimanja, a ja sam uvijek vjerovala da je upravo to jedan od razloga zašto se mami tako sviđa. Radila je tek toliko sati da može plaćati račune, ni minute više, jer je njezina prava ljubav držati bebe. Kako bi zadovoljila tu potrebu, volontirala je na dječjem odjelu lokalne bolnice, a kad je čovjek vidi kako ondje radi, pomislio bi da je školovana medicinska sestra.

Nakon što je odgojila troje djece, imala je ekvivalent doktorata u majčinstvu, i moje beskrajno poštovanje. Ima beskrajno strpljenje s bebama, instinktivan osjećaj kako treba držati ovu ili hraniti onu, smirenost koja godi djeci, te ugrađeni alarm koji joj govori ako nešto nije u redu. Majčinstvo je sve čime se ikad željela baviti.

Moj otac to nikad nije mogao prihvatiti. Čim smo svi mi krenuli u školu, želio je da ona nađe posao izvan kuće, i nije se radilo o novcu, već o načelu, govorio je. Tvrdio je da je njezina inteligencija uludo potraćena.

Kao žena koja želi dijete i smatra *luksuzom* mogućnost da bude mama koja ostaje kod kuće, to sam smatrala uvredljivim.

S druge strane, unatoč njegovoj kratkovidnosti, tata ima dobrih osobina. Ja sam odvjetnica zahvaljujući primjeru što ga je on davao. Već trideset pet godina radi kao

pravnik. Uvijek javni službenik, Roger Scott nikad nije mnogo zarađivao, ali je izrazito pošten - i pravi idealist. Vjeruje da čak i najokorniji kriminalac ima građanska prava. Kad je riječ o silovatelju ili serijskom ubojici, nisam baš sigurna u to. No tata insistira na tome da civilizirano društvo mora zadržati svoju civiliziranost uzdizanjem iznad toga.

Bio je ponosan kad sam izabrala pravo, a još više kad sam izabrala Jamesa. Vjerovao je da ćemo mi kao bračni par postići ono što mama i on nisu.

Sad neće biti zadovoljan mnome. Obuzela me strepnja dok sam razmišljala o tome.

- Ne zabrinjavaj se zbog oca - rekla je mama. - Mogu se nositi s njim.

- Što je s Kelly? - oprezno sam pitala. - Izluđuje li te?

- Pa, da, bilo je mnogo i njezinih poziva.

- Mama, što se tiče te zabave -

- Ne želim je, Emmie. Znaš to. Pristala bih na to da ste vas dvije obje zapele, ali velike zabave nisu moj stil. Daleko bih radije pripremila večeru za svoju obitelj.

- Ne na vlastiti rođendan.

- Da, baš na moj rođendan. Volim kuhati. Večeras mi na večeru dolazi dvanaest ljudi.

Meni je to zvučalo grozno. Kuhanje je izvlačilo na površinu moje najgore nesigurnosti. - Tko su oni?

- Samo prijatelji, ali život čine ljudi, a ljudi trebaju hranu da bi preživjeli, a ja doista volim kuhati. Dobra sam u tome. Čak i tvoj otac to priznaje. Da je po meni, sve bih vas pozvala ovamo - djecu, unuke, čak i tvojeg oca. - Njezin se ton promijenio. - Pričaj mi o sebi.

- Najprije ti - rekoh. - Što si osjećala kad si pobjegla?

- Tada to nikad nisam pitala jer nisam željela znati pojedinosti o razvodu svojih roditelja. A mama je obično izbjegavala loše govoriti o tati. No zacijelo je znala da mi je sad potrebna iskrenost jer je govorila bez uvijanja.

- Osjećala sam se neadekvatnom. U očima tvojeg oca, uvijek sam to bila. Tog je dana stavio neku ciničnu primjedbu kad je odlazio na posao, a ja sam pukla - ne na njega, već u sebi. Vi ste svi bili na fakultetu, a ja sam odjednom shvatila da sam ostala sama s čovjekom koji je, i nakon toliko godina, još uvijek želio da budem netko tko nisam.

Odjednom sam shvatila. To se meni dogodilo u petak ujutro. Također sam razumjela ono *želi da budem netko tko nisam*, premda se Jamesu to ne bi moglo prigovoriti. Sve sam to sama skuhalo. Pitanje je bi li me James volio da sam netko drugi.

- Jesi li mislila o razvodu kad si otišla? - pitala sam majku.

- Godinama sam razmišljala o tome. - Zastala je i oprezno pitala: - A ti?

- Ne - odgovorila sam. Vrtjela sam vjenčani prsten i odjednom postala plačljiva. - Volim Jamesa za kojeg sam se udala. Mrzim naš život. - Počela sam plakati, zapravo jecati, ali to je bilo drukčije od mog plakanja pred Vicki. Ono je bilo od iscrpljenosti. Pred mamom sam dijete, maleno i smučeno.

Povremeno je umirujuće mrmljala i čekala da se smirim. Kad su moje suze napokon prestale teći, ispričala sam joj o svojem bijegu iz New Yorka. Završila sam priču s Walterovom ponudom.

- Četiri tjedna su nešto - zamišljeno je rekla. - Ja sam uzela samo tjedan dana, ali moja je dilema bila jednostavnija. Ostati s tvojim ocem ili ne.

- Kamo si otišla? - Nevjerojatno da to nikad ranije nisam pitala, ali to je bila još jedna od onih pojedinosti koje nisam željela znati, a kad se vratila, više nije bilo važno.

- Cape Elizabeth.

Opa. - To je samo dvadeset minuta od kuće.

Tiho se nasmijala. - Ako želiš nestati, Emily, to možeš učiniti bilo gdje. Istina je da nisam imala hrabrosti poći dalje. Uvijek mi se sviđao Cape Elizabeth. Uz more sam se osjećala kao kod kuće. Kako je moguće da tvoj otac nije pogodio?

- Možda je bilo previše očito.

- Možda me samo nije dovoljno dobro poznavao.

Mogla sam isto reći za Jamesa, ali za ovo sam i ja kriva. Ja sam ta koja nije bila posve iskrena po pitanju nekih dijelova svoje prošlosti.

- Je li ti bilo važno da tata ne zna? - pitala sam, jer Jamesu najviše to smeta. Nikad ga nisam smatrala čovjekom koji želi imati kontrolu, sigurno ne nada mnom, ali nekoliko je puta pitao gdje sam.

- Osjećala sam se sigurnom jer Roger nije znao - rekla je moja majka. - Uvijek je bio tako spreman osuditi me. Znala sam da bi me, da sam razgovarala s njim, uvjerio da sam glupa jer sam otišla. Ali kod kuće nisam mogla jasno razmišljati. Dom je bio tako pretrpan uspomenu da od šume nisam vidjela stablo.

Kad je spomenula šumu, ustala sam s kreveta i bosa pošla do prozora. Oblaci su lebdjeli nebom, zamračivši šumu, ali ja sam znala što je ondje. Kojot mi se noćas obratio. Možda je sad skriven, spava - ili gleda ravno u mene. Pogledom sam između debla i kroz paprat tražila par zlatnih očiju ili velike, šiljaste uši. Judeov je kojot bio crvenkastosmeđ, s dovoljno dugačkim čupavim repom da ostavi trag u snijegu, pričao je, a ja sam napola zamišljala kako je jednom ili dvaput trčao s njim. Premda ga ja osobno nisam vidjela zimi.

Niti sam ga sad vidjela. Ali to ne znači da nije ondje. Kojoti znaju kako biti nevidljivi.

- Nisam željela da me odvuče natrag prije nego donesem odluku - govorila je mama.

Moj je pogled nastavio pretraživati šumu. - Kako si je na koncu donijela?

- Uragan. Te je godine bio opak, sjećaš se?

Sjećala sam se. - Telefoni nisu radili. Nisam mogla doprijeti do tate.

- Hmm. More je podivljalo. Tri su osobe poginule na obali Mainea, ali moglo je biti mnogo više žrtava da ih nisu evakuirali i odveli u unutrašnjost. Pomogla sam oko pripremanja hrane u jednom od skloništa. - Smiješak je zagrijao njezine riječi. - Ljudi su mi neprestano zahvaljivali, kao da nešto vrijedim. To je bila hrana za moju gladnu dušu - što ne znači da veoma često nisam pogledavala preko ramena, bojeći se da će tata poslati jednog od svojih istražitelja da me pronade.

Ukočila sam se, sjetivši se tamnosivog terenca parkiranog kraj travnjaka. Ako je nekoga čekao, taj netko bio je nevjerojatno spor. - Bi li to meni učinio? Zamoli ga neka to ne čini, mama. Molim te? Nalazim se na posve sigurnom mjestu, mjestu gdje se ja

osjećam kao kod kuće. Ako pošalje nekoga za mnom, kunem se da više nikad neću razgovarati s njim. Reci mu to. Reci mu da sam *dobro*.

- Jesi li, dušo? Znala sam da će doći do ovoga.

To me iznenadilo. - Kako?

- Tvoj način života. Postoji jaka napetost u njemu. James te gura naprijed.

Glava mi se trgnula unatrag. Mama nikad ranije nije rekla ništa negativno o Jamesu. Možda sam bila previše osjetljiva, ali nisam mogla zanemariti tu tvrdnju. - Nije točno. Ne nadmećemo se.

- Ne?

- *Ne* - ustvrdila sam, osjećajući se izdanom. - On i ja smo od početka tim. Uvijek smo bili mi protiv njih. James je moj život - insistirala sam.

- Što je s Judeom? - upita mama.

Jedva sam disala. - Što je s njim?

- Kakvu ulogu on ima u svemu tome?

- Judea nisam vidjela deset godina - rekla sam, možda malo previše oštro, ali iznenadila me. Niti jednom nije spomenula Judea otkako sam se udala za Jamesa.

- I sad nisi s njim?

- Ni slučajno! - uzviknula sam.

- O, Bože. Pogodila sam te u živac.

- Mama - upozorila sam je.

Zastala je, odlučila preskočiti Judea, ali ne i ostalo. - Znaš li, Emily, da već mjesecima nismo vodile ovako dug razgovor?

Malo sam se smirila. - Nije istina. Bila sam kod tebe u ožujku.

- Sa svojim laptopom i mobitelom. Nije bilo trenutka kad nisi bila uključena u struju.

- Pogrešno. Bežični su.

- Emily. Znaš što želim reći. Neprestano nas je nešto prekidalalo.

Možda je imala pravo, ali to nisam željela čuti. - Misliš da je James loš za mene.

- Nisam to rekla, Emily. Rekla sam da te gura naprijed, a ti to dopuštaš. Zajedno stvarate napetost.

- Ali zar ne shvaćaš - rekla sam, očajnički želeći objasniti - za tebe je osobno pitanje moći. To je sve što je tata želio, a ti nisi. Ali možda ja želim.

- Želiš li?

Da, željela sam reći, ali nisam mogla. - Ne znam - uzviknula sam. - To moram odgonetnuti. - *Reci mi što da radim*, umalo sam dodala, pitajući se je li to ono što mi najviše treba od nje. Ali ona mi ne može reći što da radim. Njezini prioriteti nisu moji prioriteti.

Nije da znam koji su moji. U tome je problem.

Potisnule smo argument. Na koncu je uzdahnula i tiho rekla:

- Volim te, dušo.

- I ja tebe volim, mama, i zato trebam tvoju potporu. James je moj muž. Smeta li ti to?

- Želim ono što ti želiš.

- Hoćeš li me voljeti ako se odlučim vratiti u New York?

- Želim ono što ti želiš - ponovila je. - Brinem, to je sve. Hoćeš li opet nazvati?

Čekala sam, nadajući se da će tijekom moje šutnje doista odgovoriti na ono što sam pitala. Međutim, kako je tišina trajala, tako su se pitanja povlačila.

- Da - na koncu sam rekla - nazvat ću.

- Obećaješ?

- Da - ponovila sam i tek nakon što smo prekinule vezu shvatila da nije pitala gdje sam. Zaključila sam da zna jer je pitala za Judea. Ili to, ili ne *želi* znati jer će tako imati jednu tajnu manje pred tatom.

Pomaknula sam palac kako bih isključila BlackBerry, a tada sam zastala. Nije dovoljno isključiti ga. Razgovarala sam s tri osobe koje su doista morale čuti moj glas. Ostalo je nevažno.

Otvorila sam moj *in-box* i obrisala sve poruke ondje. Jesam li obrisala nešto važno? Moguće. Je li me briga? Ne. Dok sam gledala taj maleni prazni ekran, osjećala sam se oslobođenom.

U istom duhu prazne ploče, istuširala sam se i, prvi put otkako sam otišla iz New Yorka, osušila kosu uz pomoć četke kako bih je mogla nositi spuštenu, a potom sam nanijela dovoljno šminke da ne bih izgledala bolesno. Učinila sam to radi sebe - ne radi Jamesa ili bilo koga na poslu - samo radi sebe.

Kad sam sišla u prizemlje, posluživao se doručak u blagovaonici gdje je bio postavljen veliki stol i nekoliko je gostiju već sjedilo. Švedski stol u Crvenoj lisici možda je skromniji nego onaj u Berkshiresu, ali jednako primamljiv. Poslužila sam se poširanim jajima i slaninom, stavila krišku kruha s cimetom u toster, napunila čašu svježim sokom od grejpfruta i uzela kavu. Kad se kruh ispekao, pridružila sam se skupini ljudi za stolom.

Petero ljudi mi se nasmiješilo, a najbliža mi je bila žena otprilike mojih godina, također sama. - Dobro jutro - rekla je kad sam se smjestila. - Jeste li ovdje radi Utočišta?

- Jesam. - U najširem smislu riječi. - Vi?

Kimnula je. - Ovo je moj odmor, treću godinu zaredom. Svakoga dana idem u Utočište. Ne mogu imati psa, nemam mjesta, pa se ovdje družim s njima. Tako su željni pažnje, ti psi, jednostavno te obožavaju. Predivan osjećaj.

Istina. Tijekom ljeta što sam ga ovdje provela željela sam raditi sa psima, ali Kitty City² je trebao dva pomoćnika. Neke se stvari događaju s razlogom; kad sam jednom po trapericama imala mačje dlake, više nisam mogla otići. Mačke su suptilnost i rezerviranost. Budući da je teže osvojiti njihovo povjerenje, utoliko je dragocjenije kad ga steknete.

U godinama nakon ljeta u Bell Valleyju samo bi dodir mačke u domu nekog prijatelja u meni izazvao želju da je imam. Premda James nije osoba koja voli kućne ljubimce, sigurno nije alergičan na njih.

No bilo bi okrutno dovesti mačku u dom gdje bi sama svakodnevno provodila beskonačne sate. Mačke možda jesu neovisne i samodostatne ako im se daje kutija pijeska i zdjelica hrane, ali ipak su to društvena stvorenja. Kitty City to dokazuje. Nije baš

² Grad mačića

da navale na tebe čim otvoriš vrata, ali ako tjedan dana provedeš u Kitty Cityju, pozdravit će te, na ovaj ili onaj način, svaka životinja ondje.

Kad je pojela svoj doručak, žena je stavila posuđe na maleni pladanj kraj kuhinjskih vrata, mahnula mi i otišla.

Kad sam pojela svoje proteine, moj se tost već ohladio. Kod kuće bih ga ipak pojela. Ali sad nisam kod kuće, i imam vremena pojesti nešto drugo i, da, tost je zdraviji izbor, ali peciva s peka-orasima na švedskom stolu izgledala su previše fino.

Udovoljivši svojem apetitu, uzela sam jedno i vratila se za stol. Jela sam polako, uživajući u činu uživanja u okusu nečega tako raskošnog i kaloričnog, kad sam osjetila da me netko promatra. Krivnja, pomislila sam, uspravila se na stolici i uvukla trbuh. Ali osjećaj je ostao. Podigla sam pogled, nikoga nisam vidjela, pogledala dalje - i zaustavila dah. Jethro Bell je zurio u mene. Nalazio se u sredini velike slike u kićenom okviru, a premda je bio okružen članovima obitelji, ulja su samo njegovim očima podarila svjetlost.

Kad sam posljednji put vidjela tu sliku, visjela je u obiteljskom domu Vicki Bell. Jude je komentirao moć tih prodornih zlatnih očiju, što je zapravo bilo prilično smiješno jer je on imao iste. Jethro je umro mnogo prije Judeova rođenja, ali sad sam vidjela Judeove oči, vatreno neovisne kao i uvijek.

To me iznenadilo. Vatreno neovisne, ali tople? Zar Judea ne bih opisala kao toplo ljudsko biće? Strastveno, da. Posve, seksualno strastveno. No je li mu istinski stalo do ljudi? Proučavajući tu sliku, vidjela sam strast u tim zlatnim očima, ali nimalo topline. Nisam je vidjela ni kod jednog člana obitelji na slici.

Još sam jednom pogledala sliku i vratila se svojem doručku. Bolje da me promatra Jude nego neki istražitelj mojeg oca, pomislila sam, ali nekoliko trenutaka kasnije opet sam osjetila nečiji pogled na sebi. Ovog je puta to bila Vicki koja je stajala na kuhinjskim vratima, očito zadovoljna što me vidi među drugim ljudima. Malo je zadržala moj pogled prije nego je prišla stolu kako bi popričala sa svojim gostima. Slušala sam dok sam jela, diveći se njezinoj vještini neobveznog čavrljanja. Bejzbol, leptiri, vrijeme - ono što bi se u nekom drugom okruženju možda smatralo plitkim, ovdje su ljudski interesi. Vicki je kod svojih gostiju stvarala osjećaj da su kod kuće. Vjerovala sam da stalni gosti Bell Valleyja dolaze radi Crvene lisice jednako kao i radi Utočišta.

Nakon što je tek pridošle goste usmjerila prema švedskom stolu, sagnula se kraj moje stolice i šapnula: - Bolje izgledaš. Jesi li dobro spavala?

Zapravo, nisam. Ali nisam željela razgovarati o tome, kao ni o telefonskim pozivima što sam ih obavila. Dok sam sad gledala Vicki, željela sam joj reći samo jedno. - Čula sam ga - šapnula sam. - Noćas. Kojota.

Izgledala je sumnjičavo. - Sigurno si sanjala.

- Mislila sam da sanjam, ali sam se tada probudila i čula ga još dvaput. Ti ga nisi čula? - Odmahnula je glavom. - Nisam to umislila, Vicki. Obraćao se meni.

- Emmie. - To je rekla suosjećajno.

- Kunem se - insistirala sam jer sam znala što sam čula - da se kojot nalazi u šumi. Čula sam kako psi laju kao reakcija na njega. Pitaj svoje susjede.

- Hoću, ali poznajem te, Emmie, misliš da je to poetično. Nemoj. Poći. Za njim. Ono čega *ima* u tim šumama su medvjedi.

Nisam kanila odjuriti u tu šumu, ali su to činile moje misli.

- Što se dogodilo s Judeovom kolibom?

- Još je ondje.

- Je li zauzeta?

- Koliko ja znam, ondje nema meni poznatih ljudi - upozorila me - pa ako misliš da želiš nekoliko dana provesti stapajući se s prirodom, razmisli opet. - Još je malo stišala glas.

- Jesi li još nešto čula?

Od Judea. Odmahnula sam glavom.

- Osjećam se krivom jer nisam upozorila mamu, ali ne mogu joj probuditi nadu. Rekao je da će doći krajem mjeseca. Dakle, znači li to dvadeset osmog? Dvadeset devetog? Tridesetog? Tipično je za Judea da nije određen. On će učiniti ono što njemu odgovara.

- Je li tvoja mama zadržala kolibu za njega?

- Šališ se? *Mrzila* je to mjesto. Predstavljalo je sve što je Jude odbacio u nama. Osim toga, nosi nesreću. Jude je prvi ondje živio nakon pedeset godina, a čovjek koji je ondje živio prije njega bio je pustinjač koji se smrznuo u snijegu. Tako je Jude ondje živio i nestao.

- Nije nestao u šumi.

- Znaš na što mislim. Molim te, Emmie. Ako želiš kampirati blizu šume, uzmi vrtlarovu kućicu.

Vrtlarova je kućica sigurna, ima škure na prozoru i zasune na vratima. Ondje nema medvjeda, divljih mačaka ili lisica, već samo pauci pletu mreže po starim kosilicama, motikama i cijevima za polijevanje. Međutim, na podu od utabanog tla ima dovoljno mjesta za vreće za spavanje. To sam sigurno znala.

Ali deset godina kasnije, željela sam krevet. - Hvala, ali ostat ću ovdje. Moja soba ima određeni šarm.

Vicki se nasmiješila. - Ima ga i vrtlarova kućica. Katkad ondje smjestimo goste.

- Ne smjestite.

- O, da.

- Onda ste i to renovirali - zaključila sam i pogledala sliku.

- Jude će biti razočaran.

- On nije na toj slici - šapne Vicki.

- Njegove oči jesu.

- Nastojim ne gledati. Uspravila se, i dalje mi držeći ruku na ramenu. - Znači, dogovorile smo se da nećeš poći u šumu? Dobro. Što ćeš onda danas raditi?

Slika me i dalje privlačila. Prikazivala je petnaest članova obitelji Bell - osmero odraslih i sedmero djece - a premda se jasno vidjela obiteljska sličnost, činilo se da je izgled jedino što povezuje tih petnaest osoba. Nije bilo isprepletenih prstiju, nitko nikoga nije držao pod ruku. Vidjela sam jednu ruku na jednom ramenu, ali to nije bilo toplo i prirodno poput Vickine ruke na mojem ramenu. Bilo je formalno i hladno.

Hladno. To je točan opis. Bez obzira na zlatne oči, ova je skupina hladna - što je posve suprotno od onoga što ja trebam u svojem životu. Bezuvjetnu ljubav. U tom sam trenutku osjetila silnu čežnju za time, a postojalo je jedno mjesto gdje sam bila sigurna da ću je naći u izobilju.

Sken i obrada Dalmatinka

8. poglavlje

Tamnosivi terenac opet je bio ondje kad sam otišla iz Crvene lisice, ali nije me slijedio. Znala bih da jest. Samo jedna cesta vodi do Utočišta Bell Valley, cesta s dvije trake koja vijuga oko brda, ali tijekom deset minuta vožnje ništa nisam vidjela u svojem retrovizoru.

Međutim, pred sobom sam mnogo toga vidjela. S lijeve su mi strane bila brda, a s desne lipanjska polja gdje su počele rasti stabljike kukuruza, uredni zeleni redovi salate i prva berba jagoda. Iza toga nazirali su se redovi pomno obrezanih stabala koja će u rujnu dati desetak vrsta jabuka, a još dalje vidjela sam šiljaste vrhove budućih božićnih jelki.

Smanjila sam brzinu jer je sve oko mene govorilo: *Uspori, nema nikakve žurbe*. Prometa uopće nije bilo. Jedina vozila kraj kojih sam prolazila bili su kamioneti koji su prema gradiću prevozili kosilice, električne uređaje, kutije jagoda ubranih u zoru, a sve to namijenjeno prodaji. Znak koji je označavao ulaz Utočišta bio je diskretan, ali nikomu ne bi mogao promaknuti široki kolni prilaz do kojeg se dolazi između dva kamena stupa. Javori su narasli u visinu i širinu tijekom godina koje su prošle otkako sam zadnji put bila ovdje, ali inače je sve bilo posve jednako. Parkirala sam na parkiralištu kraj kolonijalne zgrade izgrađene u istom stilu kao i kuće u gradiću. Ondje se nalaze administrativni uredi Utočišta, kao i centar za posjetitelje.

Čim sam otvorila vrata automobila, osjetila sam mirise konja i sijena, a to mi je donijelo tople uspomene koje su rastjerale posljednje ostatke hladnoće što ju je izazvao portret obitelji Bell. Doista je nevjerojatno da je ovo utočište za životinje, koje zrači toplinom, mogao stvoriti hladan čovjek. Nisam poznavala Jethra Bella. Čak nisam sigurna ni zašto sad imam tako negativnu reakciju na njega. Slika je onoliko iskrena koliko je iskren umjetnik, a o tom slikaru ništa nisam znala.

Ali poznajem Utočište. I ono poznaje mene, iznenađeno sam shvatila. Boravila sam ovdje gotovo svaki dan tijekom tri mjeseca, i to ne s Judeom. On bi više volio da su te životinje u divljini - kao opasne zvijeri, a zato je i živio u šumi - i premda je kroz Utočište vodio glavne dobročinitelje, to je više činio radi novca nego zbog zanimanja. Njegova ih je karizma uvijek osvajala i, naravno, ako je u skupini bila neka žena, obasipao bi je šarmom. Premda je Amelia to smatrala produktivnim menadžmentom, za Judea je to bio čisti ego. Da je mogao birati, sjedio bi u Amelijinu uredu i lobirao za politička pitanja koja su ga zanimala, kao što je pitanje koliko veliku ekipu treba poslati na mjesto najnovije globalne katastrofe.

Ne, tog sam ljeta sama dolazila ovamo. Nagađala sam da se osoblje nije mnogo promijenilo, što znači da bi me netko mogao prepoznati, a to baš nisam željela.

Ali ovdje sam željela biti. Stoga sam stavila kapu na glavu, provukla kosu kroz njezin stražnji dio i, uvlačeći onaj poznati miris konja i sijena kako bi se smanjila moja nelagoda, izišla iz automobila.

Djevojka na recepciji doista mi je izgledala poznato. No bila je ranih dvadesetih godina, previše mlada da je mogla raditi u ono vrijeme, a izgledala je poput Vicki, znači pripadala je obitelji Bell, a odatle i sličnost.

Prijavila sam se kao Em Aulenbach, a ne Emily Scott kako sam se zvala prije deset godina. Trebalo je ispuniti jedan obrazac, staviti kvačice u prazne kvadratiće i potpisati da Utočište oslobađam od odgovornosti ako me ugrize neka životinja. To je novo i dobro, zaključila sam. Strah od parničenja je činjenica modernog života.

Djevojka je nešto radila sa svojim iPhoneom i nije podigla pogled kad sam krenula. Odvjetnik u meni - možda onaj dio mene koji se osjećao zaštitnički prema ovome mjestu - želio ju je podsjetiti na još jednu činjenicu modernog života. Loši ljudi. Koliko je ona znala, ja bih mogla biti luda žena koja želi juriti od kaveza do kaveza i osloboditi sve životinje.

No Bell Valley je mjesto koje vjeruje ljudima. Zaključala sam automobil iz navike; u New Yorku ništa ne ostavljaš otključano. Ali ova je mlada žena navikla na ljude kojima je stalo. Razmažena je. Možda samodopadna - poput mene, gradi život od kakvog ja sada bježim.

Zapravo, to je pogrešno. Nikad nisam bila samodopadna. Imala sam misiju.

No to je zaboravljeno čim sam prošla kroz stražnja vrata i ušla u srce Utočišta. Poput mirisa konja i sijena, ovdje nema ničeg stresnog. Jedini su zvukovi bili prirodni - lavež, kvoca- nje, poneko njištanje ili revanje. Ljudi koje sam vidjela hodali su sami ili u parovima, bez ikakva pritiska ili žurbe.

Utočište je mravinjak brvnara, a svaka je izgrađena od drva ovdašnjih stabala. Povijest mjesta mogla bi se ispričati na temelju promjena na tom drvu, a novije su građevine dokaz širenja misije Utočišta. Prošla sam kraj stupa s nakrivljenim putokazima koji su pokazivali na sve strane, usmjeravajući posjetitelje prema štaglju, pašnjaku, psima, zečevima ili mačkama. Ali ovdje sam barem znala kamo idem.

Kitty City je narastao otkako sam zadnji put bila ovdje, te je imao nekoliko novih krila i ograđeno igralište iza kuće.

Odozgo se također nalazila zaštitna mreža, pa su mačke mogle uživati na suncu bez prijetnje opasnosti od grabežljivaca - da, kao što su kojoti koji doista love malene životinje, mada samo radi opstanka, uvijek je govorio Jude. Općenito izbjegavaju civilizaciju ako u šumama ima dovoljno plijena.

Kad sam ušla u Kitty City, zapljusnuo me val nostalgije. Prijamna je prostorija bila malena, a jedna se mačka sklopčala na stolici iza pisaćeg stola, druga u zatvorenoj košari, a treća se smjestila na ormarić za spise i sjedila uspravno, zureći ravno u mene. Ova posljednja nije imala jednu prednju nogu. Pretpostavila sam da i druge dvije imaju neki sličan problem. Činjenica da sve izgledaju zdravo i zadovoljno velika je pohvala njezi što je ovdje primaju.

- Hej, zdravo - rekla je krupna žena koja je izišla iz sporedne prostorije. - Nadam se da ste došli raditi. Potrebite smo.

- I ja sam - rekoh. - Odakle da počnem?

Pokazala mi je druga vrata. - Do kraja hodnika, onda desno. To je Spasilački centar. Ekonomiju okrivljuju za to da tjera ljude da se voze kilometrima dalje od kuće i ostavljaju kućne ljubimce uz cestu, ali te mačke ne mogu preživjeti vlastitim snagama. Stižu ovamo osakaćene i izgladnjele. Nekoliko od onih koje su sad ovdje spašeno je iz kuće gdje je

policija našla dvadeset dvije uginule mačke. Možete li to zamisliti? One koje su preživjele trebaju strpljenje i ljubav. Ja sam Katherine, usput rečeno. Nekoć su me zvali Kat, ali to nije... - *odgovaralo za ovo mjesto iz očitih razloga*, dovršila sam u sebi. Tako je govorila i prije deset godina. Neke se stvari nikad ne mijenjaju. Zapravo, to je djelovalo osvježavajuće.

- Izgledate mi poznato - rekla je, proučavajući moje lice.

- Bila sam ovdje prije dosta godina - nemarno sam rekla.

Kimnula je, naoko zadovoljna, kad smo stigle do kraja hodnika. - Sjećate se kako to ide.

- Sjećam se.

- Hoćete li moći sami?

- Hoću. - Zapravo mi se tako više sviđalo. Nisam ovamo došla radi ljudi.

Otvorila sam vrata tek toliko da se provučem unutra i zatvorila ih prije nego bi neka mačka uspjela pobjeći. Međutim, oprez nije bio potreban. Nitko nije jurnuo prema meni da me pozdravi; te su mačke vidjele najgore od ljudskih bića i meni se ne može vjerovati. Mačke su izbirljive po tom pitanju. Neće bilo kome prići.

Osjećala sam kako me njihove oči proučavaju, ali tu nije bilo ničeg zagonetnog. Mačke su se nalazile svuda - na uzdignutim stazama, ispod stolica, u kutijama ostavljenim ovdje za one koje se žele skrivati. Veće kutije za kućne ljubimce nalazile su se na hrpi, otvorenih vratašca, a ležajevi od runa i stare deke pružali su udobnost mačkama na svakoj razini. Vidjela sam malenu tigrastu mačku s krastom na ramenu, iznad nje domaću mačku na sivkaste pruge s ranjivim očima, a ispod čupavo sivo stvorenje koje je hitno trebalo četkanje.

Instinktivno umirujućim glasom počela sam im tepati: - Hej, tako ste slatke, ooo, pogledaj se, dražesno stvorenje, dođi me pozdraviti, neću te ozlijediti. - Međutim, nijedna se nije pomaknula. Povremeno sam čula tiho mijaukanje, ali nisam mogla odgonetnuti koja se oglasila. Mačke svih veličina i oblika bile su nepomične poput kipova, promatrajući me s takvim oprezom da mi se srce kidalo. Bilo mi je jasno što moram raditi.

Ispunjena novom energijom, izvadila sam potrepštine iz ormara. Cijelo vrijeme govoreći umirujućim tonom, očistila sam kutije pijeska, napunila zdjelice za hranu, promijenila im vodu. Pomela sam pod, pazeći da ne zamahnem metlom previše blizu neke mačke, ali ipak ih je nekoliko pobjeglo. Međutim, kad sam završila, neke su mi se počele približavati. Držala sam šaku poslastica i sjedila na podu usred prostorije. Jedna je mačka oprezno prišla, onjušila, trgnula se natrag. Očito joj se sviđalo ono što je onjušila, pa je opet pošla naprijed i oprezno, oprezno, uzela poslasticu iz moje šake uz jedva zamjetljiv dodir malena vlažna nosa. Njezin je primjer slijedila druga mačka, zatim treća. Mijaukanje je postupno postalo sigurnije.

Nisam sigurna koliko dugo sam sjedila, ali sam svaku mačku pozdravila istim blagim glasom. Neke su imale ćelava mjesta gdje su im liječili neku infekciju, druge su imale ožiljke, ili kraste na ušima, ili iskrivljene noge. Kad je sićušna šarena mačka, vjerojatno posve odrasla ali izglednjela, protrljala svoju slatku malenu sivu, narančastu i bijelu glavu uz moju ruku, srce mi se rastopilo.

- Zdravo, anđele - promrmljala sam, osjećajući se pobjednički kad mi je dopustila da je počešem između ušiju. Drugom sam znatiželjniku rekla: - Nisi li ti naočit momak - a trećoj, koja je imala jarkocrveni ožiljak na mjestu gdje je nekoć bilo uho: - Ti si tako dražesna.

Bile su. Svaka od njih. Trebale su ljubav i malo-pomalo, unatoč svojim ožiljcima, ranama i sakaćenjima, uzvraćale su mi ljubav, i sve su mi govorele koliko sam dobro učinila kad sam došla ovamo. Čak mi je i čišćenje godilo. Nije bilo nikakva zujanja ni zvučnih signala; miris mačje hrane više mi se sviđao od mirisa sendviča što ga je jedan kolega u Lane Lavashu svakoga dana jeo u svojem pregratku, a što se tiče pažnje, mačke su u svakom trenutku bolje od uprave tvrtke.

Ovdje sam imala fokus i nisam željela gledati dalje od tog trenutka. Ovo nije moja budućnost. Ali to je posljednje mjesto gdje sam bila doista sretna, to ga čini dobrim polazištem.

Cijeli sam utorak provela u Utočištu. *Skrivala si se s mačkama*, Vicki me optužila te večeri, ali nisam se dala smesti. Bez ručnog sata, vrijeme je prolazilo na posve prirodan način, a tišinu je prekidalo samo tiho mijaukanje i moje tepanje.

Napredovala sam sa svim mačkama, osim s onima koje su doživjele najteže emocionalne traume, ali zaljubila sam se tijekom kratkog boravka u rehabilitacijskom odjelu u srijedu ujutro. Imala je tri mjeseca, obična siva mačkica koja bi se mogla sklopčati na mojem Kindleu³, a da baš ništa ne visi sa strane. Manja od ostalih ondje, od kojih je većina imala svježije ožiljke ili su ostale bez noge, gledala je sa strane, gotovo četiri metra dalje od mjesta gdje sam sjedila na podu. Nisu se vidjeli nikakvi znakovi invaliditeta sve dok se nije pomaknula. Premda je stajala tako da se činilo da ima stabilnost, njezini su pokreti bili trzavi. Klizila je uza zid, očito se njime koristeći kao potpornjem, ali nije micala pogled s mojih očiju.

- O, zaboga - šapnula sam i spustila se na lakat kako bih joj bila bliže. - Hej, ti. Kako si?

Odlučno, pomislila sam. Usprkos drhtajima i nesigurnosti, nastavila mi se približavati, odmaknuvši se od zida tek kad je bila dovoljno blizu da svoju zanemarivu težinu prebaci na moju ruku. - Ooo, slatkice - tepala sam joj, dopuštajući joj da se trlja o mene, ali me i dalje netremice gledala u oči. Njezine su bile zelene i, jednako kao i njezine uši, bile su neproporcionalno velike. *Nemoj otići*, govorele su te oči, naglašeno tužne. *Trudim se, stvarno se trudim*.

Veoma sam je nježno podigla i spustila u svoje krilo, milujući njezino drhtavo tijelo.

Žena koja je vodila rehabilitacijski centar kleknula je kraj mene. - Ima cerebralnu hipoplaziju. Njezin se mozak nije pravilno razvio. Mali mozak je previše malen.

- Što je uzrok tomu?

- Može biti nekoliko uzroka. Pretpostavljamo da je bila izložena bolesti u važnoj fazi razvoja ploda. Takvi mačići izgledaju normalno sve dok se ne počnu kretati naokolo. Onda, pa, upravo ste vidjeli.

³ *Kindle* - e-čitač knjiga

- Tremor?

- Tremor, slaba koordinacija, pomanjkanje ravnoteže. Ona pada u kutiji s pijeskom. Pada kad pokušava jesti i piti. Našli su je skutrenu kraj police u supermarketu. Zacijelo ju je ondje ostavio netko tko je nije želio, ali nije ju mogao jednostavno baciti.

Baciti. Srce mi se kidalo. Nagnula sam se bliže mačkici. Imala je isti miris po sijenu kao i ostali dijelovi Utočišta, ali je njezino malo tijelo bilo ugodno toplo. - Koliko dugo može poživjeti?

- O, veoma dugo. Ništa ne možemo učiniti po pitanju njezina poremećaja, ali uz određene prilagodbe, može dobro živjeti. Treba joj kutija s pijeskom koja ima nizak ulaz i visoke strane. Hranu i vodu treba joj stavljati u visoke posude. Uzdignute su staze opasne - lako bi mogla pasti s povišenog mjesta, a to je jedan od razloga zašto je ovdje, u ovoj prostoriji. Ovdje se nalazi u sigurnom okruženju tako da se može kretati naokolo. Što se više kreće, to će se bolje prilagoditi svojem stanju.

Milovala sam joj sićušnu glavu, krhku pod mojim prstima. Njezina je dlaka bila srednje dužine, nakostriješena tako da je djelovala divlje, ali je u mojem krilu bila posve pitoma. S napola zatvorenim očima, smjestila se u udubljenju moje savijene noge, a jednu mi je sićušnu šapu stavila na koljeno.

- Dragocjena je - rekoh. - Ima li ime?

- Zvali smo je Beba jer je tako malena, ali sviđa mi se to što ste upravo rekli. Dragocjena. Obitelj koja ju je imala nije vjerovala u nju, no mogla bi nas sve iznenaditi.

- Dragocjena - šapnula sam i zamislila da je načulila uši, ali oči su joj se zatvorile jer je usnula.

Drugi su volonteri dolazili i odlazili. Zvali su me Em i ništa nisu znali o mojoj prošlosti s obitelji Bell. Katkad sam čak i ja zaboravljala na to. Ovo je dio moje terapije, mijenjanje starih uspomena novima. Bila sam uspješna u tome sve do srijede poslijepodne kad sam odlazila iz Utočišta i osjećala da me netko promatra. Napola sam očekivala da ću vidjeti tamnosivi terenac parkiran u blizini, ali nije ga bilo. Umjesto toga, kad sam se osvrnula prema upravnoj zgradi, vidjela sam Ameliju Bretton Bell na prednjem trijemu. Bila je naslonjena na ogradu i držala je visoku čašu. Čovjek bi pomislio da u miru uživa u hladnom piću po završetku radnoga dana da nije bilo žestine u njezinu pogledu.

Obuzela me potištenost. Moja veza s Amelijom trebala je biti Vicki, ali je zapravo Judeov duh stajao između nas.

Nasmiješila sam se i mahnula. Nije reagirala ni na jedno ni na drugo, pa sam pomislila da bih jednostavno trebala sjesti u svoj automobil i otići. Nadala sam se da ću stići na čaj u pansionu. Nakon cjelodnevnog rada bila sam umorna.

No to je bio ugodan umor. Osjećala sam se dobroćudno. A ona je Vickina majka, matrijarh u obitelji, Grande Dama Utočišta. Samo iz poštovanja, vratila sam ključeve u stražnji džep i prešla parkiralište.

Na pola puta do zgrade doviknula sam: - Kako ste, Amelia?

- Iznenadeno - odgovorila je jakim glasom kojeg sam se tako dobro sjećala. Privlačna žena svijetle kose i očiju čija je svjetlosmeđa boja bila tek posuta zlatnom, nije izgledala iznenadeno. Izgledala je *razdraženo*. - Nisam očekivala da ćeš se vratiti ovamo. Kako je veliki grad djelovao na tebe? Nije li čišćenje mačjeg pijeska malo ispod razine pravničkih poslova u New Yorku?

- Pijesak je najmanji problem - rekoh, nastojeći biti ljubazna dok sam se penjala stubama na trijem. - Rad s mačkama je emotivan. Osvježava. - I upravo ono što mi je nedostajalo. Ovdje nema nikakvih intelektualnih napora, već samo obilje srca i duše. - Osim toga - dodala sam, pokušavajući se našaliti - moram se nositi s mojim dijelom otpadaka u New Yorku.

- Ali navikla si na uzbuđenja. Žao mi je što ti to moram reći, dušo - rekla je, odmah prešavši na stvar - ali Jude nije ovdje.

Uskoro će biti, pomislila sam, jednako kao i kad je Vicki stavila sličnu primjedbu. Ali Vicki to nije željela reći Ameliji, a ja sam poštivala njezine razloge.

- Nisam došla ovamo radi Judea - rekla sam.

- Jasno da nisi. Imaš muža. Nije ti dugo trebalo da ga nađeš nakon što si ostavila mojeg sina.

Optužba me iznenadila. - Nisam ja ostavila njega, Amelia. On je ostavio mene.

- I ti si pobjegla. - Pokušavala sam smisliti odgovor na to dok je ona pila, ali bila je brža. - Mogla si se boriti za njega. Ali nikad nisi planirala ostati ovdje. Cijelo si vrijeme na umu imala nešto veće.

Pokušala sam se nasmijati. - Veće od Judea? Jude Bell bio je veći od života.

- On je bio moj sin - rekla je Amelia i namršteno se zagledala u svoju čašu. - Bio je svjetlost mojeg života.

Kad je bio mlađi, svakako. Kad je pred njim bio život pun obećanja. Kad je Jude odrastao, bio je svakodnevni kamenčić u njezinoj cipeli, mada Amelia to ne bi tako rekla. Govorila je kao da je mrtav, a njezina je bol bila veoma stvarna. Vicki Bell možda ima pravo. Ako se ne pojavi, to će je iznova uništiti.

Pomislivši da je Jude sebični gad, rekla sam: - Žao mi je, Amelia.

Naglo me pogledala u oči. - Molim? - pitala je lažno uljudnim tonom. - Je li to isprika? Za što? Bijeg? Za to da se nisi borila kako bi ga zadržala ovdje? - Njezino je lice zračilo istom hladnoćom kakvu sam vidjela na portretu obitelji Bell. - Bila si sebična. Sve se vrtjelo oko Emily. Zadržala si se ovdje onoliko koliko ti je odgovaralo, a zatim si pobjegla. Uvijek sam se pitala zašto tvoji roditelji nikad nisu došli ovamo. Ako si bila tako zaljubljena u mojeg sina, ne bi li bilo prirodno da ga žele upoznati?

- To je ljeto bilo teško za njih. - Mama je upravo tada kupila vlastitu kuću, tata nije bio sretan u svojoj, a ja sam pokušavala premostiti jaz. Bell Valley je za mene bio bijeg i tog ljeta.

Možda Amelia ima pravo. Pobjegla sam od Judeove izdaje baš kao što sam pobjegla od razvoda svojih roditelja. A sad sam pobjegla iz New Yorka.

Pitala sam se što to govori o meni kao osobi, kad je Amelia rekla: - Zašto si ovdje?

Dobro pitanje. Bježanje je u redu, pod uvjetom da ima smisla. Nisam željela govoriti o tome koliko je loš moj gradski život, pa sam samo rekla: - Osjetila sam potrebu da ponovno uspostavim vezu.

- S Vicki? S mačkama? S Judeom? Nije te volio, znaš. Volio je Jennu Frye. Oni bi se vjenčali da ti nisi naišla. Ti si bila igračka, impulzivno kupljena.

- Vratio se Jenni.

- Ali ne radi braka. Nije ga htjela, ne nakon tebe.

Riječi su zaboljele, ali ne zato što nisu bile fer - nisam mogla kontrolirati Judea, baš kao ni ona - već zato što sam tog ljeta stekla poštovanje prema Ameliji. Ona je bila pametna žena, prva žena na kormilu Utočišta, i uspješna u poslu. Mrzila sam činjenicu da sam u njoj probudila nešto tako zlobno.

Tužno sam rekla: - Biste li više voljeli da ne radim ovdje? - Nisam joj ponudila mogućnost da odem iz Bell Valleyja.

Nakon što me optužila da uvijek iznova bježim od nedaća, neću joj dopustiti da me istjera iz gradića. Samo bi Vicki to mogla učiniti.

Činilo se da je to shvatila, pa je samo ravnodušno odmahнула rukom, okrenula se i promrmljala: - Radi što želiš. - Dok se vraćala unutra, popila je gutljaj iz čaše. Tekućina je bila bistra. Pretpostavila sam da je riječ o vodi. Sad sam shvatila da nije.

Naravno, to su bile puste želje. Bilo je lakše podnijeti njezine riječi ako alkohol okrivim za njezino neprijateljstvo.

Bila si sebična. Sve se vrtjelo oko Emily. Zadržala si se ovdje onoliko koliko ti je odgovaralo, a zatim si pobjegla.

Progonile su me Amelijine riječi jer su se savršeno poklapale s onim što se sada događa s mojim brakom i s mojim poslom. Premda sam se sjajno osjećala kad sam odlazila od mačaka, sad sam odjednom postala ispunjena sumnjom u sebe.

No željela sam o sebi razmišljati kao o hrabroj osobi, te sam zato, vraćajući se u gradić, skrenula s glavne ceste na gotovo skriveni put, izrovanu stazu za izvlačenje trupaca koju su jednom ukrotili kotači Judeova kamioneta. Tijekom proteklih deset godina šuma ju je opet počela prisvajati. Dok se moj automobil penjao, udarale su ga grane i poskakivao je po kamenju, što moj muž zasigurno ne bi želio za svoj *BMW*, ali ovo je najlakši način da stignem onamo kamo sam morala poći. Također je i najsigurniji. Ova je šuma udaljenija od gradića i tlo je strmije od onoga iza Crvene lisice. Ovdje ima losova - bezazlene životinje osim ako se ne osjete ugroženima, čak i nehotice, a tada mogu napasti. Ima divljih mačaka i risova, lisica i dikobraza. I medvjeda. I kojota. Vicki to još uvijek niječe, ali opet sam ih čula u utorak oko ponoći. Obračali su se meni.

Poskakivala sam prema gore vozeći jedva osam kilometara na sat, a sunce je već bilo nisko pa sam upalila svjetla. Dok su me jaseni promatrali i paprat se gurala oko mene, staza se doimala previše dugačkom. Počela sam se pitati je li čistina što sam je tražila nestala - možda ju je ponovno prisvojila divljina koja ovdje ne želi nikakve ljude - kad se staza izravnala i šuma se povukla.

Podigla sam nogu s papučice gasa i raslinje ispod mojih guma zaustavilo je automobil. Mojim je očima trebalo nekoliko trenutaka da se prilagode, da odvoje najtamnije šumsko zelenilo od prugastoga granita, ali tada sam sjedila i rukama stezala volan jer su nahrupile uspomene.

Judeova je koliba izgrađena od kamena, samo jedna prostorija s uskim trijemom, malenim prozorima i strmim krovom. Ostala je uglavnom onakva kakve sam se sjećala, mada deset godina zapuštenija. Paprat je grlila trijem, koji se urušava bez obzira na gustiš ispod sebe. Velike plahte mahovine raširile su se po krovu. A prozori što sam ih uzalud pokušavala očistiti bili su puni cvjetova breze koje je onamo zalijepila proljetna kiša.

Lagano sam stisnula papučicu gasa i polako pošla naprijed. Parkirala sam gdje i ranije, na mjestu koje se više baš i ne bi moglo tako nazvati, kraj kamioneta koji više nije ovdje, napola očekujući da će Jude dugim koracima izići kroz vrata kako bi me pozdravio.

Zapravo, ne. Nikada to nije činio. Možda bi stajao na vratima i čekao, a osmijeh na njegovu naočitom licu bio bi jedini znak zadovoljstva. Amelia me nazvala igračkom, a u tom bi slučaju zadovoljstvo bilo zabavljanje. Svejedno, sad ionako nije ovdje. Vrata su ostala zatvorena, a zasun od kovana željeza bio je prašnjav od peludi.

Ispružila sam ruku kako bih otvorila vrata automobila, a tada sam zastala. Još uvijek nas nekoliko sati dijeli od mraka u ovo doba godine, ali budući da je sunce s druge strane planine, šuma je mračna. Ima nečeg sablasnog u ovome mjestu.

Svakako sam osjećala jezu.

Ali nisam imala vremena. Ovamo ne mogu doći po mraku, a ne mogu doći ni kad se Jude vrati. Ako kanim biti hrabra, onda to mora biti sada. Osim toga, oni me maleni prozori promatraju, izazivaju me, zabavljaju se ne drzak način, možda kao što se Jude zabavljao.

Odlučno sam otvorila vrata i izišla. Zrak je mirisao po borovima, oštar i veoma poznat. Dok sam prelazila tlo prekriveno iglicama i blatom, čula sam šuštanje u grmlju, ali je zvuk bio previše slabašan da bi se radilo o nečemu čega se treba bojati. Tek što sam rukom zamahnula kako bih rastjerala roj sitnih mušica, već sam ubila komarca na svojoj podlaktici.

Zaboravila sam na kukce. Proljeće je i tog ljeta bilo vlažno, stvarajući leglo insekata uz potok koji je žuborio odmah iznad uzvisine, a ja sam bila njihov najdraži obrok. Jude je za to okrivljavao moj šampon, moj sapun, moju kremu za tijelo, ali nisam se mogla odreći ničega od toga.

Mašući rukom oko glave kako bih udaljila kukce od sebe, čula sam potok, lepet krila iznenađenog jastreba, pucketanje grančica dok sam hodala. Stube do trijema bile su cijele, premda pune šumskih otpadaka. Prekoračila sam otpalu granu, prišla hrastovim vratima i podigla zasun. Morala sam se cijelim tijelom nasloniti kako bih pomaknula teško drvo, a uspjela sam ih tek odškrinuti, ali to je bilo dovoljno da se uvučeni unutra.

Obavio me ustajali zrak. Zatim tmina. Kroz dva je prozora dopiralo veoma malo svjetla, pa je unutrašnjost bila mračna. Ali ne baš *tako* mračna. Ignorirajući писаći stol pun ožiljaka, vidjela sam staru sofuu i iza nje police pune knjiga o stranim zemljama i dalekim

lukama. Fotografije pričvršćene na drvene zidove savile su se po rubovima, ali prikazivale su njega. Na jednoj je letio zmajem u Grand Canyon, a na drugoj je zabijao zastavu na Antarktiku.

Jude se ponosio tim snimkama, a smatrajući ga pravim pustolovom, ja sam bila istinski impresionirana. Premda u ovom malenom, skućenom prostoru nije bilo mnogo opasnosti. Ono što vidiš, to dobivaš - kvrgavi drveni zidovi, vidljive krovne grede. Jude je kuhao na jednostavnom štednjaku na drva, a spavao je u potkrovlju. Njegov je madrac još uvijek ondje, a posteljina visi preko ruba kako ju je zacijelo ostavio onoga dana kad se spakirao i otišao.

Shvatila sam da otad nitko nije bio ovdje, što nimalo ne čudi. Članovi obitelji Bell ovu su kolibu smatrali opscenom gestom, još jednim primjerom Judeova ruganja onome što predstavljaju, jednako kao što je bilo njegovo odbijanje da živi u obiteljskom zdanju, da nosi kaki odjeću u crkvu, da se ošiša.

Zamišljala sam da se vlasi te kose još uvijek nalaze gore na jastuku. Možda su i moje vlasi ondje. I Jennine.

Nisam stigla do potkrovlja kad sam zadnji put bila ovdje. Vodili su ljubav na onom pisaćem stolu, a golotinja me pogodila u trenutku kad sam ušla. Zacijelo je to planirao. Znao je da dolazim. Nosila sam namirnice za večeru kako bismo proslavili; idućeg sam dana trebala poći u New Haven kako bih iznajmila stan koji mi neće trebati ako ne kanim studirati pravo. Ispustila sam namirnice, ali ništa nisam rekla. Sjećam se osjećaja da mi je odjednom sva krv nestala iz tijela, a upravo sam tako ostala - beskrvna i hladna - cijeli tjedan u tom stanu u New Havenu prije nego sam zaključila da život ipak ide dalje. Što je ono mama rekla, da je uspjeh najbolja osveta?

Možda sam upravo zato onako zdušno studirala pravo, ili sam se zato prepustila Jamesu, koji se tada činio savršenim za mene.

A sada? Nisam sigurna za pravo ili za Jamesa, ali Judeova koliba izgleda otrcano i staro. Jude je i sam možda otrcan i star. Lov rakova u Beringovu moru mora ostaviti svoj trag, a prije toga su bile četiri godine - čega? Lova na veliku bijelu psinu uz obalu južne Afrike? Bavljenja udavima u području Amazone? Da Jude nije otišao odavde, sigurno bi bilo fotografija na kojima gaca kroz New Orleans nakon uragana Katrina, pretražuje ruševine nakon *tsunamija* u Indoneziji, ili vodi ekipu kroz Haiti razrušen potresom, a sve to pod krinkom rada za Utočište.

Je li on veći od života? Možda jest, a možda i nije. Možda se uopće ne razlikuje od nas ostalih koji tražimo ono što želimo, ali zapravo ne znamo točno o čemu je riječ dok na to ne naiđemo. Ja tražim - od Cape Coda do Berkshiresa, pa do Bell Valleyja - ali ne čini se onako besciljno kao u početku.

Još sam jednom udahнула zrak ovog zapuštenog mjesta i izišla, a kad sam povukla vrata za sobom, osjetila sam se rasterećenom. Suočila sam se s prošlošću i nisam se raspala. Mogu se suočiti s Judeom.

Zadovoljna, prešla sam uski trijem i počela silaziti stubama. Sagnula sam se kako bih bacila otpalu granu kad sam zastala. *Ostavi je*, rekla je Priroda, i bila je u pravu. Koliba je njezina, a ova je grana njezina pločica s imenom. Jude bi je maknuo. Ali ne ja.

Uspravila sam se, zakoračila preko grane i zaputila se prema automobilu, ali sam opet zastala. Nešto je sad bilo drukčije. Jasno, sad se vidjelo slabije nego ranije. No bilo je tu još nešto.

Netko me promatra. Netko je ondje vani. Nisam sama.

Moja je mašta proradila, što je zapravo dobro nakon nekoliko godina bez imalo mašte. Jednako kao i okus hrane, mašta je nešto što sam ponovno stekla, bilo to dobro ili loše. Zamislila sam medvjeda. Zamislila sam pumu. Zamislila sam *Judea*.

Međutim, osjećala sam nešto manje opasno, i zato nisam jurnula do automobila. Svuda je vladala tišina. Nije bilo vjeverica ni šišmiša u potrazi za kukcima. Osim dalekog zova sove, nisam čula ništa osim lupanja vlastitog srca.

Međutim, čudno je, ali nisam se bojala. Bila sam sama u šumi, gotovo dva kilometra od ceste, a sve mi je to trebalo utjerati strah u kosti. No bila sam smirena. Zapravo, uzbuđena. Pogledom sam preletjela rub čistine, pokušavajući razlučiti floru od faune, ali slabo se vidjelo. Više mi se puta učinilo da vidim oblik koji diše, ali bih ubrzo shvatila da je riječ o malenu stablu ili stijeni.

Tada je moj pogled preletio smreku i vratio se. Još uvijek je potrajalo trenutak prije nego sam se zaustavila na zlatnim očima koje su zurile u mene kroz nazupčanu paprat. U tom sam trenutku jedva disala.

Trenutak je prekinulo zavijanje iz dubine šume, a moj je kojot odjednom nestao, ispario je u šumi s jednim zvukom. Neko sam vrijeme stajala i promatrala smreku, čekajući, nadajući se da će se kojot vratiti, ali nije. Niti sam čula kako se javlja svojoj partnerici, ali sad sam znala. Dvoje ih je.

Još uvijek gledajući hoće li se nešto pomaknuti kraj smreke, prišla sam automobilu. Tek kad sam spustila pogled na ključeve registrirala sam nešto crveno. Moj je pogled poletio do ruba čistine. Crveno je dio karirane košulje, a karirana je košulja na Judeu.

To nije bila vizija. Bio je čovjek osobno, širokih ramena kao i uvijek, s jednom nogom podignutom na kamen i pogledom nehajnih zlatnih očiju fiksiranim na mene. I odjednom, usprkos mojoj iznova pronađenoj snazi - možda *zbog* nje - zacrvnjelo mi se pred očima na način koji nije imao nikakve veze s njegovom košuljom.

9. poglavlje

Ti *gade!* - uzviknula sam, drhteći od bijesa koji je zacijelo ključao u meni od dana kad sam zatekla Judea s Jennom i baš ništa nisam rekla. - Što radiš ovdje?

Nasmiješio se s iznenađujućom nježnošću. - Rekao sam ti da dolazim.

- Krajem mjeseca, rekao si - i zašto nisi obavijestio svoju obitelj? To bi bilo pristojno. Dobro - nastavila sam - onda bi osjećao obvezu, a to je posljednje što želiš, ali zašto si rekao *meni*? Sva ona pisma - *zašto*? I to što nisi pisao *njima* - niti jedne riječi u deset godina - znaš li kako je to *sebično*?

- Da - rekao je.

Nedostatak samodopadnosti u njemu donekle je ublažio moj gnjev. Ipak, ostalo ga je dovoljno da kažem: - Povrijedio si tako mnogo ljudi, Jude. Ne mogu im ja govoriti što da učine, ali da si ti *moj* brat, ja bih bila spalila ovo mjesto.

- Kamen ne gori.

- Ostavila bih kolibu kao praznu ljušturu, bez ičega unutra. To si ti učinio svojoj majci. - Kad nije ni trepnuo, dodala sam:

- I svojoj sestri, i meni, i Jenni. Prošlo je mnogo vremena i naši su životi sad ispunjeni drugim stvarima, pa zašto onda misliš da te itko želi natrag? Ahhh. - Shvatila sam. - To je to. Bojao si se da će ti, ako ih unaprijed obavijestiš, reći neka ne dolaziš? Bojao si se da te *neće* željeti natrag. - Zurila sam u njega. - Zašto se ceriš? Ako pokušavaš izgledati simpatično, ne trudi se. Previše si star.

I dalje se smiješio. - Ti nisi. Sjajno izgledaš, Emily. Ne bih mogao poželjeti bolji dar za povratak kući. Nedostajao sam ti, je li?

Sad se pojavio, djelić stare drske samouvjerenosti, koju je lako mrziti. - Zapravo, nisi - mirno sam odgovorila. - Moj je život posve ispunjen.

- Ali vratila si se ovamo čim sam ti pisao -

- Ne - prekinula sam ga kako bi to odmah postalo jasno - vratila sam se ovamo jer mi je trebao odmor. Zapravo sam se nadala da ću otići prije nego ti stigneš. - Proučavala sam njegovo lice, a sad ga je lakše vidjeti jer se kratko ošišao. - Smršavio si. - Lice mu se doimalo upalim bez uvojaka oko njega, a na čeljusti je imao gadan ožiljak od oko pet centimetara.

- Na što si naletio?

- Šaku. Ondje svi lako pucaju, a neki su ljudi veoma sirovi. Naučio sam se tući.

- Zgodno - rekoh.

- Ne, ali to je jedan način da preživiš.

A Jude se doista ponosi svojom sposobnošću preživljavanja.

- Dakle, stigao si.

Kimnuo je. - Nedovršeni poslovi.

- Pa, to si spomenuo u pismu, ali otkad Jude Bell dovršava poslove?

Njegov je smiješak nestao. - Otkako je navršio četrdesetu. Otkako je vidio dobrog prijatelja kako ga je val pokupio u more odakle nije imao nikakvih izgleda živ se izvući. - Izgledao je istinski uzrujano.

Morala sam se smekšati. - Čudi me da nisi skočio za njim.

- O, jesam. Da nisam bio vezan, i ja bih se utopio. Nikad nismo našli njegovo tijelo.

Mislila sam da postoji nekakva zaštita protiv takvih stvari, ali još me više iznenadilo to da je doista zvučao tužno. Jude kojeg sam poznavala bio je strastven, ali ne sentimentaln. Niti je imao mnogo prijatelja. Svi su muškarci bili rivali, kao i za njegova divljeg pretka. On je jednim svojim dijelom lav, tvrdio je, navodeći svoju plavu grivu kao dokaz.

Griva je sad nestala, ali još uvijek postoji privlačnost. Neki se element njegova magnetizma zadržao, a premda mi se činio tek neodređeno seksualnim, nisam ga mogla ignorirati. Stajala sam ondje, možda pet metara udaljena od njega, nesposobna pomaknuti se.

- Upravo sam bio kod njegove obitelji. - Ostao je tmuran. - Imao je ženu i četvero djece. Lovio je rakove kako bi zaradio za njihovo uzdržavanje. Dao sam im njegove stvari i ono što je zaradio, a kako me nisu pozvali da ostanem, otišao sam.

- Razvedrio se. - I tako, evo me ovdje, došao sam se pobrinuti za nesvršene poslove.

- Kao na primjer?

- Moja majka. Utočište. Moj sin.

Ustuknula sam. - Sin? - Vicki nije spomenula nikakva sina. Niti je to Amelia učinila.

Nasmiješio se; očito ga je zabavljala njezina reakcija. - Nisu ti rekly? Jenna je rodila nakon što sam otišao - i da, znao sam da je trudna, ali mi je rekla da koristi zaštitu, pa to zapravo nije bila moja krivnja. U svakom slučaju, sad je u braku s drugim čovjekom i ima troje djece.

Da nije izgovorio te posljednje riječi, možda bih ustvrdila da jest odgovoran. Ali troje djece? Ja bih dala bilo što za jedno, a James nikad, baš nikad ne bi tako nehajno govorio o očinstvu kao Jude. James sigurno ne bi okrenuo leđa svojem djetetu. Želi ih jednako silno kao i ja.

Odjednom sam se osjetila ranjivijom, ali ako se to osjećalo u mojem glasu, Jude je previše uživao u mojoj šokiranosti da bi to opazio. - Žive li ovdje, u gradiću?

- Svakako. Jenna ne bi imala hrabrosti otići. Udala se za lokalnog momka.

- Kako to znaš?

- Google. Klikneš nekoliko puta i evo ga, lokalne novine. Klikneš još nekoliko puta, i evo tvoje adrese. Dakle, kako ide u Lane Lavineu?

- Tvrtka je Lane Lavash, i dobro ide. - Nije baš čista laž. Walter mi čuva posao.

Jude je puhnuo kroz nos. - Ni Jenna nije dugo čekala. Udala se za čovjeka prije nego se mali rodio. Bilo bi lijepo da je čekala - znaš, da bi vidjela hoću li se vratiti.

- Čekala? - pitala sam, posve se poistovjetivši s Jennom u tom trenutku. - Kako je mogla čekati? Zašto bi čekala? Povrijedio si je kad si je prevario sa mnom, zatim si se vratio njoj kako bi povrijedio mene, a tada si otišao. Ako mene pitaš, pametno je postupila.

Slegnuo je ramenima. - Pa, u svakom slučaju, dječak ima devet godina. Zaključio sam da bih ga trebao upoznati prije nego stigne u pubertet.

- Kako bi mu dao savjete? - cinično sam pitala. - Možda bi mu bilo bolje bez toga. Tko je njegov tata?

- Ja.

- Ne. Njegov *tata*. Onaj koji ga odgaja.

Opet je slegnuo ramenima. - Dobar čovjek, radi za Utočište. Kao i Jenna, a to ti govori da je Amelia uključena; i ne pitaj kako je saznala da je dječak moj sin. Izgleda baš kao i ja - vidio sam fotografije u novinama - a čak i da nije tako, majka bi znala izračunati. Zacijelo je cijeli gradić shvatio. - Odjednom se uozbiljio. - Nemoj im reći da sam ovdje, Emily. Sam ću to učiniti.

- Kada? - pitala sam, a možda bih pomislila da se doista boji reakcije na svoj povratak da još uvijek nisam bila zaokupljena činjenicom da ima sina. Nisam mogla zamisliti kako je to za Ameliju, gledati Judeovo lice u dječaka, što ju je neprestano podsjećalo da svjetlosti njezina života nije čak ni toliko stalo da bi nazvao. Ni na Dan zahvalnosti, ni na Božić. Ni za rođendan. Kad bih ikad propustila rođendan svoje majke, to bi je dotuklo.

Jude nije odgovorio na moje pitanje. Zato sam ga potaknula: - Bell Valley je maleno mjesto. Zar doista misliš da te nitko nije vidio kako dolaziš ovamo?

- Da, mislim. Stopirao sam prema istoku -

- Stopirao si - ponovila sam, pomislivši da je predugo izbivao ako ne zna koliko je to opasno. Prirodno, za Judea bi opasnost pojačala privlačnost toga. Kao i taj ožiljak. Kao i izlizana zelena torba kraj njegovih nogu koju sam smatrala dijelom šume. Deset godina u jednoj torbi? Veoma mačo.

- Simpatičan čovjek, onaj posljednji vozač - govorio je.

- Iskrcao me prije nego smo stigli u gradić, pa sam pješice stigao ovamo. - Pogledao je kolibu, tako očito zapuštenu. - Nisu bili unutra. Siguran sam.

- Ovdje ćeš boraviti? - pitala sam jer sam željela znati gdje će biti. Susret s njim nije bio tako strašan kakav je mogao biti da sam mu se bacila u zagrljaj. Ipak, osjećala sam da postoji opasnost.

Melodramatično s moje strane? Svakako. Ali deset godina kasnije, Jude je ostao muževan. Nije se radilo o jednoj izdvojenoj osobini, već o cijelom paketu. Kao što su duge noge i izbljedjele traperice.

Proučavao je kolibu, sumnjičava izraza lica. - Ne znam, ondje unutra sigurno nije osobito udobno. Mislim da mi je zasad dosta neudobnosti. Želim dobar krevet, čiste plahte i vrući tuš. Želim kuharicu i klimu. Želim da me netko tetoši.

To je bila promjena, ali dovoljno poznata da mi izmami smiješak.

- Što? - pitao je kad me vidio kako se smiješim.

- Ja sam došla ovamo iz istih razloga.

- Stvarno nisi došla radi mene? - pitao je, a na trenutak se u tim zlatnim očima pojavilo sve ono što sam vidjela prije deset godina - želja, nježnost, žudnja.

Osjećala sam to. Ali ne. - Ne - rekla sam - stvarno nisam došla radi tebe.

- Hoćeš li otići sad kad sam ja ovdje?

- To ovisi o momu mužu -

Zabacio je glavu, a oči su mu zablistale. - Ah. Muž. Zaboravio sam. James Aulenbach, poštovani. Dakle, gdje je ugledni odvjetnik?

- U New Yorku. Nije mogao otići.

Jude se smijuljio. - Šteta - za njega, ne za mene.

Nisam bila sigurna je li se radilo o iskrivljenom osmijehu, blistavim očima ili njegovoj čisto fizičkoj privlačnosti - ili činjenici da se činilo kako se povremeno vraća svojoj staroj osobnosti, pa sam se pitala koji je pravi Jude, stari ili novi. Ali nisam se ugodno osjećala ondje. Bilo je vrijeme da odem.

- Samo ti sanjaj - rekla sam, otvorila vrata automobila i sjela za volan.

Ništa drugo nisam rekla, nisam čak ni pogledala Judea dok sam okretala automobil. Dok sam vozila izrovanom stazom, ubrzavajući na nizbrdici, čvrsto sam držala volan. Što sam brže vozila, to je automobil više poskakivao, premda je u tome određenu ulogu imala i moja nutrina. Sve je u meni drhtalo, zakasnjela reakcija na susret s njim, a to se nije smirilo čak ni kad je automobil stigao do ceste, još uvijek obasjane kosim zrakama sunca.

Otiđi iz Bell Valleyja, govorio mi je tihi glas. *On je opasan, a ti imaš previše problema i bez toga*. Ali kamo da pođe? U New Yorku se ništa nije promijenilo. Nisam željela poći k mami i još se nisam mogla suočiti s tatom. Nadala sam se da ću ovdje imati nekoliko tjedana prije nego Jude stigne. Trebalo mi je sigurno vrijeme. Sad ga više nisam imala.

Ipak, odlazak mi se činio poput neuspjeha.

Sredi ih, Em, suoči se s neprijateljem na njegovu terenu! Tata je to običavao govoriti svaki put kad je moja srednjoškolska odbojkaška ekipa, koja je uglavnom gubila, igrala protiv vrhunskih ekipa na njihovim terenima.

Suoči se s neprijateljem? Judea bi to zabavljalo.

Da me netko pitao, zaklela bih se da tijekom proteklih deset godina nisam razmišljala o njemu. No kad sam ga sad vidjela, nešto sam osjetila. Žudnju? Ne baš. Ali nešto, a ne mogu otići iz gradića dok ne saznam što je to bilo.

Neodređeno osjećajući da je Jude na neki način manipulirao mnome, postala sam razdražena i zato sam vjerojatno tako snažno reagirala kad sam ugledala tamnosivi terenac parkiran na drugoj strani travnjaka, sad s jasnim pogledom na kolni prilaz Crvene lisice. Možda bih pomislila da se u tom automobilu nalazi Jude, izazivajući me, da ga maločas nisam vidjela kraj kolibe, kamo je stigao pješice.

Zrake sunca prodrle su kroz tamna stakla, pa sam vidjela kako čovjek unutra podiže glavu, a potom je opet spušta. Nekomu šalje poruku o meni? Ali komu? I zašto samo ovdje - osim ako još jedan špijun nije bio u Utočištu - a u tom bi slučaju to moglo biti Amelijino djelo, premda nisam mogla dokučiti njezin motiv. Ali tko drugi? Nisam mogla zamisliti da bi James to učinio, a tatin bi čovjek bio daleko suptilniji.

Možda ne mogu kontrolirati Judea Bella. Ali ovo je još uvijek moj bijeg, i ne treba mi pratnja. Ostavila sam automobil na parkiralištu, a u meni se nakupljao bijes dok sam hodala prema pansionu.

10. poglavlje

U salonu se posluživao čaj, ali ja nisam bila raspoložena za uljudnost prema drugim gostima, pa sam ušla u kuhinju. Slastičarka Lee vadila je kekse iz pećnice. Vicki se upravo vratila iz salona s tanjurom što ga je trebalo ponovno napuniti. Kad sam onako naglo ušla, obje su pogledale prema meni.

- Netko me slijedi - objavila sam ratobornim glasom. - Vidim isti automobil parkiran ondje vani od dana kad sam stigla. Ne znam tko ga je poslao, ali netko prati svaki moj korak.

Vicki se nije doimala iznenađenom. - Sivi terenac?

- Da, ali ne poznajem tipa unutra. Tko motri na mene?

- Ne motri na vas - rekla je Lee, privukavši moj pogled. Na rukama je imala rukavice za pećnicu, a lice joj je bilo snuždeno. - Motri na *mene*.

Iznenađeno sam pogledala Vicki, tek tada shvativši što mi je promaknulo dok sam bila tako zaokupljena sama sobom. Od samog je početka postojalo nešto što je željela da saznam o Lee.

- Mislim da bih trebala biti sa svojim gostima - rekla je i šmugnula iz kuhinje.

Lee je iz pećnice izvadila drugi lim keksa i unutra stavila dva nova prije nego me opet pogledala. Nisam sigurna je li mislila da ću sad za stolom čitati novine, posve nezainteresirana nakon što sam saznala da *ja* nisam ta koja je pod povećalom. No ja sam ondje stajala i čekala.

Jesi li čula za odvjetnika ozlijeđenog u sudaru? Vozilo hitne pomoći naglo se zaustavilo.

Ja nisam trčala za vozilima hitne pomoći, ali sam prvi put razumjela što neke odvjetnike tjera na to. *Novac*, mislite, a za neke je to možda istina. Za druge, riječ je o morbidnoj fasciniranosti nepravdom, zajedno s previše znanja o pravnim smicalicama, a za treće je to samo navala adrenalina.

Za mene je trenutno riječ o čistom bježanju od stvarnosti. Bokom sam se naslonila na radnu ploču i čekala.

- Motri na mene - tihim je glasom ponovila. Pramen smeđe kose pokrivaio je jedno oko, ali je drugo zurilo u mene.

- Zašto?

- Zaštita.

- On vas štiti. Od čega?

- Od obitelji mog muža.

Udana? Nikad to ne bih rekla. Ostavljala je dojam da veoma cijeni samoću, i nije nosila prsten. - Zašto vas njegova obitelj proganja?

- Kažu da sam im ukrala novac. Nisam - rekla je i tako me odlučno pogledala da sam joj vjerovala.

- Što kaže vaš muž?

Odlučan se pogled pokolebao. Lice joj se iskrivilo tako da sam pomislila da će zaplakati prije nego je zgrabila lopaticu.

- Ništa. Mrtav je.

- Mrtav. O, Lee, žao mi je. Kada?

- Prije tri godine.

- Nešto sumnjivo? - pitala sam jer Lee nije izgledala kao da ima više od četrdeset godina, a s obzirom na optužbe koje iziskuju tjelohranitelja, činilo se da je njegova obitelj problematična. Pomislila sam na organizirani kriminal.

- Imao je težak srčani udar.

U tome nema ničeg sumnjivog. - *Tako* mi je žao. Koliko je godina imao?

- Bio je šesnaest godina stariji od mene, ali volio me. Oni neprestano tvrde da nije, te da sam ga samo iskorištavala radi novca, ali ja nisam željela novac. Sve one stvari koje mi je davao? Nisam tražila ništa od toga. On je bio prva osoba koja me voljela zbog mene same.

Pozabavila se keksima na prvom od dva lima, lopaticom podižući jedan po jedan i stavljajući ih na tanjur. Keksi su bili od zobena brašna i groždica, a miris je bio nevjerojatan, mada sam se osjećala krivom samo zbog razmišljanja o tome, s obzirom na temu razgovora.

- Zašto oni tvrde da ste ukrali novac?

Nešto je nerazgovijetno promrmljala, pa se činilo da ne želi ništa više reći. Nisam znala je li to odvjernica u meni žudjela za oslobađanjem, žena u meni koja suosjeća, ili supruga u meni koja ne želi razmišljati o Judeu, ali blago sam rekla: - Možda bih vam mogla pomoći.

- To je i Vicki rekla, ali ne znam može li mi itko pomoći.

- Iskušajte me.

Kad je ispraznila prvi lim za pečenje, pružila mi je tanjur.

- Hoćete li ovo odnijeti u salon?

Napola sam se bojala da će pobjeći prije nego se vratim u kuhinju. Ali ona je radila na drugom limu za kekse. Očito uzrujana, nije bila tako vješta s ovima. Nekoliko je slomljenih keksa ležalo uz rub lima za pečenje. Ovi su bili s orasima i čokoladom, a slomljeni su komadići bili pravo iskušenje. Jedva sam se suzdržala da ne uzmem jedan, tako su primamljivo mirisali. Ili se samo moje osjetilo njuha, kojeg tako dugo nije bilo, bolje razvilo?

Lopatica je opet strugala po limu. Lee je nešto mračno progundala, a potom zbunjeno reče: - Ne znam odakle bih počela.

Ja sam znala. Razgovor s mojim mužem mogao bi biti izazov, ali razgovor s podnositeljima tužbe? Dobra sam u tome. Ovlaš pomislivši na Laylu, mladu ženu kojoj sam pokušala pomoći prošli petak ujutro u New Yorku, pitala sam Lee:

- Koliko dugo ste vi i vaš muž bili u braku?

- Šest godina.

- Imate li djece?

- Ne. Niti ih on ima od ranije. Nije bio oženjen.

- Kako ste se upoznali?

Prekinula je ritam svojeg posla kako bi me pogledala u oči, dobacujući mi izazov prije nego je izustila jednu riječ. - Radila sam u baru. Sjedio je u jednom od mojih separea. Bio je usamljen i želio je razgovarati. Neprestano se vraćao zbog toga. - Ponovno je spustila

pogled, uzela posljednji keks i promrmljala: - Siromašna konobarica nasamarila je bogatu mušteriju.

- Je li bio bogat? - pitala sam.

Činilo se da razmišlja koliko mi može reći. Na koncu je tiho rekla: - Njegova je obitelj bogata. Proizvode nezdravu hranu. Prepoznali biste ime kad bih ga izgovorila.

- Mogu li zaključiti da nisu bili zadovoljni tim brakom?

Zakolutila je očima umjesto odgovora, te mi pružila drugi tanjur keksa. Upravo je kanila gurnuti limove za pečenje u sudoper kad sam bespomoćno rekla: - Hej. - Zatim sam uhvatila rub jednoga. - Ne smijete to baciti u odvod, Lee. Žao mi je. - Pokupila sam komadiće keksa. - Doista sam usredotočena na vašu priču, ali zaboljelo bi me srce kad biste ovo bacili. - Čim sam ih imala u ruci, spustila sam ih na radnu ploču, dovoljno daleko od sapunice. Tanjur savršenih keksa odnijela sam u salon i požurila natrag, iskoristivši to vrijeme za sređivanje misli.

Zauzela sam položaj lijevo od sudopera, s krpom za suđe u lijevoj ruci i komadićem toploga keksa u desnoj, pa sam nastavila: - Kažete da vas je volio. Zar njegova obitelj nije vjerovala u to?

Ribala je prvi lim, unoseći svoj gnjev u to. - Vjerovali su u *njegove* osjećaje, svakako, ali ne i u moje. Možete zamisliti kakvim su me uvredama obasuli.

Mogla sam. Bile bi klasične. - I tada je on umro.

- Da. - Njezin je gnjev splasnuo, ukazujući na ono što slijedi.

- Nije bilo predbračnog ugovora.

- Nije ga bilo. Samo njegova oporuka kojom je sve ostavio meni. To ih je razbjesnilo.

- Koliko je to *sve*? - pitala sam, jer bogatstvo je relativno, a činilo se da Lee nema ničega. Traperice, košulje od flanela, tenisice - sve staro i iznošeno. Izgledalo je da svoju smeđu kosu sređuje kod kuće; isto je vrijedilo i za šišanje. Nije imala ni šminke ni nakita, a ako ima automobil, skriven je od pogleda.

Kad nije odgovorila, shvatila sam koliko je neuljudno moje pitanje. Odvjetnica u meni stupila je na scenu. Zacijelo se osjetila ugroženom. - Ne morate odgovoriti na to.

- Vicki ima povjerenja u vas - rekla je. Nije se činilo da se u potpunosti slaže s njom, ali osjećala sam da je očajna. Ipak, počela je govoriti tek nakon što mi je pružila prvi lim i počela ribati drugi. - Postojao je njegov dio obiteljskog novca. Još uvijek ne znam koliko je to. Mi smo imali dvije kuće, jednu u gradiću Manchester-by-the-Sea, u Massachusettsu, i jednu na Floridi. Prodala sam onu na Floridi nakon njegove smrti. Bila je prevelika i ondje se nikad nisam osjećala ugodno uz njegove prijatelje tamo. Kuća u Manchesteru također je velika, ali Jack ju je obožavao, pa je imala emocionalnu vrijednost, i morala sam negdje živjeti. Ali stara je i na vodi. Održavanje je bilo užasno skupo, a hipoteka golema. Jack je uvijek govorio da u obiteljskoj zakladi ima dovoljno novca za održavanje obje kuće, a zatim sam imala samo tu jednu, što mi je trebalo olakšati situaciju, ali čekovi što sam ih dobivala od zaklade postajali su sve manji dok na koncu više nisam mogla plaćati račune. Kad sam obiteljskog odvjetnika pitala za objašnjenje, čula sam izlike kao što su loše investicije i slabo tržište, a u početku sam mu vjerovala. Jackovi su prijatelji uvijek govorili o investicijskim prijevarama i znala sam da je tržište loše.

Dodala mi je drugi lim, uzela rukavicu i izvadila dva posljednja lima iz pećnice. Keksi s komadićima čokolade. Miris je bio previše divan da bi bio stvaran.

Grickajući keks što sam ga već držala, strpljivo sam čekala.

- Tada je postalo sve teže uspostaviti kontakt s odvjetnikom - na koncu je rekla. - Nikad nije bio u uredu, a nije uzvrćao moje pozive. Nakon nekog vremena, morala bih biti doista glupa da mu vjerujem. Zato sam nazvala upravitelja zaklade.

- Pogledala me molećivim očima. - Bila sam tako oprezna kako nikoga ni za što ne bih optužila. Neprestano sam ponavljala da ne razumijem, te da nisam sigurna što bih trebala učiniti. Razmišljala sam o prodaji kuće, ali nitko nije kupovao, a nešto u meni osjećalo je da novca ima. Jackova braća nisu prodavala svoje kuće. Želim reći, bilo je prilično očito. Samo su me pokušavali isključiti.

- Jeste li to rekli upravitelju?

- O, da - sa žaljenjem je rekla. - Odmah nakon toga nazvao me odvjetnik. Rekao je kako se njemu čini da uzimam novac iz zaklade, te neka angažiram vlastitog odvjetnika jer sam u velikoj nevolji.

- Jeste li to zanijekali?

- O, moj Bože, *da*. Prilično je smiješno što je uopće pomislio da bih ja tako nešto mogla učiniti. Ne znam kako funkcioniraju obiteljske zaklade, i ne bih imala pojma kako uzimati novac iz takve zaklade.

- Jeste li mu to rekli?

- Da. - Glas joj je postao tiši, ali me i dalje gledala u oči, opet izazovno. - Pitao me hoće li sudac vjerovati riječima osuđene zločinke ili dobro poznatoj, uglednoj obitelji. - Izgledala je kao da guta nešto veliko i odvratno.

- Imate dosje - rekoh.

Kimnula je.

- Od kada?

- Od prije dvadeset godina - rekla je drhtavim glasom, uzela lopaticu i počela premještati kekse na tanjur. - Radila sam kao kuharica za obitelj poput Jackove. Žena je uvijek gubila svoj nakit. Samo ga je ostavljala naokolo, a tada, kad ga nitko nije mogao naći, zatražila bi nadoknadu štete od osiguravajuće kompanije. To je bila neka vrsta stalne šale u njezinoj obitelji. Tom se prigodom radilo o dijamantnoj narukvici. Ispustila ju je kraj tosteru, malena blještava stvarčica koja me mamila baš kao što ti keksi mame vas. Dugo sam je ostavila ondje. Obično bi došla u potragu. Tom prilikom to nije učinila.

- Jeste li joj rekli da je ondje?

- Ne - rekla je Lee, podigla još jedan keks i stavila ga na tanjur.

- Zašto ne?

- Željela sam vidjeti koliko će je dugo ostaviti ondje. Na koncu sam je jednostavno uzela. Nisam imala hrabrosti prodati je, pa su je našli u mojoj sobi. Onda su tvrdili da sam uzela i druge stvari koje su nestale. Budući da su mi mogli dokazati samo narukvicu, dobila sam četrnaest mjeseci. Dosje traje zauvijek.

Povezala sam točkice. - Vidjela ga je obitelj vašeg muža.

- Ali Jack je znao. Rekla sam mu čim smo se upoznali. Bilo mu je svejedno.

- Kod mene je već osamnaest mjeseci - rekla je Vicki, pridruživši nam se - i nikad nisam imala razloga za sumnju.

To me nije iznenadilo. Način na koji je Lee govorila, način na koji me gledala ili nije, čak i način na koji se držala, ništa od toga nije ukazivalo na laži i lukavštinu. Znala sam prilično dobro procijeniti karaktere.

Jasno, uprskala sam kad je riječ o Judeu, a porota još nije donijela odluku o Jamesu.

Ipak. - Kako se dogodilo da se ovdje zaposlite? - pitala sam.

Činilo se da nije sigurna koliko bi trebala reći, Lee je pogledala Vicki, a ona je rekla: - Mama ju je dovela. Sestrične su.

Zaintrigirano sam se nasmiješila. - Doista? - To je nova strana Amelije, kraljice. - Jesam li vas vidjela na Vickinu vjenčanju?

Lee je odmahнула glavom. - Ja nisam od one vrste rođaka koje biste željeli u blizini.

- Problem je više bila mama nego Lee - dometne Vicki. - Znaš li odakle potječe?

- Ne.

- A-ha. Nikad ne govori o lome. Želi da svi vjeruju da je rođena u visokom društvu, ali njezina je obitelj veoma... obična.

- Vicki je previše ljubazna - žalosno će Lee. - Ja nisam jedina u obitelji koja je prekršila zakon. Mi ne ubijamo, niti trgujemo drogom, samo smo lopovi. Mama je bila najgora. S mnogo se krađa nekažnjeno izvukla prije nego su je uhvatili. U mojoj obitelji neobično je kad pođeš ispravnim putem, ali neki od nas pokušavaju. - Njezino se lice stvrdnulo. - Ja sam napravila jednu grešku i to sam platila, ali nisam krala novac iz zaklade.

- Amelia to sigurno vjeruje, inače vas ne bi dovela ovamo - rekla sam i spojila još nekoliko točkica. - Ona je angažirala čuvara ondje vani.

Vicki je to potvrdila. - On radi u lokalnoj policiji, ali se oporavlja od slomljene noge, a ovo mu daje nešto što može raditi, osim premještanja papira po pisaćem stolu. Koliko ostali u gradiću znaju, on samo pazi na zelene površine.

- U čemu je opasnost? - pitala sam Lee jer sam željela čuti ostatak njezine priče.

Ali Vicki se sad uključila, zdušno braneći Lee. - Poslali su nitkove na nju. Stavljaju ružne poruke u njezin poštanski sandučić i pseći izmet na njezin prag, pojavljuju se i promatraju je u neobičnim trenucima, samo stoje uz rub stražnjeg dvorišta i zure u kuću. Katkad imaju kameru, kao da dokumentiraju neki zločin.

- Jesi li sigurna da nije riječ o nekim lokalnim pervertitima?

- Tipovi su različiti, nitko ih ne poznaje, a uvijek nestanu prije dolaska policije.

- Prije dva tjedna - reče Lee - dvojica su stigla automobilom, pokazala mi neke papire i rekla da moram poći u ured javnog tužitelja kako bih dala iskaz.

- Papiri su bili lažni - reče Vicki. - Mama je to provjerila.

- Kako su vas našli?

Lee je slegnula ramenima, sad već na rubu suza.

- Živi samozatajnim životom - reče Vicki - nikad ne izgovara svoje prezime, nikad ne zove obitelj, premda smo joj dali telefon. Ne druži se s ljudima u gradiću, pa nije baš da se pokušava isticati. Zaključili smo da joj je onaj tko stoji iza toga ušao u trag preko Amelije.

Pomislila sam na Judea. On je bio na Beringovu moru i pronašao sve što ga je zanimalo na internetu. Veza između Lee i Amelije ne bi dugo ostala skrivena. - Ali zašto bi se toliko trudili oko toga?

- Naša je pretpostavka - zamišljeno će Vicki - ta da netko doista potkrada zakladu, vjerojatno sama braća - prebacuju novac na račun što ga Lee ne može taknuti - pa traže žrtvu.

Lee savršeno odgovara. Možda joj neće moći ništa prikrpati, jer sigurno neće naći novac, ali uživaju u lovu. Tu je riječ o zastrašivanju. Nanjušili su ranjivost.

- Zbog dosjea?

- Jer sam pobjegla - reče Lee, opet molećivim tonom.

- Možda nisam trebala, ali nisam znala što drugo da učinim. Prodala sam nakit što mi ga je Jack darovao kako bih platila račune, ali nisam ih više mogla podmirivati, a ček od zaklade jedva je plaćao grijanje. Uzela bih podstanara, ali zakon mi to nije dopuštao, a kad bih učinila nešto krišom, sigurno bi me uhvatili. Razgovarala sam s tri trgovca nekretninama o prodaji kuće. Svi su mi rekli neka to ne činim. A zatim su tu bili ljudi koji su kucali na moja vrata i pitali me za moj bankovni račun -

- Također varalice - dometne Vicki.

- Ali što sam mogla učiniti? - uzvikne Lee. - Razgovarala sam s lokalnim odvjetnikom, ali nisam imala novca za njegov honorar, a on je ionako bio slab za sukob s najmoćnijima u gradu -

- Kojem gradu? - pitala sam. Poznavala sam zakone u New Yorku, ali svaka je država drukčija.

- Braća žive u Connecticutu - reče Vicki - ali njihov je otac živio u Bostonu. Zaklada je osnovana u jednoj tvrtki ondje.

Lee je izgledala poraženo. - Imaju odvjetnike svuda naokolo, i novca za trošenje. Ja nemam novca, ali imam dosje u policiji. Ne bih mogla pobijediti. Zato sam pobjegla.

Poput mene. Ali ne baš.

Pomislila sam na nevjerojatna peciva što sam ih jela za doručak. - Gdje ste naučili peći tako fine stvari?

- Dok sam odrastala. To je bila jedna od tek nekoliko stvari koje sam radila kako treba. - Oči su joj se ispunile suzama.

- To je bio naš san. Jack se cijelog života bavio obiteljskim poslom, ali je volio raditi kolače. Običavali smo to zajedno činiti - kao, umjesto da pođemo u kino, izabrali bismo neki recept i napravili nešto doista fino. Sanjarili smo o slastičarnici u nekom ugodnom području kamo bi ljudi dolazili ujutro i za vikende. Ne bi bila velika, više kao hobi za njega, ali bio je uzbuđen zbog toga. Želim reći, kad imaš tako mnogo novca, postane ti dosadno. Kad je tvoja obitelj jedna velika korporacija, nema se što raditi svakoga dana. Njegova braća igraju tenis i golf. Krstare obiteljskom jahtom, ali čak i tada, kao, jahta ima kompletnu posadu, pa što ćeš raditi? Pozoveš sve prijatelje koje poznaješ da dođu na vožnju, ali ne bi ti ni bili prijatelji da nemaš jahtu - Prekinula se. - Barem je Jack tako uvijek govorio. Ja sam bila njegov bijeg, rekao je, a ja sam mu vjerovala. Bilo mu je dobro

sa mnom. Smršavio je i njegov se krvni tlak smanjio. Rekao je da ćemo otvoriti tu slastičarnicu i zajedno proživjeti dug život.

Obrisala je suze, usput odgurnuvši onaj pramen kose, pa je njezino lice ostalo otvoreno i ranjivo. Prvi sam put vidjela široke obrve, visoke jagodične kosti i oči boje lješnjaka ispunjene nježnošću i čežnjom, a sve to moglo je privući usamljenog neženju srednjih godina.

- Ali nije tako ispalo - zaključila je Vicki i prešla na stvar. - Dakle, što možemo učiniti da joj pomognemo?

To »mi« zapravo se odnosilo na mene. Ja sam odvjeticnica. Da, Vicki je željela da čujem o ženi koja je pobjegla u daleko težim okolnostima no što su moje - i da, to je djelovalo na mene. No također je željela pravni savjet.

Čudno je to. Premda vicevi o odvjeticnicima govore suprotno, mi ipak služimo praktičnoj svrsi.

- Zabrana približavanja je očito rješenje - rekoh - ali bez dokaza koji povezuju nekoga s onim što se događalo Lee ovdje u gradiću, nemamo temelja za pokretanje postupka. Trebat će nam detektiv koji će otkriti tko se zapravo mota ovuda i povezati te osobe s braćom. Također bismo mogli angažirati knjigovođu da pregleda obiteljsku zakladu. To bi svakako potreslo braću.

Vickine su oči radosno bljesnule. - Sviđa mi se.

Lee nije bila tako sigurna. - Osvetit će se.

- Što znači da ćemo im postaviti klopku i oni će zagristi mamac, pa ćemo ih *stvarno* srediti - obećala je Vicki i okrenula se k meni. - Učini to, Emmie.

- Ovaj, ne mogu. - Trenutno se nisam bavila takvim pravom.

- Jasno da možeš. Poznajem te. Ti se znaš pobrinuti da se stvari pokrenu.

Premda sam je voljela zbog takvog povjerenja, nije bilo posve opravdano. Da, mogu pokrenuti stvari. No bi li to bile prave stvari? Nemam baš sjajnu prošlost po tom pitanju - a to je bilo prije nego se Jude pojavio kako bi mi stvorio još veći kaos u glavi.

- Za početak - okolišala sam - postoji problem s jurisdikcijom. Ne mogu se baviti pravom u Massachusettsu.

- Zar ne možeš surađivati s nekim tko može?

- Ne poznajem nikoga tko se bavi potvrđivanjem pravovaljanosti oporuka. - Nešto mi je palo na pamet. Nasmiješila sam se. - Ali James poznaje. Jedan od njegov prijatelja s fakulteta radi za tvrtku kakva vam je potrebna.

- Može li ga James nazvati?

I dalje sam se smiješila. - Ne znam. Pitat ću ga.

Nisam ga pitala te večeri. Nazvati Jamesa radi usluge, a ja njemu nisam željela učiniti uslugu - kao što je držati moj BlackBerry uključen - bilo bi malo pretjerano.

Stoga sam se osjećala krivom jer nisam pomagala Lee, i krivom jer nisam rekla Vicki da se Jude vratio, a kad je predložila da pođemo večerati u Grill, ja sam se željela nekamo sakriti, posve sama.

Ali Vicki je moj anđeo u Bell Valleyju. A Grill ima izvrsne štapiće od tikvica. Zato sam pošla.

11. poglavlje

Nisam znala što me čeka. Svi iz Bell Valleyja jedu u Grillu, a premda sam sjedila na travnjaku svima na vidiku, ovo je bio moj pravi javni nastup. Ondje je sve bilo od drva i ugodno mračno - zidovi, strop i separei - a ipak se neprestano netko zaustavljao kraj našeg stola kako bi me pozdravio. Neki su me se sjećali kao Judeove djevojke od prije deset godina. Neki su samo znali da im izgledam poznato, a kako sam bila s Vicki, privukla ih je znatiželja.

Nisu svi bili topli i ljubazni, a naš je konobar bio potvrda toga. Odmah smo prepoznali jedno drugo. Premda je on bio stari Judeov prijatelj, bio je i bratić Jenne Frye, pa on i ja nikad nismo našli zajednički jezik. Sad me samo kratko pogledao kako bi uzeo moju narudžbu, a zatim me ignorirao.

Zbog toga sam se osjećala nelagodno - ne toliko zbog njegova srodstva s Jennom, već više zbog njegova prijateljstva s Judeom. Činilo mi se da nije u redu što ja znam da se Jude vratio, a on ne zna. Jasno, još je gore to što nisam rekla Vicki.

Zatim je stigla Amelia - kad se kaže da se osjećaš kao zmija. Trebala sam znati da će ona biti ovdje. Amelia je *uvijek* ovdje, jer ona ne kuha. Njoj i meni je barem to zajedničko, premda mi je to sad bila slaba utjeha. Lecnula sam se kad se pojavila, a kad je kliznula u separe na Vickinoj strani, mislila sam da ću umrijeti.

Zacijelo je prepoznala moje osjećaje jer mi je uputila blistav osmijeh i rekla: - Ovo je lijepo - smjestivši se kao da je imala dogovor s nama. Jednim je pogledom dozvala konobara.

- Posebnu ponudu? - pitao je, a ona je kimnula i pokazala mu uzdignuti palac.

Vicki ništa nije rekla, a samo sam po tome znala da nije nimalo sretnija od mene. Premda joj Amelia nije pružila priliku da nešto kaže. Preuzela je kontrolu nad razgovorom, raspitujući se o mojem poslu u New Yorku i o tome što bih mogla učiniti za Lee, a mada sam nastojala dobiti na vremenu rekavši da će Jamesu možda trebati neko vrijeme da uspostavi kontakt sa svojim prijateljem, krivnja što sam je osjećala zbog toga bila je neznatna u usporedbi s krivnjom što sam je osjećala zbog Judea.

Amelia nije pokazivala nikakve znakove da na nju djeluje ono što je ranije pila, a kad je stigao njezin koktel, s užitkom je popila gutljaj. Tada je, usred rečenice, naglo podigla ruku i mahnula. - Bobe! Ovamo! - doviknula je autoritativnim glasom.

Prišao im je jedan par. Izgledali su nekoliko godina stariji od Amelije, za koju sam procijenila da ima oko šezdeset dvije. Jedva je pozdravila žensku polovicu para.

- Bobe, želim te upoznati s Vickinom prijateljicom, Emily Aulenbach. Emily, Bob Bixby. Bob vodi pravni odjel Utočišta. Emily je također pravica - rekla je Bobu koji mi se tada nasmiješio.

- Gdje radite? - pitao je.

- U New Yorku - Amelia je rekla prije nego sam uspjela otvoriti usta.

- Korporacijsko pravo? - pitao je dalje, a budući da je gledao ravno u mene, odmah mi je postao simpatičniji.

- Korporacijsko parničenje, zapravo. - To je posebno područje, odvojeno od ostalog.

- Koja tvrtka?
- Lane Lavash.

Zamišljeno se namrštio. - Ta mi nije poznata. Bavio sam se krivičnim pravom u Hartfordu prije nego sam se preselio ovamo.

Palo mi je na pamet da se Amelia mogla konzultirati s Bobom po pitanju Lee. Krivično pravo obuhvaća šikaniranje.

Ali Amelia ne bi željela da Bob sazna da ima rođakinju s policijskim dosjeom.

- Emily radi s mačkama - Amelia reče Bobu - pa znaš gdje je možeš naći ako ti zatreba pomoć.

- Uvijek nam treba pomoć - primijetio je Bob, ali tek što je izgovorio te riječi kad je Amelia učinila kretnju kao da ih tjera.

- Evo naše hrane - rekla je. - Umirem od gladi. Pođite naručiti, vas dvoje. Uživajte u večeri.

Bilo mi je drago što je na koncu uključila i ženu, ali čim su se udaljili, još dok je konobar spuštao naše tanjure na stol, progundala je: - Nemam što reći toj ženi.

- Zašto? - pitala sam.
- Doosadna - rekla je i uputila blistav smiješak konobaru.
- Ovo prekrasno izgleda, Jake. Kao i uvijek.

Posebna ponuda bio je pečeni bakalar. Vicki i ja naručile smo hamburgere sa štapićima od tikvica - vjerojatno bismo uzele samo štapiće od tikvica kao predjelo da se Amelia nije pojavila. Ali konobar je znao da Amelia voli kad se sve odjednom posluži, a budući da će ona biti ta koja će ostaviti napojnicu, važno je udovoljiti Ameliji.

Dok smo jele, Amelia mi je rekla nešto više o Bobu i drugim novijim zaposlenicima koje je smatrala pravim otkrićima. U jednom je trenutku pogledala Vicki. - Jako si tiha.

- Kad bi željela da govorim? - sasvim je uljudno pitala Vicki.
- Između pića?

- Uh - reče Amelia. Već je pila drugi koktel, ali je bila savršeno artikulirana. Nimalo smetena, pogledala je mene. - Majke i kćeri imaju svojih problema. Što je s tobom, Emily? Jeste li ti i tvoja majka najbolje prijateljice?

Nastojala sam smisliti prikladan odgovor kad se nešto u restoranu promijenilo. Razgovori nisu baš utihnuli, ali ih je prekinulo uzdrhtalo zatišje.

Opazila sam Judea kako hoda prema nama, braneći se od zagrljaja i lupkanja po leđima, nehajno mašući ljudima neka se vrate svojim razgovorima, a tada je stigao do našeg separea.

- Zdravo, majko - rekao je i sagnuo se kako bi je poljubio u obraz prije nego je kliznuo u separe kraj mene. - Hej, Vick, kako ide?

U drugim bih okolnostima možda uživala u Amelijinu šoku. No i sama sam bila šokirana - time što je izabrao ovo javno mjesto kako bi joj stavio do znanja da se vratio, time što je sjeo kraj mene kao da sam znala da dolazi, kao da smo on i ja par.

Dodatno je pogoršao situaciju dok je pogledavao majku i sestru, a meni je usput rekao: - Doista volim iznenađenja.

Vicki je odjednom bijesno zurila u mene. Puhnula sam i podigla ruku pokazujući da ništa nisam znala (što je istina, kad je riječ o njegovu pojavljivanju *ovdje*), a zatim sam se odmaknula od Judea i stisnula u kutu.

Istuširao se - zapravo, poznavajući Judea, stajao je u potoku u svoj svojoj veličanstvenoj nagosti - i odjenuo čiste traperice i majicu koja je reklamirala CRAB FISHING IN DUTCH HARBOR. Unutra sam vidjela da je njegova plava kosa prošarana sjedinama, što vani nisam opazila.

- Što si učinio s licem? - uzvikne Vicki.

Jude dotakne ožiljak. - Nisam ja to učinio. To je djelo jednog mog prijatelja.

- Izgledaš staro - reče Vicki, ali blaže doda - *starije*.

- A ti izgledaš majčinski - odgovori Jude i lijeno ispruži ruke preko stola.

- Jude, čovječe! - začuo se povik nekog prijatelja koji mu je pružio ruku i srdačno se rukovao s njim. Tek što se on udaljio, prišla im je žena za koju sam znala da mu je također bivša ljubavnica. Jude ju je zagrlio i razgovarao s njom minutu prije nego ju je poslao dalje.

Doimajući se smućenom na načine na koje ju alkohol nije smućivao, Amelia je još cijelu minutu zurila. Kad je na koncu progovorila, njezin je glas bio manje smion, manje glasan, ali pun emocija. - Deset godina bez ijedne riječi, a onda se ovako pojavljuješ ovdje? Gdje si bio? Zašto se nisi javljao? Znaš li koliko sam se brinula? Bilo je trenutaka kad sam se pitala jesi li još uvijek živ. - Pogledala je mene. - Ti si znala za ovo, zar ne? Došla si ovamo radi njega.

Prije nego sam to dospjela zaniijekati, stolu je prišao još jedan Judeov prijatelj. Kad je Jude izišao iz separea da bi ga zagrlio, zgrabila sam priliku za bijeg, zastavši tek toliko da šapnem Ameliji: - Ovdje sam neovisno od njega, a možete me proglasiti kukavicom ako želite, ali usisat će me u ovo ako ostanem. Ovdje imate ponovno okupljanje obitelji, a ja nisam obitelj. - Izvukla sam se iz separea i otišla prije nego je stigla odgovoriti.

Vicki je zacijelo nazvala Roba i rekla mu da će se kasno vratiti jer, premda se Grill zatvara u deset, već je prošla ponoć kad je odškrinula moja vrata i šapnula: - Spavaš li?

- Kako da ne - šapnula sam dok je prilazila krevetu, posve odjevena. Podigla sam se na jastuke, ali se nisam trudila upaliti lampu. Dosta sam je dobro vidjela, a ono što nisam vidjela, to sam osjećala. Znala sam da je uzrujana. - Kako je to mogao učiniti, Vicki Bell? Tvojoj majci? Tebi? I dok sam ja bila ondje? Zacijelo je promatrao situaciju - zacijelo je želio da ja budem ondje kako bi ublažio Amelijin šok. Jeste li ondje bili, kod Amelije?

- O, da. Nije baš bilo ugodno.

- Zašto ne? Zar joj nije drago da se vratio?

- Itekako. Odvratno je. - Spustila se na krevet. - Je li to doista bila ona koja se u Grillu ljutila jer nije zvao, nije pisao, nije joj javio da je živ? Pa - Vicki je duboko udahnuo - sve je to lako zaboravljeno. - Njezin je glas postao dublji, oponašajući Amelijin. - 'Čime te mogu ponuditi, Jude? O, Bože, nemam Red Buli, ali Vicki može skoknuti i kupiti ga. Ne? Siguran si? Bit će tako lijepo kad opet budeš spavao ovdje, u kući. Pa da, Emma Ruth još

uvijek kuha. Ragu od govedine za doručak? S ciklom? Impresionirana sam, Jude. *Sigurno* će to pripremiti za tebe. Da, oprat će tvoju odjeću. *Naravno*, ne smetaju mi rupe. To si ti.'

Napravila je zvuk kao da će povratiti. Okrenula sam se na bok i pustila je da se ispuše.

- Trebala bih biti sretna jer se vratio - rekla je. - Nije li tako? Pa, dio mene nije sretan. On je moj brat, i ja ga volim, ali nije baš da je prije deset godina bio dobar momak. Živio je za to da ljuti mamu, ali sad se ona ponaša kao da je on nekakav junak. Zbog čega? Jer je ostao živ na Beringovu moru? Ja radim četrnaest sati dnevno, perem rublje, slažem krevete, čistim zahode, a ona uđe, jedva me pozdravi i kaže da sam nedosljedna kad je riječ o discipliniranju Charlotte, ili da bi Crvena lisica trebala nuditi doručak prema jelovniku jer, na kraju krajeva, kako mogu očekivati da se ljudima automatski sviđa ono što *ja* odlučim poslužiti, *osobito* kad su neki na posebnim dijetama, te ako želimo da ovo mjesto postigne uspjeh, moramo biti *svjesni* tih stvari. Kao da sam ja glupa?

- Nisi glupa.

- I tu je još nešto - prasne Vicki. - Noah.

- Noah?

- Njegov *sin*. Želim reći, možeš li vjerovati u to ime? Nazvan je po Jenninu ocu, ali nije li biblijsko? Mama računa s tim da će on jednoga dana voditi Utočište. Ali što je sa Charlotte? Moje je dijete *zakonito*, no je li Ameliji ikad palo na pamet da bi *ona* mogla voditi Utočište? Ne! Onda... onda... je li to nekakva *muška* stvar? - smučeno je pitala Vicki.

- To je Jude.

- Voli ga više nego mene?

- Ne. Jednostavno Jude. Ima čudnu moć.

- *A prije* nego je lovio rakove - nastavi Vicki - znaš li što je radio? Utrkivao se na dinama u Egiptu. Radio je to za novac - kao, ljudi bi se kladili na njega, a on bi dobio postotak dobitka. Zatim je vodio izlete po glečerima u Novom Zelandu. Nisam čak ni znala da na Novom Zelandu *ima* glečera. Ali njegove su priče predivne. Kladim se da ima sjajnu priču i za ožiljak. On samo priča i priča, a ti pozorno slušaš svaku riječ.

Usuđuje se činiti stvari koje većina ljudi ne bi učinila. Posve je slobodan duh. I Amelia misli da će ostati u Bell Valleyju? - Cinično se nasmijala. - Kad na vrbi rodi grožđe.

Razmišljala sam o Judeovoj smionosti. Mi ostali posredno živimo kroz njega. Je li to dio njegove privlačnosti?

Vicki se usredotočila na mene. - Previše si tiha. Osjetila si nešto za njega, nisi li?

- Ne možeš ne osjetiti nešto za Judea Bella - primijetila sam. - Ili ga voliš ili ga mrziš. Nema između.

- Na kojem si ti kraju?

- Na oba - rekoh, i sama zbunjena. - Mrzim ga zbog načina na koji gazi tuđe osjećaje. Ali moraš ga voljeti zbog onog slobodnog duha.

- Smatraš li ga privlačnim?

- Morala bih biti mrtva da ga ne smatram - rekla sam, nastojeći to okrenuti na šalu. - To je jedna od stvari o kojima sam razmišljala kad sam otišla iz Grilla. Jude je kao nekakva slavna osoba. Sad je stariji, ali u njemu još uvijek ima nečeg što opčinjava.

- To se zove muževnost.

- Ili markantnost. Ne možeš ga pogledati a da ne poželiš ponovno ga pogledati.

Neko je vrijeme šutjela. - Rekao je da te vidio danas poslijepodne. Jesi li se svega sjetila?

- Da, uključujući i izdaju.

- I seksualne privlačnosti?

- Ne. - Pokušala sam objasniti sebi jednako kao i njoj. - Više se radilo o umu. Ovo zvuči šašavo, Vicki, ali trenutak prije nego sam vidjela njega, vidjela sam kojota. Kad se Jude pojavio, kojot je nestao. Baš kao da je *on* taj kojot. Posve je divlji, a to me fascinira. Pojavljuje se u mojim snovima, pa je Jude možda nešto što moram razriješiti.

- Kako razriješiti? - Zvučala je zabrinuto.

- Moram odgonetnuti koje dijelove njega želim... usvojiti.

- Kao na primjer?

- Prkošenje konvencijama. Usuditi se biti drukčiji.

- Učinila si to samo time što si otišla iz New Yorka.

- Ali što da sad radim s tim? Kako bih mogla zadržati nešto od toga? Koje dijelove *želim* zadržati? Zbunjuje me sve to.

Vicki uzdahne. - Eto, još jedan razlog iz kojeg mrzim što se opet pojavio. Zakomplicirao je tvoj bijeg. - Spustila je ton glasa. - Nećeš otići samo zato što je on ovdje, je li?

- I napustiti te u trenutku kad sam ti potrebna?

- Ozbiljno govorim, Emmie.

- I ja. Kamo bih drugamo mogla poći?

- Bilo gdje drugdje mogla bi imati više mira.

- Ali ne bih imala tebe.

Svojim je čelom dotaknula moje. - To je veoma slatko.

Dobro, onda koja je druga stvar o kojoj si razmišljala nakon odlaska iz Grilla?

Trebalo mi je nekoliko trenutaka da se vratim na taj dio razgovora. Tada sam se nasmiješila. Možda su to puste želje - ne osobito pametne ako je Jude nešto što moram razriješiti - ali trenutno, danas, svakako nakon razgovora s Jamesom, djeluje.

- Jude Bell nije moj problem - rekoh.

Nije moj problem. Amelia ga može imati. Ja imam vlastite probleme, a trenutno je najvažniji Colleen Parker.

Zašto sam mislila na Colleen kad sam se probudila u četvrtak ujutro? Zbog Vicki. Zbog onoga kako smo prethodne večeri pomogle jedna drugoj. Zbog neusiljenosti, povjerenja, interesa što smo ih dijelile.

Čekala sam do iza doručka, a zatim sam nazvala Colly. Nije bila zadovoljna mnome - prvo, jer nisam odgovarala na elektronsku poštu drugih djeveruša, a zatim i zbog onoga što sam joj morala reći.

- Ne možeš sad odustati! - užasnuto je uzviknula. - Haljine su već ovdje!

- Ionako ću platiti svoju - ponudila sam joj.

Ne, ne, ne razumiješ. Osmislila sam koreografiju, s glazbom i svime, sve se savršeno poklapa, djeveruše i djeveri. Sad ću imati jednu djeverušu manje.

Blago sam rekla: - Zamoli neku drugu prijateljicu, a ja ću joj besplatno dati moju haljinu.

Drukčijim tonom i nekoj drugoj ženi, moja bi primjedba mogla biti nepristojna. No ja sam znala s kim razgovaram, a ta je osoba ljutita. Nije joj žao. Nije zabrinuta. Samo je ljutita. Pokušala sam suosjećati s pritiskom što ga je osjećala, no bilo je teško. Moje je vlastito vjenčanje bilo skromno - bliska obitelj i nekoliko prijatelja - pa nisam imala osobnog iskustva u pripremi tako velikog događaja.

- Zamolila sam te da budeš dio mojeg vjenčanja - rekla je Colly - i ti si pristala. Ne možeš sad odustati.

- Ne mogu biti ondje.

- Zašto *ne*, Emily? Dobro, uzela si malo slobodnog vremena, ali što uopće može biti tako važno da se ne možeš vratiti na jedan dan? Samo jedan dan. Želim reći, kao, jesi li na rehabilitaciji ili tako nešto?

- Ne. Nikakva rehabilitacija. - Ne u tradicionalnom smislu, ali to nisam kanila objašnjavati. I da, mogla bih se vratiti na jedan dan. Lako je moguće da ću se doista vratiti, jer će Walterovih mjesec dana proći prije vjenčanja. S obzirom na veličinu New Yorka i činjenicu da se naši životi nikad ne preklapaju izvan društva ljubitelja knjige, čiji sastanak lako mogu propustiti, Colly uopće neće znati jesam li se vratila ili ne.

I to je vjenčanje jedan od razloga iz kojih sam željela biti daleko. Ako se pojavim kao gošća, a ne kao djeveruša, bilo bi nezgodnih pitanja, a činjenica je da uopće ne želim biti na Collynu vjenčanju. Njezina polovica ovog telefonskog razgovora pojačala je to uvjerenje.

- Ovo nije u redu - rekla je.

Ali za mene je bilo. Colly skuplja prijateljice kao jeftine narukvice, a ja ne mogu biti jedna od njih. To bi bila izdaja onoga što sam počela otkrivati o sebi - primjerice, da želim kvalitetu, a ne kvantitetu.

- Žao mi je, Colly - mirno sam rekla. - No, mislit ću na tebe.

I ja ću misliti na tebe, mogla je reći. *Žao mi je da prolaziš kroz teško razdoblje. Javi mi kako ti je. Ostani u vezi.* Međutim, ona je samo uzdahnula. - Dobro. Nazvat ću neke žene. Imam sestričnu koja bi mogla zauzeti tvoje mjesto.

Ponovno sam se ispričala, ali nisam osjećala ni mrvicu žaljenja kad sam prekinula vezu.

Osjećala sam žaljenje kad je riječ o Lee. Znala sam da bih trebala nazvati Jamesa. Lee je savršena izlika, nije li?

Ali nisam se mogla natjerati na to. Isključila sam BlackBerry, spustila ga na suvozačko mjesto u automobilu i udaljila se od Crvene lisice. Tamnosivi terenac bio je parkiran na drugoj strani zelene površine, štiteći Lee onako kako ja to ne činim.

Barem nisam gledala u retrovizor dok sam se vozila iz gradića, a kad sam skrenula na cestu za Utočište i stigla na parkiralište u svojem upadljivom *BMW*-u, netko me drugi promatrao.

Jenna Frye.

Sitna žena duge plave kose u iznošenim trapericama, daleko je više podsjećala na Judeovu družicu nego ja. I morala je znati da se Jude vratio. Pitala sam se zna li njezin muž, te ako zna, kako se osjeća. Jude nije vrsta muškarca kakvu drugi muškarci spremno prihvaćaju.

Izišla sam iz automobila, gledajući Jennu kako me promatra dok je hodala trijemom velike kolonijalne zgrade. Izgledala je zaprepašteno. Misli da sam ovdje radi Judea? U jednom sam šašavom trenutku pomislila da bismo ona i ja imale mnogo reći jedna drugoj.

Sagnula sam se natrag u automobil kako bih stavila naočale za sunce na kontrolnu ploču, ali ona je već ušla u zgradu kad sam se uspravila.

Danas im je trebala pomoć u praonici, pa sam jutro provela baveći se ručnicima, prostirkama za ljubimce i otiračima. Napola sam se pitala je li Amelia zahtijevala da me pošalju ovamo kao kaznu jer joj nisam rekla da se Jude vratio. Ali zadatak je mogao biti i gori. Da je doista bila raspoložena za to, mogla me poslati da čistim konjske pregratke.

Ali nisam se žalila. Volonteri dolaze ovamo svjesni da će ih zamoliti da rade što god je potrebno, a ja sam samo još jedna volonterka. Jude nije ovdje; rijetko je kada dolazio, a Vicki je jasno stavio do znanja da ne kani ništa raditi, već samo spavati, jesti specijalitete Emme Ruth i gledati NFL kanal. Tako sam ondje bila samo ja, stalno osoblje i nekoliko posjetitelja.

Moja je nagrada bila, naravno, provesti poslijepodne s mačkama. Prepoznala me mačkica nesigurna na nogama; bila sam sigurna u to. Sjedila je u kutu podalje od ostalih kad sam ušla u prostoriju, a za nekoliko je sekunda već teturala prema meni. Ondje su bile još dvije volonterke, ali ona je odlučno pošla ravno prema meni. Željela sam vjerovati da me čekala.

Podigla sam je, primaknula lice njezinomu i spustila je u krilo. Bila je tako lagana, tako krhka, da sam se bojala da ne jede, pa sam prekršila pravilo i rukom je hranila dok se oko mene nisu nagurale i druge mačke. Stiglo je nekoliko novih, uključujući i šugavu *maine coon* mačku koja je imala batrljak umjesto jedne stražnje noge i namršten izraz, a premda nije bila ni izbliza tako slatka kao moja Dragocjena, smilila mi se. Čangrizava i pompozna, podsjećala me na Ameliju. Nezadovoljno je sjedila u sanduku koji je, ranije toga tjedna, bio dom sijamske mačke koja se oporavljala od operacije. Nju sad nisam vidjela, što je značilo da je premještena u drugu prostoriju, da ju je netko posvojio, ili je uginula.

Nisam poznavala sijamsku mačku, a ipak je pomisao da je možda uginula - pomisao da bi maleno bespomoćno stvorenje u mojem krilu moglo uginuti - izmamilo suze na moje oči. Ali da, mačke ovdje ugibaju. Isto je sa psima, konjima ili bilo kojim drugim ljubimcima koji su previše teško ozlijeđeni ili stari da bi se oporavili od onoga što ih je dovelo u Utočište. Sve su se životinje kremirale, a njihov se pepeo pokapao u malenim

limenim posudama na groblju smještenom uz kukuružište. To je istodobno bilo veoma lijepo i veoma tužno mjesto. Razmišljajući o tome, sagnula sam se nad malenu mačkicu, prislonivši glavu uz nju.

- Emily?

Podigla sam glavu i ugledala čovjeka kojeg sam sinoć upoznala u Grillu.

- Bob Bixby? - podsjetio me.

Nasmiješila sam se. - Sjećam se. Pravnik. - Možda bih tu riječ izgovorila više šaljivo, kao pravica pravniku, da je taj čovjek bio mlađi ili elegantnije odjeven. Njegova je polo majica bila savršena. Ali previše kratke traperice davale su mu ranjiv izgled.

Spustio se na nizak stolac u blizini i brzo mu se približilo nekoliko mačaka, što mi je govorilo da je i ranije dolazio ovamo. - Sinoć se nisam šalio - rekao je dok je vještom rukom milovao njihove glave. - Dobro bi mi došla vaša pomoć.

- O, ne znam - rekla sam. Činilo se da je drag čovjek i nisam ga željela uvrijediti, ali nisam ovdje kao pravica.

- Nije ništa komplicirano - nagovarao me - samo nekoliko ugovora i drugih stvari za koje bih želio dobiti drugo mišljenje.

- Nemate suradnika?

- Službenicu, potrkalo, ali kad je riječ o pravu, to radim samo ja. Što kažete? Hoćete li pomoći starom kolegi?

- Vi niste stari - brzo sam rekla, jer dob se vidi po djelima, uvijek je govorio moj tata, a Amelia ne bi zaposlila Boba Bixbyja kad ne bi mogao obavljati posao - ali to me podsjetilo na nešto drugo. - Amelia bi vjerojatno više voljela da skupljam smeće.

- Nije istina. Ona mi je rekla da vam se obratim. Rekla je da svatko tko može uspjeti u odvjetničkoj tvrtki u New Yorku može i ovdje pomoći.

Kompliment? Ako jest, nije mi donio nikakvo zadovoljstvo.

Nisam baš »uspjela« u odvjetničkoj tvrtki u New Yorku. Ostajem u toj tvrtki samo zato što sam ondje simpatična jednom čovjeku. Ili mu se sviđa moj izgled.

Međutim, nisam imala pojma kako bih mogla pomoći Bobu Bixbyju. - Moja je specijalnost parničenje - rekoh.

To je bila pogreška.

- Kao i moja - entuzijastično će Bob - a tada sam se povukao iz toga, došao ovamo i shvatio da mogu raditi ono što je ovdje potrebno. Govorimo o pitanjima zaposlenika, kontroliranju štete, zaštiti autorskih prava. O svemu tome učio sam na pravnom fakultetu. Jednako kao i vi, i to mnogo godina kasnije. Ako se ja mogu snaći u tome, možete i vi.

- Mogu li? - pitala sam Vicki te večeri. Sjedile smo na klupi iza Crvene lisice, s nogama okrenutim prema šumi. Mjesec je bio visoko na nebu, šuma mračna ako se izuzme poneka krijesnica, a jedini zvuk u njoj stvarali su zrikavci. U zraku je bilo malo vlage, pa je bilo ugodno.

- Jasno da možeš. Možeš raditi što god želiš, Emily.

- Onda, trebam li? Kad sam s mačkama, kao da sam se pritajila. Ovo bi bilo drukčije.

- Želiš reći, mogla bi vidjeti Judea. - Kratko je odmahнула glavom, a plavi su pramenovi podrhtavali. - Sutra neće biti ondje. Amelia ga vodi na ručak u Concord, sa skupinom donatora Utočišta. Kupila mu je novu odjeću.

- Hoće li je nositi? - pitala sam.

Vicki je puhnula kroz nos. - Sumnjam. Ima četrdeset godina, a ona mu kupuje odjeću? Koliko je to patetično? Već mu je rekla da je može nositi ili ne. Moja je majka licemjerka, jesam li ti to rekla?

- Neodređeno.

- Ne daj Bože da Charlotte odjene traperice na čajanku za malene djevojčice u knjižari. Neprikladno, kaže kraljica. Ali Jude? U redu je sve što on radi. Možda je upravo zato tako nemoguća osoba, jer ga je razmazila. Ona je stvorila čudovište.

Čvršće stegnuvši pulover oko sebe, proučavala sam šumu. Čudovišta? Ne ovdje. Ova je šuma udaljena od Judeove. Pitomija je.

Uzdahnula sam. - Ovo je okruženje nestvarno. Jednostavno prekrasno. Spokojno.

- Kao New York.

Tiho sam se nasmijala. - Točno.

- Hoćeš li se vratiti?

- Ovisi o Jamesu. Ne mogu biti u New Yorku bez njega.

Vicki je okrenula glavu na drvenom naslonu. - Jasno da možeš. Ti si jaka žena. Trebalo je hrabrosti da se učini ono što si ti prošli tjedan učinila.

Još uvijek nisam bila sigurna da se slažem s tim, ali godilo mi je čuti kako ona to kaže. - Onda ću to preoblikovati. Ne *želim* biti u New Yorku bez njega.

- Želiš li uopće biti u New Yorku?

- Pogodak.

- Gdje drugdje?

Zurila sam u mrak. Ovo je mjesto više moje nego Judeovo, a privlačnost ostaje. - U ovim šumama.

- Mislila sam na tvoju budućnost.

- U ovim šumama - ponovila sam. - One su ultimativno skrovište. - Moj je pogled prelazio duž vrhova stabala, s lijeve u desnu stranu, od parkirališta do vrtlarove kućice. Osjećala sam kako me Vicki promatra, a potom slijedi moj pogled.

- Vrtlarova kućica posjeduje određeni šarm - priznala je - ali previše je blizu šumi. Neke ljude to plaši.

- Kao da će medvjed srušiti zidove? - pitala sam, mada je pitanje bilo retoričko. Kućica je malena, ne mnogo veća od moje kuhinje u gradu, ali čak je i netko tko se nimalo ne razumije u gradnju mogao vidjeti koliko je čvrsta. Masivni balvani uokviruju temelje, a debele daske, uvučene jedna u drugu, čine njezine zidove. Vrata su od hrastovine, prozori maleni s dekorativnim rešetkama koje se uzdižu do polovice. Rešetke je izradio lokalni kovač, a premda bi spriječile medvjeda da uđe unutra, nisu zato postavljene. Postavljene su kako bi činile prekrasan okvir za glicinije i kako bi kovač, rođak Beaudryja, pokazao svoju vještinu.

- Želiš je? - pitala je Vicki.

Nasmiješila sam se. - To bi bila teška odluka - vrtlarova kućica ili raj.

- Olakšat ću ti - rekla je, a sad joj se u glasu osjetio ton ispričavanja. - Treba mi tvoja soba. U ponedjeljak ovamo stiže jedan bračni par. Ovo će biti njihovo četvrto ljeto ovdje, a svake godine imaju sobu u potkrovlju. Rezervirali su je prije tri mjeseca. Žao mi je, dušice. Ne mogu im reći da je u posljednjem trenutku stigla moja prijateljica i želi baš tu sobu, a imam i drugih slobodnih soba. Možeš dobiti bilo koju od njih.

Nastavila sam promatrati kućicu. Dio ljeta provela sam baš ondje i to kad je ono doista bila vrtlarova šupa. Katkad mi se činilo da je cijev smotana u kutu zapravo zmija, ali čak me ni tada nije obuzela panika.

Dakle, što me zabrinjava? Ono isto što me sprečavalo da sama pođem u tu šumu, premda nisam bila sigurna o čemu je riječ. Divlje životinje? Kojoti? *Ja?* Bojim li se da ću ući onamo i nikad se neću vratiti?

No nisam li otišla do Judeove kolibe i vratila se odande?

Što sam više o tome razmišljala, to sam više shvaćala da bi mi vrtlarova kućica mogla odgovarati. Ne mogu zauvijek ostati među oblacima. Preseljenje iz sanjarske euforije sobe u potkrovlju do prizemne realnosti kućice možda je sitan i simboličan korak, ali je ipak nešto.

Osim toga, dio mene doista je želio biti blizu šume.

Te sam noći sanjala o Jamesu, sanjala sam da je ležao uz mene i privinuo me uza se. Osjećala sam dodir dlačica na njegovim nogama dok su se pomicala uz moje, čula sam zvuk njegova disanja dok je spavao, osjetila miris samo njegove muževnosti.

Nisam sanjala o seksu; moj je san bio dovoljno erotičan i bez toga. Uvijek smo običavali tako spavati, tako blizu da smo se budili željni seksa. U posljednje se vrijeme činilo da smo se budili samo željni još sna.

Kad sam se te noći probudila, to je bilo uz zvukove kojota i viziju Judea. Naglo sam sjela i protrljala oči, a Jude na drugoj strani sobe naglo je nestao. Kojot se i dalje glasao.

Pala sam natrag na jastuke i čekala da se smire otkucaji mojeg srca dok sam slušala, a s vremenom su i ti zvukovi utihnuli.

12. poglavlje

Ne želim raditi s Bobom Bixbyjem. To sam samoj sebi neprestano ponavljala dok sam u petak ujutro vozila prema Utočištu. Neko sam se vrijeme odlučila držati podalje od prava - držati se podalje od svih napornih misli.

Nažalost, kako nije bilo napornih misli, mučila sam se razmišljanjem o svojem telefonskom razgovoru s Jamesom - ili o Judeovu licu koje se pojavilo u mojoj sobi - ili o mojem odnosu s onim kojotom. Ali nisam uspijevala poravnati labave krajeve.

Stoga sam se vratila razmišljanju o Bobu i dobrotvornoj misiji Utočišta, te zaključila da sat ili dva neće škoditi. Osim toga, činjenica je da Amelia za to ima određenu težinu. Dobacila mi je izazov i, jednako kao suočavanje s Judeovom kolibom, nisam se mogla okrenuti na drugu stranu.

Tek kad sam stigla na prvi kat upravne zgrade i skrenula u pravni odjel, shvatila sam koji je bio Amelijin cilj. Bobova službenica i potrkalo bila je Jenna Frye.

Amelia se zasigurno nadala da će me to uzrujati, ali jednako kao i jučer na parkiralištu, Jenna se više uzrujala. To me malo opustilo.

- Hej - rekla sam, pomalo zadihano, i uspjela se nasmiješiti. - Kako si, Jenna?

- Dobro sam. - Doimala se prestrašenom, premda mi nije bilo jasno zašto. Ona je ta koja je rodila nasljednika - nije da sam ikad težila tomu. Moji snovi s Judeom nisu stigli do razmišljanja o djeci. Sve se svodilo na ovdje i sada - i nije se radilo samo o njemu, već i o meni. Cijelog sam života bila tako usredotočena da je življenje za trenutak tog ljeta bilo moj bijeg.

U jednom sam trenutku pomislila da me Jenna Frye spasila od nečega što je moglo završiti mnogo gore no što jest. Želim djecu, ali ne s ocem koji još uvijek diljem svijeta juri za snovima.

Sigurna u to, nagnula sam se kako bih pogledala malene obiteljske fotografije na njezinu pisaćem stolu. Troje Jennine djece imalo je njezinu plavu kosu, ali Noah se isticao - ne zato što je bio najviši, već zato što je doista sličio Judeu.

Bez obzira na raniju misao, ipak sam se trebala osjećati izdanom. Nije li to dijete začeto onoga dana kad sam veselo ušla u kolibu s namirnicama?

Međutim, odjednom je to bilo poput nevažne sapunice o dječaku s istim plavokosim uvojcima, istim zlatnim očima, istim samouvjerenim smiješkom kakav je imao i Jude.

Tiho sam se nasmijala. - Ovo je nevjerojatno.

Činilo se da zna što želim reći. - Da.

- Imaš troje prekrasne djece - primijetila sam i dodala, budući da se njihov otac nalazio na jednoj od fotografija - što nije nikakvo čudo kad čovjek pogleda njihova oca. Mislim da ga nikad nisam upoznala.

- Ne. Povučena je.

- I moj. Promjena u odnosu na Judea. - Odjednom sam osjetila potrebu reći nešto više. - Jenna, ako sam te prije deset godina povrijedila, žao mi je. Nisam znala koliko je ozbiljna bila vaša veza.

- Nije bila.

- Amelia je rekla -

- Nije bila. Rekao je da ni vaša veza nije ozbiljna.

Lagao je, pomislila sam. No činilo se da to nije važno.

Uzdahnula sam. - Moguće je da smo obje našle bolje muškarce.

Nisam morala više ništa reći jer me spasio Bobov dolazak, a on me zahvalno pogledao i uveo unutra. Pokazao mi je kakve stvari treba obaviti, a bio je u pravu. Ovdje nije bilo ničeg posebno kompliciranog. S lakoćom sam mogla pročitati profil žene koju će zaposliti za rad u konjušnicama i prilagoditi ugovor njezinoj osobnoj situaciji. Slično tomu, nagodba o otpremnini za građevinskog radnika koji odlazi u mirovinu. To su bili uobičajeni dokumenti što ih je sastavio stručnjak u Concordu i samo ih je trebalo prilagoditi. Uređivanje prototipa za priručnik o odnosima među zaposlenicima zapravo je bilo zabavno. Jednako tako, proučavanje iskaza svjedoka u slučaju okrutnosti prema životinjama i smišljanje pitanja za pobijanje.

U redu, iskaz je bio moje područje rada, ali ostalo mi se s iznenađujućom lakoćom vratilo. Bih li željela raditi na ugovorima i tako zarađivati za život? Ne. Ugovor je list papira. Priručnik za zaposlenike ne prede. A što se tiče sjedenja u istoj sobi i ispitivanja ljudi koji zlostavljaju životinje, to me ne zanima.

Čak i najokorjeliji zločinac ima građanska prava, govorio je moj otac. Ali ja mogu birati vrstu zločinaca s kojima ću raditi, nije li tako? Ako se vratim odvjetničkom poslu - ne kada, već ako, jer premda sam nevoljko došla ovamo raditi, osjetila sam vezu - morat ću biti izbirljivija. Počela sam shvaćati važnost toga. Život se sastoji od određivanja prioriteta.

Bez obzira na to, učinila sam sve što je Bob tražio od mene, a to mi je ostavljalo veoma malo vremena za razmišljanje o Jamesu, pa sam bila malo uznemirena kad sam otišla iz Utočišta i shvatila da ćemo za tri sata razgovarati.

Zamislila sam svaki mogući negativni ishod. Zahtijevat će da mu ispričam o svojoj prošlosti i optužiti me za prijevaru. Reći će mi da se njegovo partnerstvo brzo približava, pa sad *ni slučajno* ne može usporiti. Zatražit će razvod.

Kad sam stigla do gradića, već sam bila na rubu živaca.

A Jude je sjedio na klupi na travnjaku. Ustao je kad se pojavio moj automobil i slijedio ga na parkiralište Crvene lisice. Izgledao je prilično ljutito kad sam otvorila vrata.

- Već je krajnje vrijeme da stigneš ovamo - prigovorio je, kao da smo imali spoj.

Ni ja nisam bila baš najbolje raspoložena, pa sam odbrusila: - Zar ti nisi bio u Concordu?

- O, da. Isti stari ljudi, iste stare priče. Neke se stvari nikad ne mijenjaju.

- Hvala nebesima na tome - ustvrdila sam, jer su ti 'isti stari ljudi' oni koji omogućuju opstanak Utočišta.

Ali Jude je imao vlastiti dnevni red. - Moram razgovarati s tobom. Kamo možemo poći?

- Ovdje je sasvim u redu. - Nisam željela mnogo vremena provoditi u njegovu društvu.

- Ovo je osobno. Treba mi tvoj savjet.

- Ovdje je u redu - ponovila sam, a on je na to zastao i nakrivio glavu.

- Bojiš se ostati nasamo sa mnom? Bojiš se stare divlje strasti?

- Zapravo, ne - rekoh. Od mnogih osjećaja što sam ih još uvijek gajila prema Judeu, ta stara strast nije bila među njima. Ili ako jest, bila je zakopana duboko ispod mojih razmišljanja o Jamesu. - Ovo će te možda iznenaditi, Jude - rekoh - ali upoznala sam strast i nakon tebe.

- Jednako dobru? - pitao je, samo naoko šaljivo.

- Bolju. Moj muž je sjajan ljubavnik.

Činilo se da nije želio pričati o *tome*, pa je pogledao moj automobil. - Da si ostala sa mnom, nikad ne bi vozila strani automobil.

- To kaže čovjek koji već godinama stavlja u džep stranu valutu?

Podigao je ruke kao da želi primirje. - Dobro, ali ti si još uvijek moja savjest, a ovdje imam ozbiljan problem. Moram znati što da učinim po pitanju dječaka.

- Ime mu je Noah - a ja nisam željela razgovarati o njemu, kao ni o nekom drugom Judeovu problemu, ne sada. Ali riječ 'savjest' dala mi je moć. - Vidjela sam Jennu u Utočištu.

- To je moralo biti zanimljivo.

- Veoma. - Osjetila sam kako u meni raste gnjev. - Kaže da si joj *ti* rekao da ja nisam bila ozbiljno zainteresirana za tebe. Ti lažeš, Jude. Iskorištavaš ljude.

- Pa, nastojim to ne činiti - doista je izgledao skrušeno - pa bi mi mogla pomoći u ovome. Moja majka misli da bih trebao tražiti skrbništvo nad Noahom. Što ti misliš?

Nisam trebala previše razmišljati. - Mislim da je to loša ideja.

- Zašto?

- Jesi li ga upoznao? - pitala sam, potaknuta slutnjom.

- Ne.

- Eto zašto. Već bi odavno uspostavio kontakt s njim da si želio biti otac. Ali očinstvo nije za tebe. Tvoj je otac bio slabić - tvoje riječi, mnogo puta - pa kakav ti uzor imaš? Osim toga, narcisoidan si. Cijeli se svijet vrti oko tebe. Nema mjesta za dječaka koji zacijelo ima svojih potreba.

Jude se uzrujao. - Ne biraš riječi.

Ne. Ne s Judeom. Da je riječ o nekome drugome, možda bih postupila više diplomatski, ali Jude priziva dramu.

Bez obzira na to, osjećala sam se nekako loše. Stoga sam blažim tonom pitala: - Zar bih trebala? Od kakve ti je koristi tvoja savjest ako ti ne kaže ono što ne želiš čuti? Samo, ti ovo želiš čuti, Jude. Budi iskren, za promjenu. Skrbništvo je zasigurno bilo Amelijina ideja. Ti to ne želiš. Ne želiš imati obveze.

- Želim ono što je najbolje za dječaka.

- Tvoje povremeno pojavljivanje u njegovu životu nije najbolje za njega.

- Čak i ako mogu dodati nešto?

- Kao na primjer?

- Utočište.

Ironično sam ga pogledala. - Halo. Amelia ga već priprema na to. Nije potrebno da ti dobiješ skrbništvo. Amelia želi samo ono što *ona* želi, a to je da ti ostaneš ovdje. Ali nećeš ostati.

- Kako znaš?

- Nagadam.

Dugi me trenutak promatrao. - Jesi li uvijek ovako oštra s ljudima?

Čak sam se nasmiješila. - Ne. Samo s tobom.

- Ah. Osveta.

Nisam to mogla posve zaniijekati. - Možda.

Oči su mu bljesnule. - Dobro. - Ispružio je obje ruke i pozivao me prstima. - Samo reci, Emily. Izbaci iz sebe sve što želiš. Mogu to podnijeti.

Ali ja nisam mogla. Ne sada.

I dalje se smiješeci, odmahнула sam glavom. - Žao mi je, ali imam važnijih stvari na umu.

Polako je spustio ruke, a sjaj mu je nestao iz očiju. Nisam sigurna je li doista osjećao da sam uvrijedila njegovu muškost, ali je na koncu slegnuo ramenima. - U redu. Ionako imam spoj.

- Poznajem li je? - pitala sam.

- Zašto? Bi li je upozorila da je poznaješ? Žalim, dušo, ali ona živi u Hanoveru i radujem se mirnoj večeri. Zato misli na mene dok budeš sama u svojem krevetu. Odoh ja.

Udaljio se dugim koracima, a ja sam gledala za njim, onako kako je on gledao za mnom u šumi. No osjećala sam da sam ja ta koja je osvojila poene.

Premda to nije bila igra.

Ili možda ipak. Ako je cilj usporediti Jamesa i Judea, Jude zaostaje. Na primjer, strast. Od samog je početka postojala kemija između mene i Jamesa. Možda je pretrpjela određenu štetu u nastojanjima da zatrudnim, ali još uvijek je tu. Možda se samo sjećam onog najboljeg - nedostaje mi James, čak se osjećam obnovljenom sad kad sam se dobro naspavala, počela uživati u hrani i miru - ali najbolje je doista dobro. James mi je svakako pomogao da zaboravim Judea.

I sad je to činio jer, umjesto da zamišljam Judea u Hanoveru, usredotočila sam se na pojedinosti vezane uz Jamesa, pitajući se nosi li sportske hlače ili odijelo, drži li svoj BlackBerry na pisaćem stolu ili u džepu, je li mu kava vruća ili hladna. Cijeli sam tjedan izbjegavala razmišljanje o njemu, bojeći se da ću se valjati u osjećaju krivnje jer sam pobjegla ili, još gore, da ću podleći nostalgiji. O, da, srce više voli na daljinu, ali takva ljubav ne traje. Ne bi mi pomogla da pođem naprijed.

Međutim, u ovom trenutku, kad se približavao naš razgovor, kako bih mogla ne misliti na Jamesa? Pitala sam se je li na poslu i prstima stišće čelo, što uvijek čini kad razmišlja o aspektima nekog slučaja. Ako je nervozan kao ja, možda je kod kuće i priprema se za moj poziv. Ili je možda skoknuo nešto pojesti s Naidom.

Tvrdio je da me nije prevario, a tada sam mu vjerovala, ali teško je posve se osloboditi sumnje.

Dakle, tu je još jedan negativan ishod do kojeg bi naš razgovor mogao dovesti. Mogao bi mi reći da je voli.

Sedam sati polako se približavalo. Nisam mogla pojesti mnogo za večeru, mada me Vicki mamila pečenom piletinom u kuhinji, u društvu Charlotte i Roba. Ubijajući vrijeme, istuširala sam se kako bih isprala znoj nakupljen tijekom dana, a potom sam se opet oznojila kad sam žustrim koracima pošla kroz gradić. Na mjestu sivog terenca nalazio se tamnoplavi automobil, ali znala sam da tip unutra ne motri na mene, pa sam se osjećala smionijom. Ili je to bilo samo bježanje od stvarnosti. Što sam brže hodala i dublje disala, to sam se manje fokusirala na Jamesa.

U sedam sam se nalazila iza Crvene lisice na klupi okrenutoj prema šumi koju sam već smatrala svojom. Uključila sam BlackBerry, dobila signal i pritisnula tipku za brzo biranje Jamesova broja. Njegov je telefon zazvonio jednom, dvaput, triput. Uznemirena, prekinula sam prije nego se uključila glasovna pošta.

Pomislivši da je došlo do zbrke u brzom biranju memoriranih brojeva dok je telefon bio isključen - nimalo vjerojatno, ali James me ne bi iznevjerio - utipkala sam broj njegova mobitela.

Telefon je zvonio i zvonio. Ovoga sam puta čekala da se uključi glasovna pošta, zaključivši da ću znati da je problem u mreži ako začujem nepoznati glas.

Ali javio se njegov grleni bariton, ispričavši se što se ne može javiti i obećavši da će što prije uzvratiti poziv.

Zbunjeno sam prekinula poziv.

Sjedila sam neko vrijeme i razmišljala o mogućnostima. Možda ipak nešto nije u redu s njegovim telefonom, ali znao je da ću zvati u sedam, a ako njegov mobitel ne radi, zar me ne bi nazvao s neke linije koja radi? Osim ako nije na sastanku sa starijim partnerom. Ili ima konferencijski poziv. Ali u tom bi slučaju poslao poruku.

Brzo sam provjerila, ali nije bilo poruke od Jamesa. Zapravo, bilo je veoma malo poruka. Nevjerojatno je što može učiniti jedan tjedan - nevjerojatno je kako brzo osoba može nestati s radara takozvanih prijatelja. Za većinu me nije briga, ali do Jamesa mi je stalo, a zato mi se želudac počeo grčiti.

Čvrsto stežući BlackBerry, sjedila sam nekoliko minuta i čekala. Ova je večer toplija i vlažnija od nekoliko ranijih; komarci koji zuje oko mene kao da su drogirani. Već sam odjenula odrezane traperice, ali mi je bilo vruće, pa sam skinula pullover. Čak sam i samo u majici kratkih rukava osjećala kako se znojim - živci, posve sigurno.

BlackBerry je šutio. *Pazi što želiš*, pomislila sam u kratkom napadaju histerije kad sam ponovno nazvala. Ima mnogo mogućih objašnjenja zašto se James ne javlja; možda prolazi područjem gdje nema signala, ili je čak u kupaonici. Objašnjenje koje me proganjalo, naravno, bilo je da ignorira telefon jer zna da sam to ja i ne želi razgovarati.

Jednom je zazvonio, dvaput, triput. Ponovno sam prekinula poziv, ali su se grčevi u mojem želucu pojačali. Poznajem Jamesa. PDA mu je desna ruka. Ako se ne javlja, onda je to njegova odluka.

Bol će doći. Međutim, zato što sam ja njegova žena i imali smo dogovor, najprije me obuzeo bijes.

Možda sam to zavrijedila, oko za oko, jer sam ja napustila njega. Ali nisam otišla radi zabave. Nije to bio hir. Imala sam osobnu krizu, a ukoliko moj muž to ne može shvatiti, ne može u svojem srcu naći dovoljno volje da to prebrodi sa mnom, onda smo gotovi.

Kako su minute prolazile, a moj telefon nije zazvonio, ta se misao zadržala. Činilo se da je James previše bijesan na mene da bi se potrudio, ili je zaključio da nisam vrijedna truda. Ovako ili onako, naša zajednička budućnost ne izgleda osobito blistavo.

Paralizirala me konačnost toga. Sedam i trideset je došlo i prošlo, kao i par gostiju Crvene lisice, a ja se još uvijek nisam maknula s klupe. Prazna iznutra, sjedila sam i držala svoj BlackBerry koji je samo pokazivao vrijeme i nije imao ništa reći što ja već nisam znala, a cijelo se vrijeme preda mnom nalazila šuma, iz minute u minutu sve mračnija, tajanstvenija i *primamljivija*.

S privlačnošću je stigao i stari strah - kao da je šuma ovisnost koju ne mogu kontrolirati.

Veću sam šumu uvijek poistovjećivala s Judeom. Ali on je više volio velike strmine na sjeveru gdje je penjanje iziskivalo korištenje ruku i nogu i spremnost da se čovjek smoči. Ova šuma iza pansiona oduvijek je bila moja. Običavala sam ovamo dolaziti bez njega, osjećajući posve zasebnu privlačnost.

Je li to dokaz divljine u *meni*? Ako jest, jednako je sablasno kao i purpurna nijansa sutona. Što se sunce više spuštalo i što su te purpurne nijanse postajale tamnije, to sam se ja lakoumnije osjećala. Tama je to samo pojačala. Kako nije bilo nikakva glasa od Jamesa, osjećala sam se neželjenom i nevoljenom. Ako je ta šuma neprozirna, možda čak opasna, što onda? Nisam imala što izgubiti.

Prkoseći sumraku, prešla sam travu do starih drvenih vratašca iza vrtlarove kućice. Popela sam se preko trulog stupa, krenula kroz paprat i počela se penjati. Nešto teže od ove blage uzbrdice možda bi bilo problem za moje japanke, a doista sam na bosim nogama osjećala nisko raslinje, ali nije me greblo, jednostavno je bilo... stvarno. Na stablima nije bilo nikakvih oznaka koje pokazuju put, već samo niski kameni zidić, ali ono što nisam mogla vidjeti u sve slabijem svjetlu, toga sam se sjećala - stari hrast ovdje, kameni luk ondje.

Par komaraca zujao je oko mene. Mahala sam rukama kako bih ih otjerala kad sam iza sebe začula neki zvuk i stala. Opresno sam se okrenula i, zadržavajući dah, pogledom pretraživala šumu kako bih otkrila je li ondje neko stvorenje koje me promatra, ali ništa nisam vidjela.

Govoreći sebi da se ne smijem bojati, opet sam krenula naprijed, ali sam napravila tek dva koraka kad su zamahnula velika krila i nešto je preletjelo ispred mene. Instinktivno sam se sagnula.

Ali to je bila sova. Samo sova.

Hodala sam dalje. Kad bih prošla kraj bukve ili breze, staza je bila puna lišća što ga je utabao zimski snijeg; kad bih prošla kraj bora ili smreke, bila je skliska od iglica. Moji su koraci ovdje postali nesigurniji. Tenisice bi više odgovarale, ali nisam se kanila vratiti.

Ponovno sam začula zvuk i stala, ali prije nego sam se okrenula, opazila sam srnu između debla. U sumraku se činilo da je tamnosmeđe boje i nekoliko me dugih trenutaka netremice promatrala, a potom je nastavila svoj graciozni bijeg.

Debla stabala bila su tamnija kako je sunce zalazilo i bilo je teže vidjeti kameni zidić onako prekriven raslinjem, čak ponegdje i porušen. Svaku minutu ili dvije morala sam se penjati preko srušenog stabla i koračati kroz granje rasuto po stazi. To je prirodno obrezivanje; slabiji se dijelovi miču kako bi ustupili mjesto jačima da bi stablo preživjelo.

Očajnički želeći biti jaka, želeći preživjeti, ignorirala sam sve gušći mrak i nastavila hodati. Mirisi su postali jači, miris tla što ga je vlaga u zraku činila intenzivnijim. Više nije bilo sunca na nebu, već samo blijedi sjaj iza stabala na zapadu.

Jednom sam se spotaknula, stvarajući buku nakon koje je uslijedilo užurbano trčkanje malenih nevidljivih stvorenja. Vlaga je trebala apsorbirati zvukove, ali u ovoj pustoj šumi nije bilo tako. Zapravo, pojačavala ih je - prasak grančice pod nogama, šuštanje paprati dok sam prolazila.

Opet sam nešto čula, stala i okrenula se. S nelagodom sam proučavala šumu iza sebe, ali ako je ondje postojala nekakva prijetnja, sjenke su je dobro skrivale. Rekla sam sebi da mi se pričinja. Ali Jude nije jedini predator u tom području. Ima planinara, pervertita, *medvjeda*.

Imala sam neugodan osjećaj da je nešto ondje. Slijedi me? Nisam znala.

Ali nisam se mogla vratiti. Ako ovdje postoji neko zlo, osjećala sam se dovoljno lakoumnom da ga izazovem. Ili sam jednostavno silno željela utjehu, a ova mi šuma to pruža. Privlačnost. Apsolutno. Hodala sam prema čarobnome mjestu koje mi je sad očajnički trebalo.

Kameni je zidić odjednom nestao, zaustavljen je na mjestu gdje je neki drevni naseljenik odredio granicu svojeg zemljišta. Ali nisu mi trebali pokazatelji. Odavde sam mogla nastaviti samo po zvuku. Čula sam potok koji se pretvarao u bujicu nakon oluje, ili se gotovo uopće nije čuo u suhim danima kolovoza, ali sad je lipanj, nakon kišovitog proljeća, pa je voda blago žuborila preko kamenja i vodila me onamo.

Sumrak je potoku podario tamnoljubičastu i crnu boju, a mlada su se stabla stapala sa starijima na njegovim obalama. U zraku se osjećao jak miris smole, ali i još nečega. Nepomično sam stajala, osluškujući, njušeći, svjesna da i mene netko njuši.

Ovdje sam uvijek osjećala čaroliju. Sad sam osjetila olakšanje kad sam našla svoj omiljeni bor. Noć mu je ukrala teksturu, ali nije mi mogla promaknuti njegova širina. Naslonila sam se na deblo, osjećajući se bolje s nečim iza leđa, te pogledala preko potoka. Prije deset godina ovdje su se običavali zadržavati kojoti, a zavijanje što sam ga čula protekli tjedan dopiralo je iz ovog smjera. Premda ih sad nisam vidjela, osjećala sam miris životinjskog mošusa koji je visio u vlažnom zraku. Sigurno su u blizini.

Ukočila sam se kad sam začula korake. Zadržavala sam dah, osluškivala, ali nisam čula ništa osim vlastitog srca. Polako se okrenuvši, pogledala sam natrag prema stazi, ali ako je netko bio ondje - ako je *nešto* bilo ondje - nisam to vidjela. Šuma nije gusta, ali mrak jest, a nelagoda što sam je ranije osjećala opet se vratila, ali samo dok se opet nisam okrenula naprijed i ugledala ga, nepomičnog poput stijene i neobično svjetlucavog u noći.

Sjedio je na mršavim nogama na drugoj obali, istaknute šiljaste uši i njuška, zureći u mene.

Zapravo, to je bila ženka, manja od mužjaka, ali veličanstvena. Ovo nije nikakav Judeov duh; pogriješila sam što sam to ikad pomislila. Ovo stvorenje, sa svojim crvenkastosmeđim i sivim krznom, svjetlijim licem krem boje i blagim očima koje su lako vidjele kroz tminu, ovdje je zbog mene.

Trebala sam se bojati, ali nisam. Moja prošlost, moji snovi - sve je to veza s ovom divljom ženkom kojota. Možda sam se zbog toga bojala doći ovamo, kao da je ona dno mojeg života, izvor onoga što bih sada trebala postati. Priča kojota je priča o opstanku. Mogla sam se poistovjetiti s tim.

U tišini me promatrala, možda jednako znatiželjna kad je riječ o meni kao što sam ja znatiželjna kad je riječ o njoj, ali u njezinu zurenju nije bilo ničeg prijetećeg. Zapravo, osjećala sam duboki mir. Nisam sigurna je li za to zaslužan žubor vode, vlažna toplina večeri, miris borova i tla, ili društvo stvorenja koje se pojavljuje u mojim snovima. Ali ovdje, sada, ovaj trenutak savršena je suprotnost životu od kojeg sam prije tjedan dana pobjegla.

Tišinu je odjednom razbio zvuk koraka, ovoga puta stvarnih, koji su se približavali. Naglo sam se okrenula i ugledala visoku priliku, posve mračnu, posve ljudsku. Prestrašeno sam kriknula i bila bih pobjegla da me nije uhvatio za ruku.

- To sam *ja*, Emily, *ja*!

James? Ali James je u New Yorku. James ne zna gdje sam ja. James nikad nije ovako neobrijan, niti mu je kosa ovako neuredna. James nikad ne nosi poderane majice, niti zaudara po znoju, a ovaj čovjek ima oboje. James nikad ne izgleda *divlje*.

No čak dok sam gledala, mirisala, osjećala sve to u mraku - čak i uz laganu razdraženost koja mu je malo povisila ton glasa, njegova je hrapavost previše poznata da bi se ignorirala.

- Zvala sam te! - vrisnula sam, zacijelo iracionalno bijesna, ali iznevjerio me dok sam čekala razgovor, a sad me prestrašio. - Zvala sam, a tebe nije bilo! Imali smo dogovor, James. Ti - si - me - iznevjerio! - vikala sam i slobodnom ga rukom udarala uz svaku riječ.

Nešto je progundao, ali inače to nije djelovalo na njega. Pritisnuo me uz deblo, tako da je svojim tijelom obuzdao moje, te rukom uhvatio moje lice i silovito me poljubio. *Bori se, bori se, bori se*, cvilio je dio mene, a na trenutak nisam mogla disati. Ali okus je bio Jamesov, a način na koji su se njegova usta pomicala govorio je da je njegova glad golema.

Istina je da je Jude u ovoj igri naveliko gubio. Osjetila sam silnu privlačnost prema Jamesu čim smo se upoznali, neznanci koji su sjedili jedno kraj drugoga u predzadnjem redu na predavanju o ustavnom pravu. Zajedno smo spavali već prve večeri. Nikad to nisam učinila s Judeom ili s bilo kim drugim. Ali nešto je škljocnulo s Jamesom - nešto elementarno i, da, primitivno kao ono što osjećam u ovoj šumi. Znala sam da će uspjeti.

Znam li sada?

Nisam uopće mogla razmišljati, ne dok me ljubio onako kako to već mjesecima nije činio. Vodili smo ljubav prema rasporedu, dajući prednost ovulaciji umjesto strasti, ali

ovdje nema rasporeda. Moje je srce još uvijek lupalo od straha - i šoka da je ovo *James* - a zatim je tu i žudnja, koja je s nule došla do crvenoga u treptaju oka. Mojim su ustima nedostajala njegova. Kao i mojem tijelu, ako je suditi po mahnitu načinu na koji sam potezala njegovu odjeću. Njegove su ruke našle moje dojke, moj trbuh, mjesto između mojih nogu koje je čeznulo za njim. Kad je uronio u mene, bila sam posve spremna, uvukla sam ga duboko u sebe i držala ga ondje dok se nije povukao i ponovno ušao.

Uzviknula sam njegovo ime, uvjeravajući sebe da je doista ovdje - a on je bio divlji - možda me kažnjavajući, ali početni gnjev koji je možda bio ondje ustupio je mjesto jakoj potrebi. Stegnuo je šaku u mojoj kosi kako bi držao moja usta ondje gdje ih je želio, ali sve je ostalo bilo trenje - ruke i bokovi su grabili, trljali se, stvarali vrelinu. Sad se njegov znoj pomiješao s mojim, stvarajući mošusni miris koji se doimao posve životinjskim. Naša je nagost zračila vrelinom, a premda mi je kora bora grebla leđa, bol je bila erotična.

Našu je strast možda izazvala činjenica da smo bili kilometrima daleko, ali razlog je bio posve nevažan. James je uzimao svoje na posve elementaran način, a mada sam znala da se time ništa ne rješava, željela sam to. Vođenje ljubavi posvemašnja je suprotnost praznini koju sam osjećala.

Oboje smo doživjeli orgazam u roku od nekoliko sekunda, a sad sam isprekidano šaptala njegovo ime. Možda bih kliznula niz deblo, jednostavno se rastopila u lokvicu na tlu, da me James nije držao. Isprekidano je disao kraj mojeg uha, a njegove su ruke i noge drhtale, ali su zadržale svoju snagu. James uvijek ima neki plan, a ako je njegov plan večeras bio ispuniti moja osjetila njime, onda je uspio.

Opet smo vodili ljubav, ovoga puta na tlu. On je ležao na leđima, a njegove su ruke bile na mojim dojka. Uspon je bio sporiji, ali vrhunac jednako veličanstven. Naša su tijela bila natopljena znojem kad je završilo.

Nisam mogla govoriti. Čak i da sam mogla misliti, što nisam, bilo je previše pitanja, i svako od njih slomilo bi noć, a ja sam se grčevito držala tih tih trenutaka kad smo bili potpuno usklađeni.

Moj je kojot nestao, naravno. Zacijelo je otišao čim se James pojavio, prestrašen njegovim ne baš suptilnim pristupom i bukom što smo je stvarali. Možda bih ga pitala je li ga vidio, ali nisam željela govoriti.

Nešto kasnije, pošli smo do potoka i rashladili se, te na koncu navukli svoju odjeću. I dalje bez riječi, povelam sam ga natrag kroz šumu do Crvene lisice, ali nismo vodili ljubav u sobi u potkrovlju. James se uvukao u krevet i odmah, s rukom prebačenom preko mojeg bedra, zaspao.

Promatrala sam ga, ponovno zapanjena njegovim drukčijim izgledom. Oduvijek ima gustu bradu, a sad se vidjelo da se nekoliko dana nije brijao, što nema nikakva smisla ako je radio. A premda su moji vlastiti prsti razbarušili njegovu kosu, dok sam je grabila tijekom vođenja ljubavi, i prije toga bila je neuredna. Nepočešljana, doimala se gušćom nego kod kuće. A njegovo tijelo? Često sam ga vidjela nalog, ali nije oko sebe širio miris znoja i požude, i nije bio ispružen na plahtama na blagoj svjetlosti mjesta koje je novo i svježije. Ovako razodjeven ovdje izgleda izrazito čvrsto.

Kako me našao? Od svih pitanja što sam ih željela postaviti, to je bilo prvo. Ali nisam ga ništa mogla pitati dok je ovako čvrsto spavao, a kad se na koncu pomaknuo, ja sam već spavala, i bilo je mračno. Sjećam se da sam pospano promrmljala *Moramo razgovarati*, ali više ništa nakon toga, a kad sam se probudila, njega nije bilo.

13. poglavlje

Naglo sam se uspravila u krevetu, pogledala naokolo, ali ništa nije ostavio kako bi se vidjelo da je bio ovdje. Možda bih i sama posumnjala u to da nisam osjećala ugodnu ranjavost među nogama.

Moj je BlackBerry pokazivao devet sati. Zaprepaštena činjenicom da sam tako dugo spavala - da sam očito prespavala njegov odlazak - pokušala sam ga nazvati.

Javio se nakon što mu je mobitel jednom zazvonio, a njegovo je »hej« bilo promuklo i duboko.

Nožni prsti su mi se savili. Dok sam sjedila na krevetu, zavukla sam stopala pod se. - Reci mi da u prizemlju piješ kavu.

Zavladala je stanka, a zatim glas u kojem se osjećala krivnja. - Nisam.

- Na autocesti si.

- Od četiri. Gotovo sam stigao do mosta Tappau Zee. Moram raditi. - U tome nije bilo nikakve krivnje. Samo činjenica. Što je opet istaknulo moj problem.

- Subota je. - *Mrzila* sam to u našim životima. - Zar ne zaslužuješ malo odmora?

- Uzeo sam odmor. Dva dana kako bih lovio svoju odbjegli ženu.

Ako je želio da se *ja* osjećam krivom, ništa od toga. - Nisi proveo dva dana vozeći se ovamo.

- Ne direktno. Najprije sam pokušao na drugim mjestima.

- Kojim mjestima?

- Gdje si nekoć bila.

Jezero George? Otok Acadia? Oboje su mjesta gdje smo provodili odmore dok sam bila dijete, u danima kad je moja obitelj bila nedužna i potpuna. James je čuo mnoge priče o tim putovanjima; mi Škoti volimo se držati lijepih uspomena. - Ali kako si dospio ovamo? Nikad nisam pričala o Bell Valleyju.

- Nisi - zamišljeno je rekao. - To mi je nešto govorilo.

- Ali kako si uopće saznao *ime* tog mjesta?

Nije odmah odgovorio, a zatim je nevoljko rekao, kao da priznaje nešto čime se ne ponosi. - Ti imaš snove, dušo. Govoriš u snu.

Zadržala sam dah. - O čemu?

- O kojotima. I o nekom tipu koji se zove Jude.

Moja je šutnja djelovala inkriminirajuće. Na koncu sam rekla: - Nikad me nisi pitao o tome.

- Zaključio sam da ne želim znati ono što mi nisi rekla. Zato nisam onamo pošao - najprije onamo. Svi se katkad zavaravamo. Govorimo sebi da je sve sjajno, a zapravo nije.

To je moj pronicavi James, očito još uvijek živ ispod mahnite kolotečine naših života. To mi je pružilo nadu.

- Nemaš se čega bojati u Bell Valleyju - blago sam rekla.

- Ni Judea?

- Ni Judea.

Mrzila sam mobitele. Da sam mogla vidjeti kako mu se lice smračuje, možda bih bila pripravna na njegov gnjev. Ovako me silno pogodio njegov dublji, oštrij glas.

- Našao sam pisma, Emily. Bila su ispod kreveta, gdje uopće ne bih tražio da nisam bio očajan. Prije toga, pretražio sam tvoje ladice, osjećajući se poput nitkova, baš ti hvala. Zacijelo je bio prilično važan kad si zadržala njegova pisma. Ali poštanski žigovi nisu bili stari. Kao ni snovi.

- Ako si pročitao pisma, znaš da je bio na Aljasci - rezonirala sam. Svoj je povratak spomenuo samo u pismu što sam ga ponijela sa sobom. - Nisam došla ovamo radi njega.

- Dakle, što ti je on bio?

- On je brat moje cimerice s fakulteta. Spomenula sam ti Vicki Bell.

- Nikad nisi spomenula njezina brata.

- Jer je to loše završilo. Jude me prevario, pa sam otišla. Kraj priče.

- Nije kraj priče ako sanjaš o njemu.

- Nije riječ o njemu, već o *kojotu*. Jude je taj koji me upoznao s tom životinjom.

- Moj suparnik je kojot? Ma daj, Em.

- Kojot se ne odnosi na tebe. Zapravo je ženka, a riječ je o meni - o tome da budem divlja i slobodna. Želim reći - pokušala sam ublažiti svoje riječi - sjeti se prošle noći. Nije li to bilo nevjerojatno?

Nije se dao skrenuti s puta. - Još uvijek ne želiš govoriti o Judeu.

- On nije *važan*, James. Ono što sam imala s njim završilo je prije nego smo se nas dvoje upoznali.

- Koliko prije? Dva dana? Tri? Oporavljala si se od njega.

- Oprosti, molim te. Jesi li ikad osjetio nešto - čak i najmanji trenutak u onim prvim danima nakon što smo se upoznali da nisam opčinjena tobom?

- Oporavljala si se - ponovio je. - Poznajem te gotovo deset godina - u braku smo sedam godina - a ipak je to veliki dio tebe koji nisi podijelila sa mnom.

- Kad mi uopće *razgovaramo*? - uzviknula sam.

- Običavali smo razgovarati. Imala si priliku. Dovraga, Emily, znao sam da nisi djevica. Ni ti meni nisi bila prva. Jasno, postojao je neki tip prije mene, ali to ne bi bilo važno da nisam saznao na ovaj način. - Ljutito je opsovao. - Jučer sam sjedio u automobilu, čekajući da te vidim s njim. Slijedio sam te u šumu, misleći da se ondje sastaješ s njim.

Osjećala sam se ukorenom, ali samo do određene granice. Nešto je nedostajalo. Kad bolje promislim, taj je dio prilično važan. Nisam sanjala o Judeu. O kojotima, da. Ali ne o Judeu, i ne sjećam se da se Judeovo ime ili ime Bell Valleyja pojavljuje u nekom od onih pisama.

- Jesi li angažirao detektiva? - pitala sam. Premda sam znala tko je čovjek u tamnosivom terencu, možda zbog njega nisam opazila nekog drugog.

- Ne. - Njegov se gnjev ublažio, a oštrina u glasu je nestala.

- Kriste, Em - rekao je i frustrirano uzdahnuo - previše sam umoran da bih se prepirao. Nije važno kako - kako sam te našao, već samo da jesam. Zar sinoć nisi uživala?

- Sinoć mi je bilo *predivno*, ali samo napola. Nismo razgovarali.

- Uspostavili smo vezu.

- Nismo *razgovarali*. Moramo razgovarati, James.

- Nikakav spoj preko telefona - upozorio me, ali kad je nastavio, njegov je promukli glas sadržavao element preklinjanja. - Vрати se. Trebam te ovdje.

Preklinjanje me umalo sredilo. Sjetila sam se njegove razbarušene kose i trodnevne brade. Zamislila sam ga kako je vozio ta dva dana, tražio, zabrinjavao se, zamišljao me s muškarcem o kojemu mu nikad nisam pričala, osjećao se usamljenim. A sad se iscrpljen vraća na posao.

Stalo mi je do njegovih osjećaja - više no što bih željela. Ali ne mogu živjeti za Jamesa. Ne mogu se vratiti samo zato što on to želi. Ja to moram sama željeti, a ne želim. Još ne.

Moja mu je šutnja to zacijelo rekla jer je poraženo zaključio: - Pa, barem znam gdje si. Čuvaj se, dušice - a potom prekinuo vezu.

Puls mi se ubrzao na riječ *dušice*. Prestala sam disati i pritisnula tipku za ponovno biranje.

Nije se javio. Što je vjerojatno bilo dobro. Jer bih možda popustila. Sto bi bilo loše. Unatoč onomu što je Vicki rekla o tome da sam ja smionija od nas dvije, deset sam godina provela slijedeći partijsku liniju. Ako moja pobuna ima ikakva smisla, bila bi izvrgnuta ruglu kad bih se sad vratila.

- Bio je *ovdje*? - zapanjeno upita Vicki. Bila je u kuhinji i jela slatko pecivo za doručak.

Pridružila sam joj se za stolom, što sam bliže mogla, i pogledala je u oči. - Kratko. Jesi li mu ti rekla gdje sam, Vicki Bell?

Trgnula se. - Ja? Ni slučajno. Tvoj je brak *tvoja* stvar. Nikad se ne bih upletala. Kad je stigao ovamo?

Poznavala sam Vicki. Ako je lagala, uvijek se vrpaljila ili je treptala. Ali izgledala je znatiželjno, možda uzbuđeno zbog mene, ali ništa više - sve dokazi koji je oslobađaju krivnje.

- Jučer u neko doba. - *Sjedio sam u automobilu i čeka*o.

- O, moj Bože - odjednom sam shvatila - to je zacijelo bio plavi automobil što sam ga vidjela. Mislila sam da je to čovjek koji čuva Lee. - Sad je nisam vidjela. - Ima li slobodno za vikend?

- Ne. Radi cijelo vrijeme. Otišla se ošišati. Doći će.

- Nemam nikakvih vijesti - ispričavala sam se. - James i ja nismo imali mnogo vremena za razgovor.

Vicki se smijuljila.

- Što?

- Na licu su ti ostali tragovi njegove brade.

Mogla sam reći da je to od previše sunca. Moje su dojke također bile crvene. Mada njih nije vidjela. No činilo se da nema smisla nijekati. James je moj muž. Što je mislila da ćemo raditi nakon što smo tjedan dana bili odvojeni?

- Zar si porumenjela? - slatko je pitala Vicki, naslonivši bradu na ruku.

Puhnula sam kroz nos i poslužila se kavom, nimalo ne žureći jer sam znala da će ona čekati. Žene obožavaju pričati o seksu kad se za to ukaže prilika, a ja doista imam povjerenja u svoju prijateljicu.

- Nije li on obično uredno obrijan? - pitala je kad sam ponovno sjela.

Skrivena iza pare što se uzdizala iz šalice, neko sam vrijeme pijuckala kavu, a potom sam spustila šalicu. - Nije se brijao dva dana koliko mu je trebalo da me pronađe ovdje. Bio je... - tražila sam prave riječi - ... drukčiji James, i to ne samo zbog čekinja na licu. Nije se brijao, nije se tuširao -

Vicki je nabrala nos.

- Ne. Zapravo, bilo je čudesno. Sirovo. *Stvarno*. - Opisala sam svoj odlazak u šumu, jer je i to bio dio priče. - Neprestano sam čula zvukove iza sebe, ali nisam ga *vidjela*, a mnogo toga stvara zvukove u šumi. Zato sam samo ondje sjedila i promatrala mojega kojota -

- Tvojega *kojota*? - prestrašeno uzvikne Vicki.

Nisam joj to kanila reći. O Jamesu, da, ali ne o ženki kojota. Ona je moja. Osjećala sam se zaštitnički. - Pobjegla je. Čak nisam sigurna je li ju James vidio, ili je čekao tek toliko da bi bio siguran da nisam otišla na sastanak s drugim muškarcem. U početku čak nisam vjerovala da je to on. Bio je *divlji*. - Moj je glas otkrivao da to uopće nije bilo loše.

- Bio je ljubomoran - zaključila je Vicki. - Dva je dana izostao s posla radi tebe, obljubio te u šumi, odnio te kući, a zatim je usred noći ustao kako bi šest sati vozio do posla. Neopisivo romantično.

- Pomalo je šašavo - ispravila sam je, premda sam ignorirala onaj dio *odnio te kući*, što je bilo pretjerano dramatično, ali je dobro zvučalo.

Nastupio je nagli preokret kad se Vicki namrštila. - Nadam se da si se borila.

- Borila se protiv Jamesa? Zašto?

- Jer si imala dobar razlog za odlazak, a jaka se žena ne bi tek tako predala.

- Nisam baš bila pokorna - rekla sam, svjesna da sam opet porumenjela, ali kako sam mogla misliti na naše strastveno vođenje ljubavi a da ne porumenim?

- Što si mu rekla o Judeu?

- Uvjeravala sam ga da je između Judea i mene sve gotovo.

- Ipak će biti nervozan, znaš, kad zna da je Jude ovdje.

Zaustila sam da ću nešto reći, ali sam se predomislila.

- O, čovječe. Nisi mu rekla taj dio? Kako si mogla to izostaviti, Emmie? Izrazito je važno.

- Ne kad je riječ o pitanju koga volim.

- Ali još uvijek nešto osjećaš za Judea - sama si mi to rekla.

- Nije riječ o ljubavi. Niti o seksu. To je više duhovno.

Vicki se zavalila na stolici. - Moraš reći Jamesu.

- Ne mogu - tvrdila sam. - Želi da se vratim u New York, a ja nisam spremna na to. Ako sazna da je Jude ovdje, insistirat će.

- Ionako će saznati.

- Kao što je saznao da je Jude iz Bell Valleyja? - zbunjeno sam rekla. - Kako je *znao*?

James nije odgovorio na to. Kad sam nešto kasnije pomagala Vicki čistiti sobe, a usisivač je onemogućavao razgovor, razmišljala sam o tome. Još uvijek sam bila uvjereni da u snu nisam spomenula Judea. On nije bio razlog iz kojeg sam se zaljubila u Jamesa, a što se tiče pravnog fakulteta, primljena sam onamo mnogo prije nego smo Jude i ja imali vezu. Ne sjećam se da sam mislila na njega kad sam Jamesu rekla »da«, zaposlila se u tvrtki Lane Lavash, ili kupila svoj četvrti BlackBerry zaredom, svaki novija generacija od onog prije. Ne mogu okriviti Judea za bilo što od toga. Skočila sam sama od sebe.

Dok su minute prolazile, ipak sam shvatila da se jutros bolje osjećam. Je li to zbog seksa? Potvrda onoga što smo James i ja radili i možemo ponovno raditi? Ili je samo riječ o činjenici da mu je dovoljno stalo da dođe ovamo?

Bez obzira na to o čemu se radilo, još uvijek sam se pitala kako je znao za Judea. Morala mu je reći jedna od tri osobe. Ali nisam kanila pozivati osumnjičenike jer bi me to uvalilo u druge rasprave, a željela sam se usredotočiti na Jamesa.

Stoga sam se odvezla u Utočište. Budući da je svuda naokolo bilo volontera koji dolaze tijekom vikenda, uspjela sam šmugnuti kraj prijamnog pulta, a čim sam stigla do odjela za rehabilitaciju, moja me klimava mačkica brzo našla. Osjećala sam potrebu da nekoga njegujem, pa sam je rukom hranila, mada je jela malo i doimala se slabijom nego ikad. Rekla sam sebi da mi se to samo čini, da bi *svako* mače bilo sićušno u usporedbi s *maine coon* mačkom koja je skočila kraj mojeg bedra, bez jedne noge, ali čvrsta. Ipak, bila sam zabrinuta. Da su stalni zaposlenici bili u blizini, raspitala bih se za nju, ali imali su slobodno za vikend, prepuštajući rutinsku njegu svim tim vikendaškim ratnicima. Neki su dolazili samo na jedan dan, redovito hodočasteći iz mjesta kao što su Concord i Portsmouth. Drugi su se zaputili nekamo drugamo, pa su se jednostavno usput zaustavljali.

Bilo ih je dovoljno da preuzmu obavljanje zadataka kad sam se ja povukla do zida s Dragocjenom u krilu, izvadila BlackBerry i pokušala nazvati Jamesa. Imala sam dovoljno jak signal, pa sam znala da je moj poziv prošao. On se jednostavno nije javljao.

Nisam imala pravo osjećati se povrijeđenom. No bila sam povrijeđena. Znala sam da radi. Ali također sam željela da misli na mene.

Bez telefona, rekla sam mu kad sam otišla. Moje pravilo. Znači, ovo je osveta.

Ili je sinoć dobio ono što je želio i sad je zadovoljan. Ili je tako iscrpljen da jednostavno ne može razgovarati. Ili *spava* s glavom na pisaćem stolu.

Najvjerojatnije, rezignirano sam zaključila, samo radi, zatrpao se poslom kako bi nadoknadio naplative sate što ih je izgubio dok je lovio mene. Pitala sam se uživa li u tom poslu. Već ga dugo to nisam pitala. Naši su se uobičajeni razgovori vrtjeli oko pritužbi - neki suradnik ne obavlja svoj dio posla, partner upire prstom u pogrešne ljude, klijent koji misli da su njegova prava jednako velika kao i novac što ga isplaćuje. Već godinama nisam povezivala posao s užitkom.

Nije mi nedostajala tvrtka Lane Lavash. Ali nedostajalo mi je pravo. Nakon što sam još neko vrijeme sjedila s mačicom, milujući joj glavicu dok je spavala, oprezno sam je spustila na maleni ležaj od runa i vratila se u Crvenu lisicu. Koristeći se Vickinim računalom, u zabačenom uredu krcatom bojanki, lego kockica i drugih igračaka,

pristupila sam svojoj elektronskoj pošti i poslala *e-mail* Jamesu. Kao predmet utipkala sam *Pravno pitanje*, nadajući se da neće moći odoljeti.

Hej, počela sam. Kako si? Željela sam razgovarati, ali ne javljaš se na telefon. Ne zamjeram ti, James. Poprilično sam zaljubljala čamac. Vjeruj mi, i meni je teško. Stala sam. Samosažaljenje je pogrešno. Obrisala sam posljednju rečenicu i napisala: Znam da sam te povrijedila. Žao mi je zbog toga. Rekla bih ti to osobno da nisi tako brzo pobjegao. Uh. Ne smijem ga kritizirati. Opet sam obrisala i natipkala: Rekla bih ti to osobno da smo imali više vremena, i uživala sam u načinu na koji smo iskoristili to vrijeme, ali doista moram razgovarati s tobom. Moj se um razbistrio. Počinjem bolje shvaćati sebe, ali to mi ne znači mnogo ako ne mogu podijeliti s tobom.

Moji su prsti zastali iznad tipkovnice. *Pravno pitanje*. To je sve o čemu sam mu kanila pisati, a ne o pitanjima srca. Nisam li se odrekla uređaja kao načina osobne komunikacije? Nisam li se pobunila protiv života odnosa na daljinu?

Ali tehnologija neće nestati. Samo će postati brža, lakša, češća. A činjenica je ovo: trenutno za mene i Jamesa postoji *e-mail* ili ništa.

Osim toga, zar se slanje mojih osobnih misli *e-mailom* mojemu mužu po nečemu razlikuje od ljubavnog pisma što ga je moja baka poslala mojemu djedu dok je ratovao u Koreji? Licem u lice možda jest idealno, ali nije uvijek moguće.

To što sam ipak odlučila uporabiti računalo ustupak je praktičnosti - ili sam barem tako opravdavala svoj postupak dok su se na ekranu pojavljivale moje osobne misli.

Ali morala sam prijeći na stvar. Jamesovo strpljenje sa mnom možda ima određene granice, a željela sam nešto dati Lee.

Zato sam tipkala: *Ovdje postoji jedna situacija u kojoj bi mi dobro došao tvoj savjet. Riječ je o zaposlenici pansiona. Ona je draga osoba koja peče čudesne kekse, ali je za obitelj svojeg pokojnog muža nitko i ništa, i zato je maltretiraju. Neposredni problem uključuje fizičku prijetnju, ali zanimljiv je širi slučaj.*

Stala sam. Znala sam što će James misliti. *Bez brige*, pisala sam, *ne počinjem ovdje raditi. Čeka me moj posao u Lane Lavashu*. Nisam napisala želim li ga. To bi ga samo uzrujalo.

Ali James u kojeg sam se zaljubila slab je na osobe koje su nitko i ništa, a čak i ako je taj James oslabio, onaj koji je ostao voli dobar slučaj. Prošle je godine radio sa zaraćenim ograncima obiteljske korporacije, a premda su se nagodili prije suđenja, bio je pun energije. U usporedbi s time, slučaj Lee je sićušan, ali ne previše drukčiji.

Skriva se ovdje, tipkala sam, *pa možda zato suosjećam s njom, ali pronašli su je, i situacija nije sjajna*. Natipkala sam sažetak njezine situacije - kažnjavana konobarica koja je postala nasljednica, smanjivanje zaklade, prijetnje - a potom sam dodala mogućnosti što sam ih spomenula u kuhinji s Vicki i Lee. *Novac nije problem, zaključila sam. Ima rođakinju koja će platiti, ali problem je nadležnost. Ti o zakonu Massachusettsa znaš više od mene, a također ondje imaš kontakt. Misliš li da bi se Sean Alexander mogao pozabaviti time? Ili netko drugi u njegovoj tvrtki?*

Zastala sam kako bih smislila završetak poruke, a potom natipkala: *Znam da mnogo tražim, James. Možda si još uvijek toliko ljutit na mene da ne želiš imati ništa s ovim. Ali običavali smo razgovarati o pomaganju potlačenima, a ti si u tome bio daleko bolji nego ja.*

Opet sam pomislila na pravni fakultet, uspoređujući Jamesa kakav je bio tada s onim što je postao, pitajući se jesu li naša radna mjesta to učinila od nas. Željela sam vjerovati da još uvijek postoji ona druga strana, skrivena ali živa. *Neprestano se prisjećam pravničkih seminara na fakultetu. Zašto osjećam da sam tada najbolje radila?* Naslonila sam se dlanovima na rub stola i uzdahnula. Tada sam, pomislivši kako će čitati te riječi, natipkala: *Mogu te vidjeti kako pritišćeš čelo, misliš da se moraš vratiti poslu i nemaš vremena za moje trabunjanje. Ali možda će ti pasti na pamet nešto što bi pomoglo toj ženi. Hoćeš li mi javiti ako se nečega sjetiš?*

Moji su prsti zastali nad tipkovnicom. Željela sam završiti s *volim te*, ali sam se bojala da će pomisliti kako to kažem samo zato što želim nešto od njega. Umjesto toga, kao veći čin kajanja, napisala sam: *Ostavit ću BlackBerry uključen.*

Nakon toga imala sam dva problema. Prvo, kad James nije odmah odgovorio, postala sam obeshrabrena. Govorila sam sebi da je dva dana u zaostatku s poslom i ne može sve ostaviti zbog ovoga, te da se za vikend ionako ne može poduzeti nikakva pravna akcija. Podsjetila sam se da Sean možda nije u uredu, da uopće nije u tvrtki, ili se jednostavno ne javlja na mobitel. Uvjeravala sam sebe da je *u redu* ako mi James svoje misli pošalje kasnije danas ili sutra.

Drugo, kad sam ostavila uključen svoj BlackBerry, vidjela sam druge poruke. Moja je mama pisala da želi razgovarati sa mnom, a tata mi je pisao da sam neodgovorna i uzrujavam mamu. S pozitivne strane, moja je sestra poslala iznenađujuće suosjećajnu poruku zavisti, a Tessa, kolegica s posla, rekla je da joj nedostajem.

A zatim je tu bila i poruka od Waltera.

Evo ti dobra vijest, Emily. Izdao te jedan od tvojih kolega koji se tako naljutio što sam ti dao dopust od četiri tjedna, da se požalio jednom partneru, a on se pak požalio drugim partnerima, pa sam ja sad u govnama do grla. Zaigrao sam na kartu razumijevanja, ali ništa od toga. Reci mi da si na terapiji. Reci mi da jasno razmišljaš i da ćeš u ponedjeljak ujutro biti za svojim stolom. Reci mi nešto. Obećala si da ćeš ostati u vezi, ali od tebe ni riječi. Ako prekršiš svoje obećanje, ja bih mogao prekršiti svoje. Požalila sam što sam to pročitala. Ruke su mi odjednom postale napete, a u ušima su mi odzvanjali neželjeni zvukovi i zujanje. U tom je trenutku Walter Burbidge utjelovio sve što sam mrzila u svojem poslu. Pokušala sam isključiti sve te zvukove, ali bez obzira na to koliko sam se glasno podsjećala da imam još tri tjedna dopusta, neprestano sam čula Walterove riječi. *Ako prekršiš svoje obećanje, ja bih mogao prekršiti svoje.* Prijetnja je bila olujni oblak koji je uništio vedrinu mojeg plavog ljetnog neba.

Očajnički to želeći izbaciti iz glave, poslala sam u šetnju šumom. Sad se ničega nisam bojala. Nije me ugrizla vjeverica, niti me napao los. Nije me obljubio Jude, nego James, koji je toplokrvan i stvaran. Spoznaja da je on hodao tom stazom, da smo zajedno njome hodali, pružala joj je novu osobnost. Osim toga, shvatila sam da sam već uhvaćena ako je moć privlačnosti ono čega sam se tako bojala. Gotovo je.

Osim toga, bio je bijeli dan. Hodala sam kroz paprat i duž starog kamenog zidića koji je bio moj GPS. Tada sam ugledala zmiju. Ležala je na suncu. Mrzim zmije. Osjetivši gnušanje, stala sam.

Nije bila otrovnica. Kako sam znala? Jude. Svaki put kad smo naišli na jednu, mahao je njome pred mojim licem, njegov način zadirkivanja - ili poučavanja, što je interpretacija koju je on izabrao. Najprije sam naučila da ne smijem povraćati.

Također sam naučila da su te zmijske bezopasne, pa sam sad zato prošla kraj nje i ostavila je da se sunča na kamenu. Stigavši do potočića, hodala sam uz njega. U zraku više nije bilo onako mnogo vlage, a odatle i onako vedro plavo nebo, ali sam se ipak oznojila kad sam stigla do moje ženke kojota - odnosno do mjesta gdje sam je sinoć vidjela.

Sad nije bila ondje. Nisam trebala pretraživati drugu obalu da bih to znala. Jednostavno je nisam osjećala. Dok sam stajala na malenu kamenu, nekoliko centimetara od plitke vode, malene su ribe prolazile kraj mene, kratki bljeskovi srebrne boje koji su se kretali nizvodno. Kleknula sam i uronila prste u hladnu vodu, sjetivši se kako smo se James i ja ovdje prali. Moj je pogled kliznuo prema stablu uz koje me naslonio prvi put, a zatim na ležaj od iglica ispod. Iglice su izgledale zgužvano, poput plahte na krevetu. Porumenjela sam, nasmiješila se dok su mi sjećanja strujala kroz glavu, zanjihala se unatrag na petama.

Zatim sam se ukočila i oslušnula. Nisam bila sigurna da sam išta čula. Ona bi se zacijelo bešumno kretala kroz šumu, a žubor potoka prikrio bi svaki tihi zvuk. Međutim, osjetila sam njezin miris, nešto divlje pomiješano s mirisom bora. Podigla sam pogled.

Nije bila uz rub vode, već oko četiri metra dalje, promatrajući me s vrha velikoga kamena. Bila je prekrasna dok je uspravno sjedila na prošaranoj sunčevoj svjetlosti. Krzno joj je bilo sivo i bijelo, prednje noge iste krem boje kao i njuška koju sam sinoć vidjela. Sad sam vidjela i boju marelice na vrhu njezine glave, na čupercima ušiju, u gornjem dijelu vrata.

Nekoć sam mislila da su kojoti noćne životinje jer sam njihovo zavijanje čula noću. Jude je rekao da nije tako. Kreću se naokolo i tijekom dana, ali znaju koliko je opasno ako ih netko vidi, pa paze. Noć je jedino vrijeme kad se usuđuju glasati bez privlačenja neželjene pozornosti. Preživljavaju zahvaljujući svojoj sposobnosti da se pritaje.

Ipak, ondje je sjedila, promatrajući me s posve vidljivog mjesta, vjerujući da neću podići pušku i pucati. Međutim, nije uživala na suncu, već je sjedila s načuljenim velikim ušima. Da sam ustala, njezine bi oči još uvijek bile na većoj visini od mojih. Ali nisam ustala. Bila je na oprezu, a njezin se nos jedva zamjetljivo trzao dok je njušila zrak.

U djeliću sekunde pala mi je na pamet nemoguća misao da je James opet došao. Ali James ne hoda bešumno poput kojota. Danas nisam čula nikakvu buku u šumi iza sebe.

Međutim, ispred sebe opazila sam kretanje u podnožju kamena na kojem je sjedila. Pogledala sam onamo kad i ona, očekujući da ću vidjeti kako onuda brza njezin ručak. Ali stvorenje koje sam ugledala bilo je debeljuškasto poput bišona moje sestre, mada svijetlosivo, i nije bilo samo, već se pojavilo drugo, zatim treće i četvrto.

Njezini mladunci. Željela sam vjerovati da ih je dovela kako bi ih pokazala meni, ali se u blizini zacijelo nalazi njezin brlog.

Povukavši se unatrag do velikoga bora kako bih im dala prostora, gledala sam mladunče kako nešto gurkaju naokolo. Prekasno sam shvatila da se poigravaju vjevericom prugastih leđa, premda nisam znala kane li je pojesti za ručak.

Vjeverica je pobjegla, što me iznenadilo. Mislila sam da će je željeti ženka ako je već mladunci ne žele. Ali ona je nastavila gledati mene kako promatram njih, a njezine su zlatne oči zračile ponosom.

Palo mi je na pamet da je kojot previše divlja životinja da bi pokazivala ponos - da pripisujem vlastite osjećaje tim očima, uskoj njušci, šiljastim ušima, jednostavno zato što mi je potrebna veza s tom šumom - da su suze u mojim očima povezane s njom i silnom željom da i ja imam dijete. Čežnja. Nije li to ono što mi je ostajalo nakon sna?

U idućem sam trenutku shvatila da bi njezino zurenje moglo biti upozorenje. *Napravi jedan korak prema mojim mladuncima, govorila je, i ja ću napasti.*

Štoviše, ako mi je *potrebna* povezanost s tom šumom, nisam imala pojma zašto je tako. *Želja* je nešto drugo. Ono divlje u životinjama kuriozitet je za nas ljude. Nije li to razlog iz kojeg ljudi gledaju Animal Planet? Bijeg. Možda zato gledamo. Životinjsko je ponašanje elementarno. Vodi nas natrag u jednostavnija vremena.

Možda me ova šuma privlači upravo zbog bijega, jer šuma je posvemašnja suprotnost onomu gdje sam bila, a tu ne mislim samo na New York. Prije deset godina, to je bio New Haven, ni izbliza velik poput New Yorka, ali prenapučen za mene, sa studentima svuda naokolo, na nekim predavanjima bilo je samo stajaćih mjesta, tri su se cimerice natiskivale u malenom stanu, a premda sam većinu noći provodila kod Jamesa, grad nas je zaključao u sebi.

Ove su šume praiskonske. Iste su kao i prije stotina godina, a to ih čini stabilnima i spokojnima. Ovdje postoji mir kakav nigdje drugdje ne osjećam. Ovdje mogu jasno razmišljati. Mogu disati.

Neko sam vrijeme ostala kraj stabla i promatrala mladunčad kako se igra. Katkad bi me jedan od njih opazio, možda privučen mojim mirisom, te bi načas zurio u mene prije nego bi se nastavio igrati - tada mi je palo na pamet da ih majka pogrešno uči time što mi dopušta da ondje stojim ne pokušavajući me napasti. Ljudi se treba bojati.

Ali ne mene. Kunem se da je znala da ne bih nautila njezinim mladuncima. Prepoznala je moje zaštitničke osjećaje, možda čak i moju zavist. Vidjela sam četiri mladunca. Prosječna ženka kojota obično ih okoti šest, mada - prema Judeovim tvrdnjama - moguće je da ih se u jednom leglu nađe osamnaest.

Uh.

Nasmiješila sam se. Četiri je u redu. Razmišljajući o tome, osjetila sam bol čežnje duboko u sebi.

Nisam čeznula za pravom na taj način. Nedostajao mi je intelektualni izazov. Nedostajalo mi je emocionalno zadovoljstvo koje proizlazi iz pomaganja nekome tko si ne može sam pomoći. Ali to nije bilo poput želje za djetetom. I nije se moglo usporediti s načinom na koji mi je nedostajao James.

Hej, Waltere, natipkala sam kad sam se vratila u pansion. Žao mi je. Sljedeći tjedan ne dolazi u obzir. Ozdravljam, ali to je proces. Hvala na strpljenju.

Poslala sam *e-mail* i udaljila se od Vickina kompjutora.

14. poglavlje

James mi je poslao *e-mail* u subotu uvečer.

Imaš pravo, pisao je. Moja je prva pomisao bila da razmišljaš o otvaranju odvjetničkog ureda ondje gore, ali ako ti kažeš da nije tako, vjerovat ću ti na riječ. Čini se da tvoja poznanica ima prilično zbrkan život. Ha. Zvuči poznato. Imaš pravo po pitanju istražitelja. Treba utvrditi identitet tih osoba kako bi se otkrilo tko ih je angažirao. Da, potreban je forenzični knjigovođa. Da, potreban je odvjetnik iz Bostona. Sukob interesa mogao bi biti problem. Ne smije se koristiti uslugama nekoga tko je na bilo koji način povezan s tvrtkom koja vodi zakladu. Daj mi njezino ime i ime obiteljske korporacije, pa ću pitati Seana. Ako njegova tvrtka nije u sukobu interesa, možda bi bio voljan pomoći. Kakvu vrstu keksa peče?

Kad sam rano u nedjelju ujutro pitala Lee, rekla je da je njezino prezime Baker⁴.

Slastičarka čije je prezime Baker? Odmah sam znala da je to lažno prezime.

Objasnila sam joj što podrazumijeva povjerljivost između odvjetnika i klijenta i uvjeravala je da James svjestan opasnosti s kojom je suočena, ali budući da se tako dugo osjećala bespomoćnom, oklijevala je. Pobjegla je kako bi se sakrila, ali su je pronašli. No sa svakom novom osobom koja je znala, povećavala se mogućnost da će je odvesti. Već je jednom bila u zatvoru, pa je problijedjela pri pomisli da bi se to moglo opet dogoditi - a iskreno rečeno, nisam joj mogla jamčiti da obitelj njezina muža neće prijeći u napad kad shvate da se ona kani boriti. Bi li željeli negativan publicitet, svjesni da su optužbe izmišljene? Ako su dovoljno arogantni, možda i bi. Najbolje što sam mogla učiniti bilo je obećati joj da neće biti sama.

Trebalo ju je podosta uvjeravati, ali je na koncu popustila. Lee Cray. Muž Jack, šogori Raymond i Duane. Svi dobivaju novac iz obiteljske zaklade Cray.

Zadovoljna tom malenom pobjedom, poslala sam informacije Jamesu i završila rečenicom: *Zobeno brašno i groždice, komadići čokolade, ali najbolji su oni od čokolade i oraha.*

Keksi od čokolade i oraha njegovi su najdraži keksi.

Amelia je stigla na kasni doručak i dovela Judea sa sobom, a on je izgledao kao da se upravo izvukao iz kreveta. Nije se obrijao, nije se počesljao.

Izgledao je nevjerovatno.

Kao što Brett Favre izgleda nevjerovatno.

Ali nisam željela spavati s Brettom Favreom, baš kao što nisam željela spavati s Judeom Bellom, premda je neprestano zurio u mene kao da bih trebala - kao da se moram sjećati kako je bilo buditi se uz njega, seksi i s erekcijom, kao da bih trebala biti ljubomorna na tu ženu u Hanoveru, kao da bih se trebala boriti da ga dobijem natrag.

Ništa od toga. Budući da sam upravo komunicirala s Jamesom, bila sam imuna.

⁴ Baker - pekar, slastičar

Lee je sjedila s nama. Kosa joj je još uvijek padala ukoso preko čela, ali sa strane i otraga bila je oblikovana tako da joj istakne lice, pa sam shvatila da je ona privlačna žena.

Amelijina prva linija obrane, i to s pravom, bila je zaštititi Lee. Povrh automobila uz travnjak, dala je instalirati nove brave na prozorima i vratima kuće u kojoj Lee živi, s ponosom je objasnila. - To je dobro - rekla sam. - Sad moramo poraditi na slučaju. Ima li policija išta - fotografije, otiske prstiju, otiske stopala?

- Imaju poruke ostavljene u njezinu poštanskom sandučiću, a imaju i fotografije onoga što je ostavljeno na njezinu pragu.

- To se zove pseće govno - reče Jude, smijuljeći se.

Amelia se nasmiješila. - Ne za stolom, nikako.

- Jesu li štogod učinili s time? - pitala sam, ignorirajući Judea koji je nastavio zuriti u mene.

- Ne mogu baš mnogo učiniti, osim držati sve u dosjeu - rezonirala je Amelia, ali ona je voljela preuzimati kontrolu, pa je pošla dalje. - Što nam treba?

- Fotografije koje će nekoga uhvatiti na djelu. Lee bi trebala imati fotoaparat što ga može uporabiti svaki put kad u blizini vidi nepoznate osobe, ali također nam treba videokamera na krovu kuće, koja se aktivira kretanjem. Mogla bi snimiti srnu ili losa, ali i nekog čovjeka koji čini nešto neprihvatljivo.

- Danas ću ih dati postaviti, sprijeda i straga - obećala je Amelia. - Koliko sam shvatila, tvoj je muž bio ovdje?

- Da. Samo kratak posjet.

- Voljela bih ga upoznati kad sljedeći put dođe.

- I ja - primijeti Jude.

Kladim se da bi, pomislila sam. Mogla sam ga zamisliti kako prijateljski udara Jamesa po leđima i razgovara s njim o seksu sa mnom, kao muškarac s muškarcem. Vicki ima pravo. Doista sama moram reći Jamesu da se Jude vratio - moram mu objasniti svoje osjećaje, prošle i sadašnje. To će biti potez kojim ću preduhitriti protivnika, jer nekako, negdje, on će saznati za Judea, a bilo bi najbolje da to čuje od mene.

- Ali to ne mogu učiniti *e-mailom* - rekla sam čim smo Vicki i ja ostale same.

- Onda telefonom?

- Ne valja.

- Ali moraš to uskoro učiniti. Vidjela sam kako te Jude gleda. Priprema se za bitku.

- Zašto sa *mnom*?

- Jer se nisi bacila na njega. Što ako *on* nazove Jamesa? Gotovo bi se isplatilo otputovati u New York da mu to kažeš.

- Ne mogu.

- Čak ni na brzinu? Kao što je on došao ovamo?

Zvučalo je jednostavno - odvesti se onamo, ispričati Jamesu o Judeu, voditi ljubav kako bih mu pokazala da je *on* taj kojeg volim, odvesti se natrag. I doista sam razmišljala o tome dok sam pomagala Vicki raščistiti stol u blagovaonici. No bojala sam se da neću

moći opet otići ako se vratim onamo - da mi James neće *dopustiti* da odem kad sazna za Judea, da ću opet otupjeti od svojeg života ondje i neću moći misliti sve dok ne naiđe sljedeća savršena oluja zbog koje ću puknuti. Također mi je palo na pamet da bi vođenje ljubavi moglo djelovati negativno ako je manipulativno, a u tom bih slučaju ugrozila najelementarniju vezu koju James i ja imamo.

Možda bih se i dalje mučila takvim razmišljanjima da nisam dobila novu temu. Lee je otišla, a Vicki i ja smo čistile radne ploče u kuhinji kad je ona otišla u predvorje kako bi otvorila ulazna vrata nekomu tko je pozvonio. Čula sam uzbuđene zvukove, ali je radila perilica suđa pa nisam čula riječi. Ali sam čula svaku riječ kad se vratila i rekla glasom koji je bio malo previše veseo: - Pogledaj tko je upravo stigao!

Iza nje pojavili su se moji roditelji.

Moji *roditelji*.

Međutim, apsurdno je da je moj prvi osjećaj bio olakšanje. Da su došli pola sata ranije, naletjeli bi na Ameliju i Judea. *Pet* minuta ranije, i naletjeli bi na Lee.

Moj drugi osjećaj bio je krivnja. Claire i Roger Scott, razvedeni ali spojeni u ovoj misiji spašavanja, vozili su se dva sata iz Portlanda kako bi me odveli natrag kući, ili je barem tako mislio um malene djevojčice u meni.

Moj posljednji osjećaj bio je ozlojeđenost. Nisam bila spremna za njih.

Otvorila sam usta, ali iz njih nisu izišle nikakve riječi. Uhvaćena između zadovoljstva i strepnje, mogla sam jedino krpom obrisati ruke. Moji su roditelji privlačan par - mama sa sitnim borama oko očiju i dugom crvenkasto-kestenjastom kosom koju je iza ušiju držala tanka žuta vrpca što ju je zasigurno skinula s nekog dara, tata s malo kose ali s nevjerojatno glatkom kožom. Oboje su imali oko pet kilograma više no što bi njihovi liječnici željeli, ali su izgledali mladenački u trapericama i majicama. Tako poznati. Tako dragi. U meni su izazvali osjećaj malodušnosti.

Progutala sam slinu. - Mama. Tata. Kako ste znali gdje sam?

Znala sam da je mama sumnjala, ali sam se iznenadila kad je rekla: - James je nazvao. Rekao je da si dobro, ali željela sam se sama uvjeriti, a tada je tvoj otac rekao da ne želi biti isključen, i evo nas ovdje.

- James je nazvao *tebe*?

- On te voli, Emily - reče tata. - Zvao je tvoju majku više puta.

Ahh. - *Ti* si mu rekla za Bell Valley.

- Pa, kako sam mu to mogla ne reći? - upita Claire. - Najprije sam ga poslala na druga mjesta, jer nisam bila *posve* sigurna gdje si, a ipak njega okrivljujem za ono što se dogodilo.

- Nije on kriv - reče tata. - On je odgovoran čovjek.

- Mislila sam da smo se složili da se u tome ne slažemo, Rogere.

- Ti i ja smo se složili, ali Emily i ja nismo.

- Onda je James opet nazvao - nastavila je mama, isključivši tatu - a zvučao je tako umorno i zabrinuto da me zapekla savjest. Znala sam koliko si voljela ovo mjesto onog

ljeta, a kad smo neki dan razgovarale, doista sam te pogodila u živac. - Zaustavila se prije nego je spomenula Judea i nasmiješila se Vicki. - Izgledaš *predivno*. Majčinstvo ti očito odgovara. Je li tvoja kći u blizini?

- Kako znaš da ima kćer? - pitala sam. Jednako kao ni san o Judeu, bila sam sigurna da nisam spomenula Charlotte.

Mama je pogledala fotografiju na ploči od pluta kraj telefona. - Jer je ona malena djevojčica slika i prilika Vicki Bell.

Upitno uzdignutih obrva, okrenula se Vicki, a ona je rekla:

- Njezin ju je tata odveo u Utočište. Obožava mačke.

Odjednom mi je nešto palo na pamet. - Želi li jednu? - pitala sam Vicki. - Ondje je mačkica kojoj je potrebna posebna njega jer ima neurološki problem. Trebaju joj maleni prostori, kao što je dječja soba. Mislim da bi je trebala uzeti.

No Vicki je odmahivala glavom čak i prije nego sam završila. - U trenu bih to učinila. Charlotte bi je obožavala, ali nisu svi moji gosti ljudi koji dolaze radi Utočišta. Zbog onih koji možda pate od alergija, Crvena lisica ne smije imati kućne ljubimce.

- Je li to druga beba koju vidim kako raste? - mama je pitala Vicki. Nevjerojatno, jer se jedva naziralo izbočenje, ali mama doista ima šesto čulo kad je riječ o majčinstvu. Mene nikad nije pitala jesam li trudna. Znala bi.

- Svakako - rekla je Vicki - ali vi morate razgovarati. Želite li u radnu sobu? - pitala je mene.

- O, ne - odgovorila je mama dok se osvrtna po kuhinji. - Ova me prostorija zove. Veoma seoski. Jesu li ormarići od hrastovine?

- Jesu - potvrdila je Vicki. - Originalni su.

Jasno je da će mama cijeliti nešto što sam ja uzela zdravo za gotovo. Ona uvijek zapaža detalje. Nekoć sam mislila da je to i moja osobina, ali se moj život ispunio s tako mnogo detalja da nisam vidjela niti jedan.

- Onaj štednjak nije original - govorila je mama.

- Ne. Najmoderniji kućanski aparat, barem je to bio prije četiri godine.

- Pa, pravi je. I ovaj stol. - Rukom je prešla po starom drvu.

- Tako je topao. - Izvukla je stolicu i sjela, ozareno se smiješeći. - Rado bih popila kavu. Zapravo, sama je mogu skuhati.

- Počela je ustajati, ali sam je pritisnula natrag.

- Ja ću je skuhati.

- I možda nešto za grickanje? Tvoj je tata gladan.

- Tvoja je mama gladna - usprotivio se tata, ali je zvučao kao da joj želi udovoljiti.

Bila sam zahvalna na činjenici da sam imala neki zadatak. Dok se Vicki otišla pozabaviti gostima koji u nedjelju odlaze, pripremila sam kasni doručak od onoga što smo maločas stavile u hladnjak.

- Impresionirana sam - primijetila je mama kad sam im poslužila francusku pitu od jaja uz prilog od kobasica, šparoga i kukuruznih popečaka.

- Podgrijavanje je moja specijalnost.

- Mislio sam da je tvoja specijalnost korporacijsko parnič- nje - rekao je tata. - Kaniš li to jednostavno odbaciti zbog tog... tko god taj tip bio?

Kratko sam zurila u njega, a zatim sam zakolutila očima.

- Zapanjena sam kad vidim kako si sve pogrešno shvatio. On se zove Jude, tata, a ono što se događa sa mnom nema baš nikakve veze s njim.

Još uvijek držeći vilicu i nož, tata se dlanovima oslonio na rub stola. - Molim te, dušo. Znam kako idu te stvari. Udaš se, sve je sjajno, onda nastane rutina, a ti počneš maštati o prošlosti i vidiš u njoj ono čega nije bilo.

- Ja to nisam činila - naglasi mama.

- Ne obraćam se tebi, Claire. Obraćam se Emily.

- Ni ja to nisam učinila - rekoh mu. - Predozirala sam se onim što sam imala u New Yorku i trebao mi je odmor.

- Hm-mm - mrmljao je tata i pojeo nekoliko zalogaja dok smo mama i ja razmijenile poglede. Nisam bila posve sigurna da je ona moja saveznica, osobito sa svojim mišljenjem o Jamesu. No ipak sam se bolje osjećala s njom ovdje.

Tata je spustio vilicu. - Tvrdila si da voliš Judea, ali nikad nisi željela da ga upoznamo. Znala si da bi mi bio mrzak, nisi li, jer nije imao nikakvu budućnost pred sobom.

- Kako to znaš?

- Živio je ovdje. Ovdje nema ničega.

Uvrijedila sam se. - Zar nikad nisi čuo o Utočištu za životinje Bell Valleyja? Jude bi trebao voditi cijeli taj posao. Putuje diljem svijeta po poslu povezanom s Utočištem. - To je bilo teoretiziranje, naravno, jer Jude obično putuje samo radi Judea. Ali tata nema pravo omalovažavati gradić o kojemu ništa ne zna. - Što se tiče ovoga gradića, poznat je po tome da nudi sklonište ljudima koji ne slijede glavnu struju, a iskreno rečeno, trenutno se i ja ubrajam među te ljude.

- A glavna struja je James.

- Glavna struja si *ti* - uzviknula sam.

- Zapravo, to je James - uporno je tvrdio. - Ti si ga napustila. To je pogreška, Emily. James je najbolje što imaš. Drži te na pravom putu.

- Kao da ja to ne mogu sama?

- Ne, trenutno ne možeš. *Pogledaj se.*

Pogledala sam se - ljetnu haljinu što sam je jutros odjenula, zatim svoje ruke, posve mirne i opušteno - zatim sam opet pogledala tatu. - Već mjesecima nisam ovako dobro izgledala.

- Istina je, Rogere.

- Pa jasno, ti ćeš stati na njezinu stranu, Claire. Ni ti nikad nisi željela raditi.

- To je netočno, tata. Mama je naporno radila kao majka. Pa, možda ja želim isto. Možda želim imati djecu i ostati kod kuće s njima.

- Ali ti imaš *karijeru* - bio je uporan. - Kakvog bi smisla imalo odreći se toga?

- Svrha karijere je - naglašeno sam rekla - da imam nešto raditi prije djece, a zatim kada djeca pođu u školu.

Puhnuo je kroz nos. - Karijera i majčinstvo teško se usklađuju. Zar to želiš?

- Da.

- Potratit ćeš svoj potencijal?

- Potencijal za što? - pitala sam. - Da budem odvjetnica? Što je s mojim potencijalom da budem majka? Prijateljica. *Ljudsko biće?*

Uperio je vilicu u mene. - Izostavila si suprugu. - Vilica je nabola kukuruzni popečak koji je brzo nestao u njegovim ustima.

Mama ga je ljutito gledala. - Tako si nazadan, Rogere.

Slegnuo je ramenima. - Tako je to u mojem svijetu.

- Upravo zato ja više nisam u njemu - rekla je, ustala i izišla iz kuhinje.

Neko smo vrijeme sjedili u tišini, a tata je polako jeo. Napunila sam naše šalice kavom. Na koncu je spustio vilicu. Činilo se da pokušava odlučiti što će reći kad se mama vratila i rekla: - Mislim da bismo trebali prošetati. Treba mi zraka.

Tata joj je rado udovoljio. Poslala sam ih van dok sam čistila kuhinju, a nešto kasnije našla sam ih u velikoj prodavaonici. Mama je još uvijek razgledavala robu, mada je pletena košara što ju je nosila već bila puna malenih stvarčica za kuhinju, svijeća i sira. Nekoliko sam minuta razgledavala s njom, a zatim sam je ostavila da plati dok sam ja tražila tatu. Našla sam ga na klupi odmah ispred ulaza i sjela kraj njega.

- Pa, ovdje je mirno - priznao je dok je gledao preko travnjaka.

- Bez obzira što se sada događa - rekla sam kako bih ga umirila - ne kanim ostaviti Jamesa.

- Pa, još uvijek nosiš njegov prsten.

- Volimo jedno drugo.

- Tvoja majka i ja također volimo jedno drugo, ali ne možemo zajedno živjeti. Žalosti me pomisao da si to naučila od nas. Želio sam nešto bolje za tebe.- Znam.

- Imao sam snove za tebe.

- *Tvoje* snove.

- I tvoje, mislio sam. - Pogledao me u oči. - Kad se to promijenilo?

- Pretprošli petak, kad sam shvatila da mi taj san više ne odgovara.

- Bila si umorna. Nisi mislila ozbiljno.

- Sad nisam umorna, a mislim ozbiljno. Ovo je moj život, tata. *Moj* život. Nije tvoj, i nije mamin. Ja biram.

Opet se zagledao preko travnjaka. Uzdahnuo je i polako odmahnuo glavom. - Pa, istina. Ali želiš moj blagoslov, a ja ti ga ne mogu dati.

Tada nam se pridružila mama, pogledavajući na sat. Te je večeri imala organizirano prikupljanje sredstava u bolnici, što znači da bi morali krenuti kući. Oboje sam zagrlila, mašući kad se mama okrenula i pogledala me, a ona je i sama mahala sve dok se automobil nije izgubio iz vida. Tata se nije okrenuo, niti je mahnuo.

Imao je pravo. Doista sam željela njegov blagoslov.

No ja imam pravo. Ovo je *moj* život, pa ja mogu birati.

Kako bih mogla imati oboje - moj izbor i njegov blagoslov?

I kako da se ne opterećujem razmišljanjem o tome?

Rješenje je bilo u odvlačenju pozornosti na nešto drugo.

U ponedjeljak sam se preselila u vrtlarovu kućicu. Prostorija je bila manja od one u potkrovlju, uređena u zelenim tonovima šume, a ne plavim i bijelim. Nakon što sam se raspakirala, neko sam vrijeme sjedila na klupi okrenutoj prema šumi, no kad je privlačnost šume postala previše jaka, pošla sam onamo. Šumovi oko mene bili su nedužni, mirisi oštri dok su se zrake sunca probijale kroz krošnje. U početku sam neodređeno lutala, udišući miris smole i plodnoga tla, apsorbirajući mir. Uskoro sam hodala uz kameni zidić. Srećom, danas nisam naišla na zmiju, premda sam pomno pazila. Vidjela sam samo par crvenih vjeverica, jastreba i nekoliko rojeva mušica, te sam hodala do potoka.

James je u New Yorku. Još se nije javio.

A ženka kojota? Ni ona nije ovdje.

Sama sa svojim mislima, neprestano sam se prisjećala našeg ljubavnog sastanka. Možda sam se držala toga kao dokaza da moj muž i ja još uvijek imamo neku vrstu veze.

Ali... što ako je seks sve što imamo? Što ako smo se zavaravali vjerovanjem da među nama postoji nešto više? Što ako je tata u pravu, da se nekoga može voljeti iako se s tom osobom ne živi? Što ako se moj bijeg svodi samo na to? Fizički privlačimo jedno drugo. To je sve.

Ta me mogućnost progonila dok je ponedjeljak prolazio bez ikakve riječi od njega. Nadala sam se da će nam slučaj Lee biti zajedničko područje. Na kraju krajeva, James i ja upoznali smo se zahvaljujući pravu. To imamo od početka.

U utorak sam mu poslala poruku. *Jesi li dobro?*

Radim, odgovorio je, što mi ništa nije govorilo, ali je ukazalo na najgore stvari u elektronskoj komunikaciji. Nedostaje izraz lica, ton glasa, kontekst, pa se riječi mogu shvatiti na različite načine. Obeshrabrila me ta jedna jedina riječ.

Međutim, suprotno tomu, elektronska je komunikacija sjajna ako čovjek nije raspoložen za cijelu raspravu. Zato sam mami poslala poruku i zahvalila joj na dolasku. Ona mi je odgovorila da me voli.

Poslala sam poruku tati kako bih i njemu zahvalila što je došao. Nije mi odgovorio. Zapravo, on nikad ne šalje poruke, ali nadala sam se da će se to promijeniti. Moj san, očito. Ne njegov.

Stalno sam nešto radila.

Zapravo, to bi se moglo pogrešno shvatiti. Nakon što proteklih deset godina uopće nisam imala vremena zabavljati se, iznova sam otkrivala zadovoljstvo kad čovjek ima vremena što ga treba ispuniti. A doista se imalo što raditi. Kad sam boravila u Utočištu, ako nisam u odjelu za rehabilitaciju poticala moju mačkicu da jede, kupala sam pse ili timarila konje, a ako nisam bila sa životinjama, bila sam s Bobom Bixbyjem. Ako nisam

bila u Utočištu, pomagala sam Vicki u pansionu, ili razgledavala ponudu u knjižari, ili sam - kakva li iznenađenja - bila na masaži u salonu, nekoć samo frizerskom, ali sad je proširio svoju djelatnost uključivši i njegu tijela.

James nije zvao, nije slao *e-mailove* ni tekstualne poruke na mobitel.

Zato sam čuvala Charlotte, što je pomagalo na posve drukčiji način od skretanja pozornosti. Kako mi Vicki nije željela naplatiti sobu, i budući da je zbog trudnoće povremeno patila od migrene, mijenjala sam je tijekom kasnih poslijepodnevni sati. Charlotte je bila šutljiva dok nije shvatila da sam spremna uvijek iznova čitati *Ružičasti svijet*, što njezina majka očito nije bila voljna činiti. Nakon toga uslijedila je priča *Moja mama kaže da ne postoje zombiji, duhovi, vampiri, demoni, čudovišta, zlodusi, vilenjaci ili stvorovi* koju sam čitala dok obje nismo napamet naučile sve riječi.

U ponedjeljak sam večerala s Vicki i Robom, rebarca na roštilju za koja je Rob ponosno ustvrdio da su pripremljena po njegovu najboljem receptu, a Vicki je s ljubavlju napomenula da je to njegov *jedini* recept. U utorak sam bila na večeri u Grillu s Lee, koja je bila na čekanju neke vrste, čekajući da netko aktivira kameru na njezinu krovu. A srijeda uvečer? Nije bila večera, već *cappuccino* s vlasnicom knjižare.

Zapravo, nije bila samo ona. Večeri srijedom ovdje su očito neka vrsta rituala, improvizirano okupljanje svih koji žele razgovarati o knjigama. Pošla sam onamo iz radoznalosti, da bih vidjela kako grupa ljubitelja knjige funkcionira u usporedbi s mojom kod kuće, a budući da sam svakog jutra sve dulje spavala, nije mi trebao *cappuccino* da me drži budnom.

Grupa je bila promjenjiva, otvorena svima u gradiću, a ja sam bila spremna za literarnu raspravu, što se zacijelo događalo kad bi se pojavili i muškarci. Te su večeri bile nazočne samo žene različitih dobi, od tridesete do šezdesete. Nekolicinu njih upoznala sam prije deset godina, premda ih nisam dobro poznavala, ali se činilo da to nije važno. Odmah su me uvukle u razgovor koji je počeo činjenicom da sam ja pravica i prešao na pravnički triler što ga je jedna od žena pročitala, zatim na triler s paranormalnom tematikom što ga je pročitala druga žena, a potom na stručnu knjigu koja govori o privlačnosti tih vrsta romana.

Činilo se da smo te večeri ondje upravo zbog pitanja zašto čitamo trilere.

Knjižara je bila zatvorena, a premda smo započele razgovor u malenom području za sjedenje, kasnije smo zašle u prolaze između polica, tražeći ovu ili onu knjigu. Prešle smo na biografije, pa su se na podu uz našu kavu nalazile biografije Thomasa Jeffersona, admirala Richarda Pearyja i Coco Chanel, kad se oglasilo zvono na ulaznim vratima.

Naša je voditeljica pogledala preko ramena, a zatim opet nas. Širom je otvorila oči i stavila prst na usne. - Nismo ovdje.

- Ima li koga? - doviknuo je muški glas, dubok i poznat.

15. poglavlje

U trenu sam skočila na noge i začas se našla kraj vrata. Bacila sam mu ruke oko vrata i tako ga neko vrijeme držala prije nego sam se malo odmaknula. Ovoga je puta imao samo jednodnevnu bradu, ali njegove su hlače bile zgužvane od vožnje, rukavi neuredno zavrnuti. Usprkos savršeno ošišanoj kosi, frizura mu je ipak bila u neredu, a oči su mu djelovale umorno. Potražila sam zadovoljstvo u njima, ali nisam mogla prodrijeti dalje od umora. Ipak mi je rukama obujmio struk. To je bio dobar znak. Ali bile su teške, i nisu se micale.

- Hej - šapnula sam. - Kako si znao gdje smo?

- Tko to mi? - šapnuo je i on.

Mogla sam samo reći da su to poznanice koje vole knjige, ali nešto u meni željelo je da vidi - zapravo, željelo je da *one* vide. Kasnije ću shvatiti da je bilo dobro javno obznaniti njegov dolazak ovamo. Međutim, u tom sam trenutku jedino mogla misliti da on, čak i ovako umoran, prekrasno izgleda, i da je moj.

Uzela sam ga za ruku i pavela k ostalima. - Hej, ljudi, ovo je moj muž. James, upoznaj Monicu, Shelly, Angelu i Jane - i Vickie, Book V, vlasnicu knjižare.

Svakoj se uljudno nasmiješio, ali mi je brzo promrmljao.

- Napola spavam. Imaš li krevet?

Sigurna sam da sam iza sebe ostavila nekoliko nasmiješenih lica, ali moj je pogled ostao na Jamesu. Podigla sam slobodnu ruku i mahnula, te ga pavela natrag do vrata. Noć je bila topla pod pokrivačem od oblaka, ali nisu me zanimale zvijezde ni mjesec. Bila sam zabrinuta; James je uistinu izgledao iscrpljeno. Obuzelo me ushićenje; *ponovno* je vozio cijeli taj put. Bila sam znatiželjna.

- Je li te Vicki poslala ovamo? - pitala sam i provukla ruku ispod njegove kako bi mi bio što bliže dok smo hodali prema pansionu.

- Da. - Njegova je ruka našla moju, prsti su nam se isprepleli, stisnuli. Željela sam vjerovati da i njemu treba bliskost jednako kao i meni. Ali njegovi su prsti bili napeti, podsjetili su me na stanje u kojem se nalazilo moje tijelo kad sam otišla iz New Yorka.

- Krenuo si ravno s posla?

- Otišao sam u četiri - rekao je veoma tihim glasom, kao da mu je i glas veoma umoran.

- Glupi potez, prometna - prometna gužva i sve to.

- Je li bilo teško na poslu?

- Moglo bi se reći.

Više ništa nisam pitala. Nisam *željela* pitati. Posao je ovdje neprijatelj, ili jedan od neprijatelja.

A drugi? Na zvuk tihe vibracije, James je zavukao ruku u džep i izvadio mobitel. Njegov se korak nije pokolebao dok je proučavao ekran, nešto utipkao palcem i vratio mobitel u džep.

- Je li to novi? - pitala sam.

- Tvrtka je dobila dobru ponudu. Ovo je najnoviji model.

Najnoviji model. Baš lijepo. Nisam to rekla jer sam znala da bi osjetio moj sarkazam, a nisam željela da njegov posjet započnemo time. Osim toga, izgledao je previše umorno za razgovor.

Preostali komadić puta prešli smo u tišini. Kad sam ga pvela kolnim prilazom, rekao je: - Stražnja vrata?

- Zapravo, druga vrata - odgovorila sam i prošla kraj pansiona prema vrtlarevoj kućici. Osjetila sam kako je ustuknuo kad sam posegnula za kvakom.

Počeo se po stražnjem dijelu glave na poznati, pomalo šaljivi način i rekao glasom koji je bio dovoljno dubok, dovoljno *promukao* da bude izrazito seksi: - Ovaj, dušo, mislim da mi ovoga puta treba krevet.

- Ovdje je.

Propustila sam ga ispred sebe. Prostor je bio dovoljno malen - dobro, dovoljno *síćušan* - da ga jednim pogledom prouči, ali krevet je bio velik, a premda je zauzimaio veći dio prostorije, Vicki je unutra uspjela natisnuti ormar i klupicu. Kupaonica, dodana u vrijeme preinake, bila je dovoljno prostrana i moderna da nadoknadi ono što je sobi nedostajalo.

Isključivši svijet, naslonila sam se na vrata i čekala da me James zagrli. Sjećanja na petak uvečer u valovima su prelazila iz uma na tijelo. Promatrajući ga, duge noge, široka leđa, razbarušenu kosu, bila sam spremna.

Začas je skinuo košulju, zatim se spustio na stolicu i skinuo pojas, cipele i čarape. Zastao je kod hlača samo da bi izvadio mobitel, koji je zacijelo vibrirao uz njegovo bedro, jer ga je podigao, pogledao maleni ekran i natipkao odgovor. Ostao je u njegovoj desnoj ruci dok je lijevom micao pokrivač. Odložio je telefon na maleni noćni ormarić dok se spuštao na krevet, ispustio zvuk olakšanja i odmah zaspao.

Ne. Očito među nama nije riječ samo o seksu.

No znala sam kako se on osjeća. I ja sam se znala tako osjećati, toliko umorna da nisam mogla govoriti. Neko sam vrijeme sjedila na krevetu, razmišljajući o tome da drugo putovanje ovamo mora nešto značiti. I onaj zvuk što ga je stvorio trenutak prije nego je zaspao? Olakšanje jer je sa mnom? Olakšanje jer se ispružio? Olakšanje jer leži na čistim, svježim plahtama?

Ili ga je šuma tako brzo uspavala? Zasigurno je osjećao miris borova i tla; prožimaju kućicu. No s druge strane, meni je trebalo neko vrijeme dok opet nisam počela osjećati mirise. Tijekom svoje prve noći ovdje bila sam zatrpana dojmovima do točke obamrlosti.

Sjetivši se kako mi je Vicki tada udovoljavala, skoknula sam do pansiona dok je James spavao i poharala hladnjak. Vratila sam se s hladnim napicima i sendvičem, a tek što sam - krajnje tiho - otvorila vrata, vidjela sam da James sjedi na rubu kreveta.

- Kamo si otišla? - pitao je, zvučeci promuklo i uzrujano.

Podigla sam hranu. - Gladan?

Jedva se pomaknuo. - Reci mi da je onaj tip bio u kuhinji.

Budući da sam u posljednje vrijeme bila posve opsjednuta *ovim* tipom, nisam odmah shvatila. - Jude? Zašto razmišljaš o Judeu?

- Je li bio?

- Ne. - Bila sam oprezna. - Kako znaš da je u gradiću?

- Nisam znao. Pogodio sam. Svejedno mi je. Dođi ovamo.

Spustila sam hranu na klupicu i prišla krevetu. Izula sam tenisice, a zatim se riješila i ostale odjeće, dok je on gledao. Posegnuo je za mnom prije nego sam sve skinula, povukavši me uza se i strastveno me poljubivši.

Ono što se nakon toga događalo bilo je još mahnitije od onoga u šumi, i to ne samo s njegove strane. Ispunjena njegovim mirisom i poznatom teksturom njegova tijela, nikako se nisam mogla nasititi. Uzimala sam i zahtijevala više. Zaključila sam da mi to duguje, jednostavno zato što nije odgovarao na moje poruke.

Glasno je dahtao kad smo završili. Privinuvši me uza se, čvrsto me držao. - Što je to bilo?

Prošla je cijela minuta prije nego sam uspjela progovoriti. Na koncu, s obrazom na njegovu ramenu, uspjela sam slabašno reći: - Svjež zrak. Razdvojenost. Pojačana osjetila.

- Nedostajao sam ti? - pitao je, a u glasu mu se osjećao smiješak.

- Jesi.

Duboko je uzdahnuo. - Dakle. Pričaj mi o njemu.

Priljubila sam se uz njega. - Ne sada.

- Moram znati. Koliko dugo je već ovdje?

Mogla sam reći da Jude nije važan. Samo što je Jude važan Jamesu, a stvorio bi pogrešan zaključak kad mu ne bih objasnila.

- Tjedan dana - rekoh.

Njegovo se tijelo nije promijenilo - nije se napelo ili odmaknulo - nije se čak ni *ukočilo*, već je samo ostalo sablasno nepomično. - To je koincidencija.

- Da. Kad sam otišla, nisam planirala doći ovamo.

- Jesi li znala da će on biti ovdje?

Tada sam se podigla iznad njega, želeći da njegove oči vide moje. - Želiš istinu, James? U svojem posljednjem pismu rekao je da će se vratiti ovamo krajem mjeseca. Mislila sam da ću moći doći ovamo i otići prije nego on stigne. Nije znao da ja dolazim. Samo se vratio ranije.

- A ti nisi otišla kad si ga vidjela ovdje?

- Zašto bih? Rekla sam ti. Nisam došla radi njega.

- Tako je. Cimerica s fakulteta. Njegova sestra. - Izgledao je skeptično.

- Nije samo to - rekla sam jer je James sada doista bio *sa mnom*. Slušao je i razmišljao. - To je ljeto bilo drukčije. Upisala sam pravni fakultet. Nije me zabrinjavao moj životopis. Ovdje sam bila slobodna. Nije bilo nikakvih ograničenja, nikakvih očekivanja. Činila sam ono što sam željela i kad sam željela, a roditelji su mi to dopuštali jer sam bila s Vicki. Nisam imala nikakvu odgovornost. Nikakvih briga. Nikakvih zahtjeva. *Zato* sam se vratila. Kako bih mogla *disati*.

Malo je razmislio, a zatim je oprezno rekao: - Dobro. I nisi sanjala o Judeu?

- Ono čega se sjećam iz snova bio je kojot. Jesam li doista izgovorila Judeovo ime?

- Ne - priznao je. - Tvoja ga je mama spomenula. Nakon toga, neprestano sam čuo njegovo ime. Zamišljao sam ga.

Dotaknula sam mu lice. - Ne moraš se zabrinjavati. Vjeruj mi. Molim te?

Podigao je ruku do stražnje strane moje glave, primaknuo moje lice bliže svojem, ali poljubac je bio nježan, blag kao i njegov glas kad je rekao: - Nikad ranije nije bilo ovako.

- Bilo je - zamišljeno sam rekla, spustivši mu glavu na prsa. Srce mu je ravnomjerno kucalo. - U početku.

Minutu je šutio, a potom je kiselo rekao: - Nastavi. Nisam siguran da će mi se sviđati, ali znam da imaš teoriju.

- U gradu sam se osjećala skućeno. Ovdje sam živa.

Opet je šutio prije nego je promrmljao: - Ne, nije ono što želim čuti. - Ispružio je ruku i dohvatio svoj mobitel. Nakon što je pročitao tekst na malenom ekranu, pritisnuo je nekoliko tipki. Željela sam vjerovati da ga isključuje, ali je ekran ostao osvijetljen. Spustio ga je na krevet kraj svojeg boka.

- Ne mogu otići iz New Yorka, Em. Ondje je sve što sam oduvijek želio.

- Na što točno misliš?

- Posao. Novac.

- Nije me briga za novac. Novac nije važan.

- Važan je ako želimo živjeti u New Yorku.

- Jesmo li uživali u novcu? Jesmo li s tim novcem radili stvari koje su važne? Ne. Nismo imali vremena. Ti voliš trčati, ali već mjesecima nisi trčao, ali dobro, razgovarajmo o tvojem poslu. Zar se doista, iskreno, baviš onom vrstom slučajeva o kojima si sanjao? Jer ja ne. - Podigla sam se na lakat, opet osjetivši potrebu pogledati ga u oči. - Da, znam, oboje imamo posao, a drugi ga pravnici nemaju - i da, znam da imamo hipoteku i kredite, i treba nam novac - i *da*, plaćamo svoje dugove. Ali pogledaj Waltera. On je punopravni partner. Posvemašnja sigurnost na poslu, nema kredita i *golema* mjesečna zarada, ali ima isti ludi način života kao i mi.

James je nehajno odmahnuo rukom. - To je Walter.

- To je svaki poznati odvjetnik za kojeg znam - uporno sam tvrdila, a on me na to povukao tako da sam ležala na njemu, te mi objema rukama obujmio lice. Njegov se pogled s mojih očiju spustio na moje usne. Kad me ovoga puta poljubio, njegova su usta bila elokventna.

Znala sam da me želi ušutkati. Ali također je u meni stvarao osjećaj da sam voljena - zadovoljna, umirena, *ushícena* - a to mi je bilo tako silno potrebno da se nisam bunila. Nakon što smo ponovno vodili ljubav, opet sam se počela pitati je li seks jedino u čemu se možemo složiti. On je tada već tiho hrkao.

I ja sam spavala, ali ni izbliza onako čvrsto kao on. Probudila bih se čim bi se pomaknuo, bojeći se da će se opet iskrasti po mraku, a moramo još razgovarati.

Međutim, na koncu se u mraku te noći razgovaralo jedino u šumi. Vrtlareva se kućica nalazi u prvom redu te posebne koncertne dvorane, a moji su kojoti imali glavne uloge. Čula sam lavež i cvilež koji su pratili duet zavijanja. Tijekom jednog nastupa, otvorila sam prozor, napola se nadajući da će zvukovi probuditi James a, ali nisu.

Probudio ga je mobitel.

Mene je probudilo njegovo psovanje dok je među plahtama tražio telefon. Pogledala sam preko ramena i promatrala ga kad se javio.

- Dobro jutro. - Zvučao je pospano dok je škiljio na svoj sat i opet opsovao, ovoga puta ispod glasa. - Devet. Vidim, Mark. Žao mi je. Očito nisam čuo budilicu - lagao je, sagnuo glavu i protrljao zatiljak. - Znam. U osam. Kako je prošlo? - Dok je slušao, trljao je oči palcem i kažiprstom. - Dobro. Mogu to obaviti, ali ne danas. Ne mogu držati glavu uspravno. Da, sigurno. Ima mnogo toga naokolo. - Šutio je. - Ne. Ništa se ne događa. Ne, Emily je sjajno. Da. Razumijem. Bit ću ondje sutra.

Kad je završio razgovor i spustio se natrag na jastuke, okrenula sam se prema njemu. Neko je vrijeme zurio u grede na stropu, a zatim je okrenuo glavu na jastuku. Njegove su plave oči bile umorne. - Propustio sam sastanak u osam sati.

Nisam željela reći da mi je žao. - Zar si planirao biti ondje?

- Namjeravao sam se javiti mobitelom. - Rukom je pokrio oči. - Ovo je bio grozan tjedan, baš ti hvala, Emily. Ne mogu spavati. Stan je svinjac. Kad sam na poslu, samo sam - samo sam napola ondje. - Uzdahnuo je. - Mark je intuitivan čovjek. Zna da se nešto zbiva. Rekao bih mu - rekao bih mu o čemu je riječ kad bih to znao. - Nije pomaknuo ruku kad je rekao:

- Prošli tjedan su u Central Parku uhvatili kojota.

Zapanjeno sam dahnula. - Nisu ga ubili, je li?

- Ne. Uspavali su ga i premjestili. Tko zna, možda nekamo u ovom području. Zaključili su da se izgubio, dolutao u grad i nije znao kako da iziđe.

Crpeći iz onoga što me Jude naučio, nastavila sam priču.

- Pa su ga pustili u nekom pošumljenom području gdje može naći hranu potrebnu za preživljavanje, ali nije mogao ostati ondje. Kojoti brane svoj teritorij, a taj je zacijelo bio zauzet. Stoga je pošao dalje dok nije našao prostor za sebe. - Bila je čudesna, ta analogija. - Ovdje sam vidjela svojega kojota, James - mislim doslovno, vidjela sam ženku kojota. Dopušta mi da gledam njezine mladunče kako se igraju.

Shvatio je poruku. Maknuo je ruku i pogledao me. - Ne mogu raditi u malenom gradiću, Emily. Potječem iz jednog takvog. Ne mogu se vratiti.

- Ne tražim to od tebe. Ne želim ovdje živjeti.

- Ali nešto te odvuklo natrag.

Pokušala sam objasniti. - Pomisli na utočište, maleno 'u'. To meni znači Bell Valley. I onog sam ljeta bježala. Prijemni ispiti, intervjui, testiranja - sve mi je to bilo previše. Kad sam tek stigla ovamo, spavala sam tri dana.

- Tada ili sada? - umorno je pitao.

- Oboje. Pa, ne baš tri cijela dana, ali znaš na što mislim.

- Svakako. U ovakvim se mjestima nema što drugo raditi.

- Ali ima - blago sam ustvrdila, jer sam po tom pitanju imala više strpljenja s Jamesom nego sa svojim ocem. - Ima knjiga, bicikla i staza u šumama. Svake subote u srpnju i kolovozu održava se poljoprivredni sajam. I, da, tu je Utočište u kojemu je pomoć uvijek potrebna. I prijatelji. Ovdje sam imala *dobrih* prijatelja.

- I Jude.

Uzdahnula sam. - I Jude. On je bio moj prvi ozbiljan momak. Kao i sve ostalo tog ljeta, bio je drukčiji. Pitaj ga o njegovoj karijeri, i nasmijat će ti se u lice. Sve povezano s njim bilo je bezobzirno. To me fasciniralo. Ja nikad u životu nisam bila bezobzirna.

- Do sada - rekao je James, a oči su mu bile tužne, glas tih. - Jednostavno ne znam što da radim s tim, Em. I tako sam - tako sam silno umoran.

Nagnula sam se prema njemu i nježno ga poljubila, a zatim sam ga gledala kako spava dok mi nije počelo kruliti u želucu. Žudeći za kavom, odjenula sam se i šmugnula van. U kuhinji je bila gužva. Vicki i Charlotte su nešto radile za stolom, Rob je stajao na ljestvama i bavio se ukrasnom zidnom štukaturom, Lee je bila kraj štednjaka.

Sve su se oči okrenule prema meni, znatiželjne i pune iščekivanja, ali premda je bila ugodna spoznaja da im je stalo, nisam željela razgovarati.

- Izgledao je iscrpljeno - rekla je Vicki kad sam joj usput dotaknula rame.

- Premalo spava - složila sam se i ušla u blagovaonicu. Uzela sam pladanj s hrpe namijenjene onima koji dulje spavaju, napunila ga kavom, sokom, tvrdo kuhanim jajima, voćem, pecivom od višanja i čokolade i pogačicama.

- Opa - zadirkivao me Rob dok sam prolazila kroz kuhinju - doručak u krevetu?

- Kad se probudi - rekla sam i izišla.

Probudio se u podne i pojeo sve što ja sama nisam pojela, čak je popio hladnu kavu - sve bez micanja s kreveta. Crvena lisica nije Bijeli slon gdje smo odsjeli tijekom bračnog putovanja u Nantucketu, ali doručak u krevetu je doručak u krevetu.

- Ona je sve to napravila - zaključio je.

Kimnula sam. Kliznuo je niz jastuke i protegnuo se. - Dobra je. Mogla bi dobro zaraditi kad bi imala vlastitu pekaru ili slastičarnicu.

- To je bio njezin san. Kanila ju je otvoriti sa svojim mužem.

Prekrižio je ruke na trbuhu, ali su djelovale napeto. - I mi smo kanili zajedno raditi. A sad si ti ovdje s Judeom.

- James - pobunila sam se, ali nježno. - Izabrala sam *tebe*. Niti jednom nisam požalila što sam se udala za tebe.

- Ostavila si me.

- Ostavila sam naš život. Ne mogu podnijeti rad po satu, promet, plitkost, *buku*. Volim te, ali te nikad ne vidim. Ne odbacujem pravo, već samo način na koji se njime bavim. Ne odbacujem tebe, već samo način na koji nas naši životi oblikuju.

Spustivši se kraj njega, pritisnula sam obraz uz njegovo rame. Privukao me bliže. Umirena tom gestom, čekala sam da odgovori, ali njegovo je disanje postalo ravnomjerno.

- Zacijelo je u zraku neki sedativ - promrmljao je i opet zaspao.

Ja nisam spavala, nego sam samo zatvorila oči. Nisam morala gledati da bih uživala u toplini njegove kože i teksturi njegova tijela, ali u tim sam trenucima više osjećala

ugodnu prisnost nego spolno uzbuđenje. Bila sam zahvalna da je došao i da mu je dovoljno stalo da bi slušao, pa čak osjećala i poštovanje, da, poštovanje prema njegovoj radnoj etici zbog koje se osjeća krivim jer je propustio sastanak. Također sam osjećala nadu. Ipak je propustio taj sastanak i bez oklijevanja je rekao Marku da danas neće doći na posao.

Zaključak? Ako me James natjera da biram između povratka u New York i razvoda, vratit ću se u New York. Ovo što imamo previše je dobro da bih se toga odrekla.

Međutim, nije mi se sviđao taj izbor. Moralo bi postojati nešto bolje.

Nisam bila nimalo bliže pronalaženju neke treće mogućnosti kad se James opet probudio. Bilo je gotovo dva poslije podne. Dok se on tuširao, sjedila sam na klupici ispod prozora, strepeći od trenutka kad će sjesti u unajmljeni automobil i zaputiti se prema jugu. Razmišljala sam o tome kako se uopće nije uzbuđivao oko *BMW*-a, te da je to dobar znak, kad se pojavio novi znak.

Nosio je čiste traperice nisko na bokovima, bio je nagih prsa i bos, ručnikom je brisao kosu kad je rekao: - Možda bih trebao upoznati tvoju prijateljicu Lee kad sam već ovdje. Želim sam čuti činjenice prije nego nazovem Seana.

Činjenice se nisu promijenile. Lee mu je sve ispričala onako kao i meni. Po prirodi šutljiva, nije raspredala priču, već je odgovarala na njegova pitanja, redom kojim ih je postavljao.

I bio je divan s njom, strpljiv i usredotočen, kao što sam znala da će biti. Njegova je jaka strana interakcija s ljudima, bilo da su oni klijenti, svjedoci ili porotnici. Čak je i dubina njegova glasa podarila nešto iskreno tom susretu. Gledajući, slušajući, bila sam uvjerenija nego ikad da je njegov sadašnji posao - *naš* posao - pogrešan.

U jednom trenutku, kad je postala napeta jer je govorila o svojem policijskom dosjeu, opustio ju je rekavši: - Niste naučili kuhati u zatvoru. One su pogačice bile čudesne. Većina je tvrda poput olova, ali ne i vaše. Što ih čini tako laganima?

- Kiselo mlijeko - plaho je rekla. - Metoda pokušaja i pogrešaka. Važno je dobro odrediti omjer.

- Pa, Sean voli jesti, pa mu donesite malo svojih poslastica i postat će vaš vječni sluga. On je dobar čovjek. Jedan od njegovih srednjoškolskih prijatelja proveo je godinu dana iza rešetaka jer je osuđen za ubojstvo iz nehaja, pa razumije osobnu stranu toga. Bavi se parnicama za tvrtku koja radi s velikim posjedima i već je provjerio, nema sukoba interesa. - Kratko me pogledao prije nego je još blažim tonom rekao Lee: - Trebat će mu akontacija. Takva je politika tvrtke. Postoji li netko tko može platiti?

- Ja mogu - Amelia je rekla s vrata. Ne znam koliko je dugo stajala ondje, ali sam zaključila da je to bilo dovoljno dugo ako je bila spremna prihvatiti preporuku mojeg muža. Zacijelo je vidjela koliko je profesionalan i vješt.

James je ustao. Nakon što se predstavio, rekao je: - On se zove Sean Alexander i radi za tvrtku Henkel i Ames. Je li vam poznata?

- Ne - odmah će Amelia.

- To je malena tvrtka koja se bavi raznim pravnim stvarima, a ima opsežne resurse i impresivan popis klijenata. Možete je provjeriti na internetu.

- Učinit ćemo to - rekla je tonom koji je govorio da ne kani prihvatiti *njegovu* riječ, a to me silno razgnjevalo. *Jasno* da će je provjeriti; pametni poslovni ljudi ne bi drukčije postupili, ali nije morala biti tako neljubazna.

James, moj divni James, nije se dao smesti. Vodeći računa o tome tko će platiti račun, nije baš okrenuo leđa Ameliji. Međutim, opet se usredotočio na Lee, sad s mobitelom u ruci dok je pristupao svojim kontaktima. Zapisao je Seanov broj, zatim svoj, a dok je pružao papirić Lee, nabrojio je neke stvari o kojima bi trebala razgovarati sa Seanom. - On očekuje vaš poziv - na koncu je rekao. - Ako se pojavi neki problem, javite mi.

- Metoda pokušaja i pogrešaka - rekla sam nešto kasnije kad smo stigli do njegova automobila. - U tome je stvar, znaš.

- Kad je djelovao izgubljeno, rekla sam: - Lee i njezine pogačice. Iskušava svoje recepte dok ne dobije pravi omjer. To ja želim učiniti, James. Nije riječ o odbacivanju mojeg načina života, već o prilagođavanju sastojaka. I imaš pravo - rekla sam, jer sam tada jasno shvatila, ali još važnije, bila sam dovoljno sigurna u Jamesa da to priznam. - Jude mi je nekoć bio važan. Sve što sam bila otkako sam otišla odavde je ono što on *nije bio*. On je bio ekstrem. Ali i mi smo to isto. Želim nešto u sredini.

James je otvorio vrata i bacio torbu na suvozačko sjedalo. Zatim se rukama oslonio na vrata automobila i sagnuo glavu.

- Lee ti je simpatična - rekoh - znam da jest. Ondje u kuhinji vidjela sam nešto drukčije. Smirenost. Kratkotrajno, duboko zadovoljstvo.

- Ono što si vidjela - nakrivio je glavu kako bi me pogledao u oči - bio sam ja koji nisam ponavljao svoje riječi jer sam se, za promjenu, dobro naspavao.

- Možda, ali to nije sve.

- Loše je prošla u životu - rekao je. - Morao bih biti komad leda da ne reagiram na to.

- Kratkotrajno, duboko zadovoljstvo - ponovila sam. - Čudno je kako pomaganje ljudima izvlači to iz tebe. Imaš li isti osjećaj na poslu?

Popustljivo je uzdahnuo i uspravio se. - Vрати se kući, pa ćemo naći neku sredinu.

Obavila sam ruke oko sebe. - Ako se vratim, opet će me progutati onaj način života. Zadrhtim od same pomisli na to.

- Pa, ja ne mogu otići - rekao je. - Mogao bih promijeniti posao - možda - i mogli bismo prodati stan i kupiti nešto maleno u Brooklynu s dvorištem za djecu - ali još nemamo djecu, jesi li razmišljala o tome?

Osjetila sam oštru bol. - Bježala sam i od toga.

- Ono što smo radili nije funkcioniralo.

- Znam. - Idući je korak uključivao lijekove koji imaju moguće nuspojave kao što su glavobolje, mučnina, grčevi, čak i fumade, sudeći po onome što sam pročitala na

internetu - i da, znam, to su samo *moguće* nuspojave. Većina žena nema nikakve nuspojave. Ali kako da se čovjek ne brine nakon što sve to pročita?

Ostati u drugom stanju trebalo je biti lako. To je ono za što je *stvoreno* žensko tijelo. Uvijek sam *sanjala* o tome.

Međutim, fizički smo James i ja sad razdvojeni. - Stvari se događaju s razlogom - pomislila sam, ali nisam shvatila da sam to glasno izgovorila dok mi nije odgovorio.

- Koji je ovdje razlog? Ne bismo trebali biti roditelji? Previše naporno radimo? Nemamo *vremena* za djecu? To je gomila besmislica, i ti to znaš, Emily.

Žestina njegove reakcije zapravo me umirila. On želi djecu jednako kao i ja. Ali kako da to postignemo? Čvršće sam stegnula ruke oko sebe.

Zurio je u mene, zurio je u šumu, zurio je u automobil koji nije njegov. Zatim je nešto progundao, te iz džepova izvukao mobitel i ključeve. - Moram ići. Radit ću dok budem vozio. - Već je gotovo sjeo za volan kad je ponovno izišao. Ozbiljno me pogledao. - Dvaput sam došao ovamo. Ponudio sam mogućnost traženja drukčijeg posla. Sad si ti na redu. Što si spremna dati?

Nisam znala. Idealizam, prijatelje, muža, pravo, vrijeme, okuse, zabavu - osjećala sam se kao da sam se ondje već svega toga odrekla. Što bih od tog života željela zadržati? Što bih željela odbaciti? Ako je život potreba da se dođe do pravog recepta, moram otkriti prave sastojke prije nego mogu otkriti omjer. Problem je, naravno, u tome da ne mogu ispeći pokusne pogačice jednog poslijepodneva u kuhinji.

- Razmisli o tome, Emily. - Kad je ovoga puta ušao u automobil, to je bilo konačno. Minutu kasnije, automobil je već zaobilazio travnjak. Gledala sam za njim sve dok automobil nije nestao iz vida. Tada mi je prišla Amelia.

16. poglavlje

Dok sam se osjećala onako ranjivo, bila bih dala bilo što da izbjegnem konfrontaciju s Amelijom. Ali nisam se mogla jednostavno okrenuti i otići. Ne samo kukavički, to bi bilo *nepristojno*. Ne bi bilo baš ni osobito mudro. Amelia je pokazala poštovanje spram Jamesa, i ona plaća račune za Lee.

Izgedala je veoma lijepo u kariranoj košulji i kaki hlačama. Kad je bila mlađa, imala je istu plavu kosu kao Vicki i Jude, a premda je njezina sad prošarana sjedinama, i dalje je gusta. Otkako je poznajem, ima kratku kosu, začušljanu unatrag iza ušiju u stilu prikladnom za izvršnu upraviteljicu. Blagost nije prioritet za nju. Čak je i danas, pod oblacima koji omekšavaju poslijepodneвно svjetlo, izgledala oštro.

Također je izgledala samodopadno. - Nevolje u raju? - pitala je svojim smionim altom.- Zapravo, ne odgovorila sam, bez laganja. New York nije nikakav raj, ni slučajno.

- Nije se činilo da je zadovoljan tobom - uporno je nastavila. - Bez poljupca? Bez zagrljaja?

- Noćas niste bili s nama.

- Ne - priznala je. - Valjda je ljubazno od njega da je došao.

Ljubazno? Kamo je nestala ljubav, predanost ili zabrinutost?

Ili čak *uspaljenost*? Amelia je izabrala mlaku riječ, pa sam joj je odmah vratila.

- James je takav. Stalo mu je do ljudi. On je najljubaznija osoba koju poznajem.

Ljubaznost je posljednja riječ koju bi netko ikad upotrijebio za opisivanje Judea, koji zasigurno na neki način stoji iza ovoga. Moja nazočnost raspiruje čudne osjećaje u Amelije; to je jasno pokazala kad smo zadnji put razgovarale.

- Uzrujava li to tvoje roditelje?

- Njegova ljubaznost?

- Vaša razdvojenost. - Vidjela sam joj sjaj u očima. Nisam željela misliti da je to pakost, ali nisam mogla okriviti ni alkohol. Bila je sa Charlotte prije našeg sastanka, što znači da tada nije pila, a ni sad nije držala čašu.

Zbunjeno sam se osmjehnula. - Nema nikakve razdvojenosti. On je zauzet na poslu, a meni je potreban odmor.

- Onda pokusna razdvojenost?

- Ne u smislu na koji vi mislite. - Pomislila sam da bih trebala otići - smisliti nekakvu izliku, reći da se ne osjećam dobro - ali ako Amelia želi nešto istaknuti, učinit će to sada ili kasnije. Bolje sada, dok smo same.

- Jude kaže da ga izbjegavaš - počela je.

Znatiželjno sam se nasmiješila. - Zar to kaže? Ne. Ne izbjegavam ga. Jednostavno nemamo što reći jedno drugome.

- Žao mi je zbog toga. Nadala sam se da će biti drukčije.

- Udana sam, Amelia.

- Ali ne sretno - rekla je i podigla ruku kako bi zaustavila moj odgovor. - Reci što god želiš, ali osjećam probleme. I to je u redu. Svaki brak ima svoje kušnje. Imala bi ih i da si u braku s Judeom.

Zapanjeno sam se nasmijala. - Jude i ja ne bismo uspjeli proći ni *pristupni* test.

- I zbog toga mi je žao. Nekoć sam se nadala da si ti ona prava.

Bila sam polaskana, ali ne iznenađena. Sviđala sam joj se tog ljeta. Antipatija je nastupila kad sam otišla, a njoj je trebalo žrtveno janje. - Vjerojatno mu je bolje s nekom drugom.

- S kim? - pitala je, manje pribrano. - Svaki put uprska. Zašto djeca tako iznevjere svoje roditelje?

O tome uopće nisam trebala razmišljati. - Možda zato što su njihova očekivanja prevelika.

- Pucaj nisko i dobiješ nisko. - Pošla je do mjesta gdje se nalazio Jamesov unajmljeni automobil, kraj Vickina kombija. Nakon što je neko vrijeme strugala nogom po šljunku, zagledala se u kombi i rukom prešla po logotipu prije nego se okrenula i naslonila na vozilo.

Zamišljeno se zagledala u šumu. - Teško je s djecom. Odgajaš ih da postanu jedno, a oni se pretvore u nešto drugo. Daješ sve od sebe, ali nema nikakvih jamstava. S Vicki je bilo lako. Moj sin? Izazov od samog početka. Točno je znao koje gumbe treba pritiskati.

Sjetivši se nekih divljih stvari koje je Jude radio - kao što je kladenje s prijateljima, a gubitnik je morao nag trčati zelenom površinom u središtu gradića, o čemu sam samo čula, ali bih rado vidjela, jer je Jude izgubio okladu i bio je veoma zadovoljan time, rekla je Vicki - morala sam se nasmiješiti. - Na određenoj je razini to simpatično.

- Lako je tebi govoriti. Nisi njegova majka. - Tada me pogledala. - I nisi njegova žena. Reci mi, odakle je James?

- Iz Marylanda.

- Čime se bave njegovi roditelji?

- Rade za vladu.

- Birokrati?

- Nisu birokrati. Oni su javni službenici. Vlade dolaze i odlaze, ali oni ostaju.

- Imaju li vlastiti dom?

- Malen. Čemu ta pitanja?

- Pokušavam odgonetnuti zašto si izabrala njega, a ne Judea.

- Amelia - podsjetila sam je i zapanjeno se nasmijala - Jude je mene ostavio. Izabrao je Jennu.

- Pa, znam to - priznala je - ali ti si izabrala nekoga toliko drukčijeg - samo pokušavam razumjeti. U čemu je bila privlačnost?

- James nije drukčiji. On je sve o čemu sam sanjala dok sam odrastala. Činjenica da je James naišao baš u onom trenutku bila je podsjetnik, *znak* koji mi je pokazao gdje bih trebala biti.

- Ja ne vjerujem u znakove - ustvrđi Amelia.

Nisam željela spominjati automobile u kvaru ili kojote koji zavijaju, pa sam šutjela.

- Stvari se jednostavno događaju - nastavila je - i ne uvijek onako kako smo planirali. - Ojađeno je pogledala travnjak.

- Nisam planirala živjeti u *ovom* gradiću, to je sigurno.

Kivnost? - Ali vi volite ovdje živjeti - pobunila sam se.

- Stvarno? Ovdje sam jer sam se udala za Wentwortha Bella. Nisam očekivala da će umrijeti u dobi od četrdeset osam godina, niti sam planirala upravljati Utočištem, ali kad nema nikog drugog tko bi to radio, a noću moraš spavati uz glasove svih onih članova obitelji Bell koji govore da Utočište mora ostati u obitelji, ne možeš otići. Moje preuzimanje kormila nakon Wentworthove smrti bio je jedino odgovoran i prihvatljiv čin.

- Ali vi to *volite* - insistirala sam. U mojim je očima to uvijek bila njezina snaga. Posesivno se odnosi prema tome mjestu, sudjeluje u svim aspektima posla. Utočište se razvilo pod njezinom upravom. - I *dobri* ste u tome.

Uzdahnula je. - Pa, to je ono što imam, a nema smisla nešto činiti ako ti to ne ide od ruke, ali nisam se planirala time baviti dok sam odrastala.

- Što ste planirali?

- Razgovarala si s Lee. Ne možeš li pogoditi? - Prekrižila je ruke. - Ona i ja nismo zajedno odrastale. Ona je mnogo mlađa - njezina je majka bila mlađa sestra moje majke. I moja strana obitelji nije dolazila u sukob sa zakonom. Samo smo bili siromašni. Radila sam već u dobi od deset godina. Moj je san bio da neću morati raditi.

- Dokona žena? Teško mi je to zamisliti.

- Stopimo se s našim životima. Ti me vidiš ovakvu kakva sam danas. Ali nisam uvijek bila ta koja daje naredbe. Dok sam pohađala srednju školu, radila sam u domu za stare i nemoćne osobe, te sam obavljala sve što su mi rekli. Plaća nije bila sjajna, ali ipak sam nešto zarađivala.

- Gdje ste upoznali Wentwortha? U Oberlinu. Imala sam stipendiju. Ne treba ni reći da obitelj nije bila zadovoljna njegovim izborom. - Usta su joj se trznula. - Podsjeća li te to na Lee?

Podsjećalo me, ali sam tako dugo na jedan način razmišljala o Ameliji da sam se morala prilagoditi novim spoznajama.

- Bretton je aristokratsko prezime.

- Nije li? Amelia Bretton Bell. Izabrala bih nešto drugo da nije djelovalo tako otmjeno.

Zurila je u mene, a njezin je pogled bio prkosan, ali neodređeno... razrijeđen. Shvatila sam da su njezine svijetlosmeđe oči izbljedjele, da su zlatne točkice manje zamjetljive nego ranije. Naravno, zlatne su oči osobina Bellovih, a ona je Bretton. U tom mi se trenutku učinila humanijom.

- Zašto ti sve to govorim - rekla je, ali ne kao pitanje.

Ja sam još uvijek čekala.

- Možda zato što želim da znaš kako katkad doista imam razloga biti mrzovoljna. Vicki misli da previše pijem, ali nije tako. Pazim. Odrasla sam uz pijanice. Poznajem stupice. Nije da s vremena na vrijeme ne popijem malo više. Alkohol može popraviti raspoloženje kad misliš da činiš pravu stvar, ali ti se to obije o glavu.

Apsurdno, jer mi zapravo nismo prijateljice, ali osjećala sam se kao da mi se povjerava - kao da pokušava nešto podijeliti sa mnom, ali nije osobito uspješna u tome. Čekala sam. Još je jednom uzdahnula i odgurnula se od kombija, a ja sam pomislila da će to biti kraj

razgovora. Tada su se njezini koraci pokolebali, a meni se učinilo da se onaj maleni prozorčić humanosti šire otvorio.

- Jude me smatrao groznom. Ismijavao je moju kuću, moj automobil, moj nakit. Zar nije shvaćao koliko me to boljelo? Dobro, ako nije želio živjeti u kući poput naše, mogla sam to prihvatiti, ali u prljavoj kolibi? Znaš li kako se roditelj osjeća kad ga odraslo dijete tako odbacuje?

- Samo je želio sve činiti na svoj način - blago sam pokušala, mada nisam sigurna da me čula. Uredno klupko što ga je činila Amelia počelo se raspadati. Opet je progovorila čak i prije nego sam ja završila.

- Ali kako sam se trebala nositi s time? Majci je stalo. Njezina djeca misle da je imuna jer je službena, jer je njezin život to *iziskivao* od nje, ali i ona ima osjećaje. Svaka ih majka ima. Nemaš pojma kako je to gledati svoje dijete kako čini jednu destruktivnu stvar za drugom, a postoje i bolje mogućnosti. Ali on ne želi slušati. Ukazuješ mu na činjenice. On se podrugljivo ceri. Pokušavaš ga urazumiti, ali on je gluh. Podigneš ton glasa i jednom postaneš emotivna, a što on čini? Jednostavno odlazi!

- Sad je ovdje - tiho sam rekla, ali sam silno suosjećala s ovom drukčijom Amelijom. U očima joj se vidio izmučen izraz. Nikad je nisam takvu vidjela.- Opet će otići. Ne osjeća se ugodno uz mene.

- Mislila sam da je sve u redu.

- Možda za njega - rekla je s gorčinom u glasu. - Što ne bi bilo u redu? On uzima što želi i ignorira sve ostalo. No vidim da se to približava. Opet će otići ukoliko se ne umiješa netko poput tebe. - Evo ga, dočekala sam poantu. Netremice me gledala u oči. - Ti bi ga mogla spasiti, Emily. Jesi li sigurna da za vas dvoje nema nikakve nade?

Jedini razlog iz kojeg sam se loše osjećala bilo je preklinjanje što sam ga čula, a to je bilo čudno - *tužno* - kada dolazi od žene kraljevskoga držanja kakva je Amelia. Ali meni to nikako nije odgovaralo.

- Ne mogu - rekla sam, a moj je ton također preklinjao neka to ne traži od mene. - Vrijeme za Judea i mene je prošlo. Ali ne i vaše vrijeme s njim. Ako ne želi upravljati Utočištem, može raditi nešto drugo.

- Kao na primjer?

Pokušala sam se sjetiti nečega što bi bilo prihvatljivo.

- Stvorite titulu za njega. Učinite ga putujućim veleposlanikom, tako nešto.

- Nije li to upravo ono što je bio?

- Ne formalno, pa u tome nije postojala mogućnost da će se vratiti ovamo kao izvršni upravitelj. To je ono čega se užasava.

- I mene to užasava - rekla je povišenim tonom. - Što će se dogoditi kad ja umrem? Tko će preuzeti? Noah? O, krasno. Ima devet godina. Ako je naslijedio majčin mozak, propali smo.

- Što je sa Charlotte?

- Ona ima *tri* godine.

- Postoje rođaci -

- To je trebao biti Jude! - Spustila je ton glasa i opet pokušala. - On te voli, znaš.

Mogla sam je podsjetiti da je to zanijekala prije samo tjedan dana. Ali odjednom se činilo da treba još nešto istaknuti.

- Jude voli ono što ne može imati.
- Vratio se radi tebe.
- Ne. Nije znao da ću biti ovdje. Vratio se radi *vas*. Želi...
- Prekinula sam se, razmišljajući.
- Što? Reci mi. Dala bih mu bilo što.

Odjednom sam sjedila sa svojim tatom na klupi ispred prodavaonice. - Moji bi roditelji rekli isto. Jedino što želim je da me vole kao odraslu osobu koja ima pravo na vlastite snove.

- Zar ja ne volim Judea na taj način? - pitala je Amelia.

- Dopustila sam mu da živi gdje želi, premda sam mislila da je ono potleušica, i da se odijeva kako želi, čak i ako izgleda kao... kao netko s kim sam odrastala i od koga cijeli život nastojim pobjeći. *Dopustila* sam mu to. Baš kao što je moj otac meni »dopustio« da ostanem ovdje.

- Ali on osjeća vaše neodobravanje.

- Jer je ono što radi *pogrešno* - insistirala je.

- Za vas, možda, ali on ne može živjeti za vas.

- Pomogni mi, Emily. Ako ti je imalo stalo do Vicki, učinit ćeš to jer sam ja njezina majka. Volim svojeg sina. Želim se slagati s njim. Deset godina nisam čak ni znala gdje je. Ne mogu to opet proživljavati.

- O, Amelia - rekla sam, žaleći zbog Amelijine nesposobnosti da prihvati istinu, a ne zbog Judea - ja ne mogu kontrolirati Judea. Moj je život drugdje, a čini ga sve što on mrzi. Nemam nikakvu moć nad njime.

- Imaš. Ti si najbolja žena koja se ikad pojavila u njegovu životu. Zove te svojom savješću.

Pa, to sam znala. Činjenica da i Amelia to zna mogla bi značiti da ju je Jude nagovorio na ovo.

- Razgovaraj s njim - bila je uporna. - Urazumi ga. Reci mu da bi *trebao* tražiti skrbništvo nad Noahom. Reci mu da bi mogao napraviti čuda s Utočištem - da bi mogao ostaviti svoj biljeg - da bi od toga mogao učiniti jedinstveno mjesto koje će njegov sin naslijediti. - Brzo je udahnula. - Pomogni mi u tome, Emily. Zar bi to bilo *tako teško*?

Nisam odgovorila, a ona je uskoro nakon toga otišla. Prije tjedan i pol, kad je moja glava bila ispunjena statičkim smetnjama i moja energija iscrpljena, bila bih spakirala svoje stvari i otišla. Imala sam dovoljno vlastitih problema i bez preuzimanja njezinih. Ali nisu mi mogle promaknuti sličnosti u tim problemima. Ja sam svojem ocu ono što je Jude Ameliji - dijete koje odbacuje roditeljski san. Ako pomažući njima pomognem sebi, možda će nam to svima koristiti.

Tako sam barem samoj sebi objasnila zašto toga dana nisam otišla iz Bell Valleyja.

Tada se dogodilo nešto što je učvrstilo moju odluku. Lee se u petak ujutro probudila i otkrila da su probušene sve četiri gume kamioneta kojim se vozila na posao i s posla. Kamionet je bio star, gume nove, a nedjelo je počinjeno na način koji nije mogao biti snimljen. Netko je pucao iz zaštite drveća, vjerojatno se koristeći prigušivačem kako ne bi probudio Lee.

S policijom smo se sastali u kuhinji Crvene lisice - tri čuvara zakona i reda u Bell Valleyju žvakala su pogačice s marmeladom od marelica dok je Amelia insistirala da moraju uloviti ubojicu, što ni na koji način nije smirilo Lee. Policajci su obećali da će paziti na kuću, ali osim što su odredili koja je vrsta metaka korištena, malo su što mogli učiniti.

Lee je bila luda od straha, a ja joj to nisam mogla zamjeriti. Ali dok je ona to isticala kao primjer zašto ne bi smjela ljuljati brod, ja sam to uzela za primjer zašto bi to morala učiniti. Potrajalo je neko vrijeme - a pomogla je i Amelijina molba - dok je nisam uvjerila. Ostavivši Ameliju da kaže policajcima što će nam trebati iz njihovih dosjea, pvela sam Lee do malenog Vickina ureda kako bi u miru obavila telefonski razgovor.

- Ponedjeljak u deset? - ponovila je Seanove riječi, gledajući mene. Kad sam kimnula, rekla je: - Da. Hvala vam. U deset. Vidjet ćemo se tada.

I dalje gledajući u mene, spustila je slušalicu. Drhtavom je rukom odgurnula pramen kose koji joj je skrivao oko, razotkrivajući dvostruki strah. - Ne mogu poći tada - plaho je rekla.

- Propustila bih cijeli doručak jer bih morala krenuti u *sedam* da bih onamo stigla u deset, promet će biti grozan, a ja čak ne znam ni gdje bih trebala parkirati.

Uhvatila sam je za ruke. - Sve ćete pripremiti večer prije, pa će Vicki samo morati ubaciti u pećnicu. Ovo je važno, Lee. Ako se netko toliko potrudio da zavara kamere korištenjem pištolja, ta se osoba zabavlja, a to znači da neće prestati. I nećete se odreći svojeg života. Ako vam se Sean ne bude svidio, otići ćete i to će biti kraj priče. Ni ja ne znam gdje treba parkirati, ali saznat ćemo. Ja ću voziti. Ako nas prometna gužva uspori, nazvat ćemo Seana i on će pričekati.

Nisam se zauzimala samo za Lee, ili Ameliju, ili Seana. Zauzimala sam se za Jamesa i sebe. Pomaganje Lee zajedničko je područje za nas, a to je značilo da su uložili visoki.

James je to zacijelo također osjetio jer je, tek što smo se u ponedjeljak ujutro smjestile u odvjetničkom uredu u Bostonu, nazvao Seana, koji je izgledao sve zadovoljnije - smiješio se, zapisivao bilješke - kako su minute prolazile. Počela sam se pitati što mu James govori kad je Sean stavio poziv na čekanje i pokazao mi stol za sastanke na drugom kraju prostorije.

- Želiš li razgovarati s njim dok ja dobijem informacije od Lee?

Željela sam. Izvukla sam stolicu i podigla slušalicu. - Kako si? - pitala sam dovoljno tiho da ne smetam ostalima.

- *Sjajno*, dušo - rekao je, a ja već mjesecima nisam čula toliko energije u njegovu glasu. - Čekaj da čuješ ovo. Jedan od naših suradnika je iz ugledne obitelji u Bostonu. Obično ne

radim s njim, ali sam tek tako spomenuo ime izvršitelja zaklade, Albert Meeme. Trenutna reakcija. Njegova se obitelj koristila Meemeovim uslugama dok se na izvješćima zaklade nisu počele pojavljivati čudne stvari - deseci naplata, malene stvari koje su se nakupile. Meeme je tvrdio da je nedužan, ali kad su se počeli raspitivati naokolo, saznali su da je i ranije muljao.

- Dokazano? - uzbuđeno sam pitala. To će biti izvrsno za Lee.

- Ne, samo je bilo prekršaja koji su umalo doveli do podizanja optužnice. Sumnjivo vođenje knjiga, sredstva koja su se na čudan način prebacivala naokolo, evazivni manevri.

- Izbjegavanje poreza.

- Tako je. Ali - a ovo doista ide u prilog Lee - također je bilo tvrdnji da je muljao s imetkom kako bi išao na ruku nekomu od uživatelja, a Meeme je dobivao proviziju. Nitko to nije uspio dokazati, a tvrtka ga pokriva, pa su znali samo oni iznutra. Sean je čuo glasine, ali nezadovoljni klijenti cijelo vrijeme šire glasine. Lee je nešto drugo. Ona nije nezadovoljna. Ona je nedužna žrtva, a Meemeova prošlost daje vjerodostojnost njezinim tvrdnjama. Osim toga, to je dodatni poticaj Seanu. Ako napokon nešto uspije dokazati, to će biti izvrsno za njega. Ali to nije sve, Em. Jutros sam dobio nevjerojatan slučaj.

- Jesi li? - pitala sam, još uvijek ushićena zbog Lee.

- *Pro bono* je, ali mogao bi biti zanimljiv. Klijentica je žena - Denise Bryant - koja služi zatvorsku kaznu zbog ubojstva vozilom, jer je udarila dječaka na biciklu. Nije imala dosje, ali forenzika je dokazala da je prekoračila ograničenje brzine dok je pokušavala preteći drugo vozilo. Pretjecanje je ondje dopušteno, ali je vrijeme bilo loše. Dječak je imao petnaest godina. On i njegovi prijatelji skakali su biciklima s neke rampe na cestu. Žena tuži dječakovu obitelj jer su mu dopustili da vozi bicikl bez kacige. Nije li poseban?

- Zanimljivo - rekoh, jer je filozofsko pitanje doista bilo zanimljivo. No premda mi je bilo drago zbog Jamesa, nije mi bilo drago zbog mene. Ako naš posao smatram neprijateljem, dobar slučaj neće pomoći.

Čuo je moje oklijevanje. - Znam, Em. To je gesta. Mark zna da me frustriraju slučajevi na kojima radim. Derek Moore je partner zadužen za taj slučaj, ali on je tako zauzet da je to zapravo moj slučaj. Bit ću u Bedford Hillsu kako bih razgovarao s klijenticom. Bit ću na sudu. Surađivat ću s kaznenim odjelom, sa sucem i javnim tužiteljem - sve osobna interakcija. Moći ću stvoriti ime za sebe čineći nešto značajno. Takav mi slučaj može uvelike pomoći dok se situacija ne poboljša.

To me zabrinjavalo, dijelom zato što nisam imala povjerenja u Markovu motivaciju. Bojala sam se da se snishodljivo odnosi prema Jamesu, ili da mu daje sve više posla kako bi testirao njegovu izdržljivost. Mark je znao da bi James teško odbio *pro bono* slučaj. Dovraga, i meni bi ga bilo teško odbiti. Pomoći nekomu tko je kažnjen, a žrtva snosi barem dio odgovornosti? Rado bih stvorila karijeru samo na takvim slučajevima. Nažalost, takvi slučajevi ne plaćaju račune, a to je činjenica koje je Mark itekako svjestan.

- Imaš li vremena za to? - samo sam pitala.

- Stvorit ću vremena. Kako ide sa Seanom?

- Dobro, čini mi se. Sad razgovara s Lee.

- Kako je prošla vožnja?

- Dobro.

- Nije bilo klaustrofobije? - pitao je dovoljno suhim tonom da bi istaknuo svoju poantu. Pobjegla sam iz grada. Zar je ovaj drukčiji?

- Iskreno rečeno, bila sam tako usredotočena na to gdje moram skrenuti i kako da stignem do garaže za parkiranje da nisam vidjela mnogo od ostaloga - rekoh. - Javit ću ti kad se budemo vraćale. Hvala ti na tim informacijama, James. Dobro si to izveo.

Spustila sam slušalicu govoreći sebi da on ima pravo pitati se o mojem stanju uma, ali da je njegovo zanimanje za Leejin slučaj pozitivno, da se njegov *pro bono* slučaj možda neće rastegnuti i da sam, u svakom slučaju, zadovoljna jer je želio razgovarati sa mnom. Običavali smo često nazivati jedno drugo i razgovarati o novim slučajevima, starim slučajevima, onima u kojima neki suradnik nije obavljao svoj dio posla. To je bio podsjetnik da imamo jedno drugo, što je važnije od svega ostaloga.

- Upravo završavamo s prošlošću - objasnio je Sean kad sam im se opet pridružila. Čovjek ugodna izgleda kratke crvene kose i s naočalama u metalnom okviru postavljao je niz pitanja, zastajkujući kako bi ih preoblikovao samo kad bi Lee izgledala zbunjeno. Zaključila sam da su njegovi uobičajeni klijenti upućeniji, svakako imućniji.

Slušajući posljednji dio razgovora, i sama sam postavila nekoliko pitanja Lee kad mi se činilo da je nešto izostavila. Dala mu je policijski izvještaj o maltretiranju, kao i izvješća iz zaklade koja su pokazivala dramatičan pad vrijednosti nakon smrti njezina muža. Dok je to čitao, Seanovi su obrazi postali tamniji. - Zbog jednog pokvarenog odvjetnika svi mi zaudaramo - rekao je, očito razdražen. - Dokazati nešto konkretno Albertu Meemeu bila bi usluga široj zajednici. - Zatim se obratio Lee. - Ovdje imamo veliki odjel za potvrđivanje pravovaljanosti oporuka. Ja se bavim parnicama, a to znači da sam se time već bavio. Prvo moramo podnijeti zahtjev sudu da se provjeri poslovanje zaklade.

- Što to podrazumijeva? - pitala sam.

- Treba predati sažetak, ove izvjatke, možda izjavu koju će Lee dati pod zakletvom. To bismo sad mogli obaviti. Zahtjev mogu podnijeti s naznakom da je hitno, s obzirom na maltretiranje.

- Hoće li to zaustaviti maltretiranje? - plaho je pitala Lee.

- Trebalo bi - rekao je, premda oprezno. - Ako netko zna da se na njega motri, sigurno bi bilo glupo nastaviti. - Ja ne bih morala biti ondje, zar ne? Na sudu?

- Morali biste. Vi ste uvjerljiva svjedokinja.

- *Nisam*. Ne znam što bih ondje trebala *reći*.

- Upravo vas to čini uvjerljivom - rekao je i ponovno uključio mene. - Zahtjevi su mi odobravani i za manje povode, pa nisam zabrinut, i poznajem službenika na sudu, što znači da će saslušanje biti uskoro. Kad se jednom odobri, sud ima pravo imenovati knjigovođu, ali ako ja predložim ime koje im je poznato, imenovat će tu osobu. Znam najbolju osobu za to. Brza je i pametna je.

- Što će se tada dogoditi? - pitala je Lee.

- Pregledat će poslovne knjige.

- Gdje? - pitala sam.

- Najlakše bi bilo to učiniti u Meemeovoj tvrtki.
- Ali onda će za to saznati Jackova braća - rekla je Lee.
- Ionako će saznati. Sud će ih obavijestiti o saslušanju o zahtjevu. Poslat će nekoga kako bi pokušali odbiti taj zahtjev. Tko god to bude, neće imati previše sreće. Kao što sam rekao, ima presedana u kojima je bilo manje povoda. I Lee će biti dobra svjedokinja. - Promatrao je Lee. - Sad je vrijeme da odlučite. Želite li da to učinimo?

Nije bila sretna, a ja sam se na trenutak osjetila jednako loše kao i kad sam u New Yorku razgovarala s Laylom. Bit će zastrašujuće poći naprijed, ali još je gore ništa ne učiniti.

Nisam to morala reći. Njezina je nevoljkost polako prešla u rezigniranost. Seanu je tiho rekla: - Da.

Obraćala sam pozornost dok smo odlazile iz Bostona. Da, bilo je prometne gužve. I da, mrzila sam je. Da, bilo je građevinskih radova. I da, mrzila sam ih.

Je li to klaustrofobija? Dok sam ja uspoređivala Boston i New York, već smo prelazile rijeku Charles. Na drugoj je strani još uvijek bilo gustoga prometa, građevinskih radova, buke. No znala sam da će to prestati, a kad se udaljimo autocestom I-93, nestat će gradski neboderi.

Što to znači?

Znači da je Boston manje naporan od New Yorka, ali da se ne želim tako skoro vratiti onamo, baš kao ni Lee. Učinit ću to, kao i ona, jer se ondje nalazi sud za određivanje pravovaljanosti oporuka. I to će biti podnošljivo sve dok znam da mogu opet otići.

Što pak *to* znači?

Znači da James i ja još moramo prijeći dug put ako se nadamo da ćemo naći zajedničke interese.

17. poglavlje

Lee je bila dobra u Bostonu, ali ono što mi je najviše godilo bilo je Jamesovo uključivanje. Zato sam ga nazvala dok smo se vraćale kući kako bih ga upoznala s razvojem događaja. Odmah se javio, i tada i kad sam nazvala te večeri u deset, premda je drugom prigodom zvučao pospano. Probudila sam ga.

- O, oprost. Spavaj dalje.

Čula sam kako se proteže. - Ne. Moram raditi.

- Jesi li u uredu?

- Kod kuće sam. U kuhinji. Zacijelo sam zadrijemao.

- S glavom na radnoj ploči. - I laptopom gurnutim u stranu, s rukama na ploči i iskrivljenim vratom. To je znao i ranije činiti. - O, James. Treba ti krevet.

- Trebaš mi ti - rekao je i zijevnuo. - Treba mi - treba mi dulji dan. - Opsovao je. - Da. Idem u krevet. Nazvat ću te ujutro.

Ali ja sam njega nazvala u utorak, odmah nakon što mi se javio Sean. - Imamo saslušanje u petak poslijepodne.

- Hoće li Lee svjedočiti? - pitao je James.

- Da. Pripremit ćemo je telefonski, ali on ne želi pretjerati. Želi da se vidi da ona ne posjeduje nikakvu lukavost - njegove riječi. Prestrašena je, ali je pristala.

- Je li bilo novih incidenata?

- Ne. Čine je čekati. Neizvjesnost je dio teroriziranja. Kako ide ondje?

- Uh. Dobro. - Nije zvučao onako oduševljeno kao jučer.

- Nešto se zbiva. Jutros sam bio u Bedford Hillsu i razgovarao s Denise Bryant, a onda se Mark bacio na mene i tražio da napravim tri različita sažetka. On - on mi neprestano govori da sam u zaostatku jer sam izbivao, a ja - njemu neprestano govorim da sam u zaostatku jer nemam pomoć koja mi je potrebna, a on uporno tvrdi da bih sve sam uspio obaviti kad - kad bih se usredotočio na svoj posao, a to znači da ne govori o Denise Bryant nego o *nama*. Što da mu kažem na to?

Imala sam odgovor, ali nije bio osobito ljubazan.

- Mislim da netko i na njega vrši pritisak - zamišljeno će James. - Zacijelo financijski pokazatelji za ovaj mjesec nisu dobri, ali - ali da su gori nego u prvom tromjesečju? Ako uprava tvrtke šizi, situacija je loša.

- Koliko loša? - Ako James dobije otkaz, bit ćemo u nevolji. Ili ne, ako je vjerovati onomu da poslije kiše dolazi sunce.

- Dobro pitanje. Suradnici su oni koji posljednji saznaju. Ovdje je također riječ o držanju u neizvjesnosti. Tako nas drže napetima. Kao Lee.

- Zao mi je, James - tiho sam rekla.

- Pa, takva je igra. Zato mi treba to partnerstvo. Glasovanje je u listopadu. Mogu izdržati do tada.

Sat vremena kasnije poslala sam mu poruku kako bi znao da mislim na njega, a opet sam to učinila usred poslijepodneva. Oba mi je puta odgovorio. To je bilo lijepo, mada sam ga zamišljala kako piše poruku ispod stola, gdje ga Mark ne može vidjeti.

Vicki je vidjela. Pomagala sam joj pripremiti sve za čaj, nakon što sam insistirala da sjedne. Izgledala je umorno. Jednako kao i Jamesu, trebalo joj je više pomoći, ali ekonomija Crvene lisice to ne dopušta, pa sam joj rado pomagala. Držala sam BlackBerry u džepu i slala poruke dok sam hodala od kuhinje do salona.

- Sto se dogodilo sa ženom koja se odrekla elektronike? - pitala je dok sam tipkala još jedan odgovor.

- Ovo je podnošljivo - rekla sam dok sam vraćala BlackBerry u džep - jer to miješam sa slaganjem čajnih vrećica, pranjem posuda i grickanjem keksa. James bi bio ljubomoran.

- Zar?

Imala je pravo. - Možda ne. Trenutno je tako zaokupljen poslom. Ali put komunikacije je otvoren, a ja ga ne želim opet zatvoriti. Moj je dan bolji kad sam u kontaktu s njim.

- To zvuči kao ovisnost.

- Ne. To je izbor. - Meni samoj veoma jasan. Ako je samo zbog toga, moj je bijeg bio produktivan. - Volim čuti njegov glas. Volim dijeliti. Možda se osjećam krivom jer sam ovdje, a on prolazi teške trenutke na poslu. No ako se želi ispuhati, ja želim slušati.

- Želiš da on bude ovisan o *tebi* - zadirivala me.

Bolje o meni nego o Naidi, pomislila sam, ali sam rekla:

- Ono što doista želim je nada. Naši razgovori znače da smo živi - *mi* - kao par. Znači da postoji još nešto osim posla, nešto što nam nitko ne može oduzeti. Nekoć smo to imali. Sviđa mi se da je opet tu.

- Znači li to da ćeš opet moći podnijeti New York?

Razmislila sam. - Znači da volim svojeg muža. Znači da želim biti s njim.

- Što je s New Yorkom?

- Ne znam. - Ipak sam osjećala težinu odluke. - Trebala bih o tome neprestano razmišljati, zar ne? Trebala bih raditi nešto što će mi pomoći u donošenju odluke. Ali možda se baš to promijenilo. Uvijek sam imala jasnu sliku svoje budućnosti. Nikad se nisam prepuštala struji. Ali osjećam da to sad moram učiniti. Ne mogu silom izvući odluku. Doći će sama. - Kad je zazvonio moj mobitel, izvukla sam ga očekujući da je to James. Iznenadila sam se kad sam vidjela da je riječ o lokalnom pozivu. Jude? Amelia?

- Halo?

- Emily? Ovdje Katherine iz Utočišta.

- Katherine - rekla sam. Ne bih joj prepoznala glas. Bio je napet. - Je li sve u redu?

- Tvojoj mačkici nije dobro.

- Nije joj dobro. - Odmah sam osjetila strepnju.

- Možeš li doći ovamo?

- Sada? Naravno.

Nakon još dvije minute pripremanja stolova za čaj, istrčala sam iz Crvene lisice. Vozila sam devedeset kilometara na sat, što nije bilo osobito mudro, ali osjećala sam da je hitno,

premda to Katherine nije posebno istaknula. Prijeteći su oblaci prekrili nebo, zrcaleći moje strahove. Na recepciji više nije bilo nikoga, pa sam potrčala ravno unutra.

Moja mačkica nije bila na odjelu za rehabilitaciju. Nigdje je nisam vidjela. Još uvijek sam je mahnito tražila naokolo kad je stigla Katherine i povel me u malenu prostoriju gdje je stajao mlad čovjek, očito veterinar. Dragocjena je ležala na stolu za preglede. Njezine su malene oči bile otvorene, ali se nije činilo da išta vide.

- Je li pala? - pitala sam, želeći vjerovati da je riječ o posve jednostavnom problemu. Mogla bih je njegovati tako da ozdravi. Katherine je zacijelo znala da bih to učinila, pa me zato nazvala. Mogla bih je zadržati kod sebe. U vrtlarevoj kućici nema ničeg opasnog.

Ali Katherine je izgledala veoma zabrinuto. Veterinar je rekao: - Ne jede i ne pije. Njezini se sustavi gase.

- Jučer je bila dobro - pobunila sam se.

- Ali sve slabija i slabija. Vidjeli ste i sami.

- Ipak - opirala sam se - gase se? Zar ne možete nešto učiniti? Možda joj davati tekućinu?

- Samo bi prošla kroz nju - rekao je tonom ispričavanja.

Nije mi se sviđalo ono što nisu rekli. Prestrašeno sam pogledala Katherine.

- U najboljem slučaju, dobili bismo tjedan ili dva - rekla je - ali ne bih željela da pati.

Osvrnula sam se naokolo, silno želeći neko rješenje, ali vidjela sam samo dvije šprice. Moje su se oči ispunile suzama.

- Neće osjetiti nikakve bolove - obećao je veterinar. - Prva će je injekcija uspavati. Bit će brzo. Već je ionako na pola puta. Grlo mi se stegnulo, ali čak i da sam se mogla prepirati, ono što je rekao imalo je smisla. Da, rečeno mi je da bi Dragocjena mogla dugo živjeti, ali duboko u sebi bila sam zabrinuta od samoga početka.

- Smijem li je držati? - pitala sam, svjesna da su me upravo zato pozvali.

Čim smo ostale same, primaknula sam svoje lice njezinu sićušnom lišcu, osjećajući mekanu dlaku, toplinu koja nestaje. Ignorirajući antiseptični vonj stola, usredotočila sam se na miris koji sam poznavala. - Ovdje sam, dušice - šaptala sam dok sam joj milovala glavu. Oči su joj se zatvorile, opet se otvorile, našle moje. To mi je bilo dovoljno ohrabrenje. Nježno sam je podigla i držala je u naručju kad sam sjela na jedinu stolicu u prostoriji. Bila je metalna s podstavljenim sjedalom i naslonom, no sjedila bih bilo gdje za ovo siroto stvorenje koje nikad nije ni dobilo priliku.

Sagnuvši se nad njome, mrmrljala sam joj nježne riječi dok sam se njihala naprijed-natrag. Ispružila je šapu, pomaknula glavu uz moju, a zatim se smirila. Tada sam znala. Čekala je mene. Podigla sam glavu tek toliko da dotaknem baršunaste uši koje su joj bile prevelike. Dok sam gledala, ružičasta je boja nestajala jer kroz malene žile više nije tekla krv. Držala sam je uza se, čuvajući njezinu toplinu, dok se Katherine i veterinar nisu vratili.

Njegov je stetoskop potvrdio. Nitko nije govorio. Još sam je trenutak držala, a potom sam zagnjurila lice u njezino krzno i bezglasno joj rekla da ću je se uvijek sjećati. Zatim sam gledala kako je veterinar nosi niz hodnik.

Katherine je izgledala potišteno. - Hvala što si došla.

Nesposobna govoriti, samo sam kimnula, podigla ruku na pozdrav i vratila se van. Iz oblaka je pljuštala kiša. Premda sam trčala, bila sam posve mokra kad sam stigla do automobila, a kad sam sjela za volan, briznula sam u plač. Nisam sigurna zašto sam bila tako emotivna - jesam li mislila na druge gubitke, kao što su moji psi koji su uginuli - jesu li moje emocije, jednako kao moje okusne bradavice, odjednom naglo oživjele - ili sam samo tako očajnički željela imati nešto živo što bih mogla voljeti.

No sjedila sam na svojem sjedalu i plakala, rukama pokrivši lice. Prošlo je pet minuta, možda deset, prije nego su se otvorila suvozačka vrata. Jedva sam imala vremena reagirati - a i tada sam uspjela samo pomaknuti prste kako bih vidjela - kad je Jude sjeo kraj mene i tresnuo vratima.

- Uh - rekao je i nagnuo se naprijed kako bi pogledao kroz vjetrobran - ovakvu kišu nisam vidio od Seattlea. Nisi navikla voziti po mokrome, gradska curo? - pitao je, zadirkujući me. Kad nisam odgovorila, pogledao me. Rukama sam još uvijek pokrivala nos i usta, ali su mi se oči vidjele. - Zar plačeš? - uznemireno je pitao.

- Moja je mačkica uginula - rekoh. Čak i prigušen mojim šakama i kišom koja je bubnjala po krovu, moj je glas bio nazalan.

- Misliš, mačkica ovdje? - Kad sam kimnula, ispružio je ruku i obuhvatio mi zatiljak. Njegove su zlatne oči bile pune razumijevanja. - Takva je priroda, Emmie.

- Znam. Jaki preživljavaju. Ali *mogla* je biti jaka. Zašto nije dobila tu *priliku*?

Njegove su oči ostale blage, a prstima mi je masirao vrat.

- Neki je ne dobiju. Uvijek sam se divio ljudima ovdje koji to svakoga dana proživljavaju. Teško je to gledati.

- Doista je teško.

- Sad je na boljemu mjestu - rekao je.

Grlo mi se stegnulo. Mogla sam jedino kimnuti.

- Vidjet ćeš je jednoga dana - dodao je.

- To kažeš samo zato da bih se bolje osjećala. Ti ne vjeruješ u raj.

Skrušeno se nasmiješio. Nešto kasnije, pitao je: - Želiš li da se provozamo? Da se makneš od svega?

Vrištavo sam se nasmijala. - Mislila sam da to činim!

- Ne. Vožnja od petnaest minuta.

Pomislila sam na mačkicu. Doista mi se sviđala pomisao da ću je vidjeti u drugom životu, ali sad je ne mogu vidjeti.

Siroto je stvorenje samo. Ja nisam željela biti sama.

Potrčali smo od mojeg automobila do njegova, *range rovera* što ga je Amelia nedavno kupila i zbog kojeg se, unatoč izrugivanju mojem *BMW*-u, Jude nije ispričavao. Dok su brisači radili najvećom brzinom, izišao je s parkirališta i odjurio. Nismo mnogo govorili. Ja sam se oporavljala od plakanja, a on - pa, nisam imala pojma što je mislio, a nisam imala ni smjelosti pitati ga. Udaljavali smo se od gradića kroz neumoljivu kišu.

Deset minuta kasnije skrenuo je na šumski put što ga ja ne bih ni opazila. Terenac je bolje podnosio izbočine nego moj *BMW*, mada sam se ipak grčevito držala rukom za šipku dok smo poskakivali uzbrdo. Nekoliko smo puta klizali po blatu ili mokrom lišću,

ali Jude je s lakoćom uspostavljao kontrolu nad vozilom. Dobro se zabavljajući, zaustavio se tek kad mu je put prepriječilo veliko kamenje. Zatim je potrčao oko automobila i otvorio moja vrata.

- Ponudio bih ti kišobran - rekao je i zgrabio me za ruku - ali ovo je putovanje u sjećanja, a tada nismo imali kišobrane.

Nastojala sam prodrijeti pogledom kroz kišu. - Sjećanja? Ne bih rekla. Nikad ranije nisam bila ovdje.

- Jesi. Čekaj.

Morala sam se mučiti kako bih držala korak s njim, ali sam se za manje od minute zaustavila kraj njega uz granitni zid. I tada sam ih ugledala - Judeove slapove - divlje kaskade vode koje se ruše preko izbojka s visine od tri metra i padaju u potok uz obilno prskanje, te nastavljaju svoj put nizvodno.

Da nije padala kiša, ranije bih čula vodopad. Ali moju je sadašnju nevjericu izazvalo nešto drugo. - Oprosti, molim te - istrgnula sam ruku iz njegove. - *Dovezli smo se ovamo?*

- Da.

- Znao si da postoji šumska *cesta*?

- Da.

- Zašto smo se onda prošli put - i u svim drugim prigodama - tri sata pentrali po vertikalnim stijenama kako bismo stigli ovamo?

Kiša je prikrivala njegov samodopadni smiješak. - Jer je to strana planine koja je zabavna. Danas sam morao voziti jer sam ti obećao petnaest minuta.

- Nije u tome poanta. - Sjetila sam se ogrebenih ruku i koljena, i nogu koje su me danima boljele. - Bilo je opasno. Riskirala sam svoj *život*. Nikad nisi rekao da postoji *cesta*.

- Nikad nisi pitala. Zar nisi imala osjećaj postignuća kad bi se popela ovamo?

- Bilo je *teško*.

- Većina dobrih stvari je teška - rekao je otegnutim glasom i kratko me pogledao, ali prije nego sam uspjela smisliti prikladan odgovor, skinuo je košulju preko glave. - Idem ispod.

Usprotivila bih se da je skinuo i traperice, ali nije - ionako su bile posve mokre. Oprezno je krenuo preko skliskih stijena dok nije stigao ispod slapova. Usprkos ogromnoj količini vode, visoko je držao glavu. Nebo je ostalo mračno, ali je njegovo lice blistalo od čiste radosti. Kako da ostanem ljutita? Ovo je Jude u najboljem izdanju - u svojem je elementu, i pravo je zadovoljstvo gledati ga. Možda je krajnje bezosjećajan, ali je doista markantan.

Nakon nekog vremena, otvorio je oči i povukao se iz bujice do uskog udubljenja. Oprezno balansirajući s jednog kamena na drugi, pridružila sam mu se ondje. Kad sam se sigurno smjestila, zatvorila sam oči. Mirisi su bili čisti, zvukovi glasni, ali prirodni. Tu je postojalo nešto primitivno, nešto uzbudljivo što nije imalo nikakve veze s kojotima.

Sjedili smo mokri jedno do drugoga, leđima okrenuti prema stijeni, kad je pitao: - Sjećaš se?

- Da.

- Ni tada nisi htjela stajati ispod slapa. Čega se bojiš?

- Utapanja. Ne mogu podnijeti pomisao da bi toliko vode padalo na moju glavu. - Međutim, sviđalo mi se sjediti na ovom kamenu. Bila sam posve mokra, ali zaštićena. A kraj mene je Jude, ludo odvažan muškarac, posve sposoban čuvati me.

- Čega još? - pitao je.

- Zmija.

- Još uvijek? - Njegov je pogled bio blag i olakšavao je razgovor.

- Uvijek.

- Čega još?

Nisam morala dugo razmišljati. - Gubitka posla. Gubitka muža. Gubitka moje budućnosti.

- Kako bi mogla izgubiti budućnost?

- Tako da izgubim Jamesa.

- Tako je dobar?

- Za mene, da.

- Je li to poruka meni?

- Ne. Samo iznosim činjenicu.

Jude me trenutak proučavao, a zatim je stavio ruke na koljena i na njih spustio bradu, zagledavši se kroz vodu prema šumi. Neko je vrijeme šutio, a zatim se njegov glas jedva čuo uz buku slapova. - Ja se bojim neuspjeha.

Iznenadila sam se što od Judea čujem takvo priznanje. Pogledala sam ga, ali je on gledao ravno naprijed. Blago sam rekla: - Svi se toga bojimo.

- Za mene je gore. Kad odlučiš biti nepobjediv, imaš problem.

- To je pronicavo.

Okrenuo je glavu. - Jesi li sad sarkastična?

- Ne. Posve te razumijem. Voliš da te ljudi doživljavaju na određeni način. U čemu se najviše bojiš neuspjeha?

- U obitelji. To mi loše ide.

- I to te muči?

- Sad si definitivno sarkastična.

- Možda, ali to te nikad prije nije mučilo.

Opet se zagledao prema šumi. - Uvijek sam radio ono što mi najbolje ide - fizičke stvari - ono što drugi ljudi ne mogu raditi. Bio bih *sjajan* kapetan ribarskog broda. Bio bih *sjajan* u penjanju na Everest. Da je to ikad itko ponudio, bio bih prvi u redu za hodanje po Mjesecu.

Nimalo nisam sumnjala u to. Bio bi sjajan i u tome.

- Međuljudski su odnosi nešto drugo - nastavio je.

- Tu mi ne pomažu mišići. - Dobacio mi je skrušen pogled.

- Nitko ne razumije zašto još uvijek nisam vidio Noaha.

Što sam mogla reći? Ni ja to nisam razumjela.

- Pokušavam misliti na dječaka - objasnio je. - Trebam li se pojaviti u njegovu životu ako ću ponovno nestati?

Zvučalo je kao da traži izliku da i ne pokuša, što je bila promjena. - Kad smo zadnji put razgovarali, razmišljao si o traženju skrbnitva.

- Još uvijek razmišljam o tome. Valjda. Ali to ne mogu sam učiniti. Pomogni mi, Emmie. Odmaknula sam se, iznenađena panikom u njegovim očima.

- Ovaj, u čemu?

- Sutra se sastajem s njim. Ne znam što da učinim. Bilo bi lakše kad bi ti bila ondje.

Sumnjala sam u to. Osim toga, nisam imala nikakvu želju miješati se s Judeom, Jennom i djetetom koje su zajedno stvorili. - Zašto ja?

- Moralna potpora. Ti si moja amajlija.

- Prošli si put rekao da sam ja tvoja savjest. Ali ja sam samo djelić tvoje prošlosti. Ne mogu biti tvoja budućnost, Jude - rekla sam.

- Govorim o sadašnjosti.

- A-ha. Uvijek je tako.

- Dobro. Zavrijedio sam to. No, mislio sam na *tvoju* sadašnjost. Postoji razlog iz kojeg si upravo sada trebala otići iz New Yorka. Ne misliš li da je golema slučajnost da smo nakon deset godina oboje istodobno ovdje? Ti si ovdje kao dar meni.

- To je krajnje egoistično.

Odmahnuo je glavom. - Postoji veća svrha.

- A to bi bilo?

- Da pomogneš meni. Gledaj, znam da si udana. To mi je jasno. Udana si i voliš tog čovjeka, a on je vjerojatno bolji za tebe nego ja, mada je tu i pitanje zašto si ti ovdje, a on je ondje. Ali kakav je to čovjek ako bi mu smetalo kad bi pomogla starom prijatelju?

- Zaboravi Jamesa - rekoh. - Ovdje je riječ o meni i tvom sinu. Ni ja neću biti dio njegove budućnosti. Dakle, zašto bih uopće bila ondje?

- Jer ćeš mu se ti *svidjeti* - naglašeno će Jude.

Strah nije nešto što sam povezivala s Judeom, čak ni kad bi rabio tu riječ. Ali sad se osjećao u njegovu glasu. Bojao se Noaha.

- Samo mi daj početak - preklinjao je. - To je sve što tražim. Ništa ne moraš govoriti. Samo budi ondje kao moralna potpora.

- O, Jude. - Osjećala sam se kao da me vuku na suprotne strane; nisam željela biti uvučena u njegov život, ali također nisam željela biti odgovorna za mogućnost da jedan dječak ne upozna svojeg oca.

A zatim je imao toliko drskosti da kaže: - Ti si trebala biti ta koja je rodila moje dijete, znaš. Moj bi život bio drukčiji da si onog ljeta zatrudnjela.

Jednako kao i moj, ali ne bi bio bolji. - Nemoj o tome - tiho sam ga upozorila.

Kad mi je uzeo ruku i poigravao se mojim vjenčanim prstenom, ponovila sam upozorenje. - Osim ako mi ne kaniš reći kako je prekrasan, nemoj izustiti ni riječi.

Njegovi su se prsti ukočili. Nakon što je još malo držao moju ruku, polako ju je spustio. To je bio odlučan trenutak. Baš kao što je Jude prihvatio ono što nije mogao promijeniti, tako sam ja prihvatila ono što nisam *željela* promijeniti. Jude kojeg sam ovdje vidjela nije imao nikakvu moć nada mnom. Zapravo, moć se nalazila u životu koji je vrvio oko nas. Tako je rijetka bila ljepota tog mjesta.

Kad smo izišli iz udubljenja, kiša je popustila. Slapovi su i dalje bučili, ali je zvuk bio prigušen kad smo stigli na drugu stranu granitnog zida, a dalje od *range rovera* između stabala vidjeli su se dramatični slojevi metalno sive i vatreno crvene boje.

- Kojoti su otišli - primijetio je Jude dok smo stajali i divili se prizoru. - Nisu bili ovdje otkako sam otišao.

Možda bih mu rekla da nije u pravu, ali sam baš tada razmišljala o svojoj mačkici, malenoj iskrici u toj vatri, kako leti prema mjestu gdje će biti sigurna na nogama.

A te noći, kad su mi kojoti ponovno priredili koncert svojim zavijanjem, lajanjem i cviljenjem, Jude je bio negdje drugdje i nije imao nikakve veze sa mnom.

Bez obzira na to, ipak sam narednoga dana otišla na Noahovu utakmicu, ali više radi Amelije nego radi Judea. Nisam mogla biti s Judeom onako kako je ona željela, ali to je ipak bilo nešto. I tko sam ja da bih predviđala kako će se Jude ponašati? Sasvim je moguće da će samo jednom pogledati dječaka i postati najbolji tata na svijetu.

Niti jedan od gradića u tom području nema dovoljno djece da formira ekipu, pa su ekipe regionalne, a utakmice se igraju u parku odmah južno od Bell Valleyja. Kako je Jude opet bio u Concordu, a to znači da će doći iz suprotnog smjera, sama sam se odvezla onamo.

Ekipe su se zagrijavale kad sam stigla. Moj je pogled odmah pronašao Jennu. Plave kose koja je djelovala gotovo bijelo na suncu, stajala je podalje od drugih roditelja, krhka kraj žičane ograde blizu treće baze. Očito se iznenadila kad me vidjela.

- Jude me zamolio da dođem - objasnila sam kad sam joj se pridružila. - Nije ti rekao?

Jasno da nije. On zacijelo još uvijek misli da smo Jenna i ja suparnice, mada ja to više uopće ne osjećam. - Ja sam samo gledateljica - uvjerala sam je. - Želio je moralnu potporu.

- Pitam se zašto - progundala je. Nije izgledala sretno, mada sam osjećala da to više ima veze s činjenicom da će njezin sin upoznati Judea nego sa mnom. Kad se kraj nje pojavio muškarac i donio dvije šalice, upoznala nas je. - Ovo je moj muž, Bobby Horn. Ovdje je kao moralna potpora.

- I da bih gledao kako moj mali igra - dodao je Bobby, nenametljivo posesivan.

Pogledala sam dječake na terenu. - Koji je on? - Na sebi su imali dresove i bejzbolske kape, svi identični.

- Broj četrnaest - rekao je Bobby i pokazao skupinu dječaka kraj trenera. Kad sam znala kamo treba gledati, otkrila bih ga i bez broja. Kad sam vidjela Judeovo lice u minijaturi, osjetila sam isti lagani šok kao kad sam vidjela njegovu fotografiju na Jenninu stolu u Utočištu.

Zagrijavanje je završilo. Ekipe su se okupile kraj svojih klupa. Pogledala sam prema automobilima, tražeći Judea, ali on nije stigao. Stavila sam bejzbolsku kapu kako bih maknula kosu s vrata jer je bilo toplo i važno. Zacijelo sam izgledala kao jedna od ostalih

mama, jer kad se Noah nasmiješio svojim roditeljima, njegov se pogled nije zadržao na meni.

- Zna li on da Jude dolazi? - pitala sam Jennu.

- Ne.

- Zna li da je Jude njegov otac?

- Da.

- Jesu li vaša druga djeca ovdje?

- Ne.

Noah je bio na mjestu međubaznog igrača, i bilo je nevjerojatno. Bio je građen kao Jude, a čak je već s devet godina, premda nikad nije vidio svojeg biološkog oca, imao iste pokrete kao on. Kad je bio ključan za izbacivanje još jednog protivnika iz igre, rekla sam: - Dobar je sportaš. Jenna nije odgovorila. Gledala je prema automobilima.

- Promet - rekla sam.

Ali nije vjerovala u to, i imala je pravo. Možda je bilo nešto gužve na izlazu iz Concorda, ali nakon toga ne bi imao problema.

Prva je izmjena postala druga, zatim treća. Noah je jednom promašio loptu snažnim zamahom tipičnim za Judea, ali kad ju je udario - što se dogodilo pri kraju treće izmjene - osvojio je bod jer je stigao do kućne baze. Bobby je s druge Jennine strane klicao u znak potpore i uzvratilo pobjednički znak šakom što mu ga ja Noah pokazao odmah nakon osvajanja kućne baze.

Jude je to propustio. Provjerila sam je li stigla poruka na mobitel. Pokušala sam ga nazvati. Ništa.

- Dobro je da nisam rekla Noahu - kiselo će Jenna.

- Doći će - rekla sam, premda sam se počela pitati. Počela je i završila četvrta izmjena, zatim peta. Tada sam se već ispričavala. - Žao mi je, Jenna. Rekao je da želi doći. Već je trebao biti ovdje.

Njezin je pogled ostao na terenu. - U redu je. Ionako ga ne želim u Noahovu životu. Pristala sam na ovo samo zato što nam Amelia pomaže. On je moje dijete - rezonirala je. - Želim da ima sve što može imati.

Pogledom sam pretraživala parkiralište, pomislivši da Jude možda gleda odande, previše nervozan da bi se približio, ali nije bilo *range rovera*, nije bilo visokoga gledatelja, nije bilo plavokosog biološkog oca.

Kad je utakmica završila, a Noahova je ekipa pobijedila, dječak je dotrčao do svoje majke. - Jesi li vidjela onaj zadnji dio?

- uzbuđeno je pitao i oponašao potez tako da je rukavicom zahvatio zemlju.

Jenna ga je zagrlila. - Bio si *sjajan*. - Ali on se već vraćao prema svojim suigračima.

- Krasan dječak - rekoh.

Ponos na njezinu licu prekrpio je mračan oblak. - Brinem. Znaš, da je nešto naslijedio.

- Kao na primjer?

- Pa, njegovo je tijelo kao Judeovo. Visok je za svoju dob, i dobar je u sportu. Ali zna biti drsko samouvjeren. Voli se praviti važan. Bilo je... nekih problema s vršnjačkim nasiljem

u njegovoj školi. Mislim da on nije bio upleten, i neprestano razgovaramo s njim o tome da treba biti ljubazan prema djeci koja ne mogu raditi isto što i on. Ali to me plaši.

- Možda je to samo ta dob.

Nesigurno me pogledala. - Ne želim da bude takav. Amelia nam može dati novca, ali neću joj dopustiti da ga ona odgaja. Pogledaj Judea. Krajnje je neodgovoran. Pogledaj gdje je bio posljednjih deset godina. Pogledaj što je danas učinio. Noah misli da njegov otac samo živi negdje drugdje. Možeš li zamisliti kako bi se osjećao da ga je danas očekivao? Želim reći, znala sam da će se to dogoditi. Uopće nemam povjerenja u Judea.

Nikad je nisam čula da tako mnogo govori, a bilo je očito da je emotivna. Opet sam pogledom pretražila parkiralište, ali je jedan moj dio osjećao da bi bilo gore kad bi se Jude sada pojavio nego da se uopće ne pojavi.

- Nije imao hrabrosti - prezirno će Jenna. - Bolje nam je bez njega, nije li tako?

Složila bih se s njom da se zadržala dovoljno dugo da me čuje, ali čim je izgovorila te riječi, pošla se pridružiti Bobbyju i Noahu. Vratila sam se do svojeg automobila. Još sam jednom nazvala Judea, ali sam ovoga puta ostavila poruku.

- Ili imaš izvrsnu ispriku, ili si bio u pravu kad si rekao da ne bi valjao kao tata. Gdje si bio, Jude? Ja sam bila ondje, Jenna je bila ondje, Bobby je bio ondje. Noah je odigrao sjajnu utakmicu, ali se počasni gost nije pojavio. A ti se pitaš zašto sam ti rekla da ne bi trebao tražiti skrbništvo?

Jude nije uzvratio moj poziv. Ovoga je puta bio u Burlingtonu, a Amelia je tvrdila da onamo *nije* otišao zbog nečega povezanog s Utočištem. Jednako kao što sam se ranije osjećala loše zbog nje, tako sam se i sad osjećala. Nema nikakvu kontrolu nad njim, a on joj i dalje priređuje razočaranja. Mogla sam tvrditi da je pogriješila kad je insistirala na upoznavanju Noaha - ali koji muškarac ne bi želio upoznati vlastito dijete?

Defektan. To je bila jedina riječ kojom sam mogla opisati Judeov karakter, premda je nisam morala glasno izgovoriti. Vicki je to učinila umjesto mene, nepopustljivo se prepirući kad je Amelia te večeri svratila. *Gdje mu je bila pamet? Gdje mu je srce - ima li ga uopće? Jesam li doista u rodu s tim čovjekom?* Njezina se trudnoća počela zamjećivati, a pojačana emotivnost išla je rukom pod ruku s tim. Ja sam to razumjela, ali Amelia nije bila spremna na ustupke. Dobacivala je protuoptužbe - *Jesi li mu ikad pokušala pomoći?* - dok obje nisu ljutito izišle, ostavivši me u kuhinji samu s ostacima njihove zlovolje.

Zlovolja se zadržala i tijekom idućega dana. Vicki je bila čangrizava, Amelia razdražljiva, Jude se vratio kao da se ništa nije promijenilo, a Lee je brzala naokolo nervozno se osvrćući preko ramena od straha da će se pojaviti netko s pištoljem.

Nije se pojavio nitko s pištoljem. Ovoga se puta pojavio palikuća, a meta nije bio njezin bungalov u Bell Valleyju, već prazno zdanje u Massachusettsu. Poziv je stigao u četvrtak uvečer, dovoljno rano da Lee obuzme panika, ali prekasno da bi se podnijela formalna prijava za palež prije saslušanja na sudu idućega dana.

18. poglavlje

Vicki me u petak ujutro probudila s tom viješću. Za nekoliko minuta našla sam se u kuhinji s Amelijom i Lee, a nakon što sam čula osnove, jedino što sam željela bilo je posavjetovati se s Jamesom.

Netko je pokušao zapaliti Leejinu kuću u MA, natipkala sam poruku. Nazovi me kad budeš mogao.

BlackBerry mi se još nalazio u ruci kad je zazvonio. Nije prošla ni minuta.

- Hej - rekla sam i izišla iz kuhinje na stražnji trijem Crvene lisice.

- Što se dogodilo?

- Sinoć je došlo do požara. Kuća je zaštićena alarmnim sustavom, pa su vatrogasci stigli onamo prije nego je sve izgorjelo, ali je šteta ipak velika. Lee je u šoku.

- Kako je saznala? Mislio sam da je banka uzela kuću.

- Ne banka - rekla sam, govoreći mu ono što sam upravo saznala. - Hipoteku je preuzela kompanija pod nazivom Nekretnine istočne obale.

- U vlasništvu braće? - pitao je James.

Nasmiješila sam se. - To sam i ja najprije pomislila. Braća bi zasigurno željela novac od osiguranja. Ali ne. Nekretnine istočne obale zapravo je prilično velika kompanija. Dio njihove imovine potječe iz davne prošlosti, i nije sve na obali. Proširili su se u unutrašnjost, sve do Bell Valleyja.

- Amelia - zaključio je, a ja sam znala da hoće.

- Nije baš da je doista mislila da će Lee ikad ponovno željeti živjeti ondje, ali kaže da ima emocionalnu vrijednost te da bi Lee, a ne ona braća, trebala odlučiti što će učiniti s kućom. Amelia je prilično ratoborna po tom pitanju. Kaže da je riječ o načelu. Nisam sigurna da se Lee slaže. Ona nije ratoborna. Ali Amelia nikako ne bi željela da se ta kuća ošteti. Održavala ju je kako bi bila spremna ako se Lee ikad poželi vratiti onamo.

- Lijepo od nje, ali to je bio i poticaj. Braća su zasigurno slijedila trag. Inače ne bi bilo motiva. Je li policija sigurna da je požar podmetnut?

- Još nije, ali sumnjiv je način na koji se vatra širila. Danas će tim stručnjaka početi raditi na tome. Žele razgovarati s Amelijom i Lee, ali i ja želim razgovarati s tim stručnjacima. To je malen gradić. Misliš da oni to mogu riješiti?

- Gledam *web*-stranicu - rekao je James, a zvučao je odsutno dok je čitao. U policiji ondje radi više od dvadeset ljudi. Znači da ih ima dovoljno, ali ne vjerujem da vide mnogo paleža. Možda bi trebala pitati.

- Hoću. Zacijelo to danas ne možemo koristiti na sudu.

- Ne. Palež, vandalizam, prijeteća pisma - to je posve drugi slučaj. Danas će biti riječi samo o zakladi. Sean će možda uspjeti ubaciti nešto o obrascu zastrašivanja. Druga će strana staviti prigovor, ali sudac će to ipak čuti, a ako je Lee onakva svjedokinja kakva mislim da jest, to će mu ostati u glavi. Ja bih ga nazvao.

- Odmah. Još nešto? - Imala sam cijeli popis vlastitih pitanja, uglavnom za Ameliju, a povezana su s činjenicom da njezin osiguravatelj pomaže u istrazi paleža. Ali James je dobar u ovome.

Razmislio je. Na koncu je rekao: - Da. Hoćemo li se naći ondje?

- Gdje?

- U kući u Massachusettsu. Želim je vidjeti. Također želim svratiti u policijsku postaju i upoznati one koji provode istragu. Zapravo, imam bolju ideju. Ne znam kako se rano mogu izvući odavde, ali ako je saslušanje u tri, mogao bih stići do zgrade suda do pet. Mogli bismo se zajedno odvesti onamo. - Tada se nasmiješio - čula sam to u njegovu glasu kad je rekao: - Ja ću voziti. Nedostaje mi moj automobil.

Nisam se uvrijedila. Sviđao mi se njegov plan. Mogla sam reći da će opet izostati s posla, ili da Mark neće biti zadovoljan, ili da će spavati na nogama ako bude toliko radio. Ali nisam. Možda sam katkad impulzivna, donekle neodgovorna ili pomalo kukavica, ali nisam glupa. Palež u Manchesteru pravi je dar.

Kad smo kasnije tog jutra odlazili iz Bell Valleyja, uzeli smo dva automobila. Ja sam ionako kanila voziti Lee, ali Amelia je insistirala na tome da pođe i ona, a zatim i Jude, te sam im tada rekla da ću se kasnije naći s Jamesom. Premda bi to bilo u redu da je Lee bila sama, pomisao da bi Amelia i Jude sjedili s nama u *BMW*-u nije mi se nimalo sviđala.

Stoga je Jude vozio *range rover*. Nisam imala pojma zašto i on ide s nama - je li se nadao da će se time iskupiti za svoju neodgovornost, ili je samo želio sudjelovati u akciji. Međutim, znala sam da želi upoznati Jamesa.

Zato sam se nadala da će se negdje putem izgubiti, ali nisam bila te sreće jer je u dva i trideset s nama stajao u predvorju sudnice. Lee, koja je nervozno pogledavala ljude oko nas, nesvjesno je uzdahnula kad je stigla nova skupina.

- Koji je Albert Meeme? - šapnula sam.

- Onaj zaobljeni, ćelave glave - odgovorila je, također šaptom.

Nije mi mogao promaknuti. Gledao je ravno u nas. Kao i tri muškarca u njegovu društvu.

- Poznajete li ostale?

- Onaj u tamnom odijelu je odvjetnik obitelji. Onaj u plavoj jakni je Jackov brat Duane. Trećeg ne poznajem.

Sean ga je poznavao. Pridružio nam se i rekao: - Visoki čovjek je bivši okružni šerif, a sad je privatni istražitelj. Povelili su ga sa sobom kako bi pokazali da je zakon na njihovoj strani.

- Ali ako on trenutno ne predstavlja zakon... - počela sam.

- Važan je imidž. Oni su ekipa snova. Velika lokalna imena. Svi oni.

- Hoće li to utjecati na suca?

- Ne bi smjelo. Ali još uvijek postoji klub starih momaka.

Pomislila sam da Sean izgleda zabrinuto, nadajući se da Lee to nije opazila, kad je Jude rekao: - Poznajem tog čovjeka.

- Kojeg? - pitala sam.

- Istražitelja. Jednom je bio na mojem brodu.

- Ovaj, Jude...

- Ozbiljno. Povedeš nekoliko turista na tjedan dana plovidbe, snimaju zbivanja, a ono što oni plaćaju za tu privilegiju pokriva operativne troškove putovanja, pa je to za nas čisti profit. Svi vole sudjelovati u opasnim pustolovinama na moru, a ovaj je tip doista uživao u tome. - Seanu je rekao: - Zove se Billy DeSimone, zar ne? Ne mogu zaboraviti to ime. Cijelo ga vrijeme rabi u trećem licu.

- To je taj - potvrdio je Sean.

- Dobro igra poker. Neće me prepoznati ovako dotjeranog, ali ja sam mnogo zurio u to lice. Običavali smo satima igrati. Recite riječ, i ja ću mu odvratiti pozornost.

Amelia je izgledala zaprepašteno, ali nije morala ništa reći jer je Sean upozorio: - Učinite tako nešto i oni će to proglasiti pokušajem utjecanja na svjedoka. Trenutno je Lee žrtva. U tome ima određene čistoće.

Jude je izgledao razdraženo, ali nam je Lee privukla pozornost.

- Duane zuri u mene - prestrašeno je rekla. - Pokušao mi se nametnuti kad je Jack umro i nije mu se svidjelo kad sam ga odbila. Ne razumijem zašto oni moraju biti ovdje.

- To je njihovo zakonsko pravo - objasnio je Sean. - I oni imaju nešto na kocki.

- Da - mrzovoljno će Jude - poznati su po tome da se uvijek uspijevaju nekažnjeno izvući. Billy DeSimone zna kako se koristiti sustavom. Daj mu nekoliko piva, i ispričat će ti sve o tome. Napraviti će mljeveno meso od vašeg slučaja, Seane. Nemate nikakvih dokaza koji povezuju obitelj Leejina muža s onim što joj se sada događa.

- To nije cilj ovog saslušanja - rekao je Sean i odjednom pogledao prema dizalu. Slijedeći njegov pogled, vidjela sam Jamesa kako nam se približava. Izgledao je samouvjeren, naočito i posve profesionalno u svojem plavom odijelu i kravati. Uzbuđenim je očima gledao mene.

Ponovno bih se do ušiju zaljubila u njega da ga ionako već nisam voljela. Ostale je pozdravio tek nakon što me poljubio.

Sigurna sam da je točno znao tko je Jude, ali, nevjerojatno, njihovo je upoznavanje prošlo posve ležerno. Tek što su se rukovali, James nam je predstavio starijeg muškarca koji je došao s njim. Zvao se Lyle Kagan. - U New Yorku radim s Lyleovim sinom - objasnio je James - ali Lyle živi u Bostonu, a ima iskustva s Albertom Meemeom. Pristao je svjedočiti.

Lyle Kagan je bio moćan svjedok. Ugledni građevinski poduzetnik, posjedovao je gotovo jednaku moć kao i Billy DeSimone. Dok je Lee bila prikladno plaha, jednostavno svjedočeći o sve manjim čekovima i izostanku odgovora na pitanja, Lyle je opisao obrazac nepravilnosti u vlastitoj zakladi koje nikad nije uspio dokazati. Možda je potrajalo dok je Lyle dobio priliku govoriti na sudu, ali ja sam sa zadovoljstvom zaključila da se Albert Meeme zamjerio pogrešnom čovjeku.

Izjave pod zakletvom uvedene su među dokaze, zajedno s Leejinim izvadcima. Drugi je odvjetnik tvrdio - snishodljivo, kao da je Lee gramziva ili patetično naivna - da Lee jednostavno očekuje više od onoga što se može dobiti na nesigurnom tržištu dionica. No

kad je sudac pregledao izjavu o poslovanju zaklade i zaključio da nije odgovarajuća, odvjetnik nije mogao odgovoriti na pitanja o određenim isplatama.

Zahtjev je odobren. Sean je čak dobio željenu stručnjakinju za pregledavanje poslovanja zaklade. To bi bila potpuna pobjeda da Leejin šogor u predvorju nije šapnuo Lee: - Možeš obojiti kosu kako god želiš, ali mi znamo gdje si. Moja ponuda još vrijedi. Samo reci riječ, i ja ću biti tvoj zaštitnik.

Kako bismo je svi čuli, Lee je glasno ponovila njegovu prijetnju, od riječi do riječi, a Duane je na to napravio grimasu i rekao: - Odakle ti to? Samo sam te pitao kako si. - Glumeći razdraženost, brzo se udaljio.

Lee je drhtala. - Ne bih ovo smjela raditi. Postat će gore.

- Ali sad smo to dali u javnost - smirivao ju je Sean. - Ako još nešto pokušaju, to će im se obiti o glavu. Najprije ćemo razotkriti prijevaru sa zakladom. Dotad ćemo dobiti izvještaj da je počinjen palež. Svaki će djelić slagalice doći na svoje mjesto.

- A ja ću biti mamac - rekla je Lee.

No Amelia je bila korak dalje. - Onaj te čovjek neće štiti. Mi ćemo to činiti. - Okrenula se Judeu. - *Ti* ćeš je štiti. Možeš paziti da joj se ništa ne dogodi. Ovo je baš nešto za tebe. Jude je izgledao kao da ga je stjerala u kut.

- Ne. Jude. - Amelia je bila odlučna. - Trebam te u tome. Nitko drugi to ne bi mogao učiniti kao ti.

Otišli smo uskoro nakon toga - Amelia i Lee s Judeom, James i ja sami. Plan je bio da vozimo za Judeom do gradića Manchester-by-the-Sea, ali tipično mačistički, vijugao je kroz promet na način da ga je bilo nemoguće slijediti. Nakon kratkog pokušavanja, James je uhvatio moj pogled, zadovoljno se nasmiješio i uključio GPS.

Nije me toliko zanimalo kamo idemo jer sam bila zaokupljena onime što je moj muž učinio. Ushićeno sam ga uhvatila za ruku. - Ti si spasio naš slučaj. Bio si nevjerojatan.

- Ma ne - rekao je dubokim glasom koji sam voljela - samo mi se posrećilo s Lyleom.

- Ah nije se okomio na Meemea kad se radilo o njegovoj vlastitoj zakladi. Zašto sada?

- Prošlo je dosta vremena. Lyleovo je ime sad poznatije nego tada. I žao mu je Lee. Razgovaram s njim od utorka, ali je tek jutros pristao svjedočiti. Tada sam odlučio poći ranijim avionom.

Odlazak ranijim avionom ukazao je na zanimljivo pitanje.

- Jesi li imao problema s odlaskom iz ureda? Malo je uzdigao bradu. - Ne znam. Nisam pitao, samo sam otišao. Pola noći proveo sam budan dovršavajući sažetak za Marka. Odradio sam svoje sate.

- Ne izgledaš iscrpljeno.

- Čudno je kako zaboraviš na iscrpljenost kad ostvariš velik uspjeh na sudu. Osim toga, moram dobro izgledati da bih se nosio s tobom. Izgledaš predivno, draga. Odakle ti ta suknja i bluza? - Bluza je bila bijela, a suknja crvena i kratka. Na nogama sam imala crne sandale visokih peta.

- Iz Vickina ormara. Promjena u odnosu na plavu bluzu i crne hlače, ne misliš li?

Još je jednom s divljenjem pogledao moju odjeću. - Mogla bi to nositi na posao.

- Ne bih.

- Pa, trebala bi. Ili možda ne. Izgledaš previše dobro. - Nakon što mi je stisnuo ruku, svoju je vratio na volan. Prometna je gužva bila poprilična, ali se činilo da mu ne smetaju česta zaustavljanja. Objema rukama držeći volan, duboko je i zadovoljno uzdahnuo. - Čovječe, kako je ugodno voziti.

Muškarac i njegov automobil, pomislila sam. Ali to je mogao biti bilo koji automobil, shvatila sam. Bio je tako zauzet poslom da uopće nije vozio, osim da bi došao u Bell Valley.

- Sloboda! - rekoh.

S entuzijazmom je ponovio tu riječ, ali je tek tada shvatio što je priznao, pa je brzo dodao: - Jednostavno nema razloga da vozim u New Yorku.

- Ali ipak voliš voziti. I voliš svoj automobil.

Napravio je pokret očima kojim je priznao istinitost svojih riječi.

- I voliš svoj posao - dodala sam.

Puhnuo je kroz nos. - Znaš da ga ne volim. Volim slučaj Bryant, ali ostalo je odvratno. Samo odbrojavam, radim ono što moram kako bih u listopadu postao partner. Kad se to ostvari, moći ću birati slučajeve.

- Ali rekao si da se u tvrtki nešto zbiva. Što ako propadne?

- Neće propasti.

- Ali što ako se to ipak dogodi? Što bi učinio?

- Potražio bih drugi posao.

- Bi li ikad razmislio o odlasku iz New Yorka?

- Prozirna si, dušo.

- Bi li? - Željela sam znati je li to još uvijek neprobojna prepreka.

Umjesto da odgovori, James je prešao na jedinu temu za koju je znao da je neću ignorirati. - Tvoj je Jude prava mustra. Što vidiš u njemu?

- Tko je sada proziran? - rekla sam, ali sam dopustila promjenu teme. Kad se sve uzme u obzir, James je bio izuzetno uljudan prema Judeu. - Sad ništa. Prije deset godina? Mnogo toga. Bila sam mlada i neiskusna. On je bio iskusan.

- Kao neandertalac.

- Nije baš tako grozan - rekla sam, premda James nije bio posve u krivu. - Kaže da je odrastao. Ali još uvijek ne razumije pojam odgovornosti. - Ispričala sam mu o Noahu i bejzbolskoj utakmici. - Jude zna što bi trebao učiniti, ali to jednostavno ne može. Postoje smetnje na vezama.

- Još uvijek te voli.

- To nije moj problem - rekoh.

- Sve dok si ondje, jest. Poznajem taj tip ljudi. I dalje će pokušavati.

- Može pokušavati koliko god želi. Nisam zainteresirana.

- Što kad bismo se rastali?

Srce mi je stalo. - Želiš li to?

- Dovraga, ne, ali kad bi se to dogodilo, bi li opet bila s njim?

- Zašto bih? Ništa ne osjećam prema njemu. - Svakako sam imala prilike, ali kad bih to spomenula svojemu mužu, samo bih izazvala njegovu ljubomoru. - Deset godina je mnogo vremena. On se nije promijenio. Ja jesam.

To je zacijelo bio pravi odgovor jer je James opet posegnuo za mojom rukom i zadržao je u svojoj dok smo se vozili prema sjeveru autocestom I-93. Malo smo razgovarali, ali tišina između riječi bila je slatka. S vremena na vrijeme, poigravao se mojim vjenčanim prstenom, pomalo slično onomu što je Jude činio, ali se to sad činilo primjerenijim. Kad se iz njegova džepa začulo zujanje mobitela, ignorirao ga je. Drugi je put odgovorio, ali treći opet nije.

Gradić se nalazio tridesetak kilometara sjeverno od Bostona, ali je već prošlo pet kad smo stigli do Leejine kuće. Premda se nalazila iznenađujuće blizu ceste, bila je niska i široka, što je svakako dobro s obzirom na ono što se dogodilo. Vatra bi se brže širila prema gore, te bi i šteta bila veća. Umjesto toga, najviše štete pretrpio je dio kuće u kojem su smještene spavaće sobe, te je ondje sve bilo polomljeno i pougljeno.

Ulazna su se vrata otvarala prema zajedničkim prostorijama, a činilo mi se da je sve bilo upravo onako kako je Lee ostavila. Prikladno uređena za dom na obali oceana, sve je bilo u bež boji i staklu. Veliki su se prozori nalazili na svim zidovima okrenutim prema oceanu, a ono malo umjetničkih djela bilo je spektakularno, zbirka pejzaža u okvirima od starog drva. Međutim, bez obzira na to koliko su bili čudesni, mene su općinile malene uokvirene fotografije svjetlokose, sretnije Lee s njezinim mužem koji je, premda ne posebno naočit, zračio dobrotom.

Premda je cijela kuća zaudarala po dimu, to se više osjećalo u onim dijelovima koji su gorjeli. Najgore je prošla glavna spavaća soba. Netko je znao odakle da počne kako bi se nanijelo što više štete. Ugrađeni ormari, njegova i njezina ležaljka, bračni krevet nekoć s finom posteljinom - ništa od toga nije se moglo spasiti. Ono što nije uništila vatra, uništili su vatrogasci u svojim nastojanjima da uspostave kontrolu nad požarom. Destruktivan je dojam pojačavao vlažan morski zrak koji je dopirao kroz ogromne rupe gdje su nekoć bili prozori.

Osjećala sam mučninu, ali je Lee izgledala još gore. Kad se vratila van, pošla sam za njom. Ostali su također uskoro izašli. Amelia je dovoljno vidjela i željela je krenuti na put; pomislila sam da je, iako žali za mnogo čime u svojem životu, Bell Valley i za nju mjesto koje iscjeljuje. Jude je izgledao razdraženo dok je nogom gurao pepeo, te joj se pridružio kraj automobila, ali Lee je prva ušla, okrenuvši se od kuće koju je voljela.

Kad su oni otišli, James i ja smo prošetali duž klisure. Ispod nas je bila oseka, pa smo vidjeli mokr pijesak, morsku travu i crno kamenje. Neko smo vrijeme sjedili rame uz rame, leđima okrenuti suncu, uživajući u svježem povjetarcu s Atlantika. Naši su prsti bili isprepleteni. To je bio poseban trenutak; ne sjećam se kad sam se ranije osjećala tako bliskom njemu.

- Nedostajalo mi je ovo - rekla sam i još mu se više primaknula.

- Ti si odlučila otići - dahnuo je uz moje čelo.

- Mislim općenito. Ovoga već godinama nije bilo. - Okrenula sam lice na njegovu ramenu kako bih ga pogledala. Sve mi se sviđalo, od njegove vjetrom razbarušene kose, preko

plavih očiju do sjenki na njegovoj čeljusti. - Zar tebi to uopće ne nedostaje?

- Dovraga, da, nedostaje mi - rekao je. - Nedostaje mi ovo, nedostaje mi odlazak na piće s prijateljima s fakulteta, nedostaje mi igranje košarke - ali stvari se mijenjaju.

- Ne ovakve stvari - usprotivila sam se. - Ovo što mi sad ovdje imamo, to je prisnost. Možda je nije tako lako naći kao dok smo studirali, ali moramo stvoriti vremena za to.

- Što je s odgovornošću? Tvoj je Jude nema, sama si rekla. Pa, ja je imam.

- Previše. Mora postojati zlatna sredina. Rekla sam to i ranije - ne želim biti ekstrem. Ne mogu *živjeti* kao ekstrem. Zašto sam morala napustiti svoj život da bih to shvatila?

Nije odgovorio, ali znala sam da ga nisam posve uvjerila. Ili to, ili je jednostavno tvrdoglaviji od mene. Ili je kratkovidan.

Nismo se više dugo zadržali. James je morao na avion. Dok smo odlazili iz gradića, svratili smo u policijsku postaju, a premda je ondje bilo malo djelatnika, požar je bio glavna vijest. Nisu mogli ništa dodati onomu što smo već znali, ali James se uspio predstaviti i ostaviti svoju posjetnicu. Također je ostavio dojam, nešto što sam oduvijek cijenila - a dežurni čak nije bio ni ženskog roda. Bio je čovjek koji je na glavi imao kapu Red Soxa, a mada je James imao malo vremena za gledanje utakmica, znao je razgovarati o bejzbolu. Ja bih zacijelo bila posve službena, ali James je znao obavljati posao i usput stvarati prijateljstva, što je jamčilo da će čovjek s kapom Red Soxa nazvati čim čuje nešto novo. Također nam je preporučio izvrstan restoran odmah u susjedstvu, te je čak nazvao kako bi nam osigurao brzu uslugu.

- Tako si dobar u tome - primijetila sam dok smo čekali naše rakove. - On je sada tvoj najbolji prijatelj.

James se osvrtao po restoranu. - Lako je biti ljubazan prema simpatičnim ljudima. Ti si isto takva. - Pogledao me u oči. Doimao se opreznim. - Bi li mogla živjeti u ovakvom gradiću?

- Bez razmišljanja. - Bili smo dovoljno blizu velikom gradu; promet nije bio vrijedan spomena; činilo se da naš konobar poznaje sve goste.

- Ja ne bih. Osjećao bih se sputanim.

- Onako kako se ja osjećam u New Yorku? - Nisam željela zaljuljati čamac naše ranije dobre volje, ali to je bila moja velika greška. Morala sam se naučiti izražavati. Usrdno sam se nagnula naprijed. - Zar ne shvaćaš, James? Ovo je najbolje - od nas, od *života*. Moja je mama običavala tvrditi da na nadgrobnim pločama ne piše što je netko za života radio.

Ondje pišu rodbinske veze - kći, supruga, majka. Zaboravi sve ostalo na trenutak; moram se vratiti na dio o *supruzi*. - Uspravila sam se i pokazivala prstom njega pa sebe. - Ti, ja, šuma, plaža, zajednički ručak - želim *to*. Mogu li to dobiti u New Yorku?

- Da - rekao je ne trepnuvši. - Pokazat ću ti. Vрати se sa mnom, Emily, imat ćemo ovaj vikend. Opustit ćemo se, zabavljat ćemo se, razgovarat ćemo.

- Što je s poslom? - pitala sam jer je, za nas, Manhattan sinonim za posao. - I dalje ćeš biti pod pritiskom.

- Obavljat ću ga između onoga što mi želimo raditi.

Naslonila sam se unatrag i proučavala ga. Bio je otvoren, ranjiv.

Čudno, bojala sam se da će me svojim riječima navesti da se predomislim. Ali sad je to postigao svojim izgledom. Mogla sam se vratiti u Bell Valley i razmisliti. Mogla sam šetati šumom i komunicirati sa svojom ženkom kojota. Mogla sam u potpunosti analizirati za i protiv.

Ali prošla su tri tjedna bez stresova Manhattana, a ako sam trebala odlučiti kojim putem da pođem, morala sam testirati svoju snagu.

- Dobro - rekoh.

Tada je ipak trepnuo i uspravio se. - Da? - Činilo se da zadržava dah. - Samo tako?

- U posjet - upozorila sam ga, ali se činilo da je Jamesu toliko laknulo da se nije obazirao na tu riječ.

- Što je s tvojim stvarima u Bell Valleyju?

- Mogu i bez njih. Katkad je dobro biti spontan.

- Ha - uzviknuo je, ali simpatično. - Pokušaj s osiguranjem.

Nasmiješila sam se. - Kao, morat ću se vratiti po njih?

Možda ću se jednostavno željeti vratiti. Još mi je preostao tjedan dana prije nego me Walter očekuje na poslu.

Nisam razmišljala o Walteru tijekom vožnje prema jugu. Kad je sunce zašlo, upalili su se farovi i promet je postao gušći, a ja sam razmišljala o onome što sam rekla Jamesu. *Na nadgrobnim pločama ne piše što je netko za života radio. Ondje pišu rodbinske veze - kći, supruga, majka.* Čak i dok sam se bavila dijelom o supruzi, na površinu je izronila kći. Morala sam nazvati tatu i reći mu da pokušavam, ali željela sam više privatnosti od one u automobilu.

Osim toga, drugi je poziv bio hitniji, inače će Vicki biti zabrinuta. Ona nije samo moja najbolja prijateljica, već i izravna veza s novostima u Bell Valleyju. Te je večeri njezin izvještaj govorio da se Jude utaborio kod Lee, ne toliko da bi nju zaštitio koliko da bi pobjegao od Amelije nakon mučne vožnje do kuće.

Da se radilo o nekom drugom razdoblju, možda bih bila nervoznija zbog povratka. No budući da je bio početak vikenda četvrtog srpnja, više je ljudi odlazilo nego dolazilo. Prošla je ponoć kad smo ušli u grad. Promet je bio slab u našem dijelu grada, bilo je malo pješaka, a tmina je skrivala obilje stvari koje nisam željela vidjeti.

A zatim je tu bio James koji me privinuo uza se kad smo automobil ostavili u garaži, pritisnuo me uza stup ulične lampe radi poljupca i još ponečeg, predigra koja nas je navela da pretrčimo preostali put do kuće. Ostavljajući odjeću bilo gdje, vodili smo ljubav u predvorju, a zatim ponovno u krevetu. Tada su već bila dva sata ujutro, ali on je ustao u četiri i trideset da bi radio - ili je to priznao kad sam se ja probudila u devet. Kad sam zaustila kako bih rekla: *Vidiš, ništa se nije promijenilo*, pokazao mi je da se ipak promijenilo.

Izišli smo na kasni doručak. Prošetali smo oko parka Gramercy i Park avenijom. Kupovali smo. Kad sam se požalila na vrućinu, James me podsjetio kako je vruće bilo onog prvog dana u šumi u Bell Valleyju. *Ne ovako vruće*, tvrdila sam, a on se na to nasmijao i odveo me u najbližu slastičarnicu na sladoled, a kad sam protestirala da u posljednje vrijeme previše jedem, rekao je da izgledam bolje nego ikad.

Trudio se. Doista se trudio. Podsjetio me koliko nam zabavno može biti u New Yorku. Ali i dalje je bilo onih trenutaka kad su zvukovi grada prodirali kroz zatvorene prozore ili je zvuk njegova BlackBerryja aktivirao neki refleks i moj bi se želudac stegnuo. Nikoga nisam željela nazvati. U ulici nikoga nisam poznavala. Osjećala sam se usamljeno.

Štoviše, do nedjelje ujutro počela sam se zabrinjavati za Jamesa. Radio je kad god smo bili kod kuće, krišom dok sam ja bila u blizini, otvoreno dok sam čitala, spavala ili se tuširala. To je bilo beskrajno slatko i posve šašavo. Ne može se držati tako mahnitog rasporeda. Dobro se držao, ali kako je blijedjelo uzbuđenje od petka, u njegovu se govoru opet osjećala iscrpljenost.

Koristeći se time kao dokazom da moramo unijeti promjene u naš život, odgađala sam poziv svojem ocu. On bi sam tvrdio da imamo radna mjesta za koja bi većina pravnika umrla, a vjerojatno bi imao pravo. Raširila sam nedjeljni *Times* na kuhinjskom stolu i proučavala oglase. Nisam vidjela ništa zanimljivo, pa sam na internetu pogledala kakvi se pravnički poslovi nude u Stamfordu, Newarku, čak u Philadelphiji. Ono što sam vidjela posve me obeshrabilo.

Potištena, poslala sam *e-mail* Walteru. Morala sam to učiniti jer me pekla savjest dok sam gledala kako James radi.

Samo sam se željela javiti, napisala sam. *Bolje mi je, ali tre-bat će mi i onaj posljednji tjedan. Poslat ću e-mail sljedeći vikend i javiti vam za ponedjeljak.*

JAVITI MI? Walter je odgovorio brzo i kratko. *Ili sljedeći ponedjeljak, ili ništa.*

Želudac mi se okrenuo od same pomisli na to. Nazvala sam Vicki koja mi je dopustila da se ispušem onako kako James možda ne bi, a premda sam se osjećala bolje, ništa nisam riješila. Dugo sam stajala ispred svojeg ormara, gledajući one crne hlače i plave bluže, ne želeći odjenuti ništa od toga, ali svjesna da hoću ako se vratim u Lane Lavash.

Sinoć sam sanjala o ženki kojota, ali nije bila sama. Bila je sa svojim mladuncima i još nekoliko odraslih životinja, a sigurno me osam pari očiju kojota promatralo s nekim čudnim iščekivanjem. Prerano su nestali u šumi. Ovoga sam puta pošla za njima, ali sam se poskliznula na granitnoj stijeni i naglo probudila.

James nije znao za san. Moja je ruka opipala hladne plahte na njegovoj strani kreveta, a kad sam ga našla kako radi u kuhinji, činilo mi se budalastim pričati o snu. Udovoljivši mi, pošao je u krevet i brzo zaspao, ali ja sam neko vrijeme ležala budna i zabrinuta. Kad je u ponedjeljak svanulo osjećala sam mučninu - znala sam koliko se silno James trudi i željela sam mu udovoljiti, ali sam osjećala kako na mene vreba stari život, čekajući da me zaskoči. Zato sam ispekla kukuruzni kruh. Jesam li to ikad ranije učinila? Ne. Jesam li znala što radim? Ne. Ali jednog od onih jutara u Bell Valleyju uživala sam dok sam jela Leejin kukuruzni kruh, a nije mi padala na pamet drukčija razbibriga. Našla sam recept na internetu, otrčala do dućana po sastojke, a dok je James u blizini tipkao usred mora

papira, ja sam glumila kuharicu. Dvije su štruce bile u pećnici, a ja sam otvarala vrata svakih nekoliko minuta, čekajući da moj kruh dobije boju, kad je zazvonio moj mobitel.

Vidjela sam da je poziv iz područja New Hampshirea i osjetila ubod panike. Zadnji put radilo se o mojoj mačkici. Sad sam se bojala da je riječ o Lee ih, ako ne o Lee, onda o Judeu. Ali problem je bila Vicki. - U bolnici je - izvijestila me Amelia.

- Sinoć su je počeli mučiti trudovi. Problem je u tome što bi liječnici mogli preporučiti mirovanje za naredna četiri mjeseca, a Vicki je u panici, što samo pogoršava problem. Neće poslušati svojeg muža i neće poslušati mene, ali možda će poslušati tebe.

Odmah sam nazvala Vicki i saznala da Amelia nije pretjerivala. Samo je panika mogla izazvati njezinu mahnitu bujicu riječi. Obećala sam joj da ću doći do večeri.

- Neee - zaječao je James kad sam mu rekla.

- Moram. Ona je pomogla meni, a sad je situacija obrnuta.

O tome je riječ, James. To je ono o čemu sam ti govorila.

- Ali tek si došla ovamo. Danas je blagdan.

- A ti moraš raditi. - Poljubila sam ga, ali su njegova usta ostala tvrda. - Neću se zauvijek preseliti onamo. Samo joj želim pomoći da odluči što će učiniti. Znam da nisi sretan, ali ovo je važno. Takva želim biti.

- Odbjegla žena.

- Prijateljica na koju se netko može osloniti. Što bi bilo da mi imamo problem? Što bi bilo da sam ja trudna i nešto nije kako valja, a potreban nam je netko da nam to pomogne riješiti?

- Sami bismo to riješili.

Uzdahnula sam. - Onda su žene valjda te kojima je potrebno selo, a trenutno je to za mene Vicki. Želim biti ondje kad sam joj potrebna. Možeš li me voljeti zbog toga?

Puhnuo je kroz nos. - Imam li izbora?

Nasmiješila sam se i opet ga poljubila. - Ne.

Nekoliko trenutaka kasnije već sam bila u spavaćoj sobi. Zapravo, nisam morala ništa spakirati jer je moja torba još uvijek u Bell Valleyju. Ali ipak sam uzela nekoliko stvari. Ovoga sam puta uzela i svoj laptop. I dijamantne naušnice.

Uvijek mi trebaju kopče za kosu, pa sam prekopavala po ormariću u kupaonici kad sam opazila kutiju tampona. Uzela sam je, kaneći je ponijeti sa sobom jer sam imala mjesečnicu prije nego sam prvi put otišla iz New Yorka, a sad bih je zacijelo opet trebala dobiti.

Zapravo, ako je otad nisam imala, onda mi kasni.

Meni nikad ne kasni.

Istina, drastična promjena načina života može utjecati na žensko tijelo.

Ali meni *nikad* ne kasni.

Srce mi je počelo lupati. Oprezno sam spustila tampone i uzela drugu kutiju. Kao i svaka žena koja pokušava zatrudnjeti, imala sam ih nekoliko, ali sam već navikla na razočaranja. Kad je prva traka pokazala pozitivan rezultat, bacila sam je i pokušala opet. Kad je i druga bila pozitivna, ruka mi se počela tresti.

- James - zazvala sam drhtavim glasom. Namjestila sam odjeću i izišla iz kupaonice. Tada mi se već cijelo tijelo treslo.

- James!

Rastreseno je podigao pogled s ekrana monitora. Ispružila sam drugu traku. Zurio je u nju, dezorijentirano, prije nego je shvatio o čemu je riječ.

- Pozitivno - šapnula sam, bojeći se to glasno izgovoriti za slučaj da nije istina.

Ali bila je istina. James je također vidio rezultat. Zatrudnjela sam.

19. poglavlje

James je bio zapanjen jednako kao i ja. Uopće nismo pokušavali. Nisam ni bila kod kuće!

Njegov se izraz lica mijenjao od zapanjenog preko zadovoljnog do ushićenog. Podigao me s poda uhvativši me rukom ispod koljena i stegnuo me tako snažno da bih se bila pobunila da brzo nije postao nježniji. Spustio mi je noge na pod, ali me i dalje držao u zagrljaju.

- Kada? - uzbuđeno je pitao.

- One noći u šumi, možda? - *Ono* je doista bilo nešto posebno. - Ili kasnije, u mojoj sobi?

- Ništa nisi posumnjala?

- Nisam željela *misliti* o tome. To je bio dio mogega bijega.

- Znao sam da izgledaš drukčije - rekao je, a tko sam ja da bih tvrdila da žena ne izgleda drukčije nakon samo dva tjedna. Nije mi palo na pamet ni da bih ovako rano mogla osjećati mučninu, ali druga objašnjenja? Nikad nisam imala osjetljiv želudac.

- O, moj Bože. - Stavila sam ruku na trbuh. - Nisam to očekivala.

Oči su mu blistale. - Sad se sve mijenja.

- To *svakako*.

- Ne želim da se vratiš u Lane Lavash. Tamo si pod prevelikim pritiskom.

- Ne bih se vratila čak i da *nisam* trudna - pobjednički sam ustvrdila.

- Trudna. - Iskušavao je riječ. - Jesi li sigurna?

Odjednom sam bila *veoma* sigurna. Sve mi se u ovome činilo ispravnim, počevši od pomisli da moje dijete nije začeto prema planu. - Napravila sam dva testa. Oba su dala isti rezultat. A simptomi su kao u knjizi.

- Ako si zatrudnjela prije dva tjedna, kad bi se dijete trebalo roditi?

Pokušala sam izračunati, ali dok su mi se glavom rojile mnoge druge misli, on je bio brži.

- U ožujku. *Savršen* trenutak. Imenovat će me partnerom u listopadu - moja plaća raste u siječnju - *uopće* nećeš morati raditi.

- Ali ja želim raditi, samo ne u tvrtki Lane Lavash - oprezno sam rekla jer sam u tom djeliću sekunde pomislila na završetak svoje odvjedničke karijere i osjetila laganu bol gubitka. Ipak volim pravo.

- Hoćeš li ovaj tjedan poći k liječnici?

- Nema potrebe. Trenutno nam ne može reći ništa novo, a već imam vitamine.

Trijumfalno je pogledao uvis, zatim mene, te se radosno nasmiješio. - Proslavit ćemo - večera danas u restoranu Cipriani?

- Čim se vratim.

- Vратиш? - Odjednom je izgledao zbunjeno. - Sad ne možeš oputovati.

- Zašto ne?

- Trudna si.

Možda nisam uspjela izračunati kad bih trebala roditi, ali što se tiče odgovora na pitanje zašto se to dogodilo - zašto sam sad uspjela zatrudnjeti, a ne ranije - odjednom mi

je sve postalo jasno. - *Upravo tako* - rekla sam kad sam sve povezala. - Zar ne shvaćaš? Činjenica da sam ostala trudna u Bell Valleyju konačni je znak da mi je bilo suđeno poći onamo. Nikako nisam mogla zatrudnjeti ovdje jer naš način života to nije dopuštao.

I dalje me je držao u zagrljaju, premda je sad olabavio stisak, a njegov je glas bio tih. - Želim te ovdje.

- Vratit ću se odmah nakon što pomognem Vicki.

- Ja sam otac tog djeteta. Zar nemam pravo glasa kad je riječ o tome kamo to dijete ide?

Povukla sam mu košulju i našalila se: - James. Nije baš da vodim naše dijete na splavarenje po brzacima, i nije da ću biti pet sati udaljena od civilizacije. Bell Valley je umirujuće i sigurno mjesto.

Još je trenutak šutio. Zatim je dubokim i odlučnim glasom rekao: - Nema nikakve šanse da ću živjeti u tom gradiću.

U nekoj drugoj prilici možda bih bila strpljiva, ali željela sam biti sretna, a ne prežvakavati stari problem. - Ni ja, pa bismo možda trebali razgovarati o tome *gdje* ćemo živjeti. Ako sam trudna, moramo odlučiti o tome. New York meni ne odgovara - ustvrdila sam. - Ne mogu ovdje živjeti. Ne mogu raditi ovdje. U redu, ti nećeš živjeti u Bell Valleyju, ali ja neću živjeti ovdje. Dakle, *gdje* ćemo živjeti?

Činilo se da ga je iznenadio moj ispad. Zapravo, i mene je iznenadio. Uvijek sam mislila da će on biti taj koji će postaviti ultimatum. Ali nije mi bilo žao što sam to ja učinila. Već danima obigravamo oko te odluke.

- Zar to moramo danas odlučiti? - pitao je James.

- Ti si prvi to spomenuo - naglasila sam, a zatim sam popustila. - O, James. Bell Valley nije za nas. Slučajno ondje imam dobru prijateljicu kojoj je potrebna pomoć.

- Zar ona ne bi mogla malo pričekati?

- Sad je u krizi.

- Želim te ovdje.

- Želiš da biram - rekoh. U tišini koja je uslijedila zurili smo jedno u drugo. Na koncu sam rekla: - Samo ću nekoliko dana ostati kod nje.

- Prošli je put to trajalo tri tjedna.

Podigla sam ruku. - Ako tako bude i ovoga puta, što bih drugo radila? Rekao si mi neka se ne vraćam u Lane Lavash, a budući da ne znam gdje ćemo biti, ali znam da sam trudna, trenutno ne mogu potražiti drugi posao, a *ti* ćeš cijelo vrijeme raditi, i nije baš da mikroskopsku bebu mogu voditi u park.

- Mogla bi pobaciti.

- Neću.

- To ne možeš znati.

- Znam. Osjećam. Ova je trudnoća *čvrsta*.

James nije bio uvjeren u to. Zaključila sam da je njegova zabrinutost za mene - zabrinutost za bebu - dobar znak. No bio je dovoljno uzrujan da se povuče u posao čak i prije nego sam izišla iz sobe kako bih dovršila pakiranje. Mrzeći udaljenost u ovim

trenucima kad bismo se trebali osjećati posebno bliskima, pošla sam k njemu kad sam završila i zagrlila ga.

- Riješit ćemo to - rekao. Nastavio je tipkati i samo je nešto progundao.
- Nazvat ću s puta. Hoćeš li se javiti?
- Jasno da ću se javiti.
- Volim te, James.
- Znam.

Više ništa nije rekao, pa sam ga poljubila u obraz i otišla.

Sama u automobilu, pokušavala sam shvatiti činjenicu da sam trudna. Unatoč tomu što sam bila sigurna, to se ipak činilo nestvarnim. Prije odlaska napravila sam još jedan test, i bio je pozitivan, no imala sam još dvije trake u torbici. Željela sam ponovno vidjeti onaj maleni +. I ponovno. Također sam nekome željela reći - jedva sam čekala da nekome kažem - ali moja je najbolja prijateljica u bolnici jer ima problema s vlastitom bebom, a niti jedna druga prijateljica nije mi padala na pamet. Ako nazovem majku, ona bi me samo zasula pitanjima. Isto je s mojim tatom. A ako kažem Kelly, ona bi nazvala njih.

Stoga sam potisnula taj poriv. Ovaj mikroskopski maleni plod pripada Jamesu i meni. To je naša malena tajna, a bolje je da tako i ostane dok ne budemo posve sigurni kako ćemo dalje.

Nazvala sam ga sat vremena kasnije. - Jesi li dobro?

- Da. - Ali zvučao je razdraženo.

- Želim da budeš uzbuđen.

- Možda bih bio da si ti ovdje - rekao je i izbacio iz sebe sve mračne misli. - Ali otišla si kao metak, kao da nisi mogla dovoljno brzo pobjeći. Tako sam ostao sam s tim problemima. Dovraga, Emily, ne znam što mi je činiti. Kao da si usred igre promijenila pravila. Ja nisam bio jedini koji je želio živjeti - živjeti ovdje. I ti si to željela. Dobro, ako ti treba bijeg, možemo negdje kupiti vikendicu, ali ako želimo novac za to, ne mogu promijeniti posao. Nigdje drugdje neću tako dobro zarađivati.

- Uдахnuo je. - I to je to. Ja bih trebao izdržavati našu obitelj, ali kako da to činim ako - ako se preselimo? Morao bih početi iznova. Proveo sam sedam godina stvarajući kontakte ovdje. Ako se preselimo, opet ću biti na početku, i to pod pretpostavkom da neću morati ponovno polagati pravosudni ispit, u nekoj drugoj državi. Jesi li razmišljala o tome, Emily?

Nisam. Bavila sam se općenitim stvarima, možda sebično. Ali nisam se mogla povući. Sad sam se borila za dvoje.

- Radi se o prioritetima - tvrdila sam. - Kad smo bili na pravnom fakultetu, prioritet je bio dobivanje najboljih ocjena kako bismo se zaposlili u vrhunskim tvrtkama. Uspjeli smo u tome. Možda je to neko vrijeme funkcioniralo, ali umorna sam od viceva o odvjetnicima koji mi se motaju po glavi. Tvoj je posao jednako loš kao i moj. Nisi zadovoljan, a to se neće kao nekom čarolijom promijeniti kad postaneš partner, bez obzira što ti sada govoriš.

- Barem ću biti u boljem položaju da odlučim kako postupiti. Gdje želiš živjeti? Reci mi. Malo sam razmišljala. Pojednostosti nisam razabirala, ali prioritet je bio jasan. - Negdje gdje ima prisnosti. Želim život ispunjen ljudima. Ne želim da moja najdraža prijateljica bude stroj.

- Zar misliš da si ti jedinstvena? - odbrusio je. - Ne misliš li da barem *neki* od osam milijuna ljudi u ovom gradu želi to isto? Ne misliš li da neki od njih to *imaju*?

- Nije riječ o New Yorku. Riječ je o načinu života.

- I ovdje možemo drukčije živjeti.

Ali ja to uopće nisam vjerovala. Način života izaziva ovisnost. Nisam li to ovog vikenda osjetila - napetost se počela uvlačiti u mene čim sam malo zaboravila na oprez. Naš ostanak ondje ravan je traženju od alkoholičara da radi u baru.

Umorno je uzdahnuo. - Zato bi trebala biti ovdje. Moramo raspraviti o važnim stvarima, a to ne bismo smjeli činiti dok ti voziš. Molim te, usredotoči se na vožnju. Nisi u lijevom traku, zar ne?

- Vozim srednjim trakom brzinom od devedeset kilometara na sat. Pretječu me s obje strane.

- Je li to sigurno?

Morala sam se nasmiješiti. Usred svega ostaloga, njegova je zabrinutost zapravo bila simpatična. - Da, James, sigurno je. Idem u suprotnom smjeru od ostalih. Svi se vraćaju u grad.

- Dobro. Pa, prekini vezu i više nikoga nemoj zvati. Zašto nemamo Bluetooth?

- Ne znam. Ovo je tvoj automobil. Zašto nemamo?

- Jer je to stari model. Moramo nabaviti nešto novije, možda karavan.

- Radi jednog djeteta? Ne bih rekla.

- Sad ću prekinuti - rekao je. - Drži pogled na cesti.

Nazvao je sat vremena kasnije da bi me pitao kako se osjećam. Nisam mu rekla da sam sve opuštenija, usprkos sve guščoj naoblaci i povremenoj kiši.

- Jedem kukuruzni kruh - rekla sam punim ustima i progutala zalogaj.

- Kukuruzni kruh nije hranjiv.

- Moj jest. Upotrijebila sam organska jaja i mlijeko. James, što se tiče onog drugog, neprestano razmišljam o Lee i o Denise Bryant. Voliš raditi na tim slučajevima jer uključuju osobnu interakciju, tvoje riječi. Osobna interakcija sve govori. Morala sam otići iz New Yorka da bih to shvatila jer sam bila previše opterećena našim životima da bih jasno vidjela. Ali sad imam novu perspektivu. I mislim da si ti isti kao ja. Želiš biti dobar odvjetnik, ali uvijek si govorio o onome što želiš učiniti kao otac. Kako možeš biti oboje ako živimo ovako kako živimo? - Moj je um bio ispunjen malenim spoznajama, kojih je bilo sve više što sam dulje vozila. - Uzmi Judea za primjer - rekoh. - On želi sve što može dobiti. Ako je zabranjeno, tim bolje. Ali ti nisi takav. Ti *možeš* imati ono što želiš. Samo moraš shvatiti da to želiš. - Moja je nova misija bila pomoći mu da dođe do toga.

Ali on je predugo šutio.

- James? - oprezno sam pitala.

- Ovdje sam. Jesi li znala da konzumiranje loše hrane u prvim mjesecima trudnoće može povećati opasnost od spontanog pobačaja? Upravo sam to pročitao. Nećeš jesti brzu hranu, je li?

Mijenja temu? U redu. Ne mogu očekivati trenutnu predaju. Ali nisam kanila odustati. - Zar to ikad činim?

-Piješ vino.

- U društvu.

- I kofein.

- Ograničit ću ga.

- Hvala ti.

Kad smo završili razgovor, pitala sam se izbjegava li James ono o čemu ne želi raspravljati, ili postaje neurotičan. Još jedna malena spoznaja ušla je u moj um dok sam dalje vozila. Činio je jedino što sam mu dopustila, a premda mi se sviđalo imati kontrolu u svojim rukama, razumjela sam ga. Muškarci se u takvim trenucima osjećaju bespomoćno.

Svjesna da će uskoro završiti vrijeme posjeta i da moram vidjeti Vicki prije toga, poslala sam ravno u bolnicu. Pričvršćena na infuziju, bila je blijeda poput plahti, a mada moj dolazak to nije promijenio, njezino je olakšanje bilo trenutno.

- Ahhh - dahnula je i posegnula za mojom rukom - nisam bila sigurna da ćeš doći.

- O-ho - našalila sam se - naučila sam lekciju o *tome*.

- Zato sad mene peče savjest jer si napokon bila sa svojim mužem, ali ne znam što se ovdje dogodilo, Emmie. Nije da sam dizala madrace ili mijenjala gume na kamionu, radila sam samo ono što uvijek radim, a prošli put nisam imala nikakvih problema. Počinjem se otvarati - sa šesnaest tjedana! To je tako loše! Daju mi lijekove kako bi to usporili, ali vjerojatno će mi odrediti mirovanje, a ja ne mogu po cijele dane ležati - ne uz trogodišnje dijete i pansion što ga treba voditi.

Sjela sam na krevet kraj nje i objema rukama uhvatila njezinu. - Imaš Roba. On će znati što treba učiniti.

- Ha. Muškarci mogu činiti samo jednu stvar odjednom. Rob se može snaći sa Charlotte ili s Crvenom lisicom, ali ne s oboje, a ako se ovo sada događa, svi su izgledi da će se dogoditi i pri sljedećoj trudnoći. Mogu li to riskirati?

- Mislila sam da želiš samo dvoje djece.

- Ali što ako zaključim da želim troje? Ili četvero? Ha! Troje ili četvero? Čini se da ne mogu imati ni *dvoje*. U čemu sam pogriješila?

- Nisi -

- Moja majka nije imala problema, *njezina* majka nije imala problema, pa to nije nekakav genetski poremećaj, a one su više radile fizički nego ja. Sve pretrage pokazuju da je beba dobro, samo *ja* stvaram nevolje.

- Ššš -

- Vidjela sam je, Emmie. Ranije su napravili ultrazvuk, a beba se micala na sve strane, ruke i noge, sve. To je *stvarna osoba* koju dovodim u opasnost. - Plava joj se kosa rasula po jastuku, ali je rukama uokvirila trbuh. - Moram je zadržati ovdje unutra barem još dvanaest tjedana, ili će započeti život u inkubatoru, te imati problema s plućima, jetrom, spavanjem i probavom.

Mogla sam je prekinuti i reći da se liječnici znaju nositi s takvim stvarima, ali dok sam sve to slušala, i sama sam osjetila mučninu - pitajući se ima li James pravo, shvaćam li neozbiljno krhkost trudnoće, trebam li se vratiti kući i podići noge, oprezno proučavajući sve o prvim tjednima trudnoće.

- A mirovanje u krevetu stvara vlastite probleme, kao što su malaksalost, vrtoglavica i krvni ugrušci - govorila je Vicki - a čak i ako ne bude krvnog ugruška, bit ću u jednoj formi kad se dijete rodi. Zato, ako budem slaba i moram se baviti djetetom s problemima, *plus* Charlotte, *plus* Crvena lisica - kako ću to uspjeti?

Ignorirala sam vlastiti uznemireni želudac. Vicki me trebala smirenu. - Jesi li završila? Gledala me u oči. Kratko je šutjela, a zatim je bespomoćno promrmljala: - Da.

- Duboko udahni.

Udahnula je.

- Prvo - blago sam rekla - odmah misliš na najgore, a ima mnogo boljih scenarija, ali doista imaš pravo biti prestrašena. Ovo je došlo kao grom iz vedra neba, ali takav je život, a ti si, Vicki Bell, dovoljno sposobna da sve svladaš. Voljet ćeš tu bebu, oporavit ćeš se od mirovanja ako to bude potrebno, naučit ćeš podijeliti zaduženja u Crvenoj lisici, a što se tiče Charlotte, ona sama jede, sama ide na zahod i govori. Ako je najbolje što u naredna četiri mjeseca budeš mogla raditi čitanje priče *Zelena jaja i šunka* za nju, onda je to mnogo više od nekih drugih mama.

- Ali ima tek tri godine - nesretno će Vicki. - Amelia pomaže, Rob pomaže, ali ja sam ta koja sve organizira, nadzire igre i ostaje s njom na proslavama rođendana. Tri godine su važna dob. Mora biti s drugom djecom i, dobro, može je netko drugi odvesti, ali što će biti kad bude željela mene, a ja to ne budem mogla? - Bila je na rubu suza. - Mrzit će ovo dijete čak i prije nego se rodi!

- Neće. Samo će te više voljeti zbog pažnje kojom ćeš je obasipati.

- O, Emmie - suze su počele teći - po tebi to zvuči tako lako, ali ne znaš kako je to *doista* imati dijete.

- Uskoro ću znati - izlanula sam. Vjerojatno sam trebala pričekati, ali trebalo joj je nešto za odvratanje pozornosti, a premda je to bila Jamesova i moja tajna, jedva sam čekala da s nekim podijelim tu vijest.

Zureći u mene, počela je još jače plakati. - Zar mi nešto govoriš?

Kimnula sam. - Ja sam, recimo, dva tjedna, i ne bih ništa rekla, ali -

- To se ovdje dogodilo? - pitala je, šmrcajući, ali sam vidjela da joj je drago.

Opet sam kimnula.

Raširila je ruke i zagrlila me, smijući se kroza suze. - *To* je najbolje od svega što si mi mogla reći.

- Nitko drugi ne zna, samo ti i James.

Odmaknula se i širom otvorila oči. - I dopustio je da dođeš ovamo.

- Nije baš bio sretan.

- Nazvat ću ga. Reći ću mu kako neću dopustiti da se bilo što loše dogodi tebi ili tvojoj bebi. Ti si *tako* dobra prijateljica.

- Istina - Jude je rekao s vrata. Nemam pojma koliko je dugo ondje stajao, ali po vragolastom izrazu u onim zlatnim očima zaključila sam da je to bilo dulje no što bih željela. Vicki je izgledala srdito, što nije bilo dobro.

- Odmaraj se - naredila sam joj, primoravši je da opet pogleda mene. - Misli na to dijete. Misli na Charlotte. Misli na *nas*. - To je bilo najbliže onomu što sam mogla reći, dok je Jude ondje stajao, o tome da će naša djeca biti vršnjaci i, nadala sam se, bliski, a ta mi se pomisao veoma sviđala. Ne čekajući njezin odgovor, izišla sam na hodnik i okrenula se Judeu tek nakon što je zatvorio vrata sobe.

- Dobra si prijateljica jer si tako brzo dojurila natrag ovamo - rekao je. - Beba, je li?

- Ti to nisi trebao čuti. Bila bih ti zahvalna da tu vijest zadržiš za sebe.

- Zašto?

Nisam bila raspoložena za raspravljanje, pa sam samo rekla:

- Jer ja to tražim od tebe.

Puhnuo je kroz nos. - I to ti je neki odgovor. Jesi li to rekla Vicki samo da bi se ona bolje osjećala? Je li uopće istina?

Tužno sam se osmjehnula. - Samo bi ti to mogao pitati.

- Cinični ja.

- Zašto, Jude? Nekoć si bio optimističan. Zašto si sad ciničan?

Naslonio se na zid i promatrao medicinsku sestru koja je onuda prolazila. - Ništa mi nije pošlo od ruke.

- Kako molim? Imao si sve moguće prednosti! - uzviknula sam jer je njegovo samosažaljenje bilo neprihvatljivo, osobito u bolnici gdje se mnogi ljudi bore za život. - Jesi li vidio Noaha?

- Iz daljine. Nismo se upoznali. Ne vidim svrhu toga. Noah me ne treba. A meni treba akcija. Nisam dobar u ovome, Emily. Boravam kod Lee, ali ako se uskoro nešto ne dogodi, mogao bih umrijeti od dosade prije nego stigne negativac. Zar doista misliš da bi netko bio dovoljno glup da pokuša nauditi Lee sad kad se obratila sudu? Ako joj se bilo što dogodi, *znat* će se tko je krivac.

- Ne ako nema dokaza - ustvrdila sam. - Ona je podnositeljica tužbe, Jude. Ako nje nema, nestat će i slučaj. I da, mislim da bi netko bio dovoljno glup, ako je ta osoba dovoljno pohlepna.

Možda bih bila više zabrinuta da odmah nakon što sam prošla natkriveni most i ugledala travnjak nisam osjetila umirujući učinak Bell Valleyja. Povremena kiša na koju sam nailazila tijekom vožnje sad se pretvorila u pravi pljusak. Bilo je gotovo deset uvečer, a s obzirom na uzbuđenja toga dana, trebala sam otići u krevet.

Međutim, umjesto toga, sjedila sam na klupi sa šumske strane vrtlarove kućice. Noć je bila topla, zrak zasićen vlagom, a to me još više opilo. Savila sam noge pod se i držala veliki kišobran koji je ostavljen u ormaru za goste. No udaranje kiše po sintetici nadjačao je blaži, neobično rezonantan zvuk kiše u šumi.

A tada, tek što je prošlo pet minuta, pojavili su se kojoti. Jedno je zavijanje slijedilo drugo, bliže, a treće je bilo još bliže. Gledala sam i slušala, pitajući se koliko će blizu doći, ali mokro šumsko tlo prigušilo je zvukove kretanja, a vidljivosti gotovo nije ni bilo. Bez pomoći zvijezda i mjeseca, šuma je djelovala neprozirno, a jedino se s vremena na vrijeme pojavio bljesak izazvan odrazom svjetlosti kućice u kišnim kapima.

Jesam li se bojala? Ni slučajno. James bi to možda opisao kao ozbiljno ugrožavanje vlastite sigurnosti, ali ja sam poznavala te kojote. Ne bi me napali. I željela sam podijeliti svoju vijest. Stoga sam u glavi neprestano ponavljala riječi - *trudna, trudna, trudna*. Nasmiješila sam se kad sam začula cvilež i lavež, proučavajući tminu, ali kojoti nisu prišli bliže. Nisu ni morali. Naši su se umovi sastali.

Veoma je dugo trajala tišina. Znala sam da su ondje, ali nisu se micali. Premda je kiša nastavila padati, zrak je bio topao, bila sam suha ispod kišobrana, a sve iz šumskog svijeta djelovalo je umirujuće. Kasnije su se opet začuli glasovi kojota, melodiozni, premda su se sad udaljavali. No ipak sam u sebi osjećala toplinu pri pomisli da je moja beba čula svoju prvu uspavanku.

Komuniciranje s kojotima bila je jedna od stvari koje sam željela. Postoji još jedna, ali to se neće dogoditi do podneva idućega dana, a u međuvremenu morala sam voditi pansion.

20. poglavlje

Bila sam u salonu i pripremala sve za doručak kad je Lee stigla. Ona je također uranila. *Samo zamjenjujem Vicki*, objasnila je, ali sam po načinu na koji je neprestano pogledavala kroz prozor, kad je mislila da ja ne gledam, zaključila da se ovdje osjeća najsigurnije.

Nas dvije smo sve obavile iznenađujuće dobro, mada je svakako pomogla i činjenica da utorkom uvijek ima manje gostiju. Nakon što mi je Rob dao kratke upute, uspjela sam obaviti odjave onih koji su odlazili, a što se tiče održavanja, djevojka koja inače pomaže Vicki dovela je prijateljicu da radi s njom. Ja sam im samo morala reći koji gosti ostaju, a koji odlaze.

- Zabavljaš se - rekla je Amelia, promatrajući me dok je Rob dovršavao odijevanje Charlotte.

Sjedila sam za kompjutorom u predvorju, provjeravajući koji bi gosti trebali stići. Program je bio nevjerojatno jednostavan - i dobar. Utipkaš ime i dobiješ podatke o ranijim boravcima gosta u Crvenoj lisici, uključujući i sve ostalo što su Vicki ili Rob saznali iz razgovora. Na primjer, žena koja bi sutradan trebala stići posvojila je dvije mačke kad je zadnji put bila ovdje; oduševit će se ako je netko pita kako su mačke.

- I dobra si u tome. Nudim ti posao.

Nasmijala sam se, a tada sam shvatila da se ona ne šali.

- O, zaboga, Amelia. Samo sam u posjetu. Ne mogu ostati. Osim toga, Vicki će biti dobro.

- Hoće li? Danas je šalju kući, ali upravo sam razgovarala s liječnikom. Ne smije biti na nogama više od pola sata odjednom. Trebat će joj pomoć.

- Neka Lee više radi - predložila sam. - Ne bi bila toliko zabrinuta kad bi imala više posla.

- Ja imam više posla, a ipak sam zabrinuta. Lee je laka meta, pogotovo otkako su njezine pritužbe poznate, piroman je na slobodi, a na nju su se okomila ona dva brata i njihova ekipa odvjetnika.

Pogledala sam prema kuhinji i stavila prst na usta.

Amelia je puhнула kroz nos. - Ne govorim ništa što ona već ionako ne zna.

- Ali vaše riječi to potvrđuju - šapnula sam.

- Upravo si zato potrebna u Crvenoj lisici. Ne samo da ti je zabavno raditi ovdje, ne samo da se znaš koristiti kompjutorom, već si senzibilna za ljudske emocije.

- Više nisam sebična? - Nisam mogla odoljeti.

Mahnula je rukom. - Ah, bila sam uzrujana kad sam to rekla. Kad si došla, opet sam počela intenzivnije razmišljati o Judeu, a on je, usput rečeno, opet u Hanoveru. Iskreno rečeno, ne znam što ga vuče onamo jer je smiješna ideja da bi netko u Dartmouthu bio zainteresiran za mojeg nimalo konvencionalnog sina.

- Seksepil je univerzalan.

- Ne. On je ondje jer ga ja želim ovdje. *Ti* me nećeš tako iznevjeriti.

Ta je žena svakako svoje glava, ali nisam kanila dopustiti da manipulira mnome. - Ostat ću dan ili dva - rekla sam - ali Vicki treba dugotrajnu pomoć, a ja ne mogu voditi pansion. Ja sam pravnica.

- Koja ne radi već tri tjedna.
- Ja sam pravница - uporno sam ponovila.

Neprestano sam razmišljala o tom razgovoru, osobito o svojoj tvrdnji da sam pravница. Refleksna reakcija? Moguće. Činjenica da sam pravница bila je moj jedini identitet tijekom posljednjih deset godina. Imala je prednost u odnosu na moj status supruge, kćeri, prijateljice. Kad pokušavaš stvoriti karijeru na izrazito kompetitivnom polju, usredotočenost je plus.

Međutim, moje su se potrebe promijenile. Na ljestvici važnih stvari u životu, činjenica da sam pravница pala je za nekoliko prečki. Osobna su pitanja sad viša, pa sam zato, čim se Vicki opet smjestila kod kuće, otišla iz Crvene lisice i odvezla se do Utočišta.

Pokopi su se uvijek obavljali utorkom, obično u podne kad je sunce na najvišoj točki i daje najviše nade. Sinoćnja se kiša smirila, a premda su se oblaci zadržavali oko vrhova planina, groblje je bilo obasjano suncem. Nije se pokapao samo pepeo moje mačkice, ali zbog nje sam došla. Svaki je maleni spremnik imao ime. Dok je čovjek pokapao druga dva spremnika, prislonila sam onaj na kojem je pisalo *Dragocjena* na svoje grudi. Kad je došlo vrijeme, dopustio mi je da ga sama spustim u zemlju.

To je djelovalo terapijski. Danas nije bilo suza, već samo sveobuhvatni osjećaj spokoja.

Zadržala sam se i nakon odlaska ostalih; sjela sam na tlo i proučavala svježe prekopanu zemlju, i tada mi je palo na pamet da je u svakom životu katkad potrebno malo prekopati. Dio toga je zakopavanje svega lošega, kao što je mali mozak koji se nije dovoljno razvio. Dio je izvlačenje onoga što je dobro, kao što je duh mačkice i moja vlastita potreba za životom.

Dok sam sjedila kraj groba svoje mačkice, oprostila sam si posljednjih deset godina. Pogrešna skretanja? Ne. Postupala sam u dobroj vjeri, činila sam ono što sam smatrala ispravnim. Međutim, sad je ispravno shvatiti da su se moje potrebe promijenile.

Jedna od tih novih potreba upravo je izronila na površinu. Željela sam kućnog ljubimca. Bilo mi je svejedno koje vrste; James može birati. Ili ne. Protivit će se tomu, ali dok sam razmišljala o svojem djetetu i svijetu kakav želim pružiti njoj ili njemu, kućni ljubimac je obvezan. Dom je drukčiji kad ima kućnog ljubimca. Nije onako čist i uredan, a također se jasno osjeća drukčiji miris. Znala sam to tijekom odrastanja, ali sam negdje putem zaboravila. Tek sam se sada, dok sam sjedila na groblju kućnih ljubimaca, ponovno sjetila. Kućni je ljubimac živo stvorenje koje diše, ima veoma jednostavne potrebe i neograničenu sposobnost voljenja.

Što se tiče analogija, prekopavanje tla da bi se na površinu izvukla svježja zemlja sasvim je dobro. Isto je s drukčijim rasporedom prioriteta na ljestvama. Međutim, pala mi je na pamet i treća. To je bila ideja o slikanju platna novog života, jedan po jedan potez kista. Dok sam ondje sjedila i sjećala se malene mačkice koja je teturala do mene svaki put kad bih došla u posjet, dodala sam dlakav potez.

Nisam to spomenula Jamesu kad je te večeri nazvao. Imao je naporan dan na poslu. To nije bio trenutak da se prepiremo oko kućnog ljubimca. Mada je njegov glas ostao umoran kad je nazvao u srijedu, ipak je imao dobru vijest.

- Imamo osumnjičenika.

Naglo sam pogledala Lee. Svi smo bili u kuhinji - Lee, Vicki, Amelia i ja, čak i Charlotte, koja nije htjela drijemati u svojoj sobi kako njezina majka ne bi opet nestala, te je usnula u Amelijinu krilu. To je bio gotovo jednako nevjerojatan prizor kao i Vicki podignutih nogu, ali tvrdoglava kao i njezina kći, ni ona nije htjela ležati u svojoj sobi. Umjesto toga, davala mi je upute o tome kako se pravilno režu svježije ubrane ruže - dijagonalno, pod mlakom vodom - kad je zazvonio moj mobitel.

Imamo osumnjičenika. Mi. Manchester-by-the-Sea. Palež.

Uzbuđena, glasno sam ponovila vijest dok sam brisala ruke. Čvršće uhvativši mobitel, pitala sam: - Uhićen je?

- Da. - Kimnula sam ostalima, a on je nastavio. - Jedna je stvar dobra u malenim gradićima - ljudi primjećuju tko dolazi i odlazi. Dodaj tomu priče o podmetanju požara, i oni počinju zvati policiju. Svi su spomenuli da su na dan požara vidjeli bijeli kombi. Nitko ga nikad ranije nije vidio. Vozač je neko vrijeme sjedio u kavani, ili je bio stvarno gladan ili je samo nastojao izgledati nonšalantno, kao da obavlja neki lokalni posao i - i odmara se.

- Dopustio je ljudima da mu upamte *lice*? - zapanjeno sam pitala.

- O, da. Razgovarao je s konobarom, kupio je cigarete u dućanu. To je novi pristup.

Podigla sam palac prema ostalima i pitala Jamesa: - Može li ga netko smjestiti u onu ulicu?

- Jedan susjed. Vraćao se s večere u četvrtak i vidio kombi na kolnom prilazu. Najprije uopće nije razmišljao o tome. Takva kuća treba održavanje, pa cijelo vrijeme ondje viđa kamionete. Međutim, pogledao je malo bolje jer je kombi imao logotip neke tvrtke koja postavlja prozore, a i njemu je to trebalo. Zapisao je podatke.

- Nemoj mi reći - rekoh. Počela sam uživati u tome. - Susjed je pokušao nazvati, ali je tvrtka bila lažna.

- O, tvrtka je bila prava. Ali kombi je ukraden s parkirališta tvrtke koja se nalazi u... - Zastao je radi efekta.

- Connecticutu - rekla sam, smiješeći se.

- Točno. Dom Leejinih šogora. Upravo su tablice iz Connecticuta podigle crvene zastavice.

- Znači, angažirao ga je jedan od braće?

- To tek treba utvrditi. Pokazalo se da je tvrtka znala tko je ukrao kombi. Zove se Rocco Fleming, a činio je to i ranije, ali vlasnici nikad nisu imali srca obratiti se policiji. Fleming je nekoć radio za njih. Njegov ujak još uvijek ondje radi. Osim toga, uvijek vrati kombi. Ovoga je puta imao prazan spremnik za gorivo i dovoljno kilometraže da to ukaže na putovanje do Manchester-a i natrag. Drže ga u Hartfordu.

Ponovila sam to radi ostalih. Lee je rukom pritiskala prsa, a izgledala je kao da se boji vjerovati.

- Mogu li ga zadržati u zatvoru? - pitala je Amelia.
- Barem dok ga ne vrate u Massachusetts i sudac ne odluči.
- U mobitel sam rekla: - Izručenje?
- Bori se protiv toga. Ali barem je iza rešetaka.

Ponovila sam ovo posljednje.

- Znači li to da sam izvan opasnosti? - pitala je Lee.

Amelia, nikada taktična, reče: - Pod pretpostavkom da je on jedini kojeg su angažirali.

- Sumnjam da je jedini - reče James. - Ne mogu zamisliti da su Albert Meeme ili ona braća tako glupi da angažiraju samo jednog, ne osobito bistrog tipa. Tko god je bio u Bell Valleyju, dobro je prikrio svoje tragove. Osim toga, Bell Valley je jednako malena i povezana zajednica kao i Manchester. Netko bi opazio kombi tvrtke koja se bavi prozorima s tablicama Connecticuta.

Nisam to ponovila. Lee je izgledala dovoljno prestrašeno.

- To je prvi korak - pokušala sam je smiriti. - Ispitat će ga o tome gdje je bio, što je učinio, s kim je surađivao. I poslat će fotografiju policiji Bell Valleyja, a oni će je pokazati ljudima u gradiću kako bi vidjeli hoće li ga netko prepoznati.

- Ali što ako ipak postoji druga osoba? - pitala je. - Što ako mi ovdje pokuša spaliti krov nad glavom?

- Ako se netko bude šuljao naokolo, aktivirat će kamere i svjetla.
- Boj at ću se zaspati.

Amelia reče: - Jude će paziti.

Vicki je u to vjerovala otprilike koliko i ja jer je rekla:

- Možeš ovdje spavati. Uvijek imamo mjesta.

To bi bilo dvostruko korisno, pomislila sam - Lee bi se dobro sakrila, a Vicki bi imala stalnu pomoć.

- Ali meni se sviđa moja kuća - uporno će Lee.

- Mogli bismo ubrzati stvari ako bi Amelia platila privatnog istražitelja - predložio je James. - Moja tvrtka ima dobroga. Naći će odgovore brže nego policija.

- Tvrtka neće biti zadovoljna zbog toga - upozorila sam ga. Velike tvrtke - kao Jamesova i Lane Lavash - držale su najbolje istražitelje pod ugovorima samo za sebe. Suparništvo je žestoko, a najtraženiji su izvrsno plaćeni.

- Bit će u redu - rekao je tako odrješito da sam ja zapravo čula *Nije me briga hoće li tvrtka biti zadovoljna ili ne*, a to me navelo da se zamislim. - Je li sve u redu? - pitala sam.

Zavladala je previše duga tišina, a potom nevoljko: - Nije baš. Više ne radim na slučaju Bryant.

- Što? - Kad su svi u kuhinji naglo pogledali u mene, mahnula sam rukom i izišla u predvorje. - Zašto?

- Mark kaže da si tvrtka to ne može priuštiti. Žele da radim na - na slučajevima gdje - gdje mogu naplatiti punu cijenu. Zato će *pro bono* slučaj dati novoj suradnici čiji je sat jeftiniji, a ja - a ja gubim najzanimljiviji slučaj koji sam ove godine imao.

Dvoumila sam se po pitanju tog slučaja - sumnjala sam u Markove motive, željela sam da James mrzi *sve* povezano sa svojom tvrtkom. Ali sam sad ipak suosjećala s njim.

- Žao mi je - rekla sam i pustila da vrata tresnu iza mene kad sam izišla na trijem. - Kad si to čuo?

- Jutros. Tek sam ušao u ured kad se Mark stvorio ondje.

- Trebao si me tada nazvati.

- Ti bi samo rekla da sam to mogao i očekivati. Ali griješiš, Emily. To je bila - bila je ekonomska odluka. Mark nije imao izbora.

Iznenadena da još uvijek može braniti tvrtku, rekla sam:

- Jasno da je imao. Mlađa suradnica može manje naplaćivati sat, ali neće biti učinkovita kao ti. Ili će obaviti loš posao, ili će na to potrošiti dvostruko više vremena, ostavljajući tvrtku s manjkom resursa. Osim toga, Mark je znao koliko silno to želiš. Mogao je lobirati za tebe.

- Riječ je o konačnom ishodu. Hej, ja nisam jedini u tom čamcu.

- To ne znači da je ispravno.

Njegova šutnja ovoga puta nije onako dugo trajala. - Zašto sam znao da ćeš to reći?

- Jer je istina.

Usljedila je još jedna stanka, a zatim kiselo: - Gdje si sada?

- Na prednjim stubama pansiona.

- Što vidiš?

- Travnjak. Stabla, klupe.

- Moj je vidik drukčiji. Vidim vrhove desetaka zgrada, a sve su kompanija koje stežu remen jednako kao i moja tvrtka.

- To ne znači da je ispravno - ponovila sam.

- Onda, što bih trebao učiniti? - pitao je frustriranim glasom. - Ići od vrata do vrata i žaliti se svim partnerima? Organizirati protest među suradnicima? Reci mi, dušo. Što bih trebao učiniti?

21. poglavlje

Nisam mogla odgovoriti na njegova pitanja, ni tada ni kasnije te večeri kad sam ga nazvala kako bih vidjela kako je. Razgovor je bio kratak. Još se nalazio u uredu. Ja sam bila obeshrabrena. S bebom ili bez nje, jaz među nama ponovno se proširio. Počela sam se pitati trebam li popustiti, zauvijek se vratiti u New York i jednostavno ga pustiti da radi što želi. Moj bijeg ne bi bio uzaludan. Ja bih se drukčije ponašala kad bih se vratila. Što se toga tiče, mogu mirno spavati.

Beba je promijenila situaciju. Sad ne mogu živjeti odvojeno od Jamesa. I doista ga volim.

Ali ne mogu ga prisiliti da se promijeni. Ako postoji nada da on stigne ovamo gdje sam ja sada, onda to mora sam učiniti.

Postojalo je jedno zrnce nade. I dalje je bio zainteresiran za Leejin slučaj. Nisam znala je li samo dovoljno bijesan na svoju tvrtku da im prkosi, ili mu jednostavno treba barem jedna malena pobjeda, ali vršio je snažan pritisak na svojeg istražitelja.

A čovjek je znao svoj posao. Do četvrtka ujutro povezo je Rocca Fleminga s Duaneom Crayom, mlađim bratom Leejina pokojnog muža. Nije bilo nikakvih inkriminirajućih telefonskih razgovora među njima; to bi bilo previše očito. Ali mobitel što ga je Rocco imao uza se kad su ga uhitili bio je registriran na malenu građevinsku kompaniju u Duaneovu vlasništvu. Presudan dokaz? Ne. Rocco je mogao ukrasti mobitel. No radilo se o veoma čudnoj koincidenciji.

Dok je taj podatak davao policiji u Manchesteru, James je osjećao duboko zadovoljstvo. Čula sam to u njegovu glasu kad me kasnije nazvao, a ja sam uživala u tom zvuku, posebno s obzirom na ono što je uslijedilo već narednoga dana.

Petak poslijepodne. Dva i četrdeset. Upravo sam obavila registraciju novih gostiju i slagala plan gradića za par koji je prvi put došao, kad mi je u džepu traperica počeo vibrirati mobitel. Kad su se gosti udaljili, izvadila sam ga.

Prvo što sam čula bile su trube automobila i Jamesovo psovanje.

Zatim je progundao: - Oprosti. Ljudi su tako prokleta nestrpljivi. Mogu trubiti koliko god žele, ali ako se ja ne mogu maknuti, ni automobil ispred mene ne može se maknuti, kojeg vruga žele da učinimo?

- Kamo ideš? - pitala sam. *Van na ručak* je nešto što niti jedno od nas nikad nije radilo, osim ako to nije bio poslovni ručak, pa sam pretpostavila da je o tome riječ.

Opet sam čula trubljenje.

- Što se ondje događa, James?

Glasno je uzdahnuo. - Znaš što? Previše sam razdražen da bih ti objasnio. Poslat ću ti *e-mail*.

Prekinuo je vezu prije nego sam uspjela bilo što shvatiti, pa sam se pitala je li bijesan na mene ili na promet, na grad, možda čak na taksista.

Njegov je *e-mail* zapravo bila poruka koju je dva sata ranije primio od uprave svoje tvrtke, a sad ga je samo proslijedio meni. Dvaput sam ga pročitala. Zaprepaštena, nazvala sam ga.

- Zamrzavanje imenovanja novih partnera? Ali ovo je *tvoja godina*. - Svaki bi odvjetnik razumio važnost toga.

- Reci to sucu - progundao je James.

- Prošle su godine imenovali *dvanaest* partnera. Kako je moguće da sad neće imenovati niti jednoga?

- Vidjela si *e-mail*. Kažu da si to ne mogu priuštiti. Ono što ne kažu je da bi si to mogli priuštiti kad bi zamrznuli vlastita primanja, ali jasno da to neće učiniti, sebični gadovi.

Obuzeo me gnjev. - Zar se Mark slaže s time?- Mark? O, slušaj. Ovo - ovo je nevjerojatno. Čim sam primio taj *e-mail*, odmah sam otišao do njegova ureda, ali njega nema. Otišao je za vikend. Isto je s Rhineom, Hutchinsom i McAdamsom - tri druga starija partnera s kojima je James radio. - Zato sam pokušao nazvati Marka na mobitel. Jasno, nije se javio. Nastavio sam zvati svake dvije minute sve dok se nije javio, te mu iznesem sve argumente o tome kako mi je to obećano - paklenski sam se naradio za to. Čak sam rekao da je moja žena trudna. Znaš li što je on rekao? Nije rekao ni riječi o trudnoći - nikakve čestitke, nikakvo *sjajna vijest, James*. Rekao je da ću iduće godine sigurno postati partner ako nastavim ovako mnogo raditi. Još jedna jebena godina ovakvog pritiska?

Začula sam tri oštra zvuka trube koji su tako savršeno naglašavali njegove riječi da ih sigurno nije napravio taksist. - Zar ti voziš? - pitala sam, odjednom to shvativši.

- Svakako. - Njegov je ton postao gnjevan. - Odlazim odavde. Treba mi odmor.

Deja vu, pomislila sam, ali ovoga puta za Jamesa. - Kamo ideš? - pitala sam, osjetivši paniku kakvu je on zasigurno osjećao kad je prije četiri tjedna dobio moju poruku.

- Idem posjetiti svoju ženu. Usput rečeno - dodao je - Rocco Fleming je prije sat vremena bio na sudu. Bit će izručen. Prebacit će ga u ponedjeljak ujutro.

Promet je bio gust, što nije popravilo Jamesovo raspoloženje. Nazivao me svakih nekoliko minuta kako bi se ispuhao, a ja sam bila izrazito suosjećajna. Nisam govorila o tome da je ovo početak vikenda u najljepšem dijelu ljeta, a kad je sat vremena stajao u prometnom čepu, čekajući da se raščisti prometna nesreća, nisam postavila pitanje o tome tko je mogao stradati. Znao je sve to. Njegova uzrujanost zbog partnerstva zasjenila je sve ostalo. Razumjela sam ga.

Kad je stigao do Bell Valleyja, bilo je gotovo deset uvečer. Sjedila sam u mraku na prednjim stubama Crvene Lisice, gledajući u smjeru natkrivenog mosta. Ustala sam kad su se farovi napokon pojavili. Bila sam na parkiralištu, kraj njegovih vrata, kad se automobil zaustavio.

Nisam vidjela njegov izraz lica, ali kad je izišao, dugo me držao u zagrljaju. Malo se odmaknuo i dotaknuo mi trbuh. Nismo govorili. Da je pokušao, zacijelo bi previše često ponavljao riječi. Podigao je torbu na rame i drugu mi ruku prebacio oko ramena dok smo hodali prema vrtlarovoj kućici.

Nismo vodili ljubav. Brzo je zaspao. Neko sam vrijeme ležala budna i promatrala ga, razmišljajući o tome kako je uzeo stranicu iz moje knjige i pitajući se što će značiti taj novi zaokret. Tada sam i ja usnula.

Kunem se, kojoti su znali što se događa. Pustili su nas da nekoliko sati spavamo, tek toliko da se napetost smanji, prije nego su počeli zavijati. James je naglo sjeo.

- Kojoti - šapnula sam.

Odmah je pogledao prema prozoru. - Gdje?

- Malo dalje u šumi.

Spustio se natrag na jastuk i osluškivao. Nisu dugo zavijali, već samo toliko da bismo se razbudili kako bismo vodili ljubav, a bilo je neopisivo slatko, čak posebno romantično pružati užitak jedno drugomu uz zvukove njihove serenade. Sad nije bilo fizičke žestine. James je sve činio polako i kontrolirano, premda nisam znala je li to zbog bebe ili njegove potrebe da zaustavi svijet.

Posljednji su zvukovi nestajali u daljini kad smo se, uhvaćeni u vrtlog strasti, ponovno spustili na jastuke. Ni tada nismo razgovarali. James me samo privinuo uza se i tako me držao dok oboje nismo opet zaspali.

Dala bih ne znam što da mogu dulje spavati. Nisam se baš sjajno osjećala, a James je bio umirujuće snažan kraj mene. Ali trebao mi je tost da mi smiri želudac, a osim toga, Vicki se nije nekom čarolijom naglo oporavila samo zato što je James stigao. Pansion je bio pun za vikend. Trebala joj je moja pomoć. A James će još neko vrijeme spavati.

Stoga sam potrčala do kuhinje i grickala tost dok sam pripremala sve za doručak. Budući da u subotu ujutro nitko nije namjeravao otići, ostala sam kako bih popunjavala švedski stol i čavrljala s gostima. Kad sam se vratila u vrtlarovu kućicu s doručkom, James je sjedio na krevetu i proučavao svoj BlackBerry.

Fotografirala bih ga da sam imala aparat, premda ga snimka ne bi mogla vjerno prikazati. Plahta mu je nemarno obavijala bokove, a znala sam da je nag. Tamna mu je kosa padala na čelo i dodirivala vrhove ušiju, a dlačice su mu se kovrčale na prsima. Njegova ramena nisu bila previše mišićava, mada su prirodno široka. Jake šake, dugi prsti, sjećanja na njihove dodire prije nekoliko sati - dah mi je zastao u grlu.

- Hej - rekao je i podigao pogled.

Nasmiješila sam se. Spustila sam pladanj na ravan dio plahte i ulila kavu u šalicu. Zatim sam, pazeći da ne nagnem pladanj, sjela kraj njega. Naše su se ruke dodirivale, koža uz kožu. S tog sam mjesta vidjela maleni ekran BlackBerrja.

- Nešto zanimljivo?

- Tony prijeti tužbom. Samantha želi otići. - Oboje su, kao i James, očekivali partnerstvo u listopadu. - Tom McKenna želi znati gdje sam. On je partner srednje razine. Upravo su mi dodijelili jedan od njegovih slučajeva.

- Jesi li mu odgovorio?

- Aha. Poslao sam poruku da sam otišao za vikend. Također je stigla molba za pomoć od suradnice koju su stavili na slučaj Bryant. Nema pojma koga vruga radi. Rekao sam joj da više ne radim na tom slučaju, te da bi se trebala obratiti Dereku Mooreu.

Priljubila sam se uz njega - Bravo ti.

- Nije ako mi kažu neka se nosim - rekao je mračnim tonom. - Tvoj je odlazak bio drukčiji od mojega. Možemo podnijeti ako jedno od nas ne radi, ali oboje?

- Možemo naći druge poslove ako želimo.

- Niti jedna tvrtka ne zapošljava nove ljude.

- Ne u New Yorku, ali možda negdje drugdje, i možda ne tvrtka. Možda moramo razmisliti o drugim mogućnostima.

- Dok si ti trudna? - BlackBerry se oglasio. Otvorio je svoju poštu i nasmiješio se. - Tvoj tata.

- *Moj tata?* - panično sam pitala.

- Da. Povremeno se dopisujemo. Siroti je čovjek zabrinut za tebe. Čekaj dok čuje za mene.

- Nemoj mu reći! Udarit će ga kap!

James je puhnuo kroz nos. - Nije on jedini. Moji se roditelji nikad u životu nisu pobunili protiv nečega. Ali dovraga, nije baš da odlazim iz tvrtke. Samo sam uzeo slobodan vikend.

Pogledao me. Mogla sam tvrditi da vikend nije dovoljno vremena, ne za ono o čemu mi moramo promisliti, da se ništa neće promijeniti ako se u ponedjeljak ujutro vrati za svoj pisaći stol.

No šutjela sam. Upravo ovdje i sada, opet smo postali par. Nisam kanila riskirati da dođe do još jedne razmirice, nisam željela tratiti dragocjeno vrijeme.

Zato smo se zabavljali. Budući da je već vidio središte gradića, pokazala sam mu prekrasnu okolinu - guduru punu plave vučike, šumsku stazu koja vodi do litice od čije ljepote zastaje dah. Veoma pažljiv, pomagao mi je dok smo hodali po skliskom tlu, a on je po mojem držanju znao da je beba dobro. Nešto kasnije našli smo se u kafiću sa šest stolova na raskrižju odmah južno od Bell Valleyja, žudeći za ledenim napitcima nakon što smo pješačili do vidikovca nekoliko kilometara dalje.

- Želim istinu - James je rekao nakon što je utažio najjaču žeđ. - Zadnji si put ovdje bila s Judeom.

- Tako je. - Nasmiješila sam se, ne dopuštajući mu da me natjera u defenzivu po pitanju Judea. - Nije li ti drago? Većina ljudi ne zna za ovo mjesto - ili za vidikovac ili guduru. On je bio sjajan vodič. Sad smo ti i ja na svemu tome ostavili vlastiti biljeg.

- Samo za vikend - tiho me upozorio.

Kimnula sam. - To je sve.

- Ne možemo oboje biti nezaposleni.

- Znam.

- Stvarno se moram vratiti -

Stavila sam mu ruku na usta. - Naš bijeg - samo još malo?

Tog se dana dva puta koristio svojim BlackBerryjem. Najprije je razmijenio poruke sa Seanom, koji je prosljedio poruku svoje stručnjakinje za poslovne knjige. Nakon što je slijedila isplate zaklade do investicijske tvrtke u Panami, stigla je do zida. Sean joj je rekao neka nastavi, ali je upozorila da će to potrajati.

James nije bio strpljiv, a zato je i došlo do druge komunikacije, ovoga puta s njegovim čovjekom koji je imao načina da pribavi informacije na ne baš legalne načine.

Osjećao se bespomoćno zbog onoga što se dogodilo u tvrtki. To je bio jedan način da se bori protiv tog osjećaja, ali je frustriranost ostala. Malena bora između njegovih obrva neprestano se pojavljivala i nestajala. Vidjela sam je, ali nisam komentirala. Doista sam željela da ovo bude naš bijeg.

Te smo noći opet čuli kojote. Njihovo nas je zavijanje uspavalo, ali sam se u zoru opet probudila, razmišljajući o zvuku.

Kojoti također stvaraju zvukove cviljenja i lajanja, ali zavijanje je, rekao je Jude, poziv na okupljanje. Možda sam luda, ali nisam se mogla riješiti osjećaja da zovu nas - a kad je riječ o bijegu, što bi moglo biti bolje?

Bilo je prekrasno nedjeljno jutro - suho, vedro, svježe - a James je spavao od devet prethodne večeri. Stoga sam ga probudila, navukla mu gornji dio trenirke preko glave dok je on oblačio donji, te ga povela kroz stara drvena vratašca, preko trulog stupa i kroz paprat. Slijedili smo stari kameni zid, prošli kraj velikog hrasta i granitnog luka.

Dok smo mi hodali i dnevna se svjetlost polako širila, šuma se počela buditi. Sićušna su tijela brzala ispod raslinja; ptice su letjele iz krošanja u potrazi za sjemenkama. Krajičkom sam oka nešto opazila i stala, ali nisam odmah otkrila srnu i dva laneta jer su bili dobro skriveni dok su grickali lišće grma. Bez riječi sam ih pokazala Jamesu. Zurili su u nas još trenutak prije nego su se dali u bijeg.

Kad smo čuli žubor potoka, sunčeva je svjetlost pozlatila krošnje stabala. Zbacila sam glavu i duboko udahnula. Među svim raskošnim mirisima zemlje, najjači je bio miris spokoja. Nisam se osvrnula kako bih vidjela je li James to osjetio. Opušteno je držao moju ruku, a prsti su mu bili topli na način koji nije bio samo fizički.

Potok je tekao nizvodno, a u njemu su se odražavale plave, zlatne i smeđe boje. Smjestili smo se na obali i promatrali drugu stranu, osluškujući kako bismo otkrili ima li još zvukova, osim žubora vode. Uskoro su se pojavili, kao da su nas čekali.

- Kako si znala da će doći? - šapnuo je James.

- Znaju kad sam ovdje. Naši umovi komuniciraju.

Dobacio mi je začuđen pogled, koji sam više osjetila nego vidjela jer sam promatrala drugu stranu potoka. - Gledaj - tiho sam rekla. - Mladunčad. Malo su veći svaki put kad ih vidim. Brlog je sigurno u blizini.

- Je li ovo bezopasno?

- To što smo ovdje? Svakako.

- Neće napasti?
- Ne. Poznaju me. Ti si sa mnom, pa su te prihvatili.
- Ozbiljno govorim.
- I ja. Poznaju moj miris. Osim toga, kojoti ne jedu ljude. Ne jedu čak ni kućne mačke ako mogu uhvatiti miševе, vjeверice ili zečeve. Što misliš, kamo nestaju svi oni stari glodavci? To ti je hranidbeni lanac.
- Što je sa starim kojotima?
- Medvjed.
- Ako ih prije toga ne ustrijele farmeri koji uzgajaju ovce.
- Kojoti jedu ovce samo kad nema ničег drugog. Također jedu kukce i voće.
- I smeće. Po tome kopaju oni na Manhattanu.
- To nije njihov omiljen obrok. Ali prilagođavaju se. Čine ono što moraju da bi preživjeli.
- Vidiš, to i mi moramo učiniti - rekao je - naći neki način da preživimo u New Yorku.
- Ili se preseliti u neko mjesto koje više odgovara našim potrebama.
Zastao je. - Je li to tvoj reklamni govor?
- Ne - rekoh. - Ali doista se identificiram s kojotima.
- Kojot je divlja životinja. Mi smo pripitomljeni. Mi mislimo.
- Možda previše. - Pogledala sam prema deblu bora ispod kojeg je možda začeto naše dijete. - Malo divljine ne škodi.
Željela sam vjerovati da se dio njega slaže s time, ali izgledao je zabrinuto dok je promatrao kojote.
- Što? - potaknula sam ga. Ovdje sam se osjećala sigurno, zaštićeno od stvarnosti.
- Pogledaj ih, samo se kotrljaju naokolo. Njihovi su životi jednostavni. Zavidim im na tome.
- Zašto naši moraju biti kompleksni?
- Jer smo ljudi. Jer je naš hranidbeni lanac kompleksan.
- Kod nas se ne radi o preživljavanju - rekoh. - Radi se o egu.
Pojavio se još jedan kojot. Neznatno veći od ženke, sjedio je kraj debla jednog stabla i promatrao nas. Zaključila sam da je to tata.
- Cijela se obitelj lijepo zabavlja - primijetio je James.
- Kao i mi - rekla sam i poljubila mu obraz.
- Što se tiče ega, dušo - govoriš li da me to pokreće?
- Postavljam to pitanje, i nije riječ samo o tebi, James. Ja sam jednako loša.
- Ali ego ima veze sa samopoštovanjem, što je dobro.
- Pruža li ti tvoj posao samopoštovanje? Meni ne pruža. Dobivaš li ga od prijateljstava u New Yorku? - Njegova je šutnja bila dovoljan odgovor. - Neki ljudi stječu samopoštovanje uz pomoć tehnologije - nastavila sam - ako je svladaju, osjećaju da su svladali svijet. Ja ne. Ako sam tijekom proteklog mjeseca samo jedno naučila o sebi, to je činjenica da me te stvari *ne* čine sretnom. Volim te, James. Volim *tebe*. Ali ostalo što sam radila je... poput pređenja. Sjedim u prostoriji s trideset ljudi koje ne poznajem, vrtim kolo sve brže i brže kako ne bih zaostala, ali kad završim, nisam se pomaknula ni za centimetar. Dobro, mogu

reći da sam završila svoju vježbu za taj dan, no vraćam li se kući s osmijehom zadovoljstva na licu? Ne. - Naglo sam udahнула i nastavila molećivim tonom:

- Smiješim se kad pomazem Vicki. Izvlačim zadovoljstvo iz pomaganja Lee. I Utočište. Ondje se dobro osjećam. Želim da i to vidiš, jednom prigodom.

Ostavila sam to otvorenim. Ako se danas kani vratiti, željela sam da izabere što će raditi prije odlaska. Bilo je dovoljno što sam ga odvučla u šumu kako bi vidio moje kojote.

Utočište je moj prioritet. Spavanje je njegov. Odspravao je još nekoliko sati dok sam ja pomagala postavljati stolove za kasni doručak u Crvenoj lisici. Kad sam se kasnije vratila u vrtlarovu kućicu s pladnjem, upravo je izlazio iz tuš-kabine. Napola sam očekivala da će odjenuti hlače, pripremajući se za vožnju natrag, ravno u ured. Ali ne. Majica kratkih rukava i traperice. To je bio dobar znak. Dobar znak je bila i činjenica da je odnio pladanj van kako bismo jeli na klupi okrenutoj prema šumi.

On je predložio da pođemo u Utočište - možda me nastojao udobrovoljiti prije nego ode, ali doista se činilo da ga to mjesto zanima. Primijetila sam kako se iznenadio kad je vidio koliko je veliko i rašireno, vidjela sam kako je podigao glavu da bi bolje osjetio miris konja i sijena kad smo izišli iz automobila.

- Tko su svi ti ljudi? - pitao je, proučavajući popis na koji sam dodala naša imena.

- Volonteri. Oni uglavnom upravljaju ovim mjestom tijekom vikenda. Neki dolaze iz Concorda i Portsmoutha na jedan dan. Drugi se samo zaustavljaju na putu nekamo drugamo. Gosti Crvene lisice ostaju dulje. Zaustavio se otraga kako bi pročitao nakrivljene putokaze, prestrašeno se osvrnuo naokolo kad se odjednom iz blizine začulo glasno revanje, ali najprije sam ga povelala do mačaka. Željela sam da vidi gdje sam provodila tako mnogo vremena, ali sam također osjećala potrebu vidjeti moje prijatelje, i kunem se, mačke su me prepoznale. Prilazile su mi bez oklijevanja, žudeći za češkanjem i trljanjem, premda je naokolo bilo i drugih volontera. Kad se govori o egu. Moj je ondje bujao. Kad sam Jamesu dobacila zadovoljan smiješak, glasno se nasmijao.

- Tako si sentimentalna - rekao je na dobroćudan način, što bi bilo *nemoguće* prije dva tjedna. Isto je bilo kad sam ga odvela u odjel za rehabilitaciju. - Koliko si vremena provela ovdje? - zadirkirao me kad su se mačke natisnule oko mene.

- Ne baš tako mnogo - uvjerala sam ga dok sam milovala veliku *maine coon* mačku koja se spustila kraj mog bedra, bez jedne noge, ali daleko jača od moje mačkice. Pričala sam mu o njoj, kako je teturala do mene, kako mi je uginula na rukama, a premda nikako nije mogao osjećati isto što i ja, pomilovao mi je nadlakticu kad sam završila.

Osjećajući moju sklonost tim mačkama, dao mi je vremena, izišavši dok sam ja ostala kako bih promijenila pijesak i vodu. Nije neprestano zavirivao unutra da bi vidio jesam li spremna za odlazak. Nije čak ni čekao pred vratima. Morala sam poći u potragu za njim, od jedne do druge kolibe, raspitujući se za visokog, tamnokosog čovjeka u majici s natpisom Gold's Gym.

Na koncu sam ga našla iza jedne kolibe za pse, naslonjena na žičanu ogradu velika, otvorena obora. Prstima sam se uhvatila za mrežu i gledala uz njega.

- Nikad nisam imao kućnog ljubimca u djetinjstvu - na koncu je rekao.

- Jesi li ga želio?

- Svako dijete ga želi. Moji su roditelji govorili da je kuća premalena. Nismo imali dvorište. Oboje su radili. Zvučalo je u redu. Istinu sam saznao tek kad sam se za blagdane vratio kući s fakulteta, pa sam razgovarao sa susjedima koji su se nedavno uselili u kuću kraj naše. Imali su štene španijela. Bilo je maleno i nemirno. Mama se brzo odmaknula i vratila se u kuću.

- Bojala se pasa? - iznenađeno sam pitala.

- Užasavala se. Rekla mi je da ju je lovio neki dalmatiner kad je bila malena. Žalosno je temeljiti fobiju na jednom događaju. Želim reći, pogledaj te pse. - Nekoliko ih se primaknulo. Spustio je ruku kako bi je mogli onjušiti. - Nisu divlji. Beskućnici su. Kako da ti ih ne bude žao?

Priljubila sam se uz njega.

- O, ne - upozorio je. - Ne znamo gdje ćemo, dovraga, živjeti za šest mjeseci. Sad nije trenutak za uzimanje psa. - Znam - rekla sam, premda sa žaljenjem u glasu. - A ovi će psi naći domove. Utočište ih svake godine udomi na stotine.

- Pogledaj onoga.

Slijedila sam njegov pogled do udaljenoga kraja obora gdje je jedan pas sam sjedio. Bio je srednje veličine i guste dlake, crna tijela s bijelim mrljama na prsima i licu.

- To je australski ovčar - rekao je James. - Imao sam prijatelja koji je imao takvoga. Treba im jako mnogo kretanja, ali ovdje sam petnaest minuta i taj se pas nije pomaknuo. Prestrašen je. Gledaj, vidiš njegove oči? - Postale su izrazito prestrašene kad je iz kolibe izišao neki čovjek. - Zlostavljali su ga. - Kad mu se čovjek približio, pas je ustuknuo, a potom naglo pobjegao. - Što će se dogoditi takvom psu?

- Radit će s njim - rekoh. - Ostat će ovdje koliko god bude trebalo, ali naći će mu dom.

- Imat će mnogo posla s tim psom.

- Hm. Ali će biti presretni kad probiju led.

Nisam očekivala da će James odjednom silno poželjeti psa.

Ali nešto o probijanju leda, zadovoljstvu ili samopoštovanju zacijelo je djelovalo, jer se nije spakirao i otputovao u New York u nedjelju navečer - premda je namjestio BlackBerry da mu zvoni u četiri ujutro u ponedjeljak kako bi tada mogao otići. Međutim, kad se budilica oglasila, isključio ju je, privukao me k sebi i nastavio spavati.

Ostavila sam ga da spava dok sam radila u pansionu, ali sam se u devet vratila k njemu. Upravo je poslao *e-mail* Marku da neće doći u ured. Barem ne u ured u New Yorku. Rocco Fleming je do podneva trebao stići u Manchester-by-the-Sea, pa će ga ispitati u policijskoj postaji. Željeli smo biti nazočni.

22. poglavlje

Najprije smo se odvezli do kuće. Tijekom deset dana otkako smo je zadnji put vidjeli, rupe su zatvorene daskama, a premda se policijska traka još uvijek protezala oko najviše oštećenoga dijela kuće, bila sam uvjerenjena da su eventualni dokazi već skupljeni.

U policijskoj je postaji bilo živo. Fleming još nije stigao, pa je James imao priliku razgovarati s detektivom koji vodi slučaj. Nije nas toliko zanimala istraga o podmetanju požara, već mogućnost da Rocco zna kako dalje namjeravaju nauditi Lee. Premda smo znali da nam neće dopustiti pristup prostoriji u kojoj će Rocca ispitivati, detektiv je zapisao naša pitanja.

Rocco je bio kratko ošišan i imao je velik trbuh, ali njegove su se oči isticale. Bile su napola zatvorene i opake. Doimajući se neopravdano sigurnim u sebe, nije ni trepnuo kad ga je troje stanovnika izdvojilo pri prepoznavanju. Nakon što su mu pročitali njegova prava, odrekao se prava na odvjetnika, pa su ga odveli u prostoriju za ispitivanje. Priznao je da je toga dana bio u Manchesteru, tvrdeći da su ga onamo poslali kako bi obavio jedan posao. Tvrдио je da je ono što oni zovu »sredstvom za ubrzavanje vatre«, a pronađeno je u njegovom kamionetu, zapravo tekućina koja se koristi pri postavljanju prozora.

Bilo je nečega u tome. Potražili smo na internetu. Ali ostala je činjenica da je kompanija koja proizvodi prozore, očito prestrašena veličinom njegova zločina, zanimala da ga je poslala da obavi posao i odobrila mu korištenje kombija. I dalje je ostao prkosan. Tvrдио je da ga nitko nije angažirao da zapali kuću, te zatražio da policija nađe novac što ga je navodno za to dobio. Tvrдио je da nikad nije čuo za Duanea Craya ili njegovu kompaniju, da je mobitel našao u kombiju, te da je osoba koja ga je ondje ostavila zacijelo počinitelj zločina koji krivnju pokušava svaliti na njega. Čak je pristao na testiranje detektorom laži - premda je James bio skeptičan dok je to slušao preko interkoma u susjednoj prostoriji.

- Ljudi koji cijeli život lažu počnu tako potpuno vjerovati u svoje laži da uopće ne reagiraju - primijetio je. Slagala sam se s njim. Pročitala sam isto što i on.

Rocco nikako nije surađivao. Kad ga je detektiv pitao je li ikad čuo za Lee Cray, rekao je da nije. Kad je šef policije pitao je li ikad čuo za Bell Valley, rekao je da nije. Objasnili su mu kakva ga kazna očekuje za podmetanje požara i rekli da bi sudac možda bio blaži prema njemu kad bi otkrio što zna. Uporno je tvrdio da ništa ne zna, te da mu netko smješta.

Tada je stigao njegov odvjetnik, sjedokosi muškarac po imenu Sam Civetti, i ispitivanje je završilo, tek tako.

James je odmah poslao odvjetnikovo ime svojem čovjeku u New Yorku. Tek smo krenuli natrag kad smo saznali da Civetti ima vlastiti ured u istoj zgradi kao i Albert Meeme. Istina, riječ je o neboderu na čija se trideset dva kata nalazi nekoliko desetaka odvjetničkih tvrtki. Svatko tko želi pravnog zastupnika, ondje ga može naći. I nije postojao dug popis slučajeva što ih je Meeme davao Civettiju. Ali je postojao kratak.

Nazvala sam Lee i Ameliju kako bih im rekla što se dogodilo, a potom sam nazvala Vicki.

- Dobro, Vicki Bell - rekla sam pomalo šaljivim tonom - ovo je test. Razgovarala sam s tvojom majkom i s Lee, a one sve ondje imaju pod kontrolom. Moram znati hoćeš li biti poslušna dok me nema i pustiti ih da rade svoje. Rocco Fleming bit će formalno optužen na sudu tek sutra ujutro. Kanili smo se dotle zadržati ovdje.

- James se ne žuri natrag u New York?

- Još ne. - Nije rekao tvrtki. Ali on je predložio da prenoćimo, a nije mislio na Manchester. Njegov je plan bio zadržati se u Bostonu.

To je bio odmor kakav si ne bismo dopustili da James nije saznao o zamrzavanju partnerstva. Nismo ponijeli odjeću za dvodnevni boravak, pa smo, nakon što smo uzeli sobu u hotelu Four Seasons, pošli u kupovinu. Da, potrošili smo više novca no što smo trebali. Ne, nisu mi trebale narukvice što mi ih je James kupio. Jesu li mi se sviđale? Da. Je li nam se oboma sviđala naša nova odjeća? Da. Isto tako i večera u Bristolu, mada sam zaključila da je obrok bio tako čudesan zbog vremena, okruženja, društva.

Nisam pila vino. Ali haljina što sam je kupila savršeno mi je pristajala, a to je čini nepotrebnim troškom. Mada se tkanina mogla malo raširiti, za dva je mjeseca neću moći nositi.

Živjeli smo za trenutak.

James je u utorak ujutro stavio kravatu, a moja je suknja bila plava i ovoga je puta doista pripadala meni, kao i sandale s petama od sedam centimetara, sve rezultat naše nepromišljene kupovine. Makar samo po izgledu, bili smo moćan par. Moj bi tata bio zadovoljan.

Roccu Flemingu to je bilo posve svejedno. Optužnica je podignuta na višem sudu Essexu u Salemu, a kao što smo i očekivali, izjavio je da nije kriv. Odobrena mu je jamčevina, koja je uplaćena preko jamca, ali nismo se raspitali tko je osigurao novac jer su prije toga stigle važnije vijesti.

Jamesov je istražitelj, povukavši međunarodne veze, povezao Duanea Craya s panamskom investicijskom tvrtkom u kojoj su nestale isplate zaklade.

Također je našao elektronsku komunikaciju između Duanea Craya i Alberta Meemea. Njih su dvojica imala posve pravo slati elektronsku poštu jedan drugomu jer je Meeme izvršitelj Duaneove obiteljske zaklade, ali posljednja je razmjena *e-mailova* bila posebna. Radilo se o raspravi o šteti što bi je Lee mogla nanijeti i mogućnostima da je se navede na odustajanje, ali uglavnom su pisali u nekakvim šiframa. O Lee su govorili kao o »ženi«. Spominjao se novac - *ona želi slastičarnicu* - a Duane je napisao da će se zadaviti prije nego ispljune lov, veoma patetično. Napisao je da zna gdje ona živi. Također zna tko je njezin zaštitnik. Meeme je samo odgovorio: *Ostani miran*. Ako je postojala prijetnja, bila je prikrivena.

Dok smo sjedili u automobilu ispred zgrade suda, tražili smo od istražitelja da nam nekoliko puta pročita elektronske poruke. Kad smo na koncu završili razgovor, James je bio oprezan. Potezao je kravatu, otkopčao ovratnik.

- Ne možemo biti sigurni - konačno je rekao.

- Jer ne spominju imena? - Savršeno mi je odgovarala uloga lošeg policajca dok je on igrao dobroga. - Ta je razmjena previše *slučajna*. Scenarij se poklapa s onim što se događa Lee. Duane Cray je angažirao Rocca Fleminga. I neće na tome stati.

Moj mi je muž dobio čudan pogled.

- Što?

- Sigurna si u to? - pitao je.

- Jesam.

Kratko je razmišljao. - Onda mislim da bismo trebali reći Lee. Ali osobno. Bit će prestrašena.

Vratili smo se u Manchester-by-the-Sea kako bismo policiji rekli što smo saznali, a kad smo se opet vozili autocestom, nazvala sam Lee. Obećavši da ću joj ispričati što se dogodilo na sudu, rekla sam da ćemo se u šest naći s njom u pansionu.

Morala sam obaviti još jedan poziv.

- Hej, Emmie - Jude je rekao s prisnošću za koju mi je bilo drago da je James ne može čuti. Znao je da se ništa ne događa između mene i Judea, ali je poznavao i našu prošlost. To daje drukčiji prizvuk prisnosti.

- Gdje si?

- Zapravo, ja sam... ovaj... u Schenectadyju. - Zvučalo je kao da je morao provjeriti na nekom putokazu da bi bio siguran.

- Što radiš ondje? - pitala sam, ali sam odmah shvatila da to nije pravo pitanje. Nije važno što radi ondje. Amelia je rekla da će on paziti na Leejinu kuću, a to ne može činiti iz Schenectadyja. - Koliko se brzo možeš vratiti u Bell Valley?

- Sutra. Ovdje ću provesti noć.

- Lee treba zaštitu.

- Lee uvijek treba zaštitu, ali ništa se ne događa.

- To bi se moglo promijeniti, Jude. Stežemo krug oko zlikovaca. Sad imamo inkriminirajuću elektronsku poštu. Kada to shvate, ulozi se povećavaju. - Albert Meeme, Duane Cray i njegov brat - uskoro će znati da smo njuškali, baš kao što već sigurno znaju da će ih Rocco Fleming cinkati kako bi spasio vlastitu kožu. - Lee je okosnica. Samo bi morala reći da je pogriješila, da nije dobro shvatila što joj je muž obećao, da je zaklada u redu. Ako ona odustane od slučaja, oni mogu mirno spavati. Učinit će bilo što da se to dogodi.

- Previše gledaš televiziju.

Primjedba me naljutila. - Zapravo, *uopće* ne gledam televiziju, ali poznajem kazneni zakon. - Jude ga ne poznaje, a njegova je samodopadnost uvredljiva. - Oni ubojice koji se pozivaju na ludilo? Nije riječ o ludilu. Radi se o ljubomori, bijesu i strahu. Želiš li tomu izložiti Lee?

- Ne mogu biti njezin tjelohranitelj - mrzovoljno je odbrusio. - Amelia bi morala angažirati nekog drugog. Ne može mi dovoljno *platiti* za taj posao. Besposleno sjedenje naokolo nije za mene.

Ublažila sam svoj ton. - Trenutno si ti sve što imamo. Molim te? Naći ćemo se u Crvenoj lisici u šest. Možeš li biti ondje?

- Dovraga, *ne*. Ma daj, Emily. Nisam učinio ništa dobro u Bell Valleyju.

Morala bih biti gluha da ne čujem poraženost u njegovu glasu. Nagovarajući ga, moleći, rekla sam: - Ovo je tvoja prilika da to promijeniš, Jude. U šest u pansionu. Vidjet ćemo se tada.

U tišini koja je uslijedila James je zavrnuo rukave. - Hoće li biti ondje? - na koncu je pitao.

Gledala sam cestu. - Nikad se ne zna. Pokušava shvatiti tko je on zapravo.

- Ti to ne možeš učiniti umjesto njega.

- Ne, ali mogu pomoći. - Okrenula sam glavu. Njegov je profil bio oštar - oči nisu treptale, brada malo previše isturena. - On ima potencijala, James, doista ima. Samo što je... *loš* kad je riječ o Bell Valleyju. Ondje ima previše emocionalnih problema.

- Ti si jedan.

- Ne. Njegovi su problemi počeli mnogo prije nego je upoznao mene. Ja nisam problem.

- Zavukla sam ruku u kosu, podigavši je s vlasišta. Tog sam je dana nosila spuštenu, ali sad mi je već postala teška. - Ne želim se prepirati oko toga, ne s tobom. Jude nije problem za nas. On je problem za Ameliju, a trenutno i za Lee. Bilo bi sjajno kad bi se iskazao za njih, ali nije baš pouzdan. - Nasmiješila sam se. - S druge strane, ti jesi.

Jamesu je trebalo neko vrijeme da se udobrovolji. - To je bilo vješto.

- Lako je kad je istinito. - Uzela sam njegovu ruku. - Jesam li ti rekla koliko to cijenim? Pouzdanost, strpljivost, pamet - ti sve to imaš, James. Hvala ti što si ovdje.

Ništa nije rekao. Nešto kasnije ipak jest. - Večeras idem natrag.

- Znam.

- Sad jednostavno ima previše posla.

- Razumijem.

- Možda ću im reći da ću uzeti dva tjedna odmora u kolovozu. Ne mogu se i dalje ubijati od posla za tu tvrtku. Koliko ja znam, oni će i dogodne zamrznuti partnerstva.

Ništa nisam rekla.

- Ima li kakve poruke od Waltera?

- O, da. - Nazvala sam ga u ponedjeljak, ali bio je na odmoru, pa sam ostavila poruku. - Evo je. - Prelistala sam primljenu poštu, preskočivši poruke svojih roditelja, sestre, učitelja joge. - Nema 'Draga Emily' - rekla sam i glasno pročitala Walterov *e-mail*. - 'Znao sam kamo ovo vodi, pa je tvoj pregradak već popunjen. Tvoje smo osobne stvari spremili u kutiju i poslali ih poštom. Šteta. Ti si dobra pravnica, negdje imaš budućnost, ali ne ovdje. To je najbolje što ću moći napi- sati u preporuci.' - Spustila sam BlackBerry i pogledala Jamesa. - Čini se da sam spalila taj most.

- U redu je - na koncu je rekao. - Radiš nešto važnije.

Željela sam vjerovati da tako doista misli.

Stigli smo u Bell Valley u pet i našli Roba u mahnitom stanju. Lee se nije pojavila za čaj i nije se javljala na telefon, pa je Vicki na nogama i radi. Rob je bio smućen jer je pokušavao preuzeti sve što je Vicki započinjala, a Vicki je neprestano govorila o tome kako je Lee uzrujana jer je Rocco izišao uz jamčevinu, što je Amelia saznala od Seana i netaktilno objavila svima. Vicki je bila uvjerena da je Lee pobjegla i sakrila se na nekom novom mjestu.

Ja nisam tako mislila. Kad sam s njom razgovarala, činilo se da je dobro. Ne bi mogla tako uvjerljivo lagati da je već planirala odlazak, a osim toga, ovdje ima obitelj. Ovdje ima prijatelje. Željela sam misliti da se i ja ubrajam među njih, te da bi u mene imala dovoljno povjerenja i nazvala me ako ju je Amelia tako silno prestrašila.

- Gdje ti je majka? - pitala sam i odvukla Vicki od perilice suda, te je primorala da sjedne.- Na sastanku odbora u Utočištu, pa od nje nema nikakve pomoći. No pravo je pitanje gdje je Jude, jer on je trebao čuvati Lee i - mogu sama napuniti perilicu, Emmie. Trideset minuta, rekao je liječnik.

- Mjeri vrijeme - promrmljao je Rob dok je bacao talog od kave u smeće. - Trideset minuta stoji, petnaest minuta sjedi.

- Gdje je Charlotte?

- U vrtiću - rekla je Vicki i podigla noge do ruba stola. - Rob mora poći po nju.

Poslala sam ga van. - Čaj će uskoro završiti. Ja ću se pobrinuti za preostale goste. - Doimajući se beskrajno zahvalnim, otišao je.

Osim prebacivanja voća i keksa na jedan pladanj, u salonu je bilo malo posla. Vrativši se u kuhinju, nazvala sam Lee na mobitel dok sam dovršavala puniti perilicu suda, ali nije bilo odgovora. Pokušala sam tri minute nakon toga, pa još tri minute kasnije.

- Ona nikad ne spava tijekom dana - rekla je Vicki - a ako je cijelo ovo vrijeme bila pod tušem, onda se već posve smežurala. Još se nikad nije dogodilo da se ovako ne pojavi; nije kao moj brat koji se *nikad* ne pojavi kad je potreban. Zar nema ni trunke odgovornosti u onom svojem lijepom tijelu? Želim reći, što ako je bolesna? *Stvarno* bolesna? Što ako je imala moždani udar ili tako nešto?

- Kako bi bilo da ja pođem do njezine kuće? - ponudio se James. Pio je kavu i nastojao se svima maknuti s puta. - Recite mi kako da stignem onamo.

No Vicki je odmahнула rukom. - Ne. Ignorirajte me. Samo sam previše osjetljiva jer je ovo nepovoljan trenutak, pa naprečac donosim zaključke. Lee je zdrava, i ona je čvrsta žena. Zna voditi računa o sebi.

Pogledala sam Jamesa. Nije se doimao uvjerenim.

Nazivala sam njezin mobitel u sve kraćim razmacima i upravo sam kanila odustati kad se napokon javila. - Halo? - rekla je nesigurnim glasom.

- Lee! O, moj Bože, zovemo te cijelu vječnost. Jesi li dobro?

- Dobro sam - rekla je, ali joj je glas bio čudan, bezizražajan. Nikad nije mnogo govorila, ali ono malo što je običavala reći obično je sadržavalo više osjećaja.

- Jesi li bolesna? Spavala si? Nije ti običaj propustiti vrijeme čaja. Trebali smo se ovdje naći u šest.

Pročistila je grlo. - Oh, tako je. Žao mi je. Mislim da ću morati preskočiti film. Nisam baš raspoložena. Imam nekakvu glavobolju.

Uhvatila sam Jamesov pogled. - Glavobolju. Mogu li ti nešto donijeti? Možda ostatke juhe od leće što si je jučer skuhalo.

Vicki me zapanjeno pogledala. Nije bilo nikakve juhe od leće.

- Bila je previše slana - rekla je Lee. - Samo želim spavati. Hoćeš li to reći Vicki?

- Hoću. Dobro, Lee. Nadam se da će ti biti bolje. - Prekinula sam vezu i pogledala ostale.

- Netko je ondje. Netko je zasigurno slušao naš razgovor.

- Ima li momka? - pitao je James.

Vicki je odmahнула glavom.

- Možda brata? - pitala sam. Lee potječe iz velike obitelji koja je, prema njezinu vlastitom priznanju, pomalo mutna. Ako se pojavio netko iz tog starog života - želeći je posjetiti, želeći se *sakriti* - mogla bi biti dovoljno uzrujana da govori besmislice.

Vicki je bila na mojoj valnoj duljini. - Ima nekoliko braće, ali nikad im nije rekla gdje živi. Možda su je našli. Možda žele novac od nje. - Ali zapravo nije tako mislila. Vidjela sam da je zabrinuta.

I ja sam se zabrinula.

Kad je James pošao prema vratima, ja sam mu bila za petama, a odmaknula sam se u stranu samo da bih propustila Roba koji je nosio Charlotte.

- *Gdje je Jude?* - Vicki je viknula za nama.

U Schenectadyju? Na cesti? Ako uskoro ne stigne do Lee, nije ni važno.

23. poglavlje

Lee je živjela pet minuta vožnje od Crvene lisice. Njezina se kuća nalazila na kraju uske ceste. Skromna i neupadljiva, bila je malo više od kutije s krovom. Manja od ostalih kraj kojih smo prošli, uvelike je podsjećala na Lee sa svojim sivkastim zidovima i smeđim škurama, kao da se želi stopiti sa šumom. Nalazila se nekoliko jutara dalje od najbližeg susjeda, a veći dio te razdaljine bio je pošumljen, pa je imala privatnost. Negativna je strana, jasno, ta da susjedi ne mogu vidjeti tko prilazi njezinim vratima.

Na kolnom se prilazu nalazio samo njezin kamionet. Ako je netko s njom, netko ga je dovezao ili se parkirao negdje drugdje i pješice došao do kuće. Namjerno smo parkirali ispred kuće kako bismo najavili svoj dolazak, ali čak je i tada James želio da ostanem u automobilu.

Odbila sam. Rekla sam da nemamo nikakvih dokaza da je Lee u opasnosti, te da ću ja moći bolje protumačiti izraz njezina lica i ton glasa nego on jer je ja poznajem. Nisam kanila dopustiti da me isključi iz ovoga. Ona je moja prijateljica.

Dok smo hodali prema ulaznim vratima, tražili smo znakove kretanja unutra, no mada su prozori bili otvoreni, bili su zastrti zavjesama. Nismo vidjeli nikakvo svjetlo, nismo čuli razgovor ni glazbu. Zrak rane večeri bio je topao i nepomičan, a jedine zvukove stvarale su žabe u šumi.

Pozvonila sam. Kad Lee nije otvorila vrata, James je pokucao. Zvali smo je po imenu. Ništa.

Kamere su još uvijek bile na svojim mjestima, a izgledale su kao dijelovi oluka, no kako ne pokazuju snimke u stvarnom vremenu, sad nam ne bi bile od pomoći. Međutim, nije bilo nikakvih znakova borbe - nikakve prevrnute stolice na trijemu, nikakva razbijenog prozora i provaljene brave. Jedino što bi moglo djelovati sumnjivo bila je košara za rublje u stražnjem dvorištu. Unutra se nalazila samo jedna jastučnica, mokra i zgužvana, mada su plahte uredno obješene.

- Možda ju je netko ovdje iznenadio - šapnuo je James.

- Ili se njezina glavobolja tako pogoršala da nije jasno vidjela. - Niti je mogla jasno misliti ili govoriti.

Držeći se tog posljednjeg djelića nade, nazvala sam njezin mobitel. Odmah se javila.

- Lee. Emily je. Nalazimo se iza tvoje kuće. Samo želimo provjeriti jesi li dobro. Možeš li otvoriti vrata?

- Ovaj... - podulja stanka. - Ovaj, dobro. Čekaj minutu.

Upravo joj je toliko trebalo. Kad je napokon otvorila vrata, njezina je kosa bila razbarušena i na sebi je imala kućnu haljinu, ali nije izgledala bolesno. Nije škiljila, što bi zacijelo činila da ju je mučila migrena. Njezine su oči boje lješnjaka bile širom otvorene, čak previše, a kosa joj nije skrivala niti jedno.

- Dobro sam - rekla je. - Samo mi treba sna. Vidjet ćemo se sutra. - Pokušala je zatvoriti vrata, ali Jamesova joj noga to nije dopustila.

- Je li netko ovdje? - tiho je pitao.

- Ne. Sama sam. - Nije ni trepnula. - Hvala vam što ste došli.

Dopustio joj je da zatvori vrata, uhvatio me za lakat i poveo natrag do automobila. Čim smo se smjestili unutra, upalio je motor. - Zovi policiju.

- Još je ondje, zar ne? - pitala sam i izvadila svoj BlackBerry dok je on okretao automobil na kolnom prilazu.

Kimnuo je i vozio niz ulicu. - Kakvom ti se činila?

- Prestrašena je.

- Tako je. Zovi policiju.

- Lee je pedantna - rekoh. - Ne bi ostavila mokru jastučnicu u košari za rublje. Osim toga, Lee je plaha. Morala je biti prilično prestrašena kad te onako dugo gledala u oči.- Ili je pod utjecajem nečega.

- Ni slučajno. - Ljutilo me što mu je tako nešto uopće palo na pamet. - Nikad se nije drogirala. Ne bi to učinila. - Ali netko drugi bi mogao, netko tko je primorava na nešto što ne želi. To bi bila drukčija vrsta zlostavljanja.

- Nazovi - naredio je James. Kad je stigao do glavne ceste, skrenuo je iza ugla i zaustavio automobil. Tek što sam rekla o čemu je riječ, uzeo je mobitel iz moje ruke. - Neka parkiraju tako da ih se ne vidi iz kuće - rekao je dežurnomu. - Ne želimo da policijsko vozilo nekoga prestraši. - Prekinuo je vezu, vratio mi mobitel i otvorio vrata.

- Kamo ideš? - panično sam pitala. Pretpostavila sam da ćemo ondje čekati dolazak policije.

- Napraviti ću krug oko kuće i vidjeti što mogu naći. - Zurio je u mene. - Odvezi se natrag do Crvene lisice, Emily. Želim te ondje.

- Što ću ondje?

- Biti na sigurnom. Ne želim da se izlažeš opasnosti.

- A ti? - uzviknula sam. - Ti se izlažeš opasnosti.

- Ja nisam u drugom stanju.

- Što će učiniti - pucati u *mene*? Treba ti netko tko će ti štititi leđa.

- Ne ti. - Izišao je iz automobila.

- Onda policija - doviknula sam nagnuvši se prema njegovim vratima. - Čekaj dok ne stignu, James. Nisi uvježban za ovo.

- A policajci Bell Valleyja jesu? - rekao je kad se sagnuo kako bi me pogledao. - Kladam se da sam razgovarao s više kriminalaca nego oni.

Vjerojatno sam i ja to činila, ali neprestano sam zamišljala opake oči Rocca Fleminga, koji vjerojatno uopće ne razlikuje dobro i zlo. A osoba koja ga je angažirala? Nije mnogo bolja.

- Što ako je bivši kažnjenik? Što ako je naoružan? Kako ćeš se zaštititi?

- Imam zdravog razuma, a prema tvojim tvrdnjama, znam postupati s ljudima. - Njegov je ton postao umirujući. - Emily, neću učiniti ništa lakomisleno. Neće mi prijetiti nikakva opasnost, ali ako si ti u pansionu, imat ću jednu brigu manje.

I dalje sam se protivila. - Imali smo sasvim opravdane razloge da maločas svratimo do njezine kuće, ali ako opet pođeš onamo, bit će sumnjivo. Mislim da bi trebao čekati pojačanje.

Odjednom je postao nestrpljiv. - Bi li od Judea tražila da čeka?

- Ne spominji Judea. Jude je kaskader. Jude ne može živjeti bez opasnosti.

- A ti misliš da se ja ne mogu snaći?

- Ja mislim - rekla sam, nastojeći govoriti jasno dok mi je srce kucalo u grlu - da se možeš sasvim dobro snaći, ali ti si mi daleko, daleko dragocjeniji, i kad bi ti se nešto dogodilo, to bi me uništilo.

Trenutak je zurio u mene, a zatim se nagnuo unutra kako bi me poljubio. - I ja tebe volim, Em - šapnuo je uz moje usne i odmaknuo se. - Idi. Vidjet ćemo se u Crvenoj lisici.

Nisam ga pokušala zaustaviti dok se brzim koracima udaljavao. Međutim, nisam ni upalila motor. Moj se želudac bunio. Već dugo nisam ništa pojela, ali nisam kanila ići u pansion po kreker dok je James ovdje. Osim toga, u torbici sam imala pločicu žitarica. Stoga sam sjedila s rukom oko trbuha i grickala dok sam zurila u smjeru u kojem je James otišao.

Mučnina je ostala. Otvorila sam vrata i sjedila s nogama na tlu, pokušavajući potisnuti mučninu, ali izloženost zraku samo me ranije upozorila na dolazak policije. Premda bih ih čula i sa zatvorenim vratima i prozorima. Stigla su dva policijska vozila, s uključenim sirenama.

Isključili su sirene kad su projurili kraj mene, ali nisu se zaustavili. Skrenuli su iza ugla uz cviljenje guma. Nisam kanila ostati po strani, pa sam zatvorila vrata, prešla na vozačku stranu i pošla za njima. Parkirali su točno ispred Leejine kuće. Zaustavila sam se iza njih, mahnito pogledom tražeći Jamesa, kad je iza kuće potrčao u šumu, a zatim između stabala izišao na ulicu.

Pojavio se oko šest metara dalje od nas i dobacio mi ljutit pogled, ali nije bio nimalo zadovoljan ni policijom. - Toliko o neupadljivosti - rekao je, a zatim se podbočio i pomalo im zadihano objasnio zašto smo zabrinuti. - Mogla bi biti sama ondje unutra, ili ne, ali nešto nije u redu - zaključio je kad je zazvonio moj mobitel.

Lee je počela govoriti čim sam se javila. - Zašto je policija ovdje? Ja... ja... nisam tražila da dođete, ne želim policiju, ovo je... ovo je privatna stvar i svi vi morate to... poštovati i otići.

Netko joj je govorio što da kaže. Čula sam to svaki put kad je zastala.

- Poznaješ li ga? - pitala sam.

- Molim vas, otidite.

- Prijeti li ti?

- Želim biti sama.

- Dobro - rekla sam. - Ali zovi ako ti mogu pomoći.

Čula sam kako je prekinula vezu. Pogledala sam Jamesa. - Prijeti joj.

- Sigurna si?

- Da.

Stigla su još dva automobila. Jedan je bio tamnosivi terenac koji je onako dugo stajao kraj travnjaka. Drugi je pripadao šefu policije.

Stajali smo na ulici, a policijska su kola bila između nas i kuće, a to je zacijelo bio jedan od razloga zašto James više nije spominjao moj povratak u Crvenu lisicu. Drugi je bio njegov vlastiti fokus.

- Idem unutra - rekao je kad su dva muškarca stigla do nas. - Moja je pretpostavka da je netko došao ovamo samo da bi je prestrašio, ali je stvar izmahnula kontroli - a za to smo mi krivi. On zna da smo ovdje - rekao je. - Ne možemo jednostavno otići. Zna da ćemo motriti na kuću. Zna da ćemo ga slijediti kad ode. Mogu razgovarati s njim. Nagoditi se.

- Ne bih li ja to trebao učiniti? - pitao je šef policije.

- To je moja snaga, gospodine. Proveo sam sate i sate u zatvorima razgovarajući s takvim tipovima. Znam kako funkcioniraju njihovi umovi. Možda će se osjetiti manje ugroženim ako uđem ja, a ne vi. - James je također mlađi i civil je, možda djeluje manje prijeteće od šefa policije u odori i sa značkom.

- Kako se nagoditi?

- To neću znati prije nego počnemo razgovarati, ali vjerujte mi - suho je dodao - pravi sam stručnjak za nagodbe s kriminalcima.

- Neću mu jednostavno dopustiti da ode - upozorio je šef policije. - Štitim ljude koji žive u mojem gradiću.

- Razumijem. Ali na prvom je mjestu Leejina sigurnost. Moramo ga izvući iz kuće.

- Tko ste uopće vi, dovraga? Nikad vas ranije nisam vidio.

James je glavom pokazao prema meni. - Poznajete nju. Ja sam njezin muž. Ja sam odvjetnik koji radi na Leejinu slučaju. Radim za tvrtku u New Yorku.

Djelovao je dio o New Yorku. Vidjela sam to po načinu na koji su se promijenile oči šefa policije čim je James to rekao. Možda misli da odvjetnici izazivaju više nevolja no što je potrebno, ali New York je New York - a meni to može biti mrsko, ali je ipak činjenica.

U njegovu se glasu osjetilo novo poštovanje. - Dobro. Pođite pokušati.

Odjednom me obuzeo strah. Sklapanje nagodbe u zatvorskoj prostoriji gdje je čuvar na vidiku drukčije je od ovoga. James ima pravo; nazočnost policije povisila je uloge. Nisam željela ni da se *približi* toj kući.

No pogledao me kad se okrenuo. Njegove su oči bile plave i ushićene, pune odlučnosti - pune *uzbuđenja* - i ja sam shvatila. Kako sam mogla ne shvatiti? Ovo je kiša nakon suše.

Osim toga, kako sam ga mogla zaustaviti kad je ono što je rekao imalo smisla? Ako itko može smiriti situaciju, onda je to James.

Zaputio se stazom s rukom u džepu, ali ju je otprilike na pola puta izvadio i raširio obje ruke kako bi pokazao da nije naoružan. Želudac mi se okretao dok sam gledala za njim. Ni bebi se ovo nije sviđalo, baš kao ni meni.

Moj je BlackBerry počeo vibrirati kad je pokucao na vrata.

Pomislivši da zove Vicki, izvadila sam ga iz džepa. *James*. Odmah shvativši što je učinio, uključila sam ga. Kad je opet pokucao, zvuk se čuo u mojem mobitelu. Stavila sam vezu na zvučnik i držala telefon tako da svi možemo čuti. Možda mrzim svoj BlackBerry jednako kao i New York, ali sad mi pomaže.

Gledali smo i slušali.

- Ja sam, Lee - rekao je James, sagnute glave, a telefon je prigušio njegov duboki glas. - Otvorite. Mogu policiju držati podalje ako otvorite. - Zastao je. - Otvorite vrata, Lee.

Nakon što je prošla još jedna minuta, vrata su se odškrinula. Kućne haljine više nije bilo, već samo majica trenirke i kratke hlače što ih je zacijelo nosila ispod haljine. Kroz telefon je njezin glas djelovao daleko.

- Idite kući. Ja sam dobro.

James je stajao uzdignute glave i uspravnih leđa. - Želim ući kako bih bio siguran.

- On je... on je netko koga poznajem. Mi smo... mi smo.:? znate.

Imali spolni odnos? Ne bih rekla.

Ni James to nije povjerovao jer je rekao: - Želim ga upoznati, Lee. Ako sve ovdje vani mogu uvjeriti da ste dobro, otići ćemo. Ali nitko se neće maknuti odavde dok ne upoznam tog čovjeka. Hajde da raščistimo situaciju i pođemo dalje.

Nije se okrenula. Vidjela sam sve manje pojedinosti kako se sunce spuštalo, ali sam zamišljala kako prestrašeno zuri u njegove oči. Nakon mučno dugog trenutka, vrata su se šire otvorila, ali tek toliko da on može ući. Čula sam kako su se zatvorila, a zatim se iz mobitela začuo hrapavi glas: - Tko si ti, jebi ga?

James je rekao svoje ime. - Ja sam prijatelj.

- Moj nisi. Već ti je rekla da odeš, a ti si se vratio s gomilom. Koji dio nisi razumio?

- Ovo je maleni gradić - James je počeo govoriti, zacijelo objašnjavajući policajcima, ali su se njegove riječi izgubile u brujanju automobila. Podigla sam glavu i vidjela kako crni *range rover* skreće i zaustavlja se uz prva policijska kola.

Konjica je stigla.

Nastojala sam čuti Jamesa. - ... stalo do nje - govorio je. - Što je s tim pištoljem?

- Imam dozvolu. Živi slobodno ili umri, i sve.

- Ne treba vam pištolj. Ja ga nemam. Želite li ga maknuti?

Jude je stigao do mene i preko mojeg ramena zurio u telefon. - Što se događa, dušo?

Ušutkala sam ga pokretom ruke, no bilo je prekasno.

- Koji vrag? - viknuo je čovjek u kući jer je očito čuo glas u Jamesovu džepu. - Ruke uvis!

- Nekoliko sekunda kasnije progundao je: - *Govno* jedno - a potom je viknuo ravno u telefon: - Što, nitko nema pametnijeg posla od stajanja na ulici kao da smo u nekoj policijskoj seriji? Dovedi ste ovu ženu u neugodnu situaciju. Imam posve pravo biti ovdje. Pozvala me unutra.

Telefon je utihnulo i više se ništa nije čulo. *Veza je prekinuta*, pisalo je na mojem ekranu.

Bijesno sam pogledala Judea, a njega je, činilo se, više zabrinula moja reakcija nego ono što je učinio.

- Kako sam mogao znati? - pitao je. - Nitko mi nije rekao da je situacija loša. Amelia je samo rekla da ste kod Lee.

Nisam znala odakle da počnem. Zamahnula sam rukom, spremila BlackBerry u džep i okrenula se prema kući, prepustivši policiji da ga upozna sa situacijom. Jedan od njihovih, on je div u njihovim očima zbog mjesta na kojima je bio.

Bio je skrušen kad mi se pridružio. - Ne vjeruju da je odavde. Nema naglaska.

- Znao je državni moto. - *Živi slobodno ili umri*.

- Piše na registracijskim tablicama. - Jude se osvrnuo naokolo. - Nema automobila? Potražit ću ga.

- Jude - Ali on je već otišao, potrčavši natrag ulicom i u šumu. Poći će do sljedeće ceste, gdje bi se mogao nalaziti automobil ili suučesnik. Nisam mu mogla zamjeriti želju da pomogne. Bespomoćnost nikako ne odgovara Judeu.

Nije odgovarala ni meni. Umirala sam dok sam ondje stajala, samo čekajući dok je James bio u toj kući.

Prošlo je pet minuta, zatim deset, a pojavila se jedino Amelia. Diskretnija od svojeg sina, parkirala je na kraju reda vozila. Vicki je bila s njom, a obje su izašle dok sam stigla do njih.

- Jude je nazvao - objasnila je Vicki. - Događa li se nešto?

Odmahnula sam glavom i povelala je do policijskog automobila. Stajale smo jedna kraj druge i promatrale kuću. Dva su policajca otišla kroz šumu kako bi motrila na stražnju stranu kuće, ali su javili da ništa ne vide. Jude je doista našao napušteni automobil na drugoj strani pošumljenog prostora. Šefu policije dao je broj registracije.

Prošlo je još petnaest minuta. Mogla sam samo zamišljati što James radi ili govori - ili još gore, što netko radi ili govori njemu.

Vicki me zagrlila. - Bit će u redu.

- Uzimamo stvari zdravo za gotovo. Tko bi ovo očekivao, ovdje u Bell Valleyju?

Sef policije zacijelo se slagao sa mnom. Budući da nikad nije doživio ovako nešto, pozvao je državnu policiju.

- Specijalci - promrmljao je kad nam se ponovno pridružio.

- Specijalci? - uvrijeđeno upita Jude. - Ja to mogu riješiti. Radi se samo o jednom tipu.

- Ima pištolj - usprotivila sam se. - I mojeg muža. I Lee.

- Ni meni se nije sviđala pomisao na specijalce, ali uglavnom zato što mi je to govorilo da je situacija doista onako opasna kako sam se ja bojala.

- Ja to mogu *riješiti* - insistirao je Jude.

Šef policije ga je zadržao. - Čekaj. Tek je prošao sat vremena.

Prošlo je još trideset minuta. Stigla je državna policija, dva neobilježena automobila, a za njima i kombi specijalaca. Zatim su stigli mediji. Za njima i susjedi.

Tada je već prošlo osam sati i mrak se brzo spuštao. Natjerala sam Vicki da sjedne u policijsko vozilo. Nakon nekoliko minuta i ja sam ušla u vozilo.

- Kako se osjećaš? - tiho je pitala.

- Grozno.

- Izgledaš zeleno.

- Tako se i osjećam.

- Ovdje nam treba hrana.

- Treba nam da ovo *završi* - primijetila sam.

Jude je to čuo. Sagnuo se, rukom oslonjen na vrata automobila, i rekao: - Mogu se pobrinuti da se to dogodi.

O, da, u trenu bi uletio u kuću kad bi dobio dopuštenje. Ali po kojoj cijeni?

- Još ne - govorila sam kad sam opazila kretnju na vratima. Odgurnuvši Judea, brzo sam se izvukla iz automobila i gledala kako James ide prema nama. Mrk, ali neozlijeđen, podigao je svoj mobitel, stavljajući nam do znanja da čovjek u kući sluša.

To nije bio loš znak; samo je značilo da moramo paziti što govorimo.

Fotoaparati su škljocali, kamere zujale. Lokalna je policija pomaknula unatrag znatiželjnike, ali predstavnici medija visoko su podigli svoje mikrofone kako bi uhvatili svaku riječ kad se državna policija okupila oko Jamesa. Bila sam dovoljno vitka - i dovoljno odlučna - da se provučem do njega.

- Imamo li ovdje talačku situaciju? - Pitao je kapetan državne policije.

- Imamo - rekao je James, pogledavši ljude u opremi specijalaca - ali čovjek nije iracionalan. Ne iznosi mahnite prijetnje. Samo je nervozan. - Govorio je istim tihim, smirenim tonom kakvim se zacijelo koristio i u kući. - Lee je dobro. Kaže da joj neće nauditi ako svoje karte odigramo kako treba.

- Tko je on?

- Prijatelj njezina pokojnog muža - rekao je James i dobacio mi pogled koji je govorio da u to ne vjeruje. - Ne znam kako se zove.

- John Laughlin - rekao je šef policije Bell Valleyja, želeći da zlikovac zna da imamo resurse. - Automobil je unajmljen u Nashui. Dao je adresu u Durhamu. - Odmahnuo je glavom kako bi pokazao da su ime i adresa vjerojatno lažni.

- Kakvo oružje ima? - kapetan državne policije pitao je Jamesa.

- Ima jedan pištolj. Nisam vidio ništa drugo.

Kapetan je bez riječi pokazao platnene torbe kraj članova ekipe specijalaca.

James je odmahnuo glavom. Nije bilo platnenih torbi s dodatnim naoružanjem. - Nije joj prislonio pištolj uz glavu. Ne vjerujem da joj namjerava nauditi. Trenutno je više bijesan na mene - nas - na sve ovdje.

- Koliko je velik? - pitao je Jude - a u tom je trenutku, kunem se, izgledao kao mačka u Utočištu, nakostriješen i spreman za tučnjavu.

James je razmišljao kako će čovjek u kući shvatiti to pitanje. Na koncu je procijenio, kao i ja, da je riječ samo o činjenicama i rekao: - Oko sto osamdeset četiri centimetra, devedeset kilograma.

- Koji su njegovi zahtjevi? - pitao je kapetan.

- Želi da svi odete. Kaže da neće čak ni razgovarati dok se to ne učini. - Pogledao je policijska vozila, *range rover*, naš *BMW*. Načas je pogledao i mene prije nego se opet okrenuo kapetanu. - Rekao sam da to mogu postići.

Njegov kredibilitet počiva na tome. To se samo po sebi razumjelo. Spustio je mobitel, odmaknuo se i, uz škljocanje fotoaparata, vratio u kuću.

Policajci su kratko razgovarali, a zatim nas sve usmjerili prema automobilima. Slijedila sam ostale i odvezla se tek toliko niz ulicu da bi se stvorio dojam da odlazimo. Lokalna su policijska vozila uključila sirene i nastavila dalje. Parkirat će u stražnjoj ulici i vratiti se kroz šumu.

Glavom mi je proletjela misao da bi John Laughlin, ili tko god on bio, mogao povesti Lee ili Jamesa, držeći im pištolj prislonjen uz glavu, natrag do svojeg automobila i razbjesnjeti se kad shvati da je ondje policija.

Ali policija koja motri na automobil bit će diskretna. Neprestano sam samu sebe uvjeravala u to dok sam pješice slijedila ostale. Zaustavili smo se na mjestu gdje su stabla

gusto rasla, mada bi nas i tmina dovoljno skrivala. Specijalci su se pripremali - maske, neprobojni prsluci, oružje. Želudac mi se okrenuo od pomisli na nasilje.

U kući su se upalila svjetla, neodređeni trag uz rub svakog prozora. Državna je policija imala dalekozore, ali nisu mogli vidjeti kroz zavjese.

- Kako se držiš? - tiho je pitao Jude kad mi je prišao.

Kimnula sam. - Dobro. Tvoja je mama odvela Vicki kući.

Ne treba joj ova napetost.

- Ne treba ni tebi.

- On je moj muž. Gdje bih drugdje mogla biti?

- Zna li on za bebu?

- Naravno.

- I riskira svoj život ondje unutra? To je veoma glupo. Naglo sam ga pogledala. - Ja ne mislim da je glupo. Dobar je u tome.

Zurio je u mene, u kuću, u specijalce. Udaljivao se kad sam osjetila vibriranje svojeg BlackBerryja.

- Emily - rekao je James. - Ovdje imamo maleni problem. Čovjek gleda televiziju i zna da ste svi ondje. Dakle, evo plana B. Najprije me stavi na zvučnik. - Poslušala sam ga. - Je li kapetan ondje?

- Ovdje sam - rekao je čovjek.

- On osjeća da je ovo izmaknulo kontroli. Ne želi da itko strada. Samo želi da mu se dopusti odlazak.

- Samo mora izići s rukama u zraku.

- Priprema izjavu. Kaže da želi da ga svijet čuje, kad su predstavnici medija već ionako ovdje.

Među predstavnicima medija začulo se mrmljanje.

- Dobro - rekao je kapetan. - Možemo je pročitati. Razgovor je završio. Prošlo je još deset minuta. Policijska su se kola vratila do prednje strane kuće. Naslonila sam se na jedna i prekrižila ruke na trbuhu dok sam promatrala ulazna vrata kad mi je Jude prišao i rekao: - Što misliš, što radi ondje unutra?

Isto sam si pitanje nebrojeno puta i sama postavila tijekom posljednjih minuta. - Vjerojatno mu pomaže napisati izjavu.- Zašto bi tom tipu u bilo čemu pomagao?

Umorno sam uzdahnula. - Jude, želimo da ovo završi. Ako čovjeku treba pomoć da napiše izjavu koja će okončati ovu situaciju, onda mu je treba pružiti. Koliko mi znamo, mogao bi biti nepismen.

- Koliko vremena treba za to? Gotovo je devet i ništa se ne događa. - Dlanom je udario po krovu vozila i udaljio se.

Bila sam jednako frustrirana kao i on. Čekanje se doimalo beskonačnim. Kad se moj BlackBerry opet oglasio, poskočila sam. Dok mi je srce divlje lupalo, prislonila sam telefon uz uho.

- Dakle, situacija se promijenila - rekao je James, ali ovoga puta nije tražio da uključim zvučnik. - Upravo ga je nazvao netko tko je sve ovo gledao na televiziji i sad mu zabranjuje davanje izjave.

- Tko -

- Zato sam ga nagovorio da iziđe sa mnom i preda se. Zajamčio sam mu sigurnost, ali je nervozan. Želim da državnoj policiji kažeš - Začuo se tresak u pozadini i panični povik:

- Koji vrag - Jude, čekaj - nemoj - Njegov su glas zamijenili zvukovi tučnjave, zatim prasak pištolja, pa krik koji je bio dovoljno promukao da potječe od Jamesa, mada nisam bila sigurna jer nikad, nikad ranije nisam čula da je stvorio takav zvuk.

Sken i obrada Dalmatinka

24. poglavlje

Telefonska se veza nije prekinula. Dok smo jurili prema kući, čuli smo grubo psovanje i zvukove tučnjave, a zatim je Jude viknuo: - Prednja, prednja, otvori prednja vrata!

Gonjena iskonskim strahom, uletjela sam u kuću s prvim valom. Krajičkom sam oka opazila Lee ukočenu od šoka i Judea ispružena na nepoznatom čovjeku, ali sva je moja pozornost bila usmjerena na Jamesa. I dalje stežući mobitel, ležao je na podu, okrenut na bok. Bio je prekriven krvlju - njegova košulja, prednja i stražnja strana, očito je metak prošao kroz njega - a krv se i dalje širila.

Dotaknula sam mu lice. Otvorio je oči. Mahnito sam mu pritisnula rane, sprijeda i straga, ne toliko da bih zaustavila krvarenje, već u nekoj sumanutoj želji da je vratim unutra.

- Hitna pomoć stiže - rekao je neki policajac, spustio se kraj mene i moje ruke zamijenio nečim što je čvrsto držao na ranama, a drugi je policajac odrezao Jamesovu košulju.

Obrisala sam ruke o suknju, pomaknula se do njegove glave i dlanovima mu obujmila lice. Njegove su oči na trenutak zurile u moje, a potom su se zatvorile.

- Puls je slab, ali su dišni putovi čisti - rekao je drugi policajac.

Neodređeno svjesna da je sad Lee kraj mene, primaknula sam usta Jamesovu uhu i šapnula: - Drži se, dušo, pomoć stiže, bio si tako sjajan. - Kad nije reagirao, mahnito sam pogledala policajce. - Diše, zar ne?

- Da.

- Zašto nije pri svijesti?

- Šok. Gubitak krvi.

I dalje sam mu držala lice, i šaptala mu u uho. - Bit će ti dobro, bit će ti dobro, trebam te, *mi* te trebamo. - Neprestano sam ponavljala te riječi sve dok nije stiglo vozilo hitne pomoći, zastavši samo dok su ga prebacivali na nosila i odnijeli do vozila, a i tada sam ga držala za ruku. Premda sam osoblju hitne pomoći dala dovoljno mjesta, nisam ga puštala. James je morao znati da sam ondje.

Dok je vozilo hitne pomoći s uključenim sirenama jurilo kroz noć, postavljali su mi pitanja o alergijama, lijekovima, što je zadnje pojeo. Premda sam im odgovarala, osjećala sam se posve bespomoćno. Počeli su mu davati infuziju i kisik, te su nastavili pritiskati ranu, ali bio je previše blijed, previše nepomičan. Tijekom beskonačno duge vožnje, moj je pogled prelazio s njegova lica na njihova, pa opet natrag, tražeći na bilo čijem licu neku promjenu koja bi sugerirala da mu se stanje pogoršava.

Kasnije su mi rekli da smo u rekordnom vremenu stigli do bolnice i da nas je ondje čekao cijeli tim liječnika s traumatologije. Ja sam tada samo vidjela kako žurno odvođe Jamesa od mene. Mučeći se u čekaonici dok je on bio na operaciji, zamišljala sam svakojake mogućnosti - da će biti dobro, da će ostati invalid i do kraja života trpjeti bolove, da će umrijeti - i osjećala sam se posve krivom. Neprestano sam mislila da se to ne bi dogodilo da je bio u New Yorku, da je život ispunjen nezadovoljstvom bolji od

nikakvog, te da bih dala bilo što, *bilo što* kako bih dobila natrag taj stari život kad bi to značilo da će James biti dobro.

Lee je tiho sjedila kraj mene, možda osjećajući čak i veću krivnju nego ja. Amelia je stigla s Vicki, koja je zaprijetila da će sama voziti ako je ne povede. Pojavio se pripadnik policije Bell Valleyja i rekao kako je, po svemu sudeći, pištolj slučajno opalio tijekom hrvanja između osumnjičenika i Judea, a mada je to zvučalo prilično nedužno, moj je muž još uvijek bio u operacijskoj sali. Netko je donio kavu, ali nisam mogla piti. Vicki je tiho govorila, ali joj nisam mogla odgovoriti, pa mi je jednostavno držala ruke kako bi ih zagrijala.

- Žao mi je - Amelia je rekla kako su minute prolazile. Zvučala je poraženo. - Stalno sam se nadala da će se promijeniti - znaš, da će shvatiti da ovdje može činiti i dobre stvari. Nikad nije bio u stanju slušati nečije upute.

Nisam je mogla utješiti, ne dok mi se na suknji sušila krv mojeg muža. Pat-pozicija bi se uskoro razriješila da Jude nije onako uletio u kuću. Da je možda, samo možda, barem jednom bio više razuman i manje impulzivan - da je vlastitu potrebu za junačenjem stavio iza naše potrebe za oprezom, James bi bio dobro i neozlijeđeno.

Ali Jude se morao dokazivati. Meni? Ameliji? Gradiću?

Nisam znala, a tada me nije bilo ni briga. Nema nikakve koristi od takvih razmišljanja. Nisam mogla vratiti vrijeme unatrag.

A to je vrijeme polako prolazilo. Tek se u dva ujutro liječnik napokon pojavio u čekaonici i kretnjom me pozvao da mu se pridružim u hodniku. Dok mi je srce divlje lupalo, u trenu sam bila na nogama.

- On je sretan čovjek. Metak je okrznuo rebro, ali nije pogodio niti jedan vitalni organ. Morali smo malo očistiti ranu, ali bit će mu dobro. Sad je u sobi za intenzivnu njegu. Želite li ondje sjediti s njim?

Nije me trebalo dvaput pitati, premda nisam očekivala da ću se odmah onesvijestiti. Nešto u prizoru što ga je činio onako pričvršćen na igle i cjevčice, još uvijek bez svijesti - nešto u stvarnosti onoga što se dogodilo, strah od onoga što je moglo biti i olakšanje onoga što *jest*, zacijelo je bilo uzrok toga. Tek što sam ga uhvatila za ruku, čula sam zujanje i vidjela bijelo.

Iz daljine sam čula: - Uuh, čekaj, uhvati je. - Sljedeće čega sam postala svjesna bilo je da sjedim na stolici s glavom između koljena dok mi je ne baš nježna ruka gnječila zatiljak. Hladan je oblog zamijenio ruku.

- Duboko dišite - čula sam drugi glas. Bio je ženski i ugodno zapovjednički.

- Žao mi je - šapnula sam.

- Ne treba vam biti. Niste prva, a nećete biti ni zadnja. Kad su osobe koje vole nervozne

-

- Trudna sam.

Usljedila je stanka, a zatim: - Pa, eto vidite, nervozni ste za dvoje. Želite li da vas pogleda liječnik? Možda biste malo legli?

- Ovo je u redu. - Duboko sam udahнула i, držeći hladan oblog, polako se uspravila. Još uvijek sam osjećala vrtoglavicu, ali nije se pogoršala, a kad sam pogledala Jamesa, vidjela

sam da su mu kapci teški, ali je ipak malo otvorio oči. Pružila sam oblog medicinskoj sestri, stavila ruke preko ograde kreveta i uhvatila njegovu ruku. Uskoro nakon sedam u srijedu ujutro prebacili su ga u privatnu sobu, a nakon što su ga medicinske sestre smjestile i otišle, oprezno sam legla na krevet uz njega i zaspala.

Kad sam se probudila, moji su roditelji bili ondje. Moja je majka u trenu ustala i našla se kraj kreveta. - Hej - šapnula je i plačno se osmjehnula.

Brzo sam pogledala od Jamesa do monitora za srce i infuzije. Medicinske su sestre sigurno provjeravale, ali ja baš ništa nisam čula. Sve se činilo u redu. Nastavio je spavati, ali sad su njegovi prsti držali moje, a ne obrnuto. To je bio moj znak.

Umirena, pazeći da ga ne probudim, malo sam se podigla.

- Kako ste znali da trebate doći ovamo?

- Na svim ste vijestima - blago me ukorila mama - i nije dolazilo u obzir da se držimo podalje. Znam da si željela vlastiti prostor, ali ovo nije trenutak da ti ljudi koji te vole daju prostora. - Naglasila je posljednje riječi. - Čim smo vidjeli Jamesa, nazvali smo njegove roditelje da im kažemo da je dobro.

- Nisu zadovoljni zbog ovoga - rekao je tata i stao kraj nje, veoma namršten.

- Tvoj otac želi reći da su bili zabrinuti. To je sigurno moralo biti zastrašujuće za tebe.

- Za Jamesa - rekoh. Sjela sam postrance, zadržavši ruku u njegovoj. - Ja sam cijelo vrijeme bila vani.

- Što je radio u toj kući? - pitao je tata. - Zašto ne policija? To je njihov posao.

- Rogere, budi tiho.

- Samo pokušavam shvatiti, Claire. Ovdje ima previše pojedinosti o kojima ništa ne znamo. Zar *ti* nisi zabrinuta? Emily izgleda posve iscrpljeno.

- *Rogere. Molim te.* Idemo redom. - Mama mi je odmaknula kosu s lica. - Kako se osjećaš?

Mahnula sam rukom amo-tamo. Moj se želudac bunio.

- Rogere, moramo naći nešto za jelo. Dolje je kafić. Budi koristan.

Jamesovi su se kapci pomaknuli. Nagnula sam se bliže.

- James? - S naporom je otvorio oči. - Hej - tiho sam rekla.

Njegov je osmijeh bio nakrivljen.

- Kako se osjećaš?

- Žedno - izustio je. Držala sam čašu vode dok je on pio kroz slamku, ali čak je i nakon toga njegov glas ostao hrapav.

- Što se dogodilo?

- Jude je upao unutra -

- Kasnije. Jesu li uhvatili tipa?

- Da. - Ispričala sam mu ono što sam znala, ali tata je znao više. Barem je u tome bio koristan jer je povukao svoje veze što ih je imao kao javni tužitelj u Maine.

- Razgovarao sam s državnom policijom. Drže ga u Concordu pod optužbom za otmicu. Pravo ime mu je Anton Ellway. Pištolj je registriran na njega. Zašto ste, dovraga, vas dvoje bili ondje?

Samo sam podigla ruku na to pitanje. - Govori li?

- Još ne. Čeka odvjetnika. Rekli su da je njegov dolazak u kuću Lee Cray dio većeg slučaja. Kojeg većeg slučaja?

- Tko je odvjetnik? - šapnuo je James.

- Ne znam.

- Možeš li saznati ime, tata? - pitala sam. - Važno je za Leejin slučaj.

- *Koji slučaj?*

Odjednom sam bila previše umorna i osjećala preveliku mučninu da bih mu rekla. Ispružila sam se na leđa kraj Jamesa, zatvorila oči i usredotočila se na disanje.

Čula sam mamin glas. - Reći će nam kasnije, Rogere. Sad bi trebao poći do kafića. Kupi nam nešto slatko, kao što je čajno pecivo, i možda nešto od onih zalogaja od krepera i sira.

- Čula sam zvukove iz hodnika, prigušene kad su se vrata opet zatvorila. Mamina je ruka bila lagana na mojoj glavi. Otvorila sam oči i vidjela uzbuđen pogled i zadovoljan smiješak.

- Ti si trudna. Ne pokušavaj to zaniijekati. Lice ti je drukčije, a to nema nikakve veze s onim što se događalo u onoj kući. Nikomu neću reći, sigurno ne tvojemu ocu, koji me *izluđuje* svojim pričanjem o sigurnosti i odgovornosti i - oponašala je njegovo režanje - obavljajući vlastitog posla, a ne tuđeg.

- Njezin je glas opet postao veseo. - Koliko dugo?

Pogledala sam Jamesa, čiji je smiješak bio iskrivljen, ali možda od bolova? Odlučila sam vjerovati da to nije razlog.

- Ožujak, mislim. Još nisam bila kod liječnika - i nemoj se okomiti na mene zbog toga, mama, još nema nikakve potrebe da pođem. Veoma ozbiljno to shvaćam, znam što osjećam, to je moje tijelo, moja beba -

- Ššš. Ni ja nikad nisam išla k liječniku prije sedmog ili osmog tjedna, a ti i tvoja sestra rodile ste se bez ikakvih problema.

- Tata bi to smatrao još jednim primjerom neodgovornosti.

- Tati je teško pustiti vas.

- Imam trideset dvije godine.

- I uskoro ćeš postati majka. - Moja se majka ozareno smiješila, a zatim me oštro pitala:

- Hoćeš li mu *ti* sad reći? Jer ja sigurno neću. Imaš pravo. To je tvoja beba, tvoje tijelo. To je tvoj život. Ako on na to ne može gledati kao ja, to je njegov problem. Reći ćeš mu kad budeš spremna, ni minute ranije.

Doista je tatu poslala kući. To mu se nije osobito svidjelo, osobito zato što nije dobio željene odgovore, ali ona nas je odlučno branila, tvrdeći da je James mamuran, ja sam iscrpljena, a ona se bolje snalazi u bolnicama. Kad je otišao, ona je bila u svojem

elementu, tetošeći nas na načine koji su mi *tako* godili da me to prestrašilo. Mogu imati trideset dvije godine i očekivati vlastito dijete, ali uživala sam u majčinoj nazočnosti. Sprijateljila se s bolničkim osobljem, osiguravajući Jamesu maksimalnu njegu. Donosila nam je vodu, slastice i tost. Uzela je naš automobil i vozila do Bell Valleyja i natrag, najprije po moj laptop kako bi James mogao komunicirati sa svojim roditeljima, zatim po odjeću kako bih se preodjenula, i po Vicki Bell koja je donijela bombonijeru od Amelije i golemu vazu hortenzija iz pansiona.

Lee je poslala dovoljno keksa i slastica da se počasti svaka medicinska sestra na katu, mada nismo trebali pogačice s grožđicama i mirodijama, pa čak ni mamu, da bi se privukla pozornost na Jamesa. Svi su već znali za njegov junački čin. Ako se tomu doda naočit izgled i plave oči, već posve otvorene u četvrtak, osoblje ga je neprestano provjeravalo. Čim su mu dopustili da ustane i hoda, tražio je da mu smanje sredstva protiv bolova. Vidjela sam kako se ponekad lecnuo dok se kretao, ali želio je imati bistru glavu. To mu je koristilo iz dva razloga, najprije s policijom jer su ga došli ispitati o onome što je vidio, učinio i čuo u kući. Ja sam bila njegova odvjetnica, pripravna filtrirati njegove riječi, mada se to pokazalo nepotrebnim. Bio je nevjerojatno suvisao, s obzirom na sve što je proživio.

Jednako tako i u četvrtak poslijepodne, kad smo razgovarali sa Seanom. Sjedila sam naslonjena na jastuke kraj Jamesa, te smo zajedno slušali ono što je govorio.

- Mrzim kad se pojave mediji - rekao je Sean. - Teško je dobiti nepristranu porotu kad cijeli svijet gleda kako se odvija zločin. Ali ovdje nam je to išlo u prilog. Vaš je počinitelj želio dati izjavu. Vi ste rekli policiji, policija je rekla medijima, a mediji su rekli svojim gledateljima. Jedan od tih gledatelja nije želio da čovjek daje izjavu. Inače bi zacijelo djelovao preko posrednika, ali ga je obuzela panika i zaključio je da jednostavno nema dovoljno vremena. Zato je direktno nazvao vašeg počinitelja.

James se nasmiješio. - Albert Meeme.

- Poziv je upućen s njegova telefona. Policija sad razgovara s njim. Pokušat će prebaciti krivnju, ali to je već previše često činio. Ovoga su puta optužbe previše teške i upleteno je previše ljudi. Rocco Fleming želi govoriti. Duane Cray želi govoriti. A drugi brat? Ovo je najbolji dio. On tvrdi da nije znao da njegov brat surađuje s Meemeom. Prebacit će zakladu drugoj odvjetničkoj tvrtki i želi se nagoditi s Lee.

- Super - šapnula sam, a premda je Sean nastavio, bila sam previše ushićena da bih ga čula. Kad je ušao moj tata, skočila sam s kreveta.

- Važan poziv? - pitao je. Sad je već znao osnove slučaja, a mada ga je to donekle udobrovoljilo, među nama je još uvijek ostalo nešto neriješeno. Bio mi je tako drag u svojoj kariranoj košulji i čelave glave, da je to nešto neriješeno boljelo.

Ali sad sam s njim mogla podijeliti dobre vijesti. Uzbudeno sam ga uhvatila za ruku i ispričala mu što je Sean rekao. Kimao je glavom kad sam završila.

- To je dobro. - Govorio je ravnomjernim tonom. - Drago mi je da ste joj mogli pomoći. To čini isplativim vaše skretanje s puta.

- Skretanje s puta - ponovila sam i pomislila: *Evo ga, tako brzo, ono nešto neriješeno.* - Ovo je malo više od toga, tata. Mogli smo doista pomoći nekome. *Ti znaš kako je to dobar osjećaj. Cijelo vrijeme to radiš u svojem poslu, ali James i ja ne.*

- Takav je život. Vi ste u New Yorku. Samo prestiž nadoknađuje ono toplo i ugodno.

- Uh. Ne bih rekla.

Rukom je prešao po tjemenu. - Još si u tome? Mislio sam da će ti biti dovoljan dobar odmor.

- Bio je - odlučno sam rekla. - Naveo me da shvatim da sam dobro postupila kad sam otišla. Završila sam s tvrtkom Lane Lavash, tata. Dala sam otkaz.

Zurio je u mene, a zatim je pogledao Jamesa. - Zna li on?

- Jasno da zna.

- Nije mi rekao.

Gotovo sam se nasmijala. To je bio dio problema, nije li? - Zar je trebao? Nije li to nešto što se tiče njega i mene? On je moj muž, tata. U braku sam sedam godina, a mnogo dulje od toga ne živim s tobom. Ja nisam... samo... tvoja djevojčica. Kad već to spominjem, trudna sam.

Tek tako sam to izvalila. To vjerojatno nije bio najbolje izabran trenutak, ali koji bi trenutak bio bolji? Znala sam kakav je njegov stav. Već mi je rekao što se događa pravicama koje imaju djecu.

Ali oči su mu zablistale i činilo se da je to nakratko zaboravio. Nakratko je bio samo moj otac, uživao je u tom novom preokretu, uzbuđen jer će opet biti djed. - Trudna? To je *divna* vijest, dušo! - Zatim su mu se oči raširile, a brada se uzdigla. - Ahh. Znači, *o tome* je ovdje riječ. Znao sam da mora postojati neki razlog. Valjda to ima smisla. Odeš na odmor, rodiš dijete, pobrineš se za skrb svojeg djeteta, a onda se vratiš. Drukčije će te gledati, ali hej, želiš obitelj, to mogu razumjeti. Kao što sam rekao, takav je život.

Nasmiješila sam se. - Ja zapravo mislim da sam dobila najbolje od onoga što pruža.

- Hoće li te tvrtka Lane Lavash uzeti natrag na pola radnog vremena?

- Rekla sam ti - moj je smiješak postao znatiželjan - dala sam otkaz.

Doimao se iznenađenim. - *Zauvijek?*

- Da.

- Gdje ćeš raditi?

- Ne znam.

- Koje su mogućnosti?

- Ne znam.

- Ne bi li trebala znati? To su važna pitanja. Treba ti plan, Emily. Dobre se stvari ne događaju same od sebe. Doimaš se izgubljenom.

Nisam bila izgubljena. O, bila sam. Ali više ne. Našla sam svoj put. Možda ne znam kamo će točno voditi, ili na koji način, ali to je dio onoga što sam naučila. Mogućnosti se mijenjaju. Potrebe se mijenjaju. Mogla bih malo riskirati. Važno je vidjeti cjelokupnu sliku. Šumu.

- Međutim, tvoj muž nije izgubljen - samouvjereno je govorio tata. - Siguran sam da je o svemu dobro promislio. Ah, James. Završio si razgovor. - Prišao je krevetu i pružio mu ruku. - Čestitam, tatic. Tvoja mi je žena upravo rekla vijest. Kako se osjećaš?

Odjednom sam se i ja to pitala, a nisam mislila na to kako se fizički osjećao. Kad smo James i ja posljednji put razgovarali o tome što ćemo učiniti i gdje ćemo živjeti, to je bilo prije nego je njegova tvrtka zamrzнула promoviranje novih partnera. Otad nisam načela tu temu. Bilo nam je previše lijepo zajedno da bismo bilo čemu dopustili da nam to pokvari.

Ali ne možemo to zauvijek izbjegavati. Jamesova tvrtka zna što se ovaj tjedan dogodilo, ali ga očekuje natrag. Nisam željela navaljivati.

Tata će to učiniti. Definitivno. Moj je poriv bio da se držim u pozadini i slušam, ah to me zabrinjavalo. Kad je tata strastven po pitanju nečega, ništa ga ne može zaustaviti - osobina kojoj sam se uvijek divila, ali sad me plašila. Ne bi oklijevao da ovdje pokuša s onim podijeli pa vladaj.

Kad sam im prišla, on se smiješio i upozoravao Jamesa na emocije trudnica, na stvari kao što su silne želje za nečim i iznenadne suze. Zatim je postao ozbiljan. - Dobro izgledaš, sinko. Vratila ti se boja. Kladam se da te rebra još uvijek bole. To će potrajati neko vrijeme. Kako je tvoj a tvrtka prihvatila sve ovo?

James je bio neutralan. - Pomirili su se sa situacijom.

- Pa, i trebaju. Zadivljuje ono što si učinio, nisi se obazirao na pištolj kako bi pregovarao s onim tipom. Kladam se da jedva čekaš povratak na posao.

James je otvorio usta kako bi odgovorio, ali tata mu nije dao priliku za to. - Govorimo o kriminalu u New Yorku, ali što je s ovim ovdje? Mogao si poginuti. Centimetar ovamo ili onamo i taj je metak mogao pogoditi neki važan organ. Imao si veliku sreću, sinko. Ne bih želio razmišljati o mogućnosti da se ovako nešto ponovi. Kao ni tvoji roditelji. Bez uvijanja su mi to rekli. Oduševit će se kad se vratiš u New York.

James je opet otvorio usta, ali tata je bio nezaustavljiv.

- Moram se složiti s njima. Možeš se žaliti da tvoj posao nije relevantan, ali mrtav odvjetnik ni u čemu nije relevantan -

- Osim za ljude koji pišu viceve - suho sam ga prekinula. - Tata -

- To nije smiješno - ukorio me. - Zar bi više voljela da je ovo drukčije završilo, jer se to lako moglo dogoditi. I sad više nije riječ samo o tebi. Riječ je o djetetu čiji otac leži u ovom krevetu jer je dao prednost nečemu što mu se činilo ispravnim u odnosu na ono što je daleko važnije u širem smislu. Ti si zacijelo imala velik utjecaj na njega u tome.

Zatečena, pokušavala sam smisliti odgovor kad se on obratio Jamesu: - Razumiješ na što mislim kad govorim o trudnicama i emocijama? Morat ćeš to neko vrijeme trpjeti, bojim se. Ah moram ti reći, zbog onoga što se ovdje dogodilo sigurno više cijeniš civiliziranost svoje tvrtke. Dovraga, to te navodi da cijeniš civiliziranost *grada*. Kad si zadnji put ondje osobno vidio obračun vatrenim oružjem? Nikad. Shvaćaš na što mislim. - Smiješeći se, dodao je kao muškarac muškarcu: - Kladam se da jedva čekaš povratak onamo.

James je neko vrijeme šutio, nesumnjivo čekajući kako bi vidio je li moj otac doista završio svoju tiradu. Ja sam znala da jest. Sad bi želio da James prizna kako doista cijeni civiliziranost svoje tvrtke i jedva čeka da se onamo vrati. James me nije pogledao. Kasnije sam shvatila da nije ni morao. Znao je kako se ja osjećam. Nismo imah o čemu raspravljati.

- Zar se šalite? - pitao je, a ja još uvijek nisam znala kojim će putem poći. Tada je, tako odlučnim glasom kakav već danima od njega nisam čula, rekao: - Nisam učinio ništa ovako vrijedno i korisno otkako sam položio pravosudni ispit. To je bilo *najbolje*, Rogere. Posve mi je jasno što želite reći kad kažete da je dobar osjećaj pomagati ljudima. U svako bih doba radije zastupao nekoga poput Lee nego radio s magarcima na koje sam potratio posljednjih sedam godina!

Sad je tata ostao bez riječi. Ja nisam. Nisam morala ništa reći. Kad sam ispružila ruke prema Jamesu, povukao me prema krevetu. Izgubila sam ravnotežu, ali on je to zacijelo želio jer je bio spreman. Nije se lecnuo od bolova, već je samo spustio svoja usta na moja.

Kad smo se razdvojili, mojeg oca više nije bilo u sobi.

25. poglavlje

Vratili smo se u Bell Valley u petak ujutro. U tako sigurnoj luci - tehnološki siromašnoj zoni, ako se tako može reći - James se mogao relativno mirno oporavljati prije nego se bude morao pozabaviti New Yorkom. Vratit ćemo se onamo, naravno. Ipak je ondje imao posao, a mada nije smatrao da mora što prije o tome obavijestiti starije partnere, odlučio je otići. Hoćemo li otići i iz grada? Nismo razmišljali tako daleko. Znao je samo da se ujutro želi probuditi i radovati se danu. Posve sam se slagala s njim.

Što se tiče centara za oporavak, vrtlarova je kućica imala pet zvjezdica, uz doručak iz Crvene lisice, ručak i večeru iz Grilla, dovoljno tišine da se može spavati s otvorenim prozorima, i brižnom ženom uza se, bolje nego medicinske sestre. Vicki i Rob željeli su da uzmemo jedinu sobu koja ima *jacuzzi*. Ali Jamesu se sviđalo sjediti na klupi okrenutoj prema šumi, uživati u toplini sredine srpnja samo u kratkim hlačama i sa zavojem na prsima. Sviđalo mu se samom sebi postavljati izazove, pa je počeo s četiri minute hodanja stazom i natrag, zatim osam minuta, pa deset. Svakoga je dana postajao sve snažniji, ah je i dalje spavao više nego inače, mada nisam bila sigurna je li to zbog oporavka ili je nadoknađivao godine s premalo sna.

Dok je on spavao, ja sam se bavila stvarima u Bell Valleyju, što je uglavnom značilo da sam pazila da Vicki ima dovoljno pomoći kako ne bi bila na nogama više no što joj je liječnik dopustio. Kad bi pretjerala, počinjali su problemi, što nije nimalo dobro ako želi tu bebu dovesti barem blizu termina, a sad sam takvo ponašanje doživljavala osobno. Bila sam četiri tjedna trudna. Moje su se dojke počele nadimati i nije mi bilo nimalo bolje na prazan želudac, ah beba je bila dobro. Ipak sam imala kozmopolitski mentalitet po pitanju zdravstvene njege, a to je značilo da me sve više pekla savjest jer nisam bila kod liječnika, bez obzira na riječi svoje majke. Briga za Vicki bila je moje opravdanje za čekanje.

Lee je bila neprocjenjiva. Osim što je vodila kuhinju, nadzirala je nove osobe zaposlene za održavanje pansiona, a premda je bila kompjutorski nepismena, rado je učila. Mislim da bi bilo što učinila za Vicki. I za mene. Još uvijek je u svakoj prigodi kuhala za Jamesa, ah tek me u nedjelju ujutro, kad je insistirao na tome da se odjene i dođe u salon na kasni doručak, zaustavila u kuhinji.

- Nisam to glasno rekla - promrmljala je - ali moram ti zahvaliti.

- Ne moraš - rekla sam. Pramen kose koji ju je tako dugo skrivao bio je zataknut iza njezina uha, pa sam vidjela dva oka boje lješnjaka, oba ispunjena ljubavlju. Meni je bila dovoljna sama spoznaja koliko se ona bolje osjeća - koliko je manje na oprezu, kako je čak počela više razgovarati s gostima.

- Moram ti zahvaliti - rekla je i pokazala prema salonu - i njemu, ali teško je znati odakle početi. Nitko nikad nije tako nešto učinio za mene.

- Amelia je bila veoma velikodušna.

- Ona ima novca. To je drukčije od riskiranja vlastitog života.

Nasmiješila sam se. - Pa, i mi smo iz toga nešto dobili.

- Što?

Otvorila sam usta, stala, pokušala ponovno, a zatim sam se nasmijala i ponovila njezine riječi. - Teško je znati odakle početi. Recimo samo da su svi računi podmireni.

Možda bi se usprotivila da se nije oglasilo zvonce na recepciji. Poslala sam je da ona obavi odjavu gostiju, čak sam je pustila da to učini bez nadzora kad se približio drugi par. Željela sam provjeriti kako je James, ali nisam se trebala brinuti. Ugodno se osjećao u razgovoru s gostima, a svatko od njih rado mu je donosio još slanine ili kave.

Bila sam zadovoljna dok sam ga promatrala s vrata. Ne, definitivno se nećemo preseliti u Bell Valley. Kao prvo, ako se zanemari Leejin slučaj, ovdje nema posla za parničare. Kao drugo, dugoročno bismo željeli širi krug prijatelja i restorana. Ali ovako opušten nije bio ni tijekom našeg bračnog putovanja, kad smo oboje bili napeti jer smo iščekivali preseljenje u New York i naša nova radna mjesta. Sad nas očekuje velika promjena, što je dobar razlog za napetost, ali bili smo smireni. Sazreli smo.

Prije odlaska željela sam još jednom vidjeti ženku kojota. Nisam bila sigurna hoću li se vratiti ovamo prije rođenja Vickina djeteta, što bi trebalo biti zimi, a tko zna gdje će tada biti ženka kojota i njezina obitelj, te hoću li se uopće moći penjati kroz šumu ako snijeg bude dubok, a moj trbuh velik.

Bilo je kasno poslijepodne kad sam krenula, prošla stara drvena vratašca, prekoračila truli stup, hodala kroz paprat. Dan je bio topao, ah nebo su počeli zastirati oblaci i zrak se počeo hladiti. Prošla sam kraj rojeva mušica, ah su me ignorirale. Kao i komarci. To je bio prvi put. Zasigurno zbog bebe imam drukčiji miris, što me zapravo nije čudilo jer je i meni moja okolina drukčije mirisala.

Ne. Ne drukčije. Samo intenzivnije. I ništa u tome nije uznemirivalo moj želudac, a to je bio dovoljan razlog da nastavim hodati.

Ta šetnja duž kamenog zidića prema žuborećem potoku bila je poput hodočašća za mene. Međutim, kad sam stigla onamo, morala sam čekati. U hirovitom Bambi trenutku, zamislila sam kako ptice, zečevi i miševi šire vijest.

Uskoro sam osjetila približavanje kojota. Osjećala sam njihov miris, čak sam ih čula dok su se mladunci entuzijastično provlačili kroz raslinje. Mama je prišla obali i sjela. Nekoliko njezinih mladunaca, odjednom zrelijih, sjelo je uz nju. Svi su promatrali mene.

I to je ono što smo radili, samo smo sjedili i promatrah se dok je između nas žuborila voda. Morala sam vjerovati da ću ih opet vidjeti - mada nisam znala hoće li mi ova crvenkasto- smeđa i siva mama s licem krem boje i blagim očima tada također jednako vjerovati. Možda će postati više divlja zbog nečega što će se u međuvremenu dogoditi. Mogla bi biti mrtva, negdje s mojom mačkicom koja više ne tetura. Možda će jednostavno poći dalje.

Odjednom sam osjetila poriv da je dotaknem - da pregazim potok kako bih samo jednom ispružila ruku i stavila prste u krzno na njezinu vratu.

Ah to bi značilo prijeći granicu. Bijeg nas može odvesti samo do određene udaljenosti.

Stoga sam ostala na svojoj strani obale sve dok mladunci, izgubivši zanimanje, nisu otišli. Mama je posljednja otišla, zasigurno dobro zapamtivši sve na meni prije nego se okrenula i nestala u šumi.

Ostala sam još neko vrijeme, puštajući da me šuma smiruje, ali neprestano nestajanje sunca ispod onih oblaka ukazivalo je na promjenu. Dok sam se spuštala niz brdo, shvatila sam da se nadam da će snovi o kojotima poći sa mnom, bez obzira na to gdje ćemo James i ja završiti. Ako čeznem za nečim, onda su to ugodne stvari. Snovi će me podsjećati na to. Vratit će me ovamo u razdobljima stresa, a toga će sigurno biti, bez obzira na to koliko će se naši životi promijeniti.

Prvi sam put u potpunosti razumjela zašto Judea tako privlači divljina. To smo mi prije deset tisuća godina, kad su vremena zasigurno bila jednostavnija.

Kao da ga je pomisao na njega dozvala, izišla sam iz šume i našla Judea naslonjena na prtljažnik mojeg automobila. Sad sam ga prvi put vidjela nakon pucnjave, ali osjećala sam se dovoljno smireno, dovoljno sentimentalno da ne budem ogorčena. Osjećala sam samo istu nostalgiju kao i kraj potoka.

Kosa mu je dovoljno narasla da se opet može kovrčati, pa je više izgledao kao prije deset godina. Njegova je majica bila crna, traperice iznošene. Opet je djelovao nekako grubo, kao da je odustao od nastojanja da izgleda civilizirano. Kad se tomu doda aura tuge koja ga je okruživala, moja se nostalgija pojačala.

Kimnuo je prema vrtlarovoj kućici. - Spava li stari?

Nasmiješila sam se. - Zapravo, stari je u Utočištu. Upravo sam krenula po njega. Ne bi još smio voziti; malo smo se posvađali oko toga.

Jude od prije četiri tjedna odmah bi se uhvatio za tu svađu, ah ovaj je zacijelo prihvatio činjenicu da sam udana jer je samo pitao: - Zašto je ondje?

- Sviđa mu se. Kaže da je mirno.

- Preobratio se.

Slegnula sam ramenima i opazila staru zelenu platnenu torbu na rubu travnjaka. Naglo sam ga pogledala u oči, koje su još uvijek bile zlatne, premda malo mutne. - Odlaziš.

Kimnuo je i slegnuo ramenima.

- Amelia će biti uzrujana - rekoh.

- Razgovarao sam s njom. Zna da je tako najbolje.

Nisam mogla ni zamisliti koliko joj je teško palo to priznanje. Trudnoća mi nije dala dovoljno pronicavosti za to. - Odustaje od svojeg sna?

- Valjda.

- Koji je tvoj?

- Moj što?

- San.

- Nemam pojma - rekao je bez imalo samodopadnosti.

- Reći ću ti kad saznam.

- Hoćeš li? - pitala sam. - Hoćeš li pisati?

- To zapravo ne želiš.

- Želim. Ti si moj prijatelj.

- Tvoj prijatelj *gubitnik*.

- Ne, Jude. Moj prijatelj koji mora pronaći sebe. Moj prijatelj koji je meni pomogao da nađem sebe. - Kad je izgledao sumnjičavo, dodala sam: - Pokazao si mi stranu života koju sam propuštala. Sjećanje na to bilo je ovdje, u Bell Valleyju, čekalo me. Sad moram poći kući i povezati to dvoje - desna strana mozga, lijeva strana mozga - racionalno, intuitivno.

Nisam bila sigurna da je razumio, ne zato što nije bio sposoban razumjeti, nego zato što se njegova stvarnost uvelike razlikovala od moje. On se ponosio ožiljkom na svojoj čeljusti, ali za mene je to više bio znak nepromišljenosti nego hrabrosti. U tome ima razlike. No nisam sigurna ni da bi to shvatio.

Stoga sam jednako kao Amelia, odustala od tog sna i raširila ruke. Zagrlila sam ga, zatvorivši oči, i u djeliću sekunde osjetila onu staru povezanost, uspomenu na ono najbolje što smo imali. Kratko sam zadržala taj osjećaj, a zatim sam ga pustila da klizne natrag u podsvijest. Ostatak će ondje - sjećanja na Judea, sjećanja na kojote; oboje je dio mogega bića.

Nekako sam očekivala da će James biti ispružen na klupi uz jednu od staza u Utočištu. Međutim, kad sam ga našla, opet je bio sa psima, ovoga puta unutar ograđenog prostora, sjedio je na tlu leđima naslonjen na stup. Zasiurno je već neko vrijeme ondje sjedio, jer je psima već dosadio pa su se udaljili od njega. Jedini koji je ostao bio je australski ovčar, koji je sjedio tri metra dalje i zurio u njega.

- Još ga čeka dug put - rekao je James - ali pogledaj ga. Kako bi ti srce moglo ostati hladno?

Pas je doista bio prekrasan, gusta crna dlaka po tijelu i bijele mrlje na prsima i licu. Premda nisam osjećala isto što i James, razumjela sam ga. - Teško je - rekoh, pomislivši na to koliko mene privlače mačke. I kojoti.

- Rekao sam čovjeku neka me nazove kad bude spreman za udomljenje.

Pogledala sam Jamesa. On je gledao mene.

Na koncu je trepnuo i okrenuo se prema ovčaru. - Još neko vrijeme neće biti spreman, a ionako će ga možda željeti netko odavde. To bi vjerojatno bilo bolje. Ovakvom psu treba mjesta za trčanje. Mi ćemo ga možda imati, a možda i nećemo. - Pucnuo je jezikom i ispružio ruku. Pas se nije maknuo. - Te oči. Čak i kad je ovdje bio čovjek iz Utočišta, neprestano je gledao mene. Osjećam se krivim jer odlazim. Kao da smo uspostavili neku osobnu vezu.

Nasmiješila sam se. - Ja se tako osjećam kad je riječ o ženki kojota. No to je drukčije od psa. Nije baš dostižno.

- Pas jest.

- Doista želiš psa?

- Ne - rekao je James. - Doista želim *ovog* psa. - Tada se nasmiješio i pružio ruku meni kako bih mu pomogla da ustane. - Čovjek može sanjati, zar ne?

Epilog

Nisam bila u pravu. U narednim smo se mjesecima često vraćali u Bell Valley. Nikad ranije nisam vidjela gradić u rujnu, kad se s kola na travnjaku prodaju jabuke, repa i kukuruz, ili u listopadu, kad lišće plamti tamnocrvenim, narančastim i zlatnim bojama. U studenom se veći dio života odvijao u zatvorenim prostorima, ali sajmovi obrtništva ispred crkve privlačili su majstore iz mnogih mjesta naokolo, što je doista posebno za tako maleni gradić. A sad u prosincu? Što bih mogla reći? Bell Valley uistinu definira šarm.

James i ja nećemo se predomisliti. I dalje znamo da nam je, dugoročno, potrebno više od šarma. No ja sam honorarno radila za odvjetnicu koja je nekoć bila u tvrtki Lane Lavash, a odlučila se osamostaliti i bila je zahvalna na pomoći; mada James više nije bio onako opterećen naplativim satima, njegovi su radni dani i dalje bili dugi. Bell Valley nam je omogućavao vikende bijega. Počeo je osjećati isti iskonski *ahhhh* kao i ja, svaki put kad bismo prošli natkrivenim mostom i kad bi nas gradić spremno dočekivao.

Toga se dana, međutim, nisam osjećala tako opušteno. Držala sam Vickina novorođenog sinčića u kuhinji Crvene lisice i pokušavala ga smiriti. Blago njihanje nije pomagalo. Maženje nije pomagalo. Uspavanka nije pomagala.

- Pomogni mi, Vicki Bell - preklinjala sam. - Ne činim ovo kako treba.

- Činiš baš kako treba - uvjeravala me. - Gladan je, to je sve, ah ne želim ga još neko vrijeme nahraniti. - Držala je Charlotte između koljena i skupljala njezine plave uvojke u pletenicu. Njezina je vlastita kosa izgledala kao da ju je raskuštrao uragan, ali takva je Vicki Bell. - Pokušaj šetati s njim. Pođi do salona. I budi smirena. Bebe osjećaju raspoloženja. Ako si ti napeta, i on je napet.

Slušaj i uči, rekoh sebi, a potom sam svjesno opustila ruke i oprezno prošla kroz vrata na guranje.

Posljednji gosti, koji su upravo stavljali posuđe na pladanj, nasmiješili su se kad su ugledali plavi zavežljaj što sam ga držala.

- Je li to Vickina beba? - pitala je jedna gošća. Zatim druga:

- Koliko je star? - Pa treća: - Kako se zove?

- Da, Vickin je - tiho sam pjevušila, njišući se kako bih smirila i bebu i sebe. - Zove se Benjamin i ima četiri tjedna.

- Stvarno je sićušan.

- Trebali ste ga vidjeti kad se rodio. - Vicki je vodenjak pukao mjesec dana ranije, a tada liječnici više nisu mogli odgađati porođaj. Lee me nazvala, a ja sam za manje od sat vremena bila na putu. Premda je dijete stiglo prije mene, ipak sam ga držala u bolnici. *To* je bilo zastrašujuće. Dugačak i krakat poput svojega oca, još uvijek je bio sama kost i koža. U usporedbi s tim, sad je pravi momak.

Nije da sam ja stručnjak za veličinu beba. Mojoj još trebaju tri mjeseca da se rodi. Vidjeli smo je na ultrazvuku, i bila je posve formirana, ah nije imala ni jedan kilogram, dugačka možda dvadeset dva centimetra. Jesmo li saznali spol? Ne. Preveliki dio naših života bio je unaprijed isplaniran. Željeli smo poneko iznenađenje.

Zaintrigiran visokim prozorima, Benjamin je, činilo se, nakratko zaboravio na glad. Prešla sam sobu, podigla koljeno na klupicu u udubljenju prozora, naslonila ga na svoj trbuh i pustila ga da gleda van. Bell Valley je već imao jednu jaku zimsku oluju, a premda se snijeg sada topio na suncu, ostalo ga je dovoljno za stvaranje blještavila. Benjamin to može vidjeti, mada još ne razaznaje detalje. Ja sam opazila lampice na golom hrastu na travnjaku, vjenčiće na ulaznim vratima, izloge sa zimskim prizorima. Logotip Crvene lisice nosio je kapu Djeda Mraza, a ovdje u salonu, gdje su girlande ukrašavale kamin, švedski stol i veliki portret obitelji Bell, božični su mirisi djelovali opojno.

- Vidiš? - rekla je Vicki kad mi se pridružila i odmaknula dekiću s bebine brade. Činilo se da je zaspao. - Čarobni dodir.

- Kratko me zagrlila. - Uvijek se bolje osjećam kad si ti ovdje. Sinoć sam željela ostati budna dok ne stignete, no bila sam iscrpljena i znala sam da će se Ben veoma brzo probuditi da bi opet jeo. Kako je prošla vožnja?

- Lako. Lijepo je kada to zajedno činimo.

- Ima li kakvih novosti po pitanju prodaje stana?

- Ovaj se tjedan pojavio zainteresirani kupac, ali ništa od toga. Ovo nije najbolja sezona za prodaju. Bit će bolje u proljeće.

- Uz novorođenče?

- Hm. Nije idealno. - Imala sam nešto malo iskustva s novorođenčadi jer moja sestra ima djecu, ah tek sam Vickina Bena počela ozbiljno shvaćati. Gotovo je sat vremena stvarao galamu, ah sada, u ovom mirnom trenutku, djeluje poput sna sa zatvorenim očima i sićušnim ustima koje sišu nešto zamišljeno. - Jedna od tvrtki za koju će James možda raditi kupila bi stan od nas, pa bismo imali novca za kupnju nečeg drugog.

- Je li to također posao u Bostonu? - Kimnula sam. Većina je bila u Bostonu. Kad se Boston doimao previše jednostavnim izborom, James je proširio potragu tako da je uključio Albany, Harrisburg i Baltimore, ali ponude nisu bile tako dobre. Zahvaljujući Leejinu slučaju, impresionirao je Seanovu tvrtku, koja treba dobrog parničara; Lylea Kagana, koji treba stalnog pravnog savjetnika; kao i javnog tužitelja Massachusettsa. Čak je dobio ponudu da poučava na jednom od lokalnih pravnih fakulteta. I ponudu da se bavi neprofitnom advokaturom. Nevjerojatno je što može učiniti nekoliko novinskih naslova.

- Poslodavac kupuje stan - zamišljeno će Vicki. - Tu ne treba previše razmišljati.

- Zapravo, nije tako. Ne želimo donijeti odluku koja će se temeljiti samo na novcu. To smo ranije učinili, i nije bilo lijepo. Ovoga puta posao mora nuditi onu vrstu slučajeva kakve James želi. Sad kad je okusio uzbuđenje, ne može više natrag.

- Što kaže tvoj tata?

Opet sam se počela njihati, ovoga puta više radi sebe. - Uobičajeno.

- Sigurno mu se sviđa pomisao da ćeš živjeti bliže njemu.

- Misliš?

- O, Bože. *Još uvijek* je opsjednut New Yorkom?

Uzdahnula sam. - Pomirit će se s tim. Mama radi na tome. - James i ja smo se pokušavali distancirati od njih kad je riječ o odlučivanju što ćemo dalje. To mora biti *naš* san, ono što

mi želimo. - Kakva je situacija s Amelijom?

Prihvativši promjenu teme, zacijelo zato što je tako slična mojim problemima s tatom, Vicki je rekla: - Zanimljiva. Vodi Charlotte u Utočište umjesto da je ostavi u vrtiću. Sjećaš se Katherine. Uči Charlotte raditi s mačkama, a Charlotte uživa u tome. Kao i mama. Želim reći, Noah je i dalje zvijezda, ah Charlotte se počela pojavljivati na njezinu radaru. Kao da je napokon prihvatila...

- Da je Jude otišao.

- Da. Usput rečeno, upravo je primila još jednu razglednicu od njega.

- I ja sam. Iz Nepala. Priprema se za penjanje na Everest.

- Problem je u tome - rekla je Vicki - da mu treba dozvola, a to se plaća dvadeset pet tisuća dolara. Tražio je novac od mame. Veoma se uzrujala - 'Nisam bogata, Utočište je rupa bez dna, novac ne raste na stablima.' Ali učinit će to. Veoma je slaba na njega.

Pogledala sam prijateljicu i blago je ukorila: - Ti ne bi učinila isto ako ovaj maleni momak odraste i poželi tako nešto učiniti? Ili Charlotte - što ako ona zaključi da voli, recimo, klizanje i čvrsto odluči postati olimpijska klizačica? Treniranje bi stajalo cijelo bogatstvo, ali podigla bi kredite ako bi morala.- Srećom, neću morati - rekla je Vicki i samodopadno se nasmiješila. - Charlotte će biti veterinarka.

Nasmijala sam se. - A medicinski je fakultet jeftin? Halo. Osim toga, kako znaš da će biti veterinarka? Tek ima četiri godine.

- Obožava Utočište. A nikad ranije u obitelji Bell nije bilo veterinara. Jednog će dana ondje biti glavna doktorica.

- Je li to njezin san, ili tvoj? - pitala sam.

Vicki je zastala, skrušeno me pogledala i posegnula za bebom.

- Moj, zasad. Kad bude dovoljno stara, bit će njezin. Možda.

- Ako ne bude? - navaljivala sam. Vicki je možda stručnjak za novorođenčad, ali ja sam stručnjak za snove koji se ne ostvaruju. Povijest se ne bi smjela ponavljati.

- Dobro. Shvatila sam. - Izbjegavajući prepirku, našla je promjenu teme iza mene. - Eno Lee. Pođi pogledati prostor o kojem razmišlja. Želimo znati što ti misliš.

Uskoro nakon toga, Lee i ja hodale smo kolnim prilazom u debelim skafanderima i čizmama. Pločnici su bili čisti uz kolnik, mada je sa strane ostalo tridesetak centimetara nabacana snijega. Nebo je bilo vedro i izrazito plavo, a zrak oštar i svjež. Zima izoštava stvari. Uvlačila sam zrak u pluća, želeći da ga beba osjeti.

Ako prihvatiš Lee kao prijateljicu, što sam ja učinila tijekom proteklih mjeseci, prihvaćaš i činjenicu da nije razgovorljiva. Osim što me pitala kako se osjećam dok sam oprezno povlačila patentni zatvarač jakne preko trbuha, hodale smo u tišini. Kad smo stigle do kraja travnjaka i prešle ulicu do prodavaonica, pokazala je mjesto. Stiješnjeno između knjižare i Grilla, bilo je prilično maleno.

- Što je ranije bilo ovdje? - pitala sam jer se nikako nisam mogla sjetiti. Prostor je sad bio prazan i možda bi uprskao blagdanski ugođaj da jedini prozor, koji se protezao od jednog do drugog kraja, nije uklopljen u ukrase susjeda.

- Posrednik za prodaju nekretnina - rekla je Lee i otvorila vrata. Kad smo ušle, počela je pokazivati. - Na ovu bih stranu stavila vitrine sa slasticama, a kavu i čaj ovdje otraga, a uz cijeli drugi zid postavila bih dugu klupu, malene stolove i stolice. - Obuzeta sve većim uzbuđenjem, okrenula se prema naprijed. Boja na njezinim obrazima postala je izraženija, podjednako od uzbuđenja i hladnoće, zaključila sam. Njezina je kosa također imala više osobnosti. Više se nije skrivala, pa se polako vraćala u plavu boju kakvu je nekoć imala. - Prozor nije velik, ali ondje mogu smjestiti pult i možda tri stolca za ljude koji žele gledati van. Mislimo da se u ovom prostoru može smjestiti možda šesnaest ljudi, ali neće svi željeti sjediti. Mnogi samo kupe i odu. Vicki želi uređivati. Razmišlja o tamnosivoj, bež i zelenoj boji. Što misliš?

Vidjela sam tamnosivu i bež previše često u svojem gradskom svijetu, ali ovdje bi to drukčije izgledalo. Ako se zelena doda mirisima keksa s komadićima čokolade i svježih kuhane kave, dobije se nešto mirno i toplo.

Zagrijala sam se razmišljajući o tome, pa sam otvorila patentni zatvarač svoje jakne. - Sviđa mi se - prostor, boje, lokacija. Zar napokon stiže novac od nagodbe? - Biranje pravog trenutka pokazalo se kao malena zapreka. Amelia se ponudila da će je kreditirati dok novac ne stigne, ali je Lee odbila. Željela je to učiniti vlastitim snagama.

- Počinje stizati - potvrdila je. - Trebalo je riješiti brdo papirologije dok se zaklada prebacivala iz jedne tvrtke u drugu, ah velikodušan je. - Raymond, Leejin šogor. - Odmah ću dobiti velik iznos, ali je podijeljen na tri dijela, a zatim ću svakog tromjesečja dobivati nešto novca - doživotno, što je prilično šašavo.

- Jack je tako želio.

Plaho je slegnula ramenima. - To bi on sam dobio iz zaklade da je Duane i odvjetnik nisu potkradali. Sean kaže da je pronađen veći dio novca, ali trebat će vremena da se vrati u ovu zemlju. - Ovoga je puta uzdigla samo jedno rame. - Doista je previše. Znam da Ray samo želi biti siguran da neću tužiti. Ne žele negativan publicitet. To bi bilo loše za njihove proizvode.

Nasmiješila sam se i primijetila: - Vjerojatno se također osjeća paklenski krivim.

Lee je čak i u tome bila dobrodušna, pa ga je branila. - Nije znao što Duane radi.

- Ne, ali je znao da se zaklada smanjuje, a zato što je imao neovisnog novca - *i zato*, pomislila sam, ali nisam rekla glasno, *jer je bio kivan na mnogo mlađu ženu svojega brata, baš kao i Duane* - gledao je na drugu stranu. - Stisnula sam joj ruku. - Ali uspjela si. Drago mi je. Ovo je tvoj san.

Šutjela je, doimajući se sjetnom.

Sagnula sam glavu. - Što?

- Sad je ovo drukčiji san. Jack nije sa mnom. No bila bih tužna kad bih neprestano pokušavala otkriti što bi on želio, rekao i mislio. - Njezine su tamne oči susrele pogled mojih, a potom su skrenule. - Zbog toga me malo peče savjest.

- Nema potrebe. Da je Jack još uvijek živ, radili biste to zajedno. Ali njega nema. To je činjenica. Moraš to sama izvesti. I moraš uživati u tome. Inače, sve to neće imati smisla.

Duboko je udahnula i pogledala naokolo. - Da. U svakom slučaju, nisi vidjela najbolji dio ovog mjesta. - Povala me kroz vrata u stražnjem dijelu. - Ovo je korišteno kao

spremište, ali moglo bi biti lijepa kuhinja. Želim reći, ne treba mi ništa ogromno. Nije baš da pripremam večere. Ali mogla bih imati više od jedne pećnice i bile bi u visini struka, što je lakše. Ima mjesta i za radne ploče, i veliki sudoper, i mjesta za držanje posuda, tanjura i šalica. I smočnica. - Uпитno me pogledala.

- Sviđa mi se - rekoх.

- Knjižara želi više prostora za prodaju pribora za izradu različitih modela i likovne radove, pa ako ja ovo otvorim, ona bi zatvorila svoj kafić. Ljudi bi ovdje mogli uzeti kavu i slastice, a zatim poći u susjedstvo i razgledati ponudu.

- Ili bi najprije razgledah, a zatim došli ovamo čitati. Bila bi na veoma prometnome mjestu, Lee. Ovo je savršeno.

- Stvarno tako misliš?

- Da. - Dotaknula sam svoj trbuh. - Moja beba se slaže. Okreće se kako bi sve mogla vidjeti.

Lee se nasmiješila, ali pomalo tužno. - Vjerojatno nećeš moći tako često dolaziti nakon što se dijete rodi.

- Šališ se? Vickina i moja beba bit će najbolji prijatelji.

- Ako tvoja bude djevojčica - vedro je rekla - mogli bi se jednoga dana vjenčati.

- Pričekajmo najprije da se rodi - rekoх. Užasno sam se bojala porođaja. Nastojala sam ne razmišljati o tome.

Lee mi je pomogla jer je vješto promijenila temu. - Amelia se sastaje s posrednikom za prodaju nekretnina u Manchesteru. Zna da se ne kanim vratiti onamo, pa će uskoro ponuditi kuću na prodaju. Jesi li sigurna da je ne želiš? Dobila bi dobru cijenu. Lee je već spomenula tu mogućnost. Doista je željela da mi uzmemo tu kuću - a James i ja smo razmišljali o tome, ali ne dugo. Imala je previše nedostataka za nas u ovom trenutku naših života. - Kuća je prekrasna, Lee. Užitek je vidjeti je onako uz vodu. Ali nama treba nešto što si s lakoćom možemo priuštiti, i treba nam područje gdje ima i druge djece.

Postala je nesigurna. Znala sam što slijedi prije nego je rekla: - Znači, znači James se dobro osjeća? - Govorila je istim smućenim tonom kakvim se uvijek koristila kad je to pitala.

- James je dobro - uvjerala sam je. - Njegova su rebra zacijeljena, a osim ožiljka -

- Dva ožiljka - odmah je rekla kako ne bih umanjila žrtvu što ju je podnio radi nje.

- Vidiš, zaboravila sam na drugi jer tako brzo nestaje.

- Bio je na doručku, ali je otišao. Zar još uvijek mnogo spava?

- Ako spava, onda je to zato što dokasna radi. - Ah nisam vidjela automobil kad smo odlazile iz pansiona. - Vjerojatno se vozi naokolo. To ne može činiti u New Yorku. Daj mu ravnu cestu koja nije autocesta, i on je u raju ljubitelja automobila.

Jesam li to zamjerala Jamesu? Ni slučajno. Voljela sam s njim boraviti u Bell Valleyju, ali njemu bi bilo dosadno gledati me kako sa Charlotte slažem kuglice na nit ili čekam da se Ben podigne. I premda bi zacijelo volio vidjeti prostor u koji će se smjestiti Leejina

slastičarnica, nisam kanila čekati da se vrati. Sunce je sjalo, povjetarac se jedva osjećao, i ja sam željela hodati.

Vratila sam se u Crvenu lisicu po kapu, rukavice i krznom obrubljene čizmice iz Vickina spremišta, pošla kroza snijeg u stražnjem dvorištu do starih drvenih vratašca i popela se preko srušenog stupa. Sad nisam morala hodati kroz paprat, već samo desetak centimetara snijega po kojem još nitko nije gazio. Bilo je nečeg posebnog u osjećaju da sam ja prvo ljudsko biće ovdje. Ali moji tragovi nisu bih jedini. Dok sam hodala uz kameni zidić, vidjela sam otiske nogu vjeverica i zečeva. Bilo je tragova ptica i često samo jedan trag srne koja stražnju nogu stavlja onamo gdje je bila prednja. Tražila sam trag sličan potezu kistom, što bi ukazalo na kojota koji vuče rep po snijegu, ali nije ga bilo. Osluškivala sam. Zimska je šuma tiša jer nema šuštanja dok se prolazi kroz ljetno raslinje.

Stari je hrast još uvijek imao nekoliko suhih smeđih listova koji su se posljednjim snagama držali za grane. Kameni je luk izgledao veoma ledeno, a iza toga, u igri sunca na snijegu, prostirala se šuma sjenki.

Bez raskošnih krošanja breza i bukvi, krajolik je bio otvoren i pust, ali nije mi se činio ništa manje privlačnim. To je druga strana šumskog života, gdje sjenice po kukuti sad ne traže kukce, već češere. A potok - ondje je, vodi me k sebi zvukom malena toka vode koji se probija između nazubljenih komada leda.

Zadihana, očistila sam kamen i sjela na svojoj strani potoka. Moje su ruke pokrivala bebu kroz džepove jakne, mada je ona grijala mene u ovom zaleđenom svijetu, a ne obrnuto. Proučavala sam suprotnu obalu, ali snijeg je ondje bio netaknut.

Vidjela sam kojote u rujnu i listopadu, ali u studenom su bili negdje drugdje, a premda sam se i dalje nadala, bila sam realist. Uz ovako голу šumu i mnogo otvorenog prostora, čuli bi me mnogo ranije - ako ne po škripanju mojih čizmica, onda po mojem disanju, ubrzanim od težine bebe.

Zvuk je pojačan jer mu manje stvari stoji na putu, pa sam zato poskočila kad je zazvonio moj mobitel. Nisam ga osjetila da vibrira - previše je odjeće između njega i mene - pa je zvonjava odjekivala.

- Hej - rekla sam kad sam odgovorila na Jamesov poziv.

- Hej i tebi - začuo se njegov dubok glas u kojem se osjećalo uzbuđenje kakvo sam sve češće čula. - Gdje si?

- Kraj mojeg potoka.

- U šumi? Isuse, Em. Je li to bezopasno?

- Kojoti su otišli, medvjedi spavaju zimski san, a divlje mačke su noćne životinje.

- Mislio sam na to da sama pješačiš šumom.

- Zato imam mobitel. - O, da, mobiteli znaju biti korisni. - Ako upadnem u nevolje, netko će stići ovamo za par minuta.

- Možda deset. Dolazim.

Krenula sam nizbrdo i sastala se s njim za pet minuta, premda sam se zaustavila mnogo prije nego me opazio. Još uvijek dosta udaljen, bio je rastresen, naizmjenice je hodao i trčkarao, tiho govoreći nekome - ne, *nečemu* na kraju uzice. Njegova je dlaka bila

gusta i crna, lice i prsa bijela poput snijega. Njegove oči, za koje sam već znala da su plave kao i Jamesove, zabrinuto su pogledavale njega pa mene i natrag.

Gurnuvši ruke u džepove, ostala sam na mjestu. Kad me James ugledao, lice mu se ozarilo, ali mu je glas ostao tih i smiren. - Nije li ovo čudesno? Ne mogu ga pustiti s uzice jer bi se mogao prestrašiti i pobjeći, ali pogledaj kako je daleko dospio. Poznaje me. Sjeća me se.

- I trebao bi - primijetila sam. - Svaki put kada dođemo ovamo, ti provodiš vrijeme s njim. - Kad se činilo da će to zanimati, rekla sam: - Ja radim ono što se meni sviđa, pa gdje bi drugdje mogao biti? Ovdje nema baš mnogo mjesta kamo bi mogao poći.

- Treba mu prijatelj. - James je očito bio taj prijatelj. Pas je sjedio kraj njega i podigao glavu, promatrajući ga, čekajući upute.

- Onda - oprezno sam počela - je li ovo... pokusni izlazak?

James ništa nije rekao.

Znači, nije pokusni izlazak. Pravo je. O, čovječe.

- Ne izgledaš iznenađeno - rekao je.

Kako bih mogla biti iznenađena? - Kao da nisam vidjela kako proučavaš prtljažni prostor terenca što smo ga prošli tjedan gledali? Kao da nisam prošla iza tebe i vidjela informacije o australskom ovčaru na tvoj em kompjutorskom ekranu?

- I misliš da ovo nije dobar trenutak - rekao je - ali možda ipak jest, Em. Našao sam dresera pasa koji će raditi s nama zbog problema sa zlostavljanjem, i razgovarao sam sa šetačicom pasa u našem susjedstvu koja će ga prihvatiti. Da, preselit ćemo se, ali već znamo da želimo kuću s dvorištem i susjede koji imaju djecu, a susjedi koji imaju djecu obično imaju i pse, a to znači parkove i šetače pasa gdje god to bude.

- Kakav će biti s bebom?

- *Dobar*. To je najbolji dio. Jedan od pomoćnika u Utočištu hodao je ograđenim prostorom s bebom u nosiljci na prsima, a ovaj je pas bio krajnje pažljiv. - Jednako kao što je pas netremice promatrao Jamesa, tako je on promatrao mene. - Možemo to učiniti, Em. Znam da možemo.

Polako sam se zaputila nizbrdo prema njima. Pas je sad promatrao mene, ali se toliko približio Jamesu da mu je dodirivao nogu. Stala sam na korak od njih i čučnula.

- Hej, ti - tiho sam rekla i ispružila ruku. Trebalo mu je neko vrijeme, ali ju je ipak onjušio. - *Dobar* pas - tepala sam mu. Mada nije izgledao posve siguran u mene, dopustio mi je da ga češkam po glavi. Pogledala sam Jamesa. - Ovom psu treba ima.

- Pale.

- To je priča za djecu.

James se nije dao smesti. - Kratko je. Lako ga je dozivati. I posve mu odgovara jer je bio sam na svijetu. Sad će imati mene, pa ćemo zajedno trčati. - Da, opet je trčao, još jedan prioritet u odnosu na posao. Njegove su oči bile pune nade i plave kao nebo. - Zar ne shvaćaš? Ovaj će nas pas natjerati da ne zaboravimo da moramo stvoriti vremena za takve stvari. Potreban nam je, on je naš čuvar. Osim mikročipa za identifikaciju, kod njega nema nikakve visoke tehnologije. Ako imamo ovakvog psa, nema šanse da ćemo se opet pretvoriti u robote.

- Ali dobit ćemo *dijete* - pokušala sam još jednom djelovati na njegov razum.

James nije ni trepnuo. - Djeca trebaju pse. Psi ih uče odgovornosti. - Čučnuo je kraj psa dok sam ga ja i dalje češkala. Mogla bih se zakleti da se pas smiješio dok smo mu oboje bili tako blizu, baš kao što sam znala da bi pomahnitao od straha kad bi neka nepoznata osoba odjednom dojurila uzbrdo. Ah James je imao pravo. Prevalio je dug put. Možemo mu pružiti dobar dom. Stabilan dom. *Ljubazan* dom.

- Molim te - tiho će James.

Oslonila sam se na pete i rukama obavila koljena, proučavajući svojega muža - dao je tako mnogo, i sam je u posljednjih nekoliko mjeseci prevalio dug put. Nisam bila sigurna da mu to mogu odbiti, osobito zato što je i dio mene to želio. Želio? *Očajnički* je to trebao sad kad je mogućnost postala stvarna. Nisam li to učinila prioritetom onoga dana kad sam pokopala svoju mačkicu?

Sada uzeti psa, i to baš jednog s posebnim potrebama, možda nije mudro, ali mudro nije uvijek i najbolje. Umiješalo se srce, a dok sam gledala tog psa, upravo mi je srce govorilo. Moja mačkica nije uspjela stići do mojega doma, ali ovaj pas bi mogao. Potrebni smo mu. On je potreban nama. Dovesti živo stvorenje u našu obitelj bilo bi osobno i raskošno. To sigurno nešto znači. Točno?

Beba je odgovorila snažnim udarcem. Moj znak.

I tako se san proširio da bi se i Pale uključio.

ZAHVALE

Ideja za *Bijeg* pala mi je na pamet nekoliko sati nakon što sam dovršila pisanje romana *Not My Daughter (Ne moja kći)*. Pisanje tog romana dugo je trajalo, uz mnogo predivnih osobnih prekida, kao što je vjenčanje mog sina, no bila sam pod golemim stresom i veoma iscrpljena. U tom sam se trenutku samo željela maknuti od svojeg kompjutera, isključiti svoj BlackBerry i... i pobjeći od svega što je iziskivalo mnogo razmišljanja.

To je bilo u lipnju 2009. I doista sam se odmarala veći dio ljeta dok sam razmišljala o idejama za svoju sljedeću knjigu. Ali neprestano sam se vraćala na temu naših užurbanih života u kojima dominira tehnika i maštanju o bijegu. U rujnu sam na svoju Facebook-stranicu napisala poruku u kojoj sam čitatelje pitala kamo bi otišli kad bi se jednoga dana jednostavno pokupili i nestali - a reakcija je bila nevjerojatna, po broju odgovora i njihovu entuzijazmu. Očito ja nisam bila jedina koja je maštala o bijegu.

To je prevagnulo. Kako bih mogla ne napisati knjigu o tome?

Stoga ovime zahvaljujem svojim čitateljima koji su bili jedini i najvažniji čimbenik za nastanak ove knjige. Dok sam pisala *Bijeg*, nisam se obraćala vanjskim suradnicima za istraživanja, što sam činila tijekom pisanja drugih knjiga. Ova je stigla ravno iz srca.

BARBARA DELINSKY je autorica brojnih uspješnica. Bila je sociologinja i fotografkinja prije nego je počela pisati romane. Živi u New Englandu.

U svojim djelima piše o emocionalnim krizama s kojima se ljudi suočavaju u životu. Njezini se romani temelje na likovima i govore o bračnim odnosima, roditeljstvu, rivalstvu između braće i sestara, prijateljstvu.

Tiskano je više od trideset milijuna primjeraka njezinih knjiga.

Posjetite je na www.barbaradelinsky.com.

